Вівторок, 18 травня 2004 року. № 89 (3339)

Голос України

ГАЗЕТА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

ПОГОДЖУВАЛЬНА РАДА

Емоції не повинні завадити законотворенню

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

Нинішнього тижня в парламенті стартує новий бюджетний процес: Кабінет Міністрів уже передав до Верховної Ради проект бюджетної резолюції на 2005 рік, а в четвер, 20 травня, депутати мають розглянути близько 20 законопроектів, спрямованих на вдосконалення податкової бази, на котрій формуватиметься держбюджет-2005. 1 червня, як повідомив на погоджувальній раді Перший заступник Голови Верховної Ради Адам Мартинюк, відбудуться парламентські слухання, на яких буде обговорено проект бюджетної резолюції на 2005 рік. А. Мартинюк звернувся до голів комітетів і лідерів фракцій із проханням «іти в ногу» з урядом і конституційними термінами, щоб не затягувати бюджетний процес.

(Закінчення на 2-й стор.).

ОФІЦІЙНО

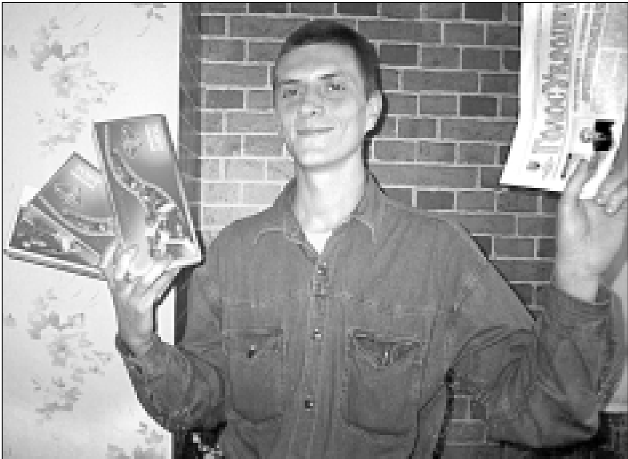
Парламентський форум

Перший заступник Голови Верховної Ради України Адам Мартинюк бере участь у Конференції голів парламентів і президентів парламентських асамблей «Європа громадян: парламенти та участь громадян» у Страсбурзі. **Як повідомили в прес-службі ВР**, у рамках конференції плановано зустріч голів парламентів держав—членів ПАЧЕС.

ПЕРЕДПЛАТИВ І ВИГРАВ

Зв'язок із зовнішнім світом і приємний подарунок

Херсонка Тетяна Терентьєва стала нашою читачкою уперше. Чоловік Андрій **(на знімку)** каже, що передплатив дружині щоденну газету, щоб вона в декретній відпустці «не втрачала зв'язку із зовнішнім світом». Читає й сам — увечері, коли Андрій повертається з роботи, дворічний Дмитрик несе газету таткові. Тепер родина вирішила продовжити передплату й на друге півріччя. Адже завдяки газеті матимуть можливість переконатися у чудових якостях виробів Херсонського хлібозаводу №2: вафельних тортів «Горіховий», «Шоколадний», котрі підприємство надає для розіграшу серед передплатників і в наступному півріччі, **повідомляє наш власний кореспондент Алла БРУСИЛОВА.**

РУСЛАНА: «МИ ЗРОБИЛИ СВОЮ СПРАВУ ДЛЯ КРАЇНИ»

Фото Віктора ПОБЄДИНСЬКОГО (УНІАН).

Українська співачка Руслана Лижичко перемогла на міжнародному конкурсі «Євробачення-2004» із піснею «Дикі танці»

Кращою Руслану визнали більш як 100 мільйонів європейських телеглядачів. «Ми зробили свою справу для своєї країни», — заявила співачка, додавши, що перемога у Стамбулі — лише трамплін для підкорення нових вершин в Європі. Найвище керівництво держави відреагувало вітальними телеграмами на адресу співачки. Перемога Руслани принесла нашій країні неповторне та призабуте почуття єднання й національної гордості. І напевно кожний із нас, не вагаючись, підписався б під словами Президента про те, що минулої суботи співачка подарувала мільйонам українських родин незабутній вечір.

Згідно з умовами конкурсу наступного року він (50-й, ювілейний) відбудеться в Україні.

(Закінчення на 5-й стор.).

ВРОЖАЙ-2004

Переджнивний аврал

У Криму збиратимуть зернові через неповний місяць. З 516 тис. га передбачають взяти їх до 900 тис. тонн. Недобір зерна внаслідок весняних морозів, за оцінками, становитиме чверть запланованого врожаю — майже 300 тисяч тонн. Нині збиральна техніка на півострові готова на 80 відсотків. Окрім своїх 1600 комбайнів, ще приблизно 500 залучать з інших регіонів. Водночас керівникам міст і районів дано доручення знайти кошти для придбання тримісячного запасу продовольчого зерна в резерв автономії для хлібопекарських підприємств, адже коштів на закупівлю зерна нового урожаю в бюджеті Криму не мають.

У НОМЕР

Росія готова жити за правилами зони вільної торгівлі

Між Україною та Росією протягом найближчих двох—трьох тижнів буде підписано протокол про скасування вилучень, які ще є в рамках зони вільної торгівлі. Як повідомили РІА «Новини», такої домовленості було досягнуто в Москві під час зустрічі Прем'єр-міністра України Віктора Януковича з Президентом РФ Володимиром Путіним. Президент Росії зауважив, що витрати російського бюджету від створення зони вільної торгівлі з Україною будуть компенсовані за рахунок ефекту від створення ЄЕП. Віктор Янукович, зі свого боку, зазначив: «Ми розуміємо, що на першому етапі вашому бюджетові не уникнути втрат від цього, але вони будуть компенсовані за рахунок товарообігу». Він також наголосив, що коли буде створено зону вільної торгівлі, впадуть усі бар'єри і це призведе до зростання товарообігу.

Не розминулися автобус і потяг

15 осіб загинули і 23 — травмовані внаслідок зіткнення неподалік села Кринички Ізмаїльського району на Одещині

Трагедія сталася минулої неділі вранці, коли рейсовий автобус Василівка — Ізмаїл долав залізничний переїзд, що не охороняється, але має справні звукову та світлову сигналізації. Водій автобуса К., котрий залишився живим, за свідченням правоохоронців, зізнався: він сподівався, що встигне «проскочити» переїзд до появи потяга, та машина на колії застряла... «Товарняк», що прямував з Одеси на Ізмаїл, буквально протаранив автобус з людьми і на швидкості волік його ще майже 500 метрів.

БЛІЦОПИТУВАННЯ — КРИМ

Як вирішують питання виділення земель кримським татарам?

Мамбет Муса, село Бурлюк Бахчисарайського району:

— Ніяк. Розбазарюють землі курортної зони, а інтересами корінних жителів нехтують.

Сергій Зільберов, перший заступник міського голови Ялти:

— На Південнобережжі практично вся земля, яка підлягає продажу, вже знайшла свого господаря...

Абдін Марутов, безробітний, Ялта:

— Давно подав заяву з проханням надати ділянку на узбережжі. Відчуваю, що після траурної дати процес виділення земель знову призупиниться.

Фатна Ібраімова, робітниця, Алушта:

— Ще багато наших співвітчизників залишаються без землі. На жаль, до розподілу ділянок кримських татар не залучають.

Розпитував Віктор ХОМЕНКО.

Коротко про важливе

СЬОГОДНІ

- Виставка «Найперша книга у житті» відкриється у Дніпропетровській обласній дитячій бібліотеці.
- У Києві розпочинає роботу з'їзд євреїв України.

В Україні на ґрунті ще можливі заморозки

Володимир ЛИТВИН:
«Довгострокові інвестиції означають відродження віри у власну державу»

Фраза «Харків — столиця українсько-російського співробітництва», яка кілька років тому стала буденною і малозмістовною, минулої суботи наповнилася конкретним змістом. У райцентрі Лозова Голова Верховної Ради України Володимир Литвин дав «зелене» світло спільному підприємству з виробництва зернозбиральних комбайнів «Єнісей».

Сільське господарство потребує підтримки

Ідея створення цього підприємства народилася в травні 2003 року. Через рік проект успішно реалізували. У 2004 році передбачено виготовити і продати в господарства країни не менш як 200 комбайнів.

— Забезпечення технікою агропромислового комплексу країни — проблема з проблем, — підкреслив Голова Верховної Ради Володимир Литвин під час відкриття заводу. — Сьогоднішнє українське село забезпечено технікою лише на 55 відсотків від потреби. 90 відсотків комбайнів, тракторів і інших машин практично вичерпали свій технічний ресурс. Йдеться вже не так про продовольчу безпеку, як про безпеку держави.

Глава парламенту також звернув увагу і на те, що 1990 року навантаження на один трактор становило 66 гектарів, а тепер — 119, на зернозбиральний комбайн воно зросло з 113 до 245 га. Але якщо раніше комбайн «Нива» ставав селянам у 34 тонни зерна, то нині — 557 тонн, просапний трактор п'ятнадцять років тому коштував лише 9,4 тонни соняшнику, а сьогодні — 46. «Тому і парламенту, і уряду потрібно приймати термінові рішення, спрямовані на підтримку підприємств, які виготовляють сільськогосподарську техніку. Довгострокові інвестиції у найпроблемніші галузі свідчать про те, що ми вже починаємо вірити в нашу країну. Розв'язання потребує і проблема паритету цін, необхідно на повну силу залучити лізинг, — переконаний В. Литвин. — Мені здається, було б доцільно відтворити міністерство тракторного і сільськогосподарського машинобудування, а то сьогодні за виробництво машин відповідає Мінпромполітики, за сервіс — Міністерство аграрної політики... А де багато няньок, як відомо, там дитя каліка».

Криза більшості

Відповідаючи на запитання про причини кризи в парламентській більшості, В. Литвин підкреслив: «Мене насамперед цікавлять фракції, групи і кожен народний депутат. Для того, щоб він не згубився в «морі голосів», щоб фракції погоджували свої позиції і працювали на загальний результат. А буде більшість чи ні — це вже формальність». Крім того, нагадав глава парламенту, у чинній Конституції не зазначено, що має бути створена більшість. В Основному Законі записано, що в Україні діє вищий законодавчий орган, який приймає закони і забезпечує контроль за їх реалізацією.

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

Політреформа

Голова ВР висловив упевненість, що рано чи пізно Україна повернеться до питання внесення змін в Основний Закон. На його думку, для того, щоб визначитися з цим питанням, потрібно розібратися: що таке політична реформа і який зміст вкладено в неї. Оскільки під час прийняття Конституції в 1996 році держава перебувала в стані утвердження, необхідно було, щоб влада була в одних руках. Сьогодні, коли Україна як держава відбулася, варто перерозподілити повноваження. Однак про це ніхто не говорив, а все звелося до банальної боротьби політичних сил. Йшлося не про державні проблеми, а про те, «яке місце я посяду в цій системі, хто буде призначати, хто звільняти». Саме тому, впевнений В. Литвин, українці і не виявили зацікавленості в реформі. Через несерйозне ставлення до такого важливого питання ми і поховали політреформу. Хоча час було обрано вдало. Оскільки після президентських виборів ніхто не захоче обмежувати своїх повноважень.

Миротворці

Відповідаючи на запитання, чи не стане участь нашого миротворчого контингенту в «гарячій» точці причиною терактів в Україні, В. Литвин зазначив: проблема безпеки від всесвітнього тероризму — проблема не однієї країни, а всесвітня. Ухвалюючи рішення про направлення миротворчого контингенту, «ми усвідомлювали, на що йдемо». Оскільки Україна є стратегічним партнером, вона має такою залишатися, підкреслив В. Литвин. Однак, зазначив глава парламенту, необхідно зробити все, щоб наш миротворчий контингент залишався миротворчим і не брав участі в бойових діях.

Олена ГОРБУНОВА, Микола КОСИЙ.

Емоції не повинні завадити законотворенню

ПОГОДЖУВАЛЬНА РАДА

(Початок на 1-й стор.).

Утім, уже сьогодні можна впевнено прогнозувати, що цьогорічний бюджетний процес буде нелегкий, а з огляду на наближення президентських виборів — особливо заполітизований. Так, фракція «Наша Україна» вимагає перед стартом бюджетного процесу-2005 з'ясувати всі питання щодо цьогорічного основного фінансового документа держави. Віктор Пинзеник на погоджувальній раді заявив, що фонд заробітної плати у цьогорічному бюджеті занижено на 20 млрд. гривень, а тому «нашоукраїнці» наполягають на негайному внесенні до порядку денного законопроекту про термінові заходи щодо використання прихованих коштів держбюджету. Питанням цьогорічного бюджету буде присвячено пленарне засідання парламенту в середу, 19 травня. У цей день депутати, зокрема, розглянуть звіт уряду про виконання закону про Держбюджет України за 2003 рік, узгоджені проекти змін до Бюджетного кодексу та до закону про Держбюджет-2004. Загалом до розкладу засідань на 18—21 травня внесено 129 питань, які охоплюють майже 150 законодавчих актів. На цей тиждень перенесено багато питань, які парламент не встиг розглянути минулого тижня через блокування його роботи. Ще 18 законопроектів на вимогу парламентських комітетів пропонується додатково включити до порядку денного.

Зокрема, у п'ятницю, 21 травня, депутати планують заслухати інформацію тимчасової слідчої комісії з питань встановлення фактів закордонного втручання у фінансування виборчих кампаній в Україні через недержавні організації, що існують на гранти іноземних держав.

Цього тижня вочевидь має бути прийнято рішення і про подальше перебування українського миротворчого батальйону в Іраку. Погоджувальна рада не прийняла жодного рішення з розгляду питання про виведення українських миротворців з Іраку. За словами постійного представника Президента України в парламенті Олександра Задорожнього, за розгляд цього питання проголосували лише три депутатські фракції. Оскільки, судячи з настроїв депутатів, блокування роботи парламенту через іракське питання триватиме, головуючий на сесії, очевидно, буде змушений поставити на голосування питання про розгляд постанови стосовно українських миротворців у Іраку. Водночас, як повідомив лідер депутатської групи «Народний вибір» Микола Гапочка, наприкінці минулого тижня відбулася зустріч Міністра оборони України Євгена Марчука з парламентською більшістю, на якій міністр повідомив, що ситуація в Іраку нині кардинально змінилася і виникла загроза для українського миротворчого батальйону. Зокрема, наші військові перебувають у зоні обстрілу. Тож імовірно, що з огляду на це можуть змінитися і настрої в сесійній залі.

Юліана ШЕВЧУК.

Уже традиційне спілкування

Відбулася друга, вже традиційна, зустріч Голови Верховної Ради Володимира Литвина з керівниками дипломатичних місій країн — членів Європейського союзу, кандидатів на членство в ЄС та країн «великої сімки». Як повідомив журналістам прес-секретар Голови ВР Ігор Сторожук, під час розмови Володимир Литвин привітав послів 10 країн — нових членів ЄС зі вступом до союзу, висловивши сподівання на їхню підтримку України в її євроінтеграційних прагненнях. При цьому Голова ВР висловив упевненість, що Україна також буде членом ЄС, а посли, зі свого боку, пообіцяли підтримувати нашу державу в цьому. Говорячи про роботу Верховної Ради щодо законодавчого забезпечення інтеграції України до європейської спільноти, Володимир Литвин наголосив, що головне — не ухвалювати нові закони, а адаптувати вже прийняті до європейських стандартів.

Позитивні зрушення має відчути кожна людина

Голова Верховної Ради України Володимир Литвин відвідав виставку-презентацію Житомирської області в Національному експоцентрі України.

Інтерес глави парламенту до Житомирщини не випадковий, адже поліський край — його батьківщина. Спілкуючись із журналістами після оглядин експозиції, Володимир Литвин розповів, що йому часто сниться той самий сон: він іде величезним полем, де рясно цвіте льон... Оскільки в кожної людини на все життя залишається духовний зв'язок із тією землею, де вона народилася і виросла, Володимир Михайлович завжди уважно стежить за розвитком економіки рідного краю. І нині з радістю спостерігає, як «стають на ноги» й працюють житомирські підприємства. «Цей стан відображає загальну позитивну тенденцію в економіці країни», — сказав В. Литвин. Ознайомившися на виставці з досягненнями області, Голова Верховної Ради відзначив, що економічний потенціал Житомирщини має багато можливостей для різнопланового ділового партнерства.

Створенню сприятливого інвестиційного клімату сприяє й запровадження у 2000 році на територіях пріоритетного розвитку спеціального режиму інвестиційної діяльності, термін дії якого становить 30 років. Це стало можливо завдяки прийняттю парламентом відповідного закону. Водночас Володимир Литвин зазначив: про досягнення можна говорити лише тоді, коли представлене на виставці стане повсякденною справою, коли позитивні зрушення в державі відчує на собі кожна людина. «Для цього насамперед повинна піднятися до гідного рівня заробітна плата працівників», — підкреслив В. Литвин.

Олександра КУЧЕРЯВА.

ОФІЦІЙНО

Парламенту небайдужа доля наших вояків

Перший заступник Голови ВР Адам Мартинюк заявив на прес-конференції, що на сьогодні необхідних 226 голосів для розгляду питання про відкликання українського миротворчого батальйону з Іраку немає. Але три фракції — КПУ, СПУ і БЮТ, а також половина фракції «Наша Україна» готові проголосувати за виведення українських миротворців з Іраку. Фракція НДП та депутати з Партії промисловців та підприємців, за словами А. Мартинюка, заявили про свою готовність проголосувати за іракське питання після заслуховування звіту силовиків у парламенті. Відверто проти розгляду іракського питання виступає лише фракція СДПУ(о).

Перший заступник Голови ВР зазначив, що нині в парламенті зареєстровано кілька проектів постанов про відкликання українських миротворців з Іраку, зокрема й так звані «пакетні» постанови. Так, депутати з «Нашої України» внесли два проекти постанов, погоджуючись на виведення українських військових з Іраку в обмін на відставку глави адміністрації Президента України Віктора Медведчука у зв'язку з подіями в Мукачевому, або визнання ОУН—УПА воюючою стороною у другій світовій війні. Багато депутатів, за словами А. Мартинюка, схиляються до проведення закритого засідання парламенту з перебування українських миротворців в Іраку. Водночас Перший заступник глави парламенту наголосив, що Верховна Рада не має права відкликати український миротворчий контингент з Іраку, а може лише звернутися до Президента України з відповідним проханням. А. Мартинюк висловив переконання, що рано чи пізно парламент повернеться до розгляду іракського питання, і українських миротворців буде виведено з Іраку.

А. Мартинюк також відзначив, що процес підготовки бюджету наступного року поки що йде за графіком і кожен із суб'єктів бюджетного процесу не порушує конституційні терміни. Перший заступник Голови ВР також позитивно оцінив наміри «Нашої України» повернутися до політичної реформи. «Нашоукраїнці» заявили, що внесуть до парламенту свій власний законопроект про політреформу, але, за словами А. Мартинюка, його ще офіційно не зареєстровано в парламенті.

Юліана ШЕВЧУК.

14 травня 2004 року на 57-му році життя помер відомий журналіст, помічник Прем'єр-міністра України

Зиновій КУЛИК

Професійний журналіст, людина і фахівець з великої літери, Зиновій Володимирович пройшов шлях від журналіста-телевізійника до президента Національної телекомпанії України. Гострий аналітичний розум, чесна позиція, вічні пошуки правди, вміння завжди зрозуміти опонента та готовність до компромісу — таким нам завжди бачився Зиновій Кулик. У його житті вистачало злетів та падінь. Він жив, жадібно використовуючи час для професії та родини, сильний і беззахисний водночас. Смерть спіткала його на злеті долі.

Не витримало чутливе до несправедливості серце патріота, професіонала з душею вічного романтика, нашого кращого друга. Пам'ять про Зиновія Кулика назавжди залишиться серед нас його справами, беззахисною посмішкою доброї та щедрої на любов людини.

Вічна пам'ять і земля тобі пухом, Зиновію.

Степан ГАВРИШ, Олександр ЗАДОРОЖНІЙ, Леонід КРАВЧУК, Раїса БОГАТИРЬОВА, Микола ГАПОЧКА, Богдан ГУБСЬКИЙ, Валерій ПУСТОВОЙТЕНКО, Ігор ШАРОВ, Михайло ГЛАДІЙ.

ПАРЛАМЕНТСЬКА ХРОНІКА

Ціни на хліб «заморозити» не вдалося

Засідання 14 травня

«Спокій нам тільки сниться». Такими словами відомий парламентарій і поет Борис Олійник завершив інформацію про участь української делегації у квітневій сесії ПАРЄ. Зі здобутків наших посланців він назвав підтримання представниками більш як двадцяти держав ініціативи Анатолія Раханського з приводу підготовки звернення до «великої сімки» і Банку реконструкції та розвитку із закликом виконати свої зобов'язання з ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС. Зареєстровано і зініційовану Віталієм Шибком пропозицію з приводу ухвалення рекомендацій про наслідки розширення ЄС та можливості приєднання низки країн до Болонського процесу.

Внутрішні проблеми України також нагадали про себе. Делегація зустрічалася з добре знайомими нам милими жінками і жорсткими політиками — співдоповідачками моніторингового комітету, які мають намір наприкінці травня знову відвідати Україну. Цього разу працюватимуть в Ужгороді, Мукачевому, Києві та Одесі. За словами Бориса Ілліча, Бюро конгресу місцевих і регіональних влад РЄ днями схвалило доповідь про моніторинг повторних виборів у Мукачевому. Як наслідок, конгрес закликав українську владу визнати офіційні результати тих виборів недійсними, покарати винних, призначити повторні вибори.

Чимало було сказано і про розглянуті на євросесії проблеми політичних переслідувань та утисків свободи слова у сусідній з нами Білорусі. А про наші ідентичні — іщлося упродовж нинішнього сесійного засідання українського парламенту. Кілька депутатських запитів на початку засідання, а потім і заява від імені «Нашої України» були присвячені посиленню конфлікту довкола Національної спілки письменників України. За словами Голови НСПУ Володимира Яворівського, там відрізано телефони, заблоковано рахунки, не надходить пошта. Фракція вбачає за всім цим «моторошну тінь Медведчука». Водночас представник СДПУ(о) звинувачив у недостатній увазі до його фракції з боку парламентського «Голосу України». Зізнатися, дивно це було чути від політичної сили з таким потужним і масованим (дивіться телебачення) впливом на інформаційний простір України.

Судячи з рішень парламентаріїв, зміни очікують на один із головних у виборчих перегонах державних органів — Центральну виборчу комісію. Попри непрості дебати, депутати прийняли постанову, якою за основу взято новий законопроект про ЦВК (№5235, автори М. Оніщук, О. Задорожній, Ю. Ключковський). Він передбачає низку новел — від зміни назви, створення друкованого органу до розширення компетенції ЦВК на проведення місцевих референдумів, створення державного реєстру виборців, зміни процедури формування ЦВК, уточнення процедури припинення повноважень членів комісії тощо. Висловлено упевненість, що Тимчасова спеціальна комісія ВР, від якої виступав Віктор Мусіяка, врахує позитивні пропозиції з іншого законопроекту на цю тему, підготовленого парламентарієм Галиною Гармаш, а Конституційна комісія — конституційну норму про обрання голови ЦВК Верховною Радою.

Подбавши таким чином про наші політичні свободи, парламентарії повернулися до хліба насущного. Розглядали зміни до Закону «Про ціни і ціноутворення», що передбачають мораторій на підвищення цін на хліб, а також посилення контролю уряду та органів виконавчої влади за дотриманням фіксованих цін на крупи, цукор, молоко, олію. Цей мораторій, за задумом авторів законопроекту комуністів П. Симоненка, О. Парубка, В. Пузакова, має діяти, доки мінімальні зарплати і пенсії не сягнуть рівня прожиткового мінімуму. Однак у документа виявилося чимало опонентів, які вказували, що загалом благородна пропозиція може обернутися новими збитками для сільгоспвиробника. Належної кількості голосів набрати за законопроект не вдалося. Зокрема, жодного голосу «за» не подали «Регіони України», СДПУ(о), Аграрна партія, не підтримали фракції з колишньої парламентської більшості.

Наприкінці засідання з сесійної трибуни склали присягу двоє нових членів Вищої ради юстиції — Сергій Сафулько та Антон Чернушенко, після цього парламентарії мали можливість висловитися з питання «Різне».

Анатолій БЕНЬ.

Про що шумлять биківнянські сосни

ПАМ'ЯТЬ

Минулої неділі в Биківні відбувся вже традиційний день скорботи, присвячений вшануванню пам'яті жертв тоталітарного режиму. Його, нагадаю, щороку організовує за сприяння столичної влади київський «Меморіал» імені Василя Стуса. Панахиду відслужили представники чотирьох християнських конфесій: УПЦ КП, УАПЦ, УГКЦ та РКЦ. У мітингові-реквіємі взяли участь народні депутати України.

Ще ніколи тут не було так велелюдно, як цього травневого дня. Поклонитися святим місцям, де покояться останки більше ста тисяч невинно убієнних, прийшли їхні нащадки, розсіяні долею по близьких і далеких світах, і просто небайдужі до історії своєї країни люди. Принесені квіти лягали не тільки до пам'ятника, вони вкривали довколишню землю, кріпилися до сосен — очевидців тієї страшної трагедії.

З вінками у Биківнянський ліс приїхали і відомий політолог, член правління вашингтонського Центру стратегічних і міжнародних досліджень Збігнев Бжезінський та посол США в Україні Джон Гербст. Голова київського «Меморіалу» Роман Круцик розповів гостям про Биківню — її трагічне минуле і не дуже веселе сьогодні. «На святому місці не можна лукавити, —сказав він. — Досі тут не створено меморіалу «Биківнянські могили», хоча розпорядження про це підписав ще прем'єр Віктор Ющенко. Меморіальний комплекс потрібен не тільки для вшанування пам'яті жертв злочинного ладу, а й вивчення за зібраними документами та свідченнями очевидців кривавої історії України, аби ніколи не повторити в майбутньому трагічних уроків минулого. Майже щороку Дніпровський райадміністрації доводиться ліквідовувати наслідки вандалізму, бо місця поховань ніхто не охороняє. І досі найвища українська влада навіть у скорботі сповідує політику подвійних стандартів: у Биківню приїздив Папа Римський, зарубіжні посли, ось присутні тут Збігнев Бжезінський та Джон Гербст, але так і не з'явилися за всі роки врядування ні Президент України, ні нинішній Прем'єр-міністр...»

Пан Бжезінський зізнався, що тут, у Биківнянському лісі, він побачив не просто місце масових поховань: він пройнявся гострим болем від мук закатованих жертв. Здається, шум вікових сосен ще й досі відлунює стогоном. «Я багато знав про злочини комуністичного режиму. Коли ще вчився у Гарварді, писав курсову роботу про єжовщину, — сказав присутнім журналістам американський гість. — Але Биківня мене вразила більше, ніж усе почуте досі. Вражений я й ентузіазмом меморіалівців. Треба щоб бодай раз на рік сюди привозили дітей і молодь».

— Між цими соснами немає межі: ні національної, ні вікової, ні професійної. Тут просто панувало зло, однаково безжальне до всіх, — продовжив тему лідер «Нашої України» Віктор Ющенко. — А чому сюди не всі приїжджають — питання риторичне. Ті, хто хочуть забрати майбутнє, намагаються забрати пам'ять.

Фото УНІАН.

Але присутні тут дітки, молодь — свідчення того, що ніхто не зітре нашу пам'ять, не вбитирить наші душі.

...Теодор Кукуруза заспівав свою знамениту піснюзвернення «До українців».

Вітер гойдав верховіття сосен. Плавилися свічки. Плакали жінки. Принишкли діти. Справді, примусова амнезія нам не загрожує. Принаймні в це дуже хочеться вірити.

Людмила КОХАНЕЦЬ.

Влада громад має бути максимальною

У КОМІТЕТАХ ВР

«Влада душить органи самоврядування», — на цьому наголошували учасники семінару «Проблеми створення та функціонування органів самоорганізації населення». Його організував Комітет ВР з питань державного будівництва та місцевого самоврядування за участю народних депутатів, представників місцевої влади 10 міст Київщини, аналітиків і науковців.

— Реальне місцеве самоврядування — це передусім прозора влада та могильник диктаторських режимів, — сказав у своїй доповіді «Роль органів самоорганізації населення у встановленні народовладдя в Україні» **голова профільного комітету ВР Анатолій Матвієнко.** Він зауважив, що виконавчі органи монополізували владу на місцях, не вміють нею ефективно розпорядитися, поділитися з владою ні з ким не бажають та керують місцевим самоврядуванням. Тим часом відповідальність за справи має бути обопільною.

Доповідач нагадав, що Президент кілька разів скористався своїм правом вето щодо закону України про органи самоорганізації населення. Документ зрештою був прийнятий Верховною Радою в результаті компромісу. Відтоді минуло майже три роки, і невирішені проблеми тільки загострилися. Зокрема, наголошували учасники дискусії, не визначено, чи вважати органи самоорганізації населення публічною владою чи тільки громадськими організаціями. Не знайдено механізми фінансової підтримки. Не встановлено обсяги повноважень та міру обов'язковості прийнятих рішень органами самоорганізації населення. Є загроза використання цих інститутів у кар'єристських цілях та під час виборчих кампаній, перетворення їх на виборчі штаби політичних угруповань.

Учасники семінару дійшли одностайного висновку про необхідність внесення змін до закону про органи самоорганізації населення, над якими працюватиме профільний комітет ВР. Шлях до громадянського суспільства — це мінімум державної влади і максимум влади громад, такий підсумок проведеного семінару.

Анатолій КАРАСЬ.

БАЛАНС ТИЖНЯ

Сальдо — в кишені, бульдо — в думці

Минулої середи Держкомстат сповістив, що позитивне сальдо зовнішньоторговельних операцій у першому кварталі нинішнього року становило 857,2 мільйона доларів США. Порівняйте: роком раніше — 402,5 мільйона доларів США.

Експорт українських товарів збільшився на 45,2 відсотка, до 7174,3 мільйона доларів, імпорт — на 39,2 відсотка, до 6317,1 мільйона доларів. З нами торгували 176 держав. Це несперечні аргументи країни, котра за темпами економічного зростання увійшла до числа найпотужніших держав світу. Нагадаю, що зростання ВВП у першому кварталі відбувалося висхідним трендом на рекордній орбіті для першого кварталу всіх років (10,8 відсотка). Чому тоді на вулицях і площах не злітають угору капелюхи?! А будні минають, як футбольні тайми, в яких «видовищну гру» бачить не багатомільйонна аудиторія телеглядачів, а лише один телекоментатор?!

Будьмо чесні хоча б перед собою. По-перше, досягнути сталого зростання ВВП можна, лише подолавши спад у сільському господарстві, котрий, природно, в першому кварталі прогресував. Не забуваймо: питома вага доданої вартості цієї галузі у ВВП становить щонайменше 11 відсотків! А Міністра агропромислової політики Віктора Слауту не на жарт бентежить стрімке зростання вартості дизпального у квітні і на початку травня — до 1,85 гривні за літр. І він, схоже, не впевнений, що лютнева домовленість з нафтопереробними заводами щодо поставок у березні—листопаді 1,5 мільйона тонн дизельного пального за ціною 1700 гривень за тонну буде виконана. По-друге, не менш важливим чинником зростання ВВП є непересічна роль внутрішнього споживання і платоспроможного попиту населення. Благотворний вплив ліберальної ставки оподаткування доходів, які нарешті почали зростати, — синиця в руках. А активізація споживчого попиту через повернення динаміки роздрібних цін до рівня грудня минулого року — журавель в небі. Тим часом ціновий чинник формує, як і сільське господарство, десяту частину ВВП. Але з огляду на брак у Кабінету Міністрів конструктивної антиінфляційної політики, спрямованої на підтримку споживчого попиту населення, в нашому небі не один, а два журавлі. Усе інше — меморандуми щодо зменшення вартості сировини, комплектуючих, кінцевої продукції. Утім, лічити уряд і сам уміє — минулого тижня Верховна Рада затвердила новий прожитковий мінімум на 2004 рік — 362 гривні 23 копійки, або на 20 гривень більше, ніж було, — без коментарів.

Але повернімося до промисловості. У попередніх балансах я вже зупинявся на тому, що промисловий бум для нашої специфічної економіки може принести не лише блага, а й неабияку шкоду у вигляді інфляційного вибуху через стрімке зростання цін на сировину і напівфабрикати. З огляду на це певне гальмування динаміки виробництва навіть сприяло б усуненню загрозливого розриву між оптовими та роздрібними цінами. Держкомстат порадував знову, повідомивши, що скорочення темпів промислового зростання почалося у квітні. На 2,2 відсотка. Цього досить, щоб стримати зростання оптових й ефективно протидіяти інфляції роздрібних цін. Уповільнення темпів промислового виробництва до рівня 15—18 відсотків на рік і запобігання економічному спаду оптимізує темпи кредитної та інвестиційної активності. Отже, попри приголомшливе сальдо зовнішньоторговельних операцій у першому кварталі, за винятком хімічної промисловості, інші галузі-експортери мали негативну динаміку відносно березня. До слова, найбільше скорочення обсягів продукції спостерігалося у виробництві коксу і металу. І не дивно, оскільки металургійна галузь також потерпає від зростання цін на кокс і залізну руду. Але замість того, щоб впроваджувати нові технології, які дають змогу економити сировину, металурги щороку вивозять її у вигляді напівфабрикатів, розкручуючи міфи про сировинну кризу. Таке «видовище» зворушує хіба що заангажованих телекоментаторів.

Але, справді, видовище минулого тижня таки відбулося у ВАТ «Запоріжсталь». Його перша мартенівська піч виплавила 200-мільйонну тонну сталі. Тому сталевара і Героя України Віктора Синякова можна на всі сто вважати людиною тижня.

Сергій ВЛАД.

З ПОШТИ

Фонд допомоги державі? Чом би й ні!

До редакції звернувся Федір Людний із Черкащини. Ветеран Великої Вітчизняної війни Федір Петрович глибоко стурбований оздоровленням фінансово-бюджетної системи держави і пропонує свій варіант розв'язання проблеми.

«Як на мене, то тут міг би, деякою мірою, допомогти державі та всім нам створений Фонд допомоги державі. Для цього в ощадбанках, які є в кожному районі, а філії — в селах, відкрити рахунки.

Ніяких додаткових штатів вводити не потрібно. Кошти, які акумулюються на цих рахунках, мають використовувати за цільовим призначенням у межах адміністративних одиниць (на будівництво соціально-культурних, освітніх закладів, завершення будівництва довгобудів, нових цехів тощо).

Жодна копійка цього фонду не піде з району до області або республіки.

Розпорядник фонду — райдержадміністрація і районна рада. Контроль здійснюється через спостережну раду (на громадських засадах).

Фонд утворюється з добровільних внесків юридичних і фізичних осіб.

Ми з дружиною — пенсіонери і готові щомісяця вносити до цього фонду десять гривень. Фонд має бути гласний. У періодичній пресі, по радіо повідомляти: хто вніс, яку суму і куди використано.

Через два—три роки необхідно повернути ці кошти юридичним і фізичним особам з відсотками.

Ці суми закладати до місцевих бюджетів і не оподатковувати. Фонд цей автономний і суто місцевого значення, який сприятиме внутрішнім інвестиціям. Хіба не краще виплатити відсотки своїм громадянам, ніж МВФ (звичайно, без нього не обійтися).

Розумію, що громадяни втратили віру в державу (втрата заощаджень в ощадбанках, ошуканство трастів), то настав час повертати віру в державу. Приклад тут мають показати народні депутати, депутати місцевих рад, урядовці, державні службовці всіх рангів, працівники прокуратури, суду, служби безпеки, військові, підприємці, бізнесмени».

Гіркої пам'яті слід

18 травня — у скорботний День пам'яті жертв депортації (1944) кримськотатарського народу, у всіх містах і селах півострова традиційно приспускають прапори з траурними стрічками, люди збираються на траурні мітинги. Цього дня, який сприймається всіма кримчанами як спільна трагедія, 60 років тому з Криму насильно виселили кримських татар, а потім (у червні) вірменів, болгар і греків. Кримських німців вивезли на Схід ще влітку 1941 року. Нині відзначають усі: конкретні кроки влади України і її автономії, скеровані на розв'язання нагальних проблем депортованих, дають підстави сподіватися на торжество справедливості, розв'язання національного питання, допомагають згуртуватися численним етносам півострова. Дух взаємоповаги, взаємоспівчуття, який панує цього дня, потрібно перенести на все кримське співтовариство. Тоді стане ближчою наша спільна мета — загальне примирення і гармонія в міжнаціональних стосунках. Незважаючи на серйозні політичні й соціально-економічні проблеми становлення національної державності, Україна на основі суворого дотримання норм міжнародного права крок за кроком здійснює комплекс заходів, спрямованих на політико-правову, соціально-економічну і етнокультурну інтеграцію репатріантів в українське суспільство.

Фото А. КОТЛЯРЧУКА (із архіву «ГУ»).

Березень 1992 року — мирна акція кримських татар

Задля єднання етносів

Голова Верховної Ради автономії Борис Дейч:

— Процес облаштування і соціальної адаптації ще далекий від завершення. Потребують додаткового фінансування розв'язання проблем водопостачання, газифікації, будівництва доріг у селищах компактного проживання кримських татар, забезпечення їх житлом, робочими місцями, розвитку культури і освіти рідною мовою. Маємо активніше працювати з виділення земельних ділянок, зокрема на Південнобережжі. Це тривала і нелегка праця, що вимагає послідовності і взаєморозуміння. Та кримчани і вся Україна знають: головним скарбом півострова є його національне різноманіття. І кожний етнос, представлений на нашому невеличкому півострові, може зберегти свою мову, культуру і звичаї лише за умови єдності цього розмаїття. Зараз чимало мудрих людей працює над створенням Міжнаціональної асамблеї при ВР АРК, яка безсумнівно посприяє єднанню всіх, кому дорогий наш спільний дім — Крим. Вона стане органом єднання всіх національно-культурних спільнот і громадських організацій для погодження і вироблення загальних принципів і положень у міжнаціональних стосунках, що відповідають інтересам усіх кримчан.

Щоб меншало проблем репатріантів

Голова Ради Міністрів автономії Сергій Куніцин:

— Соціально-культурна адаптація й інтеграція репатріантів в українське суспільство буде тривалою, оскільки повернення на історичну батьківщину цілого народу в умовах гострої економічної кризи початку та середини 90-х років ще більше загострило соціальну напругу і створило грунт для конфліктів на етнічній основі. Чимало питань політико-правового, соціально-економічного і гуманітарного характеру, пов'язані з облаштуванням, адаптацією й інтеграцією депортованих, вимагають більшої уваги. Особливою гостротою характеризується ситуація, пов'язана з наділенням кримських татар землею під забудову і господарську діяльність на Південному березі півострова, де тільки ціною значних зусиль вдалося запобігти назріваючому конфліктові. Проте й нині його складові повністю не врегульовано. Водночас є чинники, що позитивно впливають на міжетнічну ситуацію на півострові, і вони мають тенденцію до розширення. Це й розвиток міжетнічного діалогу в різних формах, і ріст представництва кримських татар в органах виконавчої влади й депутатського корпусу, і підтримка цих процесів з боку міжнародних організацій та фондів, і, нарешті, спільне проведення чи співучасть у різних соціально-культурних заходах, спільне навчання тощо. З метою забезпечення стабільності і міжнаціональної злагоди в регіоні потрібно подальше вдосконалення нормативно-правової бази, що визначає розвиток етнонаціональних і етноконфесійних відносин та регламентує процес облаштування, адаптації й інтеграції депортованих, і передусім прийняття закону України «Про відновлення прав осіб, депортованих за національною ознакою».

Де ефективне самоврядування?

Заступник Міністра уряду АРК Юрій Городничий:

— Прохання про необхідність створення поряд з меджлісами — системою органів національного самоврядування, законно обраних сільських і селищних рад, територіальних громад і виконкомів дедалі настійніше звучать під час зустрічей з кримськими татарами у районах їх компактного проживання. Люди переконані: механізм діалогу між різними органами влади і органами місцевого самоврядування, зміцнення влади на місцях прискорить газифікацію, телефонізацію, прокладання доріг з твердим покриттям, водопостачання, медичне обслуговування, появу шкіл і магазинів, розв'язання земельних та інших важливих питань. Інтеграція новобудов у загальноприйняту в Україні систему адміністративного влаштування створить правовий механізм для найефективнішого вирішення всіх соціально-побутових проблем репатріантів, зміцнить систему взаємостосунків населення і органів влади. А Меджліс на державному рівні має пройти шлях правової легалізації. Єдність і злагода — запорука благополуччя нашого спільного кримського дому.

Міжнаціональний конфлікт — це нонсенс!

Заступник голови Ради представників кримськотатарського народу при Президентові України Ремзі Ільясов:

— На півострові найяскравішою протестною силою, що виступає проти корупції і безправ'я, є кримські татари, один з найменш благополучніших сегментів кримського співтовариства. Недосконалість законодавчої бази, покликаної забезпечувати реалізацію прав репатріантів і зловживання, призвели до того, що лідери національного руху кримських татар виступають з активнішими вимогами надання їм статусу корінного народу Криму, створення національної автономії, визнання Меджлісу кримськотатарського народу як представницького органу кримських татар, встановлення квот на представництво в органах влади, в тому числі й у Верховній Раді автономії. Гадаю, нині є соціально-політичний конфлікт між суспільством і владою, який охопив усю Україну. І ще один — суто кримський конфлікт вузьких інтересів. У ньому задіяні окремі радикально налаштовані політичні сили, які намагаються взяти політичний реванш. Їм і потрібне штучне роздмухування міжнаціонального конфлікту, дестабілізація обстановки. Наша рада не займається політичними іграми. Всі її сили спрямовано на розв'язання найактуальніших проблем повернення до Криму співвітчизників. Ми налаштовані на те, щоб в автономії збереглася стабільність і не було втрачено умов для діалогу з регіональною владою.

Ми корінний народ України!

Експерт ООН з прав людини, керівник правового управління Меджлісу, секретар Ради представників кримськотатарського народу при Президентові України Надир Бекіров:

— Рівень розробленого Держкомнацем України Закону України «Про статус корінних (автохтонних) народів України» викликає співчуття до його авторів. На мій погляд, це достатньо слабка компіляція Декларації прав національностей і чинного закону про нацменшини України. За цим проектом корінні автохтонні народи мають менше прав ніж національні меншини. Сприймаю документ, як спробу відійти від розв'язання проблем кримськотатарського, караїмського, кримчакського народів, які реально мають і статус (у рамках міжнародного права), й історичне обгрунтування для того, щоб розглядатися як корінні народи. Та сподіваюся, важелі влади вже невдовзі будуть доступні і корінним народам, які не дозволять маніпулювати природними багатствами, соціально-політичною ситуацією, статусом Криму за забаганкою більшості і тих, хто виступає від їх імені. Наша доля — консенсус між різними національними групами і народами, які становлять державну націю України.

«Різновагова» репатріація

Голова Кримського вірменського товариства, професор, доктор філософських наук, завідувач кафедри політології Олег Габрієлян:

— Віддаю належне далекоглядності лідерів національного руху кримських татар. Розроблена ними стратегія переселення свого народу з місць депортації увінчалася успіхом. Масовий характер повернення на землю предків, висока згуртованість і організованість, наполегливість у подоланні неймовірних труднощів, призвели до демографічного результату — понад 12 відсотків населення Криму. Це та «критична маса», навколо якої стала реальною консолідація всього розкиданого у світах кримськотатарського народу-вигнанця. Для реалізації національної мети керівництво Меджлісу блискуче використало й інтернаціоналізацію кримськотатарської проблеми, заручилося підтримкою цілої низки країн і міжнародних організацій. Прикрість у тому, що в так званій тіні кримських татар, зовсім в іншому становищі опинилися інші етнічні групи депортованих: вірмени, болгари, греки і німці. Їх концепція передбачала не стихійний потік людей, що повертаються, а організовану репатріацію в міру будівництва житла, необхідної інфраструктури і створення робочих місць. Насправді такий зважений шлях став лише високим політико-адміністративним бар'єром, подолати який ці етнічні групи виявилися не в змозі. Те, що для основної маси згаданих чотирьох етнічних груп вигнанців із Криму і їхніх нащадків повернення на Батьківщину так і не відбулося, констатує й експертна оцінка Міжнародного фонду «Відродження». Тож постійне вживання нашими чиновниками і представниками міжнародних організацій терміну «репатріація» в широкому сенсі, що включає всі перелічені етноси, у той час, коли цей процес практично охоплює лише кримських татар, є некоректним. Треба відмовитися від уніфікованого підходу до процесу репатріації, коли питання потенціального повернення вірменів, болгар, греків і німців розглядається як меншовартісне і другорядне відлуння у проблемі репатріації кримських татар. Давно назріла потреба нової автономної концепції повернення до Криму представників цих чотирьох народів, незалежної від процесу репатріації кримських татар і в організаційному, і в фінансовому сенсі. Бо досі з п'ятнадцяти тисяч депортованих моїх земляків — вірменів до Криму повернулося... менше двох десятків.

Віктор ХОМЕНКО.

Крим.

ДОЛІ

Травень 44-го...

Гуля народилася в Севастополі, який був в облозі. Тільки зі слів матері знала, як важко було севастопольцям (і їх багатодітній родині зокрема) вижити в окупації під бомбардуваннями і дулами ворожих автоматів, як нелегко було дістати їжу — рятував город. Один з синів загинув, старшого брата Гуля не знає навіть по фотографії — не до зйомок було в ті страшні роки. Але і тим, хто дожив до травня 44-го, коли в Севастополь увійшли радянські війська, радіти було рано.

Коли в окупантів залишився лише один шлях до відступу — морем, вони, не бажаючи загинути, заганяли жінок з дітьми на верхні палуби морського транспорту і змушували їх махати білими хустками, щоб уникнути бомбардувань з повітря. А самі ховалися в каютах і трюмах. Скільки їх, безвинних малят, що служили живим щитом, загинуло під бомбардуваннями, потонуло в морі разом з фашистами? Хто їх рахував? (Відомо лише, що з 115 тисяч мешканців довоєнного Севастополя, у травні 44-го в звільненому місті налічувалося лише півтори тисячі). Ті, кого німці з рідного міста силоміць вивезли морем, опинилися в Констанці. Після перемоги Гулі не судилося повернутися в рідне місто. У травні 45-го з Румунії її родину, як і тисячі інших кримських татар, радянська влада відправила на спецпоселення в далекий

Узбекистан, що не замінив Батьківщину

Гульфія Бекирівна Бахтієва добре пам'ятає своє дитинство у Фергані, де щотижня, сидячи на міцному плечі батька, вона, наймолодша, рушала в спецкомендатуру на перереєстрацію, обов'язкову для усіх спецпереселенців. Тільки після смерті Сталіна цю практику припинили. У Фергані юна кримчанка, що не бачила своєї Батьківщини у свідомому віці, вийшла заміж, народила двох дітей. Навчалася, працювала — в її трудовій книжці лише два записи: пединститут і управління зв'язку, де вона працювала начальником лабораторії.

Шлях на Батьківщину, завдовжки в 49 років

Гульфія періодично приїздила в Севастополь до свого рідного дому, з новим хазяїном якого ніяк не вдавалося зустрітися. А коли зустріч усе-таки відбулася, він її і чаєм напоїв, і навіть віддав дивом уціліле старовинне фамільне блюдо з національним орнаментом.

— Це блюдо і стародавній коран, написаний арабською в'яззю, — все, що залишилося в мене на пам'ять про батьків, — каже Гульфія Бекирівна. —На жаль, мені так і не вдалося повернути будинок, який батько побудував власними руками.

Г. Бахтієва повернулася в рідне місто тільки в 93-му. Відтоді Гульфія Бекирівна активно бере участь у громадській роботі севастопольського відділення Українського союзу в'язнів—жертв нацизму, а останні чотири роки є його головою.

Два однакові, але дуже різні ювілеї

Нинішній рік для севастопольців знаменний тим, що разом з Днем Перемоги вони відзначили і 60-річчя звільнення міста від гітлерівських загарбників. Разом з усіма раділа святу і Гульфія. Але гірка пам'ять не дає їй забути, що нинішній травень — це ще і 60-ліття депортації кримських татар, болгар, греків, вірменів, німців. 18 травня їх силоміць вивезли з Криму, через десятиліття дозволили повернутися, але повертати борги не поспішають.

На запитання, про що мріє вона сьогодні, Гульфія відповіла:

— Як і всі мої співвітчизники, хоч би якої національності вони були, мрію про те, щоб остаточно було відновлено справедливість. І щоб ніколи не повторилося страхіття 60-річної давнини. Саме тому 18 травня Г. Бахтієва стане в колону демонстрантів, щоб ушанувати пам'ять жертв депортації, серед яких і її рідні.

Світлана КАЛИНОВСЬКА.

На знімку: за п'ять хвилин до маршу **(у центрі — Г. Бахтієва).**

До СОТ вступатимемо ще довго

Про це йшлося на семінарі, організованому Українським центром міжнародної інтеграції і присвяченому висвітленню цієї проблематики у ЗМІ.

За словами експерта UEPLAC з економічного та торговельного права Віктора Довганя, однією з основних проблем є повільна гармонізація національного законодавства з нормами та правилами СОТ. Зокрема, багато питань викликає державна підтримка вітчизняної автомобіле- та суднобудівної промисловості, а також сільського господарства. Досі нерозв'язано проблеми функціонування спеціальних економічних зон та територій пріоритетного розвитку, потребує кардинальних змін система регулювання експорту та сфери послуг.

Задля прискорення ухвалення відповідних документів експерти UEPLAC пропонують запровадити так звану «спеціальну прискорену процедуру» за американським взірцем. Верховній Раді пропонується проголосувати «за» чи «проти» вступу до світового торговельного клубу. Відповідь «так» означатиме автоматичне ухвалення усього пакета необхідних з точки зору СОТ законопроектів, без їх обговорення у сесійній залі та без внесення поправок.

З огляду на українські реалії такий механізм навряд чи «запрацює», вважає співдиректор Інституту економічних досліджень та політичних консультацій Ігор Бураковський. І все-таки шукати шляхів прискорення вступу до Світової організації торгівлі варто, переконаний експерт. Насамперед треба розвіяти посіяні заявами і рішеннями деяких державних мужів сумніви в тому, що СОТ залишається пріоритетом державної політики. «Питання полягає в тому, що хоче Україна бачити спочатку — вступ до СОТ і потім усі домовленості в межах ЄЕП, чи навпаки. З кожним днем зростає невизначеність, що ускладнює роботу українським переговорникам зі Світовою організацією торгівлі», — вважає Ігор Бураковський.

Ганна ЛУКАНСЬКА.

Знакова відставка

Фото Юрія ІЛЬЄНКА (Укрінформ).

Президент України Леонід Кучма звільнив Олександра Чалого з посади першого заступника міністра закордонних справ України з питань європейської інтеграції за його заявою. В інтерв'ю радіо «Свобода» сам О. Чалий назвав причиною свого рішення вступ України в ЄЕП та відсутність у неї європерспектив. «В умовах, коли прийняте принципове рішення щодо початку інтеграції в Єдиний економічний простір, з одного боку, і ЄС остаточно визначився щодо перспектив можливого членства для України в цій організації, для країни складається нова ситуація, яка потребує нового, принципового осмислення. Оце і є головною причиною, чому я вважаю, що сьогодні треба зосередитися на дещо іншому», — сказав він. Олександр Чалий був одним із найвідданіших прихильників європейської інтеграції України у структурах влади. Перед підписанням Угоди про формування ЄЕП у вересні минулого року він публічно застерігав проти цього кроку. Тоді ж, на знак незгоди з підписанням угоди, подав у відставку інший провідний український дипломат Антон Бутейко.

У політиці не варто вживати слово «ніколи»

Так прокоментували у Посольстві Польщі в Україні останні заяви комісарів Євросоюзу стосовно нашого майбутнього членства в ЄС.

Польські підприємці вважають, що ризики для іноземних інвесторів в Україні зменшуватимуться, незважаючи на євророзчарування Києва і непріоритетність інвестиційної політики. Про це, відповідаючи на запитання «ГУ», заявили представники польських банків ПКО Державний банк і ПЕКАО А. Т. на прес-конференції у Посольстві РП в Україні, присвяченій контактам Києва і Варшави з розширенням ЄС, економічному двосторонньому співробітництву, інвестиціям польських банків у нашу економіку.

Поляки вірять у те, що в Україні відбудуться позитивні зміни, що дадуть можливість Києву не віддалитися від Європи, а навпаки — максимально наблизитися. Тому Варшава не відмовляється від спільних бізнес- та культурних проектів, намагається їх поглиблювати, використовуючи можливості Року Польщі в Україні.

Що стосується ситуації навколо «Гути Ченстохової» і нафтопроводу Одеса—Броди, то нічого принципово нового на прес-конференції сказано не було. Торговий радник-посланник РП Анна Сковронська-Лучинська підтвердила те, що буде відкрито новий тендер з приватизації «Гути», і Індустріальний Союз Донбасу має всі шанси показати, що його умови вигідніші. А стосовно нафтопроводу Одеса—Броди було заявлено, що Київ має ухвалити остаточне рішення про те, куди транспортуватиметься нафта і яка саме нафта.

У зустрічі з журналістами також узяв участь Генеральний консул РП в Україні Сільвестер Шостак, який відповів на безліч запитань, які стосувалися візового режиму.

Яна СТАДІЛЬНА.

Загинув глава Тимчасової керуючої ради Іраку

У результаті вибуху машини біля в'їзду на американську військову базу загинуло щонайменше вісім осіб. Серед них глава Тимчасової керуючої ради Іраку Ізеддин Салем.

Тим часом, за повідомленнями британської «Таймс», США і Велика Британія планують швидкий відхід з Іраку. Ключовою ланкою «стратегії виходу» є створення в Іраку власної армії і силових структур. Передбачається, що нова резолюція Ради Безпеки ООН щодо Іраку міститиме в собі тезу про те, що міжнародний контингент має бути виведено із країни у разі, якщо цього зажадає суверенний іракський уряд.

Фото АП.

Нові старі сусіди

Європейська комісія розробила стратегію політики щодо розбудови відносин з державами-сусідами

Вони в найближчому майбутньому не мають перспектив вступу до ЄС. Вона конкретизує положення розпочатої рік тому політики сусідства та передбачає тісну співпрацю з країнами на сході — Росією, Україною, Білоруссю, Молдовою, на півдні — з Вірменією, Грузією, Азербайджаном і середземноморськими — Сирією і Марокко (крім Туреччини).

Комісар Європейського союзу з питань розширення на схід Гюнтер Ферхойген вважає, що завдяки політиці сусідства зникає небезпека створення нової розподільчої лінії навколо клубу 25, а країни, які опинилися за кордонами спільноти, матимуть нові перспективи і конкретні переваги. За умови, звичайно, що керівництво цих держав управлятиме ними з відповідальністю за демократичний розвиток та економічне зростання. Тільки в такому контексті вони представлятимуть інтерес для Європи.

Під «дахом» європейської політики сусідства мають бути реалізовані окремі плани з певними країнами, які грунтуватимуться на визнанні спільних цінностей, приміром, прав людини, відповідальності урядів, розвитку засад ринкової економіки. Вони передбачають також політичний діалог, участь у програмах ЄС, створення єдиної енергетичної і транспортної системи, відкриття ринків, тісну співпрацю в захисті кордонів, боротьбі з тероризмом. Європейська комісія також сприятиме тому, щоб фінансові вливання в економіку держав-сусідів, що передбачаються, починаючи з 2007 року, зростали. Впродовж 2004—2006 років туди буде спрямовано 255 млн. євро. Ще 700 млн. євро інвестують у посилення захисту кордонів усередині ЄС.

Ці плани, за наміром Європейської комісії, мають бути складені й реалізовані упродовж трьох—п'яти років. Наступним кроком стане укладання угод про європейську політику сусідства. Їх реалізація залежатиме від того, як сусіди в майбутньому поділятимуть спільні цінності демократії. З деякими країнами ЄС може укладати угоди на підставі вже наявних та асоційованого членства. Для тих, з якими досі не було співпраці, умови дещо складніші. Приміром, за документами нової стратегії поки що неможливо надавати Білорусі переваги євросусідства, тому що в ній переважає авторитарна система управління.

Комісар ЄС Гюнтер Ферхойген знову наголосив, що всі партнери нової європейської політики сусідства в найближчому майбутньому не мають шансів на вступ до спільноти. Західні кордони колишнього Радянського Союзу на порівняно тривалий час залишаються східними кордонами Європейського союзу, за винятком країн Балтії.

Тим часом до ЄС невдовзі приєднаються Болгарія і Румунія, у західнобалканських країн є реальні перспективи на вступ, а Туреччині з її статусом кандидата ще належить вести тривалі переговори про це. І хоч документ про стратегію європейського сусідства ще мають розглянути Рада міністрів ЄС і Європарламент, місце нових старих сусідів вже окреслено: долати перепони на шляху до спільних європейських цінностей і стандартів.

Валентина ПИСАНСЬКА.
Франкфурт-на-Майні.

РОЗДУМИ ПРО...

Руслана: «Ми зробили свою справу для країни»

(Початок на 1-й стор.).

Друга, третя, четверта, знову друга... Позиція Руслани у списку 24 претендентів на вищу нагороду під час голосування змінювалася щохвилини. Нервове напруження зростало. Шістки, вісімки, десятки. Нарешті, перший найвищий бал. Його виставили українській співачці естонці, потім Руслану підтримав Ізраїль. Латвія, Литва, Росія, Туреччина — теж 12 балів. А польський ведучий навіть сентиментально помигав у прямому ефірі сердечком, демонструючи почуття поляків до нашої співачки. Ближче до кінця голосування перша позиція Руслани стала незмінною. Все. Можна йти спати. От тільки спати зовсім геть перехотілося попри глибоку ніч. Затілікав мобільник. Хтось надіслав повідомлення...

Фото АП.

Після перемоги у Стамбулі Руслана запросила всіх до України: «Я зроблю вас щасливими, адже це — прекрасна країна». А ще «принцеса-воїн» була хоч і впевнена у своїй перемозі, однак усе-таки... «на такий результат ми розраховували тільки у мріях, що здавалися нездійсненними».

«Євробачення» та перемога Руслани стали темою статей у багатьох європейських газетах. Щоправда, не всі з них в захваті від нашої перемоги. Найприхильніше до «Євробачення» поставилася консервативна британська «Таймс». Утім, і ця газета додала ложку дьогтю, уявляючи собі, як здається журналістам «Таймс», наш стан: «Українці прокинулися протверезені думкою про гроші, що їх доведеться витратити на проведення цього конкурсу наступного року. У державі, де третина населення живе за межею бідності, знайти понад п'ять мільйонів доларів тільки на проведення пісенного шоу може бути сильним ударом».

Тижневик «Дейлі міррор» вважає, що усе голосування на музичному конкурсі було політичне, бо сусіди голосували за сусідів, і наводить текст пісні Руслани, більшу частину якого становить повторення «шиди-риди-дай». Утім, нелюбов до «Євробачення» не зашкодила їм надрукувати фото Руслани на повний зріст... «Індепендент» просто вставляє ніж у спину «Євробаченню»: «По всій Європі у трунах перевернулися наші інтелектуали — Гете, Шіллер, Шекспір і Манн. «Євробачення» — це прекрасний портрет самої Європи: порожнє, розгублене, однак водночас меланхолічне й прекрасне». Звідки така жовч? Сподіваюся, не від того, що сама Британія посіла одне з останніх місць.

І все-таки «Євробачення» — це подія. А інакше не було б цієї критики і не відгукнувся б заміткою наш власкор у Москві, і не зателефонували б мені колеги з Мінська, які привітали нас із перемогою й поставили безліч запитань про Руслану. Головне з них: у чому ж її успіх? Сама співачка пояснює його вірою в себе: «Сама придумала, сама записала альбом, сама його випустила, сама поїхала у промо-тур 15 країнами Європи». І не завдяки чиїйсь допомозі, а всупереч усім пророцтвам про цілковитий крах і провал.

Яна СТАДІЛЬНА.

Комплексують...

«Імпортована з України музика зухвало перемагає російську». Приблизно так коментують майже всі російські ЗМІ перемогу української співачки Руслани на конкурсі «Євробачення» у Стамбулі. Вперше російська поп-еліта та її ідеологи закомлексували перед своїми українськими колегами. Цікаво, що пересічний російський глядач дав Руслані найвищий бал, а рафіновані «арбатські» музичні критики з усієї сили пишуть про випадковість її перемоги.

Натякаючи на політичну неспроможність України, у російській столиці глузливо пишуть про те, що «Україну прийняли в Євросоюз», а українська музична культура — це Вєрка Сердючка, шаровари і народні танці. Є й інші пояснення. З'ясовується, в Європі ніхто не знає, що Україна суверенна країна. «Перемогла наша російська дівчина з Києва», — вважають у Москві. Росія, на думку Москви, програла тому, що всі «маленькі країни» проголосували проти колишньої імперії, керуючись політичними, а не естетичними міркуваннями.

Віктор ТИМОШЕНКО.
Москва.

Процес роздержавлення майна непокоїть і сьогодні

У 2003 році завдання з надходження коштів від приватизації державного майна були встановлені Законом України «Про Державний бюджет України на 2003 рік» у сумі 2152,79 млн. грн., в тому числі до загального фонду державного бюджету було заплановано спрямувати 2003,77 млн. грн., а перерахували 2015,7 млн. грн., що становить майже 101% до завдання.

Незважаючи на те, що завдання з надходження коштів від приватизації в 2003 році виконано, те, у який спосіб здійснювалася приватизація, не дає жодних підстав для оптимізму.

Нині вже всі розуміють, що приватизація державної власності не повинна бути самоціллю реформування економіки — це лише один із засобів підвищення її ефективності. Очевидно, що вплив процесу приватизації на ефективність економіки має полягати у її структурних змінах у напрямі підвищення частки високотехнологічної продукції у ВВП, створенні нових робочих місць, підвищенні прибутковості тощо.

Водночас, оскільки процес приватизації має суб'єктивний характер, адже залежить від волі та бажання людей, він у неконтрольованих обсягах пов'язаний з ризиками спричинення кризових ситуацій в економіці та несе у собі загрозу національній (економічній та політичній) безпеці країни.

Уже нині внаслідок приватизації держава фактично втратила контроль за виробництвом у переважній більшості базових галузей промисловості та сфер діяльності, окрім видобування енергетичних матеріалів.

Щоб визначитися з оптимальним співвідношенням державного та приватного (недержавного) секторів економіки, незайве ознайомитися з даними, що характеризують ці пропорції в інших країнах. Щодо них є різні точки зору: від 8—10 % (Послання Президента України Л. Кучми до Верховної Ради України) до 20—25% (думка П. Самуельсона). На практиці, згідно з показником зайнятості, питома вага державного сектору в розвинених країнах коливається від 15 % — у Великій Британії до 32,0 % — у Швеції, в середньому він становить 18—20 %. При цьому щороку питома вага державного сектору зростає! Наприклад, якщо в 1913 році питома вага державного сектору в Австралії, Австрії, Франції становила 2—5%, то в 1994 році цей показник зріс до 20—22%, а в Норвегії та Швеції він зріс з 3,5 до 30—32%.

Те, що процес приватизації у нас некерований та науково не обгрунтований, уже ні в кого не викликає сумніву. Нині, всупереч національним інтересам держави, триває приватизація стратегічних підприємств. Ні Президента, ні уряд не турбує, що в державі приватизовані та монополізовані цілі галузі, причому деякі — іноземними власниками, які постійно підносять нам неприємні сюрпризи:

різко зростають ціни на пальне перед посівними роботами чи жнивами;

сільгоспвиробники не можуть придбати мінеральні добрива вітчизняного виробництва, бо приватизовані підприємства експортують свою продукцію;

металургійна галузь страждає від різкого підвищення цін на феросплави.

Однак виконавча влада в нашій країні замість того, щоб запозичувати досвід держав з розвиненою економікою та керуватися науковими дослідженнями і національними інтересами, використовує процес приватизації з дещо іншою метою, ніж це передбачено чинним законодавством. (Нагадаємо, що відповідно до Закону України «Про приватизацію державного майна» метою приватизації є підвищення соціально-економічної ефективності виробництва).

В Україні процес приватизації занадто криміналізований та спотворений і використовується приватними фінансовими групами для власного збагачення за рахунок державного бюджету.

З метою спрямування процесу приватизації у законодавче поле Спеціальна контрольна комісія Верховної Ради України з питань приватизації у своїх рішеннях та зверненнях до Фонду державного майна України, а також до Кабінету Міністрів України неодноразово вказувала на потребу безумовного дотримання норм законодавства, спрямованих на збільшення надходження коштів до державного бюджету та на підвищення ефективності виробництва підприємств, що приватизуються.

Зокрема, комісія наполягала на обов'язковому включенні до умов проведення конкурсів з продажу контрольних пакетів акцій підприємств, які мають стратегічне значення для економіки та безпеки держави, показників, які зобов'язуватимуть нових власників приватизованих підприємств забезпечувати прибуткову діяльність цих товариств, оскільки це сприяло б виведенню економіки з тіні та збільшенню надходжень до бюджету.

Однак незважаючи на те, що така норма передбачена п. 129 чинної Державної програми приватизації та пунктом 4.1. Положення про порядок проведення конкурсів з продажу пакетів акцій відкритих акціонерних товариств, створених у процесі приватизації та корпоратизації, вимоги до покупця щодо забезпечення в подальшому прибуткової діяльності товариства та надходжень до бюджету до умов конкурсів та договорів купівлі—продажу включалися вкрай рідко.

Так, у 2003 році зобов'язання покупця здійснювати прибуткову діяльність придбаного підприємства були включені лише в п'ять договорів купівлі—продажу контрольних пакетів акцій товариств, хоча продано таких пакетів більш як півтора десятка.

Ще одним прикладом того, як кошти від приватизації недоотримує державний бюджет, є свідомо закладена недосконалість нормативно-правових актів. Слід зазначити, що за наявною до грудня 2003 року методикою оцінки майна під час приватизації встановлювалось: якщо статутний фонд товариства не збільшений на суму індексації балансової вартості основних фондів станом на 1 квітня 1996 року, то зазначена індексація не враховувалася для визначення початкової ціни пакета акцій. Тому в більшості випадків пакети акцій виставляли на продаж за ціною, яка була визначена станом на 1995 рік.

Для прикладу згадаємо конкурс з продажу контрольного пакета акцій ВАТ «Рівнеазот», в якому учасника, котрий запропонував ціну, що більш як у два рази перевищувала початкову, не допустили до участі в конкурсі, в результаті контрольний пакет акцій підприємства, вартість власних активів якого перевищує 400 млн. грн., продано лише за 48 млн. грн.

Всупереч державним інтересам, зокрема, було проведено конкурси з продажу пакетів акцій ВАТ «Дніпровський металургійний комбінат ім. Ф. Дзержинського» та ВАТ «Нікопольський завод феросплавів».

У першому випадку пакет акцій у розмірі 98,81 відсотка статутного фонду ВАТ «Дніпровський металургійний комбінат ім. Ф. Дзержинського» був проданий лише за 712 млн. грн. за власних активів комбінату 1 млрд. 284 млн. грн. Такий результат «досягнутий» фондом через те, що статутний фонд цього товариства не було збільшено на суму індексації балансової вартості основних фондів станом на 1 квітня 1996 року, яка становила 860 млн. грн.(!). Крім того, додатковими умовами відсічені учасники конкурсу, крім одного.

Подібний «конкурс» без конкурсу відбувся і під час продажу державного пакета акцій ВАТ «Нікопольський завод феросплавів». В цьому випадку уряд разом із Фондом держмайна, для гарантованого здешевлення державного пакета акцій, застосував подвійну схему:

по-перше, контрольний пакет акцій був розділений на два блокуючих пакети;

по-друге, додатковим умовам конкурсу відповідав один конкретний покупець.

Це наочні приклади, як «прозоро та на конкурентних засадах» державні монополісти перетворюються на приватних.

Слід зазначити, що хоча з моменту набрання чинності Державної програми приватизації минуло чотири роки, проте Фонд державного майна досі не розробив нормативні документи, яких вимагала чинна програма.

Зокрема, фонд не розробив порядок обов'язкового викупу акціонерним товариством акцій у акціонера, який голосував проти прийняття рішень про укладення угод про відчуження майна, як це вимагалося п. 144 чинної програми.

Державі завдано матеріальних збитків у великих розмірах і через надання фондом дозволів на здійснення додаткових емісій акцій товариствам, у статутних фондах яких є державна частка, **адже чинне законодавство про приватизацію передбачає тільки один спосіб відчуження із державної власності пакетів акцій — це продаж акцій на конкурентних засадах, при цьому кошти повинні спрямовуватися до державного бюджету.**

Хотілося б сказати, що такий стан справ є наслідком відсутності закону про управління об'єктами державної власності. Дії нинішніх вищих посадових осіб держави свідчать, що вони найбільш зацікавлені у відсутності законодавчого врегулювання питань з управління державною власністю, оскільки це дає можливість для їхнього особистого збагачення. Хоча за нинішньої корупції в органах влади немає надії, що чиновники змінять своє ставлення до виконання законів після їх прийняття.

Треба також сказати і про неналежне виконання Фондом держмайна своїх обов'язків щодо захисту майнових прав держави у процесі управління державними корпоративними правами та під час провадження справ про банкрутство підприємств, які перебувають у процесі приватизації.

Нині особливо поширені схеми, коли на прохання фінансових груп або впливових осіб, а інколи і осіб з сумнівною репутацією, Фонд державного майна змінює керівника підприємства, функції з управління державними корпоративними правами якого фонд здійснює. Одразу після зміни керівника фінансові потоки спрямовуються у «потрібне» для замовників русло, продукцію реалізують через посередників, у яких і осідають прибутки, а збитки та заборгованість залишаються підприємству. Отже, підприємство умисно доводять до банкрутства, воно переходить у приватну власність.

За даними фонду, станом на початок лютого 2004 року з 294 товариств, у статутних фондах яких державна частка акцій перевищує 50%, 95 (майже третина) перебувають у стадії банкрутства.

При цьому фонд зайняв позицію стороннього спостерігача за процесом банкрутства. Створений фондом відповідний структурний підрозділ здійснює лише реєстрацію таких підприємств. Жодних дійових заходів для запобігання банкрутству підприємств фондом не здійснено.

Крім того, відомі випадки, коли він сам сприяв доведенню підприємства до банкрутства, як це було з ВАТ «Чисті метали».

Допомагає фонд і застосуванню прискореної схеми тіньової приватизації, коли після зміни фондом керівника підприємства (звичайно, здійсненої на замовлення певних осіб) відчужується майже все майно підприємства.

Створюється враження, що керівництво фонду не має жодного бажання здійснювати кадрову політику в інтересах держави. Звільнення керівників підприємств (державними корпоративними правами управляє фонд) не залежить від результатів діяльності підприємства. Фонд керується зовсім іншими критеріями — задовольняє прохання певних осіб, які пропонують призначити керівником підприємства наближених до них осіб. Голова Фонду державного майна так і заявляє, що для звільнення керівника підприємства йому важливо лише, щоб до фонду надійшло письмове звернення. Те, що наслідком такої зміни керівника може бути знищення підприємства, фонд не турбує.

Так, під час розгляду питання про повернення незаконно відчуженого раніше цілісного майнового комплексу ВАТ «Чисті метали» комісія з'ясувала, що Фонд держмайна не лише ухилився від виконання своїх прямих обов'язків, а й відверто сприяв особам, котрі мали злочинні наміри незаконного заволодіння майном цього підприємства шляхом зміни керівника ВАТ, які й були ними реалізовані.

Як відомо, з ініціативи комісії торік проведено парламентські слухання «Наслідки і перспективи приватизації», на яких було детально проаналізовано процес приватизації. У прийнятій за їх результатами постанові Верховної Ради Фондові держмайна давалася низка доручень, проте всі доручення він проігнорував.

У звіті фонду за 2003 рік зазначається, що ним вживаються заходи щодо виконання рекомендацій парламентських слухань. Проте це твердження не відповідає дійсності. Жоден із пунктів рекомендацій (а їх усього було лише три) не виконано.

Зокрема, зазначеними рекомендаціями давалося доручення Фонду держмайна здійснювати належний контроль за ефективністю управління державними корпоративними правами з метою підвищення соціально-економічної ефективності виробництва та залучення коштів на його модернізацію.

Про «ефективність» цього управління свідчить те, що у 2003 році нараховано дивідендів на державні корпоративні права в сумі 333 млн. грн., надійшло до державного бюджету 224,4 млн. грн. за планового завдання 310 млн. грн.

Це при тому, що частка власності держави у статутних фондах товариств становить, за найскромнішими підрахунками, 15,7 млрд. грн. Тобто нараховані дивіденди становлять 2 копійки на одну гривню державної власності.

Зазначимо, що за нинішніх підходів до управління державною власністю це, на превеликий жаль, не викликає здивування. Адже функції з управління державними корпоративними правами за дорученням Президента передано Фонду державного майна України, а керівники фонду постійно запевняють, що держава — поганий власник, і своїми діями всіляко домагаються підтвердити це на практиці.

Ефективне управління державними корпоративними правами повинно забезпечувати не тільки збереження власних активів підприємства, а й їх нарощування для розширення виробництва і збільшення маси отриманого прибутку. То як Фонд держмайна, як акціонер (учасник) господарського товариства, забезпечує ці умови?

Розгляньмо це на прикладі товариства з обмеженою відповідальністю (ТОВ) «Українська рибодобувна компанія», створеного наприкінці 2002 року за участю фонду. Частка держави у статутному фонді цього товариства становила менш як 25%, тому представник держави не мав жодного впливу на його діяльність, що дало змогу товариству продати одне з переданих йому державних суден за 350 тис. дол. США.

Звичайно ж, ці кошти надійшли на рахунок товариства, а не до державного бюджету, адже відповідно до законодавства майно, передане засновниками до статутного фонду господарського товариства, втрачає статус державного.

Не підлягає сумніву, що працівники центрального апарату фонду, знаючи цю норму закону, свідомо сприяють відчуженню майна з державної власності поза приватизаційними процедурами, створивши тільки за останні два роки дев'ять таких товариств. До статутних фондів восьми з них було передано державного майна на загальну суму 146 млн. грн., а від них не отримано жодної копійки прибутку на державну частку майна.

Якщо врахувати, що частка держави в усіх цих товариствах становить менш як 50%, то можна вважати, що від імені держави фонд безплатно подарував певним комерційним структурам державне майно на значну суму.

Зовсім недавно, наприкінці минулого року, центральним апаратом фонду було передано до статутного фонду ТОВ «Торговий флот Донбасу» державне майно, яке використовувалося орендним підприємством «Азовське морське пароплавство». У результаті згадане товариство стало власником 34 морських суден, нерухомого та рухомого майна на суму 128,8 млн. грн. При цьому частка держави становила лише 25%. Тобто держава не тільки втратила майно на цю суму, а й не матиме від використання його комерційною структурою жодного доходу.

Постає запитання: навіщо державі брати участь у створенні товариств, у яких її частка не є контрольною? Тобто держава віддає майно, а потім не має змоги впливати на діяльність підприємства. Цілком очевидно, що в таких діях державних чиновників вбачаються ознаки корупції, адже в такий спосіб відбувається безкоштовне відчуження державного майна.

Треба зазначити, що чинним законодавством (Закон України «Про приватизацію державного майна» — ст. 7, Тимчасове положення про Фонд державного майна України — п.5) Фонду держмайна надано повноваження виступати з боку держави засновником підприємств із змішаною формою власності. Проте Тимчасовим положенням про Фонд державного майна України (п. 4) встановлено, що одним із основних його завдань є захист майнових прав України на її території та за кордоном. Але складається враження, що центральний апарат фонду використовує надані законодавством повноваження не для захисту інтересів держави, а вишукує «прогалини» в законодавстві для того, щоб безкоштовно передавати державне майно конкретним комерційним структурам, що, вочевидь, мало б зацікавити правоохоронні органи.

Оцінюючи загалом підсумки приватизації за звітний період, треба зазначити, що:

фондом не проводилися економічне обгрунтування та аналіз результатів приватизації підприємств, які мають стратегічне значення для економіки та безпеки держави. Це призвело до втрати державою контролю над більшістю базових галузей промисловості та інших важливих сфер діяльності, а також до ліквідації низки підприємств, приватизованих нерезидентами, які були конкурентами цих вітчизняних підприємств на світовому ринку.

Водночас значна кількість ліквідного державного майна, передовсім нерухомого, відчужується фондом з державної власності всупереч закону поза приватизаційними процедурами шляхом внесення його до статутних фондів господарських товариств зі змішаною формою власності. Це є однією з причин недоотримання державним бюджетом значних грошових надходжень та поширення корупції в органах державної влади.

Зобов'язаний здійснювати державну політику у сфері приватизації, фонд виходив не з державних, а з вузьковідомчих інтересів виконання завдань із надходження коштів до держбюджету, приватизуючи насамперед високорентабельні та інвестиційно привабливі підприємства. До того ж ціна продажу таких підприємств практично ніколи не відповідала їх справедливій ринковій вартості. Тобто дії фонду завдали фінансових збитків державі.

За результатами роботи за 9 місяців 2003 року діяльність 55%, а у промисловості — 59% приватизованих підприємств була збитковою. Однією з вагомих причин збиткової діяльності реформованих підприємств є ігнорування фондом норм законодавства щодо включення до фіксованих умов конкурсів зобов'язань покупця здійснювати прибуткову діяльність.

Якщо оцінювати ефективність приватизації з точки зору вкладення інвестицій, то у звіті зазначено, що за договорами купівлі-продажу пакетів акцій відкритих акціонерних товариств протягом 20 років (1995—2014 роки) має надійти коштів на суму в гривневому еквіваленті 9 млрд. грн. Фактично з 1995 року їх надійшло трохи більш як 6 млрд. грн. Водночас, як і в попередні роки, загалом в Україні в 2003 році інвестиції в основний капітал підприємств державної та комунальної власності перевищують вкладення реформованих підприємств і становлять 53 відсотки.

Висновок: здійснювана Фондом державного майна приватизація не відповідає меті та принципам цього процесу, встановленим законодавством. Від приватизації держава не отримує ні достатніх коштів до державного бюджету, ні інвестицій на розширення виробництва, ні підвищення ефективності виробництва реформованих підприємств.

Валентина СЕМЕНЮК,
голова Спеціальної контрольної комісії
Верховної Ради України
з питань приватизації,
народний депутат України.

«Є неефективним використанням бюджетних коштів»

У РАХУНКОВІЙ ПАЛАТІ

Розповсюджено матеріали «Про результати перевірки використання коштів резервного фонду Державного бюджету України у 2003 році».

Друкуємо висновки колегії Рахункової палати за результатами розгляду матеріалів перевірки з певними скороченнями.

«1. Кабінет Міністрів України під час виділення коштів з резервного фонду державного бюджету у 2003 році порушував вимоги статті 24 Бюджетного кодексу України та затвердженого власною постановою від 29.03.2002 № 415 Порядку використання коштів резервного фонду бюджету. Ігнорування зауважень і застережень Міністерства економіки та з питань європейської інтеграції України, Міністерства фінансів України та Міністерства юстиції України під час прийняття рішень про виділення цих коштів свідчить про свідоме порушення Кабінетом Міністрів вимог чинного законодавства, що регламентує використання коштів резервного фонду бюджету, та суб'єктивний підхід при їх розподілі. Як наслідок, у 2003 році на заходи, які мають плановий характер і, відповідно, не повинні здійснюватися за рахунок коштів резервного фонду державного бюджету, незаконно виділено 81,9 млн. грн., або 32,3 відсотка від загального обсягу коштів, виділених із цього фонду.

Усупереч вимогам п.10 зазначеного Порядку на здійснення інших заходів спрямовано 60 відсотків від загального обсягу виділених з резервного фонду коштів замість визначених 20 відсотків. Частка коштів, виділених на заходи, пов'язані з надзвичайними ситуаціями, склала 40 відсотків загального обсягу коштів, виділених з резервного фонду бюджету, і є найнижчою за останні три роки (2001 рік — 65,3 відсотка; 2002 рік — 61,7 відсотка).

3. Кабінетом Міністрів України приймались постанови та розпорядження про виділення коштів з резервного фонду державного бюджету з порушенням вимог Закону України «Про закупівлю товарів, робіт і послуг за державні кошти». В результаті, замість законодавчо визначених конкурентних процедур закупівель здійснювався упереджений вибір учасника закупівель, що призвело до значного завищення цін та невиправданих втрат державного бюджету. Лише за трьома перевіреними постановами та розпорядженнями такі втрати склали понад 16 млн. гривень.

4. Управління коштами резервного фонду у 2003 році з боку Кабінету Міністрів України, Міністерства фінансів України, органів Державного казначейства України та головних розпорядників коштів здійснювалося неефективно.

Негативна практика виділення коштів з резервного фонду бюджету наприкінці року призвела до відволікання значних обсягів цих коштів у дебіторську заборгованість і, фактично, до резервування їх для здійснення видатків майбутнього бюджетного періоду. Так, у грудні минулого року прийнято 19 постанов на загальну суму 96 млн. грн. (37 відсотків від річного обсягу), з них за другу половину грудня — 8 постанов на суму 71,9 млн. гривень. Як наслідок, станом на 01.01.2004 обсяг дебіторської заборгованості за видатками, які здійснено з резервного фонду бюджету, становив 36 млн. грн., що є неефективним використанням бюджетних коштів.

Залишки вільних коштів, виділених з резервного фонду, на рахунках розпорядників коштів, відкритих в органах Держказначейства, становили від 20,7 млн. грн. на 1 березня до 56,5 млн. грн. — на 1 листопада, що свідчить про неефективне використання цих коштів. У зв'язку із завершенням бюджетного року 13,6 млн. грн. невикористаних коштів резервного фонду вилучено до державного бюджету.

Органами Державного казначейства України не забезпечено здійснення належного контролю за дотриманням розпорядниками коштів встановлених нормативними актами термінів та обсягів попередньої оплати виконаних робіт.

Так, у результаті неналежного контролю з боку Управління Держказначейства у Київській області за використанням коштів резервного фонду держбюджету 5 млн. грн. були спрямовані у дебіторську заборгованість, що призвело до кредитування комерційної структури ТОВ «Екополімер» за рахунок бюджетних коштів.

Міністерство аграрної політики України та Міністерство охорони здоров'я України, як головні розпорядники коштів, не забезпечили здійснення належного внутрішнього контролю за використання коштів резервного фонду, як це визначено пунктом 4 ст. 22 Бюджетного кодексу України.

6. Незадовільною була робота Державного казначейства України щодо повернення до державного бюджету коштів, виділених із резервного фонду Кабінету Міністрів України впродовж 1997—2000 років на умовах повернення. У 2003 році до державного бюджету повернуто лише 2,1 млн. гривень. Таким чином, із 397,9 млн. грн. наданих за рахунок коштів резервного фонду бюджетних позичок станом на 01.01.2004 до державного бюджету повернуто 141 млн. грн., або 35,4 відсотка.

8. Міністерство аграрної політики України несвоєчасно розробило Порядок використання коштів резервного фонду на надання допомоги сільгосптоваровиробникам, які постраждали внаслідок несприятливих погодних умов зимівлі озимих зернових культур у 2003 році, через механізм здешевлення кредитів комерційних банків. Як наслідок, 10,2 млн. грн. (34 відсотки від загального обсягу виділених коштів) вилучено до бюджету.

9. Підготовка і прийняття рішення про виділення коштів з резервного фонду Мінагрополітики України на закупівлю регуляторів росту рослин (згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 04.09.2003 № 1416) та використання цих коштів супроводжувались порушенням цілої низки законодавчих актів.

На порушення вимог Закону України «Про закупівлю товарів, робіт і послуг за державні кошти» та вказаної постанови Кабінету Міністрів України, згідно з розпорядженням Кабінету Міністрів України від 06.11.2003 № 669-р «Про організацію закупівлі регулятора росту рослин з кріопротекторними властивостями» закупівлю здійснено у посередника ЗАТ «Інститут системних інновацій «Салюс», що призвело до завищення ціни препарату «Марс-1» більш ніж у 10 разів та незаконного використання коштів державного бюджету на суму 10,7 млн. гривень. При цьому зазначене розпорядження видано, незважаючи на зауваження Мін'юсту та відхилення його на двох засіданнях Кабінету Міністрів України.

10. Несвоєчасне прийняття рішення про виділення Міністерству охорони здоров'я України коштів із резервного фонду державного бюджету згідно з розпорядженнями Кабінету Міністрів України від 06.06.2003 № 326-р та від 26.11.2003 № 705-р призвело до того, що заходи щодо попередження завезення і поширення на території України захворювання на тяжкий гострий респіраторний синдром (SARS) та недопущення переходу захворюваності на грип в епідемію були запізнілими і неефективними.

Використання коштів, виділених згідно з розпорядженням Кабінету Міністрів України від 06.06.2003 № 326-р, здійснювалося в умовах стабілізації епідемічної ситуації у світі із захворюванням на SARS. Проте Міністерство охорони здоров'я не здійснило прозорої конкурентної процедури закупівлі товарів, що призвело до закупівлі деззасобу за завищеними цінами та втрат бюджету в сумі понад 3 млн. гривень.

Для здійснення вакцинації проти грипу придбано у ТОВ «Вітчизняна фармацевтична компанія» найдорожчу вакцину, яка пропонувалася на ринку України. Як наслідок, втрати бюджету склали понад 3 млн. гривень. Щеплення проти грипу здійснювалось в період збільшення захворювання на грип та гострі респіраторні інфекції, що призвело до відмови окремих бюджетних установ від його проведення та вакцинації за рахунок бюджетних коштів працівників комерційних структур.

Відповідно до статей 28, 30 Закону України «Про Рахункову палату» інформацію про результати перевірки направлено Верховній Раді України та Кабінету Міністрів України для вжиття відповідних заходів.

В. СИМОНЕНКО,
Голова Рахункової палати».

Може з'явитися популярний туристичний центр, якщо місцевій владі допоможе держава

Історію про те, як президент Сполучених Штатів Білл Клінтон, одержавши у Києві сувенір з голографічним зображенням знаменитої скіфської пекторалі, поламав усі попередні плани і затримався на кілька годин у столиці України, щоб побачити цей мистецький шедевр, — свого часу переповіло багато вітчизняних мас-медіа.

Сьогодні до Києва їдуть туристи звідусіль, щоб помилуватися древнім містом на дніпровських кручах і побачити святу Софію і скіфські прикраси із золота, створені в IV столітті до нашої ери. Біля входу до Музею історичних дорогоцінностей України завжди людно. Мабуть, у значної частини екскурсантів, туристів після огляду тієї ж пекторалі виникає бажання побувати у краях, де колись били копитами землю скіфські коні, побачити відомий на весь світ курган Товста Могила, в якому археологи знайшли ці реліквії.

Якби у нас більше переймалася держава і приватний сектор туристичного бізнесу розвитком внутрішнього туризму, то для охочих податися на день-другий у степову Скіфію не було б жодних проблем: напевне, неподалік столичного музею на них чекали б комфортабельні автобуси, та і в степах, де вершилася наша славна історія, давно стояли б сучасні мотелі і кемпінги, ресторани і туристичні бази.

А ми, маючи таку потенційну Мекку туризму, поки що лишень констатуємо очевидне: Україна так і лишається цілиною у туристичному бізнесі, хоча могла б бути надзвичайно цікавою і для іноземців, і для своїх громадян.

Такий стан речей не можна пояснювати економічними негараздами. Адже цей сектор економіки є потенційно привабливим з точки зору залучення інвестицій. Недарма туризм для багатьох держав став однією з основних статей доходу до казни. Скажімо, наші сусіди угорці на туристичній індустрії давно заробляють майже стільки, скільки дає аграрний сектор цієї країни. Чотири мільярди доларів щороку приносять сучасному Єгипту його древні піраміди — усипальниці фараонів, до певної міри пам'ятки культури того самого ряду, що і скіфські кургани.

А останні, на превеликий жаль, як тепер прийнято говорити, мало «розкручені» і зовсім не представлені в путівниках. Чому? Причин багато.

Сьогодні час діяти, час шукати і знаходити можливості піднімати ці переліги. Я впевнений, що історія Нікопольщини, унікальні історичні пам'ятки, що збереглися в цьому краї, якому судилося бути колискою української державності, заслуговують на те, щоб тут було створено сучасний історико-культурний центр з необхідною туристичною інфраструктурою. В цій справі мають сказати своє слово і Президент, і Кабінет Міністрів, і Верховна Рада.

Адже немає в історії України іншої території, яка накалала б такий значний відбиток не лише на становлення держави, а й на розвиток світової культури. Маю на увазі не лише пам'ятки археології, що належать до історичної епохи бронзи (III—II тис. до н. е.), коли сучасну Нікопольщину населяли індоарійські кочові племена скотарів.

Вони, як відомо, увійшли в історію Євразії як племена, що доместикували коня, створили дерев'яні вози та легкі бойові колісниці. Це відіграло виняткову роль у розвитку палеоекономіки України.

До речі, історики вважають, що однією з найбільших пам'яток культури індоаріїв є курган Довга Могила, досліджений Інститутом археології України у 1979 р.

Особливе місце посідають в історико-культурній спадщині Нікопольщини також пам'ятки археології, що належать до часів царських скіфів і скіфів-кочівників (VI—III ст. до н. е.).

Скіфи увійшли в давню історію України як етнічна спільнота, що в IV ст. до н. е. утворила першу державність на території сучасної України. Її виникнення пов'язується з іменем царя Атея. Адміністративний та торгово-ремісничий центр Великої Скіфії знаходився на лівому березі Дніпра на території сучасного селища Кам'янка-Дніпровська Запорізької області.

Скіфи створили яскраву та самобутню культуру. Одним з її елементів було спорудження великих курганів-усипальниць. На території Нікопольщини археологи дослідили чимало царських скіфських курганів, серед яких найвідоміший Чортомлик, неподалік села Чкалове Нікопольського району.

На думку певної частини фахівців, цей курган і є могилою царя Атея. Не менш відома нині Товста Могила поблизу міста Орджонікідзе, де у 1971 році Б. Мозолевський знайшов у похованні знатної скіф'янки знамениту на весь світ золоту пектораль. Остання, мабуть, слугувала нагрудною прикрасою, що мала культове значення. Сьогодні цей витвір мистецтва став символом давньої історії України.

Соболева Могила, яку розкопав Б. Мозолевський в 1991 році, також відома знайденою у похованні скіфського жерця великою кількістю коштовних прикрас та веретеном — символом влади жерців.

Вищезгадані пам'ятки переконливо засвідчили факт того, що наш край був у центрі Герросу — некрополя скіфських царів та вождів.

Пізніше, у середині XVI століття, саме на цій території і виникла Запорізька Січ — місто-фортеця, воєнно-політичний центр запорозького козацтва. Найбільша кількість запорозьких січових поселень — п'ять із семи відомих в історії — розташовувалися саме на території сучасної Нікопольщини.

Запорозьке козацтво започаткувало нову добу в історії українського народу, тут народилася Українська козацька гетьманська держава, тут велика козацька рада обирала гетьманом України Богдана Хмельницького.

Незайве нагадати, що саме досвід тутешньої демократії дав підстави Карлу Марксу зауважити, що то була найперша справжня демократична країна в історії сучасної цивілізації.

Поруч з Нікополем розташований і меморіальний комплекс — могила кошового отамана Івана Сірка — уславленого полководця, що свого часу привів запорожців до Парижа.

У перші роки незалежної України на козацьких святах тут побували сотні тисяч людей з багатьох країн світу. Однак традицією ці свята, на жаль, чомусь так і не стали. Причин знову-таки багато. Але приводів відродити усе це — ще більше. Сьогодні мої земляки, мої виборці, готові робити все залежне від них, щоб Нікопольщина нарешті стала туристичним центром України.

Парламентська фракція партії «Трудова Україна», до якої належу і я як депутат Верховної Ради України, підтримує ці прагнення. Важливим кроком такої співпраці має стати ініційований фракцією перший Всеукраїнський фестиваль козацької пісні «Наша дума, наша пісня не вмре, не загине», який пройде наприкінці травня цього року у Нікополі.

Цей фестиваль організатори (крім парламентської фракції «Трудова Україна», до його проведення долучаються Українське козацтво, Дніпропетровська обласна державна адміністрація, Дніпропетровська облрада, великі промислові підприємства Нікополя) приурочують до двох історичних дат — 300-річчя об'єднання Правобережної і Лівобережної України (30 червня 1704 року) та 510-ї річниці об'єднання роздрібнених козацьких загонів в єдине військо (1494 рік). Сподіваємося, що це буде початком культурного відродження краю, який не заслуговує долі культурної провінції.

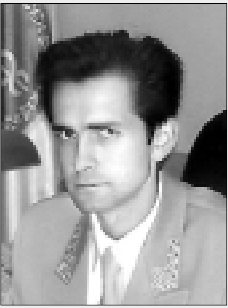
Віктор ДРАЧЕВСЬКИЙ,
народний депутат України, 35-й виборчий округ.

СУСПІЛЬСТВО

Відкрито, без фарисейства

Як черкаські податківці допомагають «казанським сиротам» вийти в люди

ІЗ ДОСЬЄ «ГОЛОСУ УКРАЇНИ»

***Олексій ЛЮБЧЕНКО,* голова ДПА у Черкаській області. Наймолодший в Україні керівник-податківець регіону. Йому 32 роки. У 1993 році закінчив Київський національний економічний університет з відзнакою. Працював заступником міського голови Сміли. Першим заступником голови ДПА у Кіровоградській області. Самодостатній, педантичний, іноді жорсткий. Організований, вольовий, чесний. Блискучий аналітик. Володіє нестандартним складом мислення. Відкритий до спілкування. Врівноважений, відвертий — наскільки дозволяють службові рамки. Не терпить нехлюйства, брутальності. За гороскопом Діва. Одружений. Має двох синів, Андрія та Олександра. Дружина Оксана — педагог.**

— Олексію Миколайовичу, ви, безперечно, керівник нової генерації. Першими відчули це журналісти. До вашого призначення на капітанський місток ДПА більшість місцевих «акул пера» туманно уявляли роботу «митарів». За рік спілкування сталися неабиякі зміни...

— Ми це ставили собі за мету — роз'яснити через мас-медіа правила «гри». Хто в податковому полі — тренер, хто — суддя, хто — гравець. І для кого всі ці потуги — для мільйонів «уболівальників». Важливо було також засвідчити абсолютну прозорість дій, рівність і взаємоповагу її учасників. З допомогою преси, радіо, телебачення продовжуємо цю лінію. Зупинятися, переконаний, протипоказано. Діалог з партнерами — безперервний процес. На його шляху виростають чудові плоди: довіра і віра в порядність, доброчесність один одного. Без цих складових взаємодіяти надзвичайно важко, а то й неможливо.

— За рейтинговою оцінкою столичних експертів вам вдалося вивести обласну податкову службу з середняків-трієчників у лідери-відмінники. До того ж всього за рік.

— Певні успіхи нашої служби я пов'язую передусім зі зміною влади на Черкащині. Півтора року тому, коли головою облдержадміністрації було призначено Вадима Льошенка, високопрофесійного економіста і організатора, кардинально змінився управлінський стиль, сама філософія керівництва в області. Це дало мені змогу з огляду на регіональні проблеми проводити ту податкову політику, яку визначила Державна податкова адміністрація України. Запровадити свіжі ідеї, нетрадиційні методи роботи, які й дали позитив. Важливо, що нас підтримав і силовий блок області. Зокрема, коли торік разом з правоохоронними органами проводили комплекс оперативно-профілактичних заходів під умовною назвою «Акцизна марка», згодом — операцію «Акциз». Це була тривала й тяжка робота — перевірити тисячі складських приміщень, сховищ, оптових та роздрібних баз, магазинів. В результаті викрили дев'ять підпільних цехів з розливу фальсифікованих спиртних напоїв, вилучили понад мільйон штук акцизних марок старого і нового зразків. Порушено 22 кримінальні справи. Здійснена операція вплинула на свідомість торговців алкоголем і, як наслідок, на темпи стягнення акцизного збору. У січні-квітні цього року «акцизні» показники порівняно з першим кварталом минулого року зросли в 1,8 разу. Це означає, що державний бюджет поповнився на 21 мільйон гривень!

— Звучить, як музика. Ще вагоміші здобутки, доводилося чути, по справлянню податку на прибуток до державної скарбниці. За цим показником ваша служба, кажуть, посіла перше місце в Україні. Це не перебільшення?

— Аніскільки. Обсяги мобілізації зі згаданого виду податку зросли у першому кварталі на 6,3 мільйона гривень, або у 1,5 разу. Позитивні результати роботи і з залучення нових платників податків, суб'єктів підприємницької діяльності. Однак найважливіше завдання — вивести підприємства зі стану безприбутковості. Це, зокрема, стосується підприємств спиртового та лікеро-горілчаного профілю. За своєю природою вони повинні мати прибутки. Натомість постійно декларують збитки. Щоб допомогти спиртовикам в обліку ми запровадили на трьох державних підприємствах контрольні пости податкових інспекцій. Маємо вже перші результати спільних дій — надходження від галузі збільшилося у першому кварталі цього року у 15 разів порівняно з відповідним періодом минулого року. Таку ж копітку роботу ведемо зараз з легалізацією торгівлі лікеро-горілчаною продукцією. У зоні податкової уваги всі «точки» з продажу алкоголю, котрі, найчастіше, є розсадником фальсифікованого товару.

— На останній колегії ДПА ви попросили всіх її учасників, керівників районних податкових інспекцій, записати у свої щоденники «жирними» літерами два слова — «Беззбиткове півріччя».

— Це нині альфа і омега нашої діяльності. Я вже торкався проблеми спиртової галузі, котра удає з себе казанську сироту. Насправді у неї підприємливі, заможні «батьки». Такі само і в підприємств, що займаються постачанням та продажем пально-мастильних матеріалів, у готельного, туристичного, грального бізнесу. Триваtиме боротьба й з фіктивним банкрутством. На території Черкащини нараховується 43 підприємства, котрі не перерахували до держбюджету понад п'ять мільйонів гривень обов'язкових платежів і щодо яких розпочато процедуру банкрутства. Іноді трапляється так, що деякі спритні посадовці-боржники навмисне доводять до банкрутства свої підприємства. Щоб уникнути розрахунків і перерозподілити власність на користь зацікавлених осіб. Ось чому доводиться податківцям стояти «на чатах», пильнувати кошти і державне майно.

— Що маєте на увазі, Олексію Миколайовичу, коли кажете колегам про відкритий, прозорий діалог з бізнесом?

— Найперше — співпрацю з кожним платником, але не на абстрактні теми, а на предмет визначення податкового навантаження. До того ж акцент робити на роз'яснення недоцільності мінімізації податків, на партнерські стосунки і зростання взаємної довіри та поваги. Ми продовжуватимемо цикл тематичних зустрічей, семінарів на підприємствах, проведення телефонних «гарячих» ліній. По висхідній розвиватимуться зв'язки з засобами масової інформації. На всіх місцевих телеканалах ми ведемо рубрику «Податки без таємниць». Домовляємося з журналістами працювати так, щоб насамперед їх це захоплювало, а глядачам було цікаво і корисно.

— І наостанок. З вашим приходом до керівництва ДПА змінилася не лише філософія оподаткування, а й сама атмосфера «храму митарів». Мені доводилося бути присутньою на кількох святах, де ви чудово — природньо і тепло — читали любовну лірику. Згодом проводили колегію у приміщенні Мліївського інституту садівництва, за вікнами якого буяла весна... Чи важко бути прагматичним романтиком?

— Давайте залишимо цю відповідь часові...

Лідія ТИТАРЕНКО.

На знімку: голова ДПА у Черкаській області Олексій Любченко.

По кишені, як завжди, — «Газелі», «Богдани», «ПАЗики»...

ТРАНСПОРТ

Перша міжнародна спеціалізована виставка-презентація «Автобус-2004», яка з ініціативи Міністра транспорту України, генерального директора «Укрзалізниці» Георгія Кірпи тривала протягом двох днів у Києві, на багатьох справляла приємне враження, а в декого навіть викликала захоплення. Керівники галузі лишень шкодують, що не проводили такої раніше щоквартально, як залізничники з рухомого складу. Тоді б напевне з меншою напругою розв'язували програми «Сільський автобус» та «Шкільний автобус», легше долали б найголовнішу проблему автомобільної галузі — оновлення рухомого складу автопарків, які, за висловом Г. Кірпи, «роздерибанили» ще на зорі нашої незалежності.

Відкриваючи виставку, керівники Мінтрансу і Мінпромполітики — Георгій Кірпа та Олександр Неустроєв, голова профільного комітету Верховної Ради України, народний депутат Валерій Пустовойтенко радо вітали учасників і гостей з тим, що вдалося разом зібрати не тільки 14 вітчизняних, а й чимало закордонних виробників автобусів, перевізників усіх форм власності, що після неї справи з оновленням автобусного парку країни, старіння якого дійшло критичної межі, підуть на краще.

Тут було на що подивитись. І професіоналам, і, як кажуть, пересічним громадянам. У велетенському виставковому павільйоні «КиївЕкспоПлази» свої вироби демонстрували «Mersedes» (Німеччина), «Volvo» (Швеція), «Карсан» (Туреччина), Павловський автобусний завод (Росія), Мінський автомобільний завод (Білорусь), Бориспільський, Черкаський, Львівський автобусні заводи та чимало інших. Торгові марки «Scania», «Man», МАЗ, «Газель», «Богдан», «Еталон», «Львівський автобус», ПАЗ красувалися на автобусах різних модифікацій для міських, міжміських та міжнародних перевезень. З-поміж цього розмаїття надто виділялися розкішні іноземні автобуси, які скоріше були схожі на музейні експонати.

Значно простіший вигляд мали наші автовиряди. Он віддалік від сяючих «мерсів» і «вольво» поодиноко примостився жовтенький мікроавтобус «Рута» виробництва ВАТ «Часово-Ярський ремонтний завод», що в Донецькій області. На лобовому склі п'ятизначна цифра — 63000 грн.

— Що за машина, — питаю хлопця, котрий лунко постукує по кузові.

— Для перевезення 16 пасажирів у межах міста чи за ним.

— З чого кузов, що так дзвенить?

— Із склопластику.

— А як хтось «протаранить», чим залатати дірку? — допитується один із відвідувачів.

— Це просто. У містах продається спеціальна смола, розігрієте її, заліпите пробоїну, потім зачистите і буде вам, як нова копійка...

ЗАТ «Бориспільський автозавод», що в селі Пролиски на Київщині, освоїв кілька модифікацій автобусів малого класу для перевезення 14—34 пасажирів. Цих автобусів в Україні виготовляється 60 відсотків деталей, 700 виробничників підприємства щомісячно в середньому випускають півсотні.

Перша міжнародна спеціалізована виставка-презентація «Автобус-2004» на багатьох справляла приємне враження, а в декого навіть викликала захоплення.

На виставці окрім автобудівників і перевізників можна було зустріти й представників банківських та фінансових структур, лізингових та страхових компаній, профільних міністерств та відомств, обласних, місцевих та райдержадміністрацій — потенційних замовників й інвесторів цих виробів.

Водночас тут відбувалася науково-практична конференція «Проблеми автобусних пасажирських перевезень та автобусобудування», на якій обговорювалися і питання виконання програм «Сільський автобус», «Шкільний автобус», особливості інвестування та кредитування програм оновлення парку автобусів в Україні.

Коментар фахівця можна було одержати біля кожного стенда чи авто. Іноді це у успіхом робили водії. Олександр Мацапура, наприклад, який працює водієм у 6-му автобусному парку Оболонського району столиці і на прохання Мінського автомобільного заводу прямо з міського маршруту ст. метро «Мінська» — пл. Шевченка доставив на міжнародну виставку МАЗ-152, охоче розповів про свій гросавтобус. Останній хоч і коштує дорого (до 140 тис. доларів), та зручний, надійний і економний; вміщає 175 пасажирів, з низькою підлогою, дизельний двигун фірми «Мерседес-Бенц», триступенева автоматична коробка передач, помірні витрати пального. Я запитав водія-професіонала, який дотепер з 1985 року водить містом «Ікаруси» таких самих габаритів, що йому найбільше сподобалося на виставці.

— Шведські автобуси «Сканія» виробництва Санкт-Петербурзького заводу. Дуже зручні й економічні.

— Чи скоро ми зможемо такі випускати?

— Років через п'ятдесят точно...

Другого дня перша міжнародна виставка «Автобус—2004» завершила свою роботу. Заступник міністра транспорту України Семен Кроль, який взяв участь у її закритті, зокрема, сказав:

— Поки що ми не можемо для пасажирських перевезень купувати «мерседеси», «мани», «сканії», а лише «газелі», «богдани», вироби російських та білоруських автобудівників. Але як тільки наша економіка і транспортна галузь зміцніють, ми обов'язково матимемо автобуси, які відповідатимуть найвищим світовим стандартам...

За результатами виставки визначено кращі моделі автобусів для реалізації різних програм. Це — ПАЗ-4234 (для сільських перевезень), SCANIA OMNILINK (для приміських перевезень), БАЗ-2215 (для шкільних перевезень), МАЗ-105 і «Богдан»-А-144 (для міських перевезень), ЛАЗ-52081 «НЕОЛАЗ» і MAN FORTUNA (для міжміських перевезень), MITSUBISHI SAFIR (для туристичних перевезень). Відзначено також експозиції Луганського, Рівненського і Волинського облавтоуправлінь, які найкраще відобразили тематику цієї виставки.

Володимир ПІДВИСОЦЬКИЙ.

На знімках: такі «Богдани» **(ліворуч)** покликані сприяти перевезенню міських пасажирів; мікроавтобуси ЗАТ «Бориспільський автозавод» **(угорі)** особливо до вподоби школярам і тим, хто їх обслуговує.

На літаки — полум'яний мотор. Сучасний

ВІТЧИЗНЯНИЙ СТИЛЬ

У Москві завершився VIII Міжнародний форум «Двигуни-2004». У павільйоні № 20 Всеросійського виставкового центру свою продукцію —авіаційні, космічні, автомобільні, корабельні і газотурбінні силові установки, а також усе, що сприяє їх удосконаленню, ремонту і сервісному обслуговуванню, — демонстрували близько 150 фірм з усього світу. Україна серед них не загубилася...

Затягнувши паски, підкоряємо небеса

Моторобудування не випадково називають індикатором технічного потенціалу будь-якої країни. Особливо — авіаційного. Наші авіакомпанії добре пам'ятають, як одна за одною європейські країни закривали свій повітряний простір для літаків, зроблених у колишньому СРСР. Їхні силові установки не відповідали новим, підвищеним, вимогам екологічних стандартів. Світ переходив на авіадвигуни п'ятого покоління.

Володіння технологіями повного циклу для їх виробництва — прерогатива аж ніяк не всіх країн. Україна — серед них. Чи надовго, от у чому питання. Шокова терапія і наступний за нею економічний спад, здавалося б, завдали нищівного удару по вітчизняному авіадвигунобудуванню. За більш ніж убогого фінансування насамперед наукових розробок (а новий двигун — це створення 30—40 видів нових матеріалів, унікальних металургійних сплавів, електроніки, вимірювальних приладів і датчиків тощо) виникла ситуація, за якої терміни створення нових зразків могли розтягтися на 15—20 років. Тоді як провідні світові фірми на цю роботу витрачають від 6 до 8 років, не більше. Отже, Україна могла остаточно відстати.

Ознаки такого відставання, як то кажуть, мають місце бути. Країна, здатна робити найсучасніші повітряні лайнери, почала закуповувати їх у своїх прямих конкурентів.

Однак сьогодні упевнено можна сказати: українське авіадвигунобудування вижило. Передусім завдяки титанічним зусиллям самих моторобудівників. І нині вони вправі розраховувати на істотнішу підтримку з боку держави. А поки що в умовах твердих економічних і виробничо-технологічних обмежень підприємства вітчизняного авіапрому вибирають пріоритетні напрями робіт і фінансують їх з власної кишені, демонструючи позитивну динаміку розвитку. Це ще раз засвідчив VIII Міжнародний салон «Двигуни-2004».

Небо без кордонів

Серед численних експонатів, представлених на виставці, підвищений інтерес представників авіабізнесу викликали експозиції запорізьких авіамоторобудівників. І не лише тому, що КБ «Прогрес» і ВАТ «Мотор Січ» показували свій товар, як то кажуть, лицем. Не макети, а зразки, що реально діють. А ще й тому, що зміст і стиль їх роботи, а головне — продукція відповідають найвищим світовим стандартам. І хоча на салоні запоріжці представили лише кілька своїх виробів, зрілість фірми, підкріплена партнерськими зв'язками з авторитетними колегами багатьох країн, насамперед Росії, викликала до них неприхований, поважний бізнес-інтерес багатьох потенційних замовників.

Великі шанси завоювати свою нішу на тісному світовому ринку авіамоторів має розроблений запоріжцями новий турбовальний газогенераторний двигун Аі-450. Його використовують як маршову силову установку для вертольотів різного призначення вантажністю від півтори до 4 тонн. Унікальність Аі-450 у тому, що за маси лише 110 кг — приблизно стільки важить двигун «горбатого» «Запорожця» — він розвиває потужність до 550 к. с. Високі параметри і конструкційні особливості газогенератора Аі-450 дають можливість у майбутньому створити на його базі ціле сімейство двигунів різного типу і призначення. Один із них — Аі-450МС —використовують у складі допоміжної силової установки пасажирських лайнерів Ан-148, Ту-334, Бе-200, Як-42, Ту-134М, Ан-74ТК-300. Це скорочує час роботи маршових двигунів, заощаджує питому витрату палива, зменшує витрати на наземне устаткування і обслуговування літаків. Двигун відповідає сучасним технічним вимогам, має електронно-цифрове керування, що забезпечує регулювання, контроль, діагностику, індикацію несправностей, одне слово, підвищену безпеку під час експлуатації.

Фото Юрія ВЕНГЕРЕША.

Більш як тридцять років запорізькі моторобудівники співпрацюють із санкт-петербурзьким НВО імені В. Климова. Майже 60 відсотків доходів, які одержує ВАТ «Мотор Січ», — це гроші за продаж, супровід в експлуатації, модернізацію і ремонт авіадвигунів, розроблених у місті на Неві. Та й узагалі, 95 відсотків російських вертольотів піднімають у небо двигуни запорізького виробництва. Так, вертольоти Мі-8/17 і Мі-24/35 літають і воюють у 90 країнах світу. Ці машини прості і надійні. Накопичено величезний досвід їх використання. Завдяки запорізьким двигунам багато в чому досягнуто найважливішої конкурентної переваги російських гвинтокрилих машин — можливості їх експлуатації в екстремальних умовах високогір'я, у Заполяр'ї й екваторіальних тропіках. Саме цей чинник став вирішальним, наприклад, під час укладання недавніх контрактів з Індією й Алжиром на постачання, відповідно, 40 і 42 вертольотів Мі-17.

Сьогодні у Запоріжжі освоюють серійне виробництво двигуна ВК-1500. Це дітище спільної роботи конструкторів НВО «Завод ім. В. Климова» і ВАТ «Мотор Січ» для цивільних і бойових вертольотів середнього класу «Миль» і «Камов», тисячі яких, до слова, також укомплектовані запорізькими моторами, які випускали раніше. ВК-1500 оснащено новою електронно-гідромеханічною системою регулювання і контролю, що забезпечує оптимізацію його експлуатаційних характеристик і облік напрацювань. У конструкцію двигуна і гвинта закладено інженерні рішення, що забезпечують одержання низьких рівнів шуму й емісії.

Ще одна запорізька новинка — двигун ВК-2500. За паливної економічності і ваговими характеристиками він — серед кращих світових зразків. Вертольоти, які ним оснащені, а це і суто мирні Мі-14 і Ка-32, і бойові Мі-24, Мі-28, Ка-50 «Чорна акула» і Ка-52 «Алігатор», збільшують свою «стелю» на 1—2 кілометри, а вантажність — на 2 тонни. ВК-2500 універсально взаємозамінний із ТВЗ-117 і тому його можна встановлювати не лише на нові вертольоти, а й на ті, які перебувають в експлуатації.

До речі, керівники ЗАТ «Володимир Климов — «Мотор Січ» уже пообіцяли літакобудівникам представити незабаром ще дві нові розробки: ВК-3500 і ВК-800. Двигун ВК-800 можна буде встановлювати не лише на вертольотах і невеликих літаках, а й з успіхом використовувати в наземному транспорті і локальній енергетиці.

— Досвід виробництва всіх наших нових виробів переконливо підтверджує, що кооперація України і Росії у виробництві найсучаснішої авіатехніки не має альтернативи, — зазначив голова правління ВАТ «Мотор Січ», Герой України В'ячеслав Богуслаєв.

Тісне, взаємовигідне співробітництво тільки зміцнює позиції двох держав. Сьогодні українські і російські підприємства спільно розробляють і виробляють авіадвигуни більш як півтора десятка найменувань. Серед них і двигуни сімейства Д-436. Цей агрегат вартий особливої розмови.

Ан-148 готується до зльоту

Виробництво тривальних турбореактивних двигунів сімейства Д-436 — один із пріоритетних напрямів діяльності ВАТ «Мотор Січ». Ці силові установки створено в межах кооперації чотирьох підприємств — ДП ЗМКБ «Прогрес», ВАТ «Мотор Січ», ФДУП «ММПП «Салют» і ВАТ «Уфимське МВО». Ретельне відпрацювання конструкції, використання високоміцних матеріалів у сполученні із застосуванням передових технологій і сучасного устаткування забезпечили двигунам сімейства Д-436 високі експлуатаційні характеристики. Його базовий варіант призначений для близькомагістрального пасажирського лайнера Ту-334. Модифікації — для літака-амфібії Бе-200 і регіонального пасажирського аероплана Ан-148, який в авіаційних колах Росії охрестили черговим сюрпризом антоновців.

Відомості про те, що АНТК ім. О. Антонова проектує сучасний регіональний лайнер, з'явилися у ЗМІ лише два роки тому. Багато хто тоді сприймав реалізацію цього проекту лише в далекій перспективі. І сходження зі стапелів у лютому минулого року першого дослідного зразка Ан-148 став для них цілковитою несподіванкою. Адже в Росії теж працюють над ідентичною машиною. У тендері на її створення переміг проект RRJ, представлений конструкторськими бюро Сухого, Яковлева, Іллюшина — з російського боку, а також американською компанією «Боїнг». Схоже, антоновці вочевидь випередили своїх потенційних конкурентів, які на салоні «Двигуни-2004» змогли презентувати свій проект лише «на папері»...

Передбачаючи в найближчій перспективі масовий попит на регіональні лайнери, викликаний старінням і інтенсивним списанням роботяг Ан-24 і Ту-134, АНТК ім. О. Антонова от уже кілька років без зайвого галасу разом з українськими і російськими підприємствами створює регіональний дводвигунний реактивний літак, точніше — сімейство цих літаків. Базовим варіантом стане Ан-148-100. Його місткість — від 70 до 80 пасажирів, а дальність польоту за крейсерської швидкості 820—870 км/год — 5100 км.

Незабаром Ан-148 має уперше стати на крило, піднятися у повітря, а 2005 року — надійти першому замовникові. Серійний Ан-148 обійдеться його покупцям у 16—17 млн. доларів, що на 30 відсотків дешевше закордонних аналогів. За експертними оцінками, ринок регіональних реактивних літаків проковтне щонайменше 500 нових антоновських машин. На цю нішу розраховують і учасники російської програми RRJ. Так чи так, а ринкові курси Ан-148 і RRJ неодмінно перетнуться, чого на нинішньому етапі поки ще можна і потрібно було б уникнути, коли вже ми говоримо про інтеграцію і кооперації авіапромів України і Росії. Адже ризики антоновців зі створення Ан-148 уже, як зазначено вище, розділили багато російських підприємств. Це, бачите, вже не конкуренція, а якесь самоїдство.

В авіапромах двох країн почався інтеграційний процес, мотивований взаємною вигодою учасників конкретних проектів. Безперечно, на цьому шляху багато складнощів, зумовлених і проблемами правового характеру. Законодавча, а також виконавча влада України і Росії роблять певні кроки назустріч авіабудівникам, але поки що ці зусилля недостатні. Лише погоджена робота урядів обох держав, проектувальників, виробничників і авіаперевізників може дати новий поштовх для розвитку вітчизняного авіапрому. Бог дасть, вона і стане головним підсумком VIII Міжнародного форуму «Двигуни-2004».

Олександр АБЛІЦОВ.

Запоріжжя—Москва—Запоріжжя.

Доки поїзди минатимуть Луцьк?

ТРАНСПОРТ

Уже два з половиною роки сформовані в Ковелі пасажирські поїзди, які їдуть на Київ, Москву, Сімферополь, Одесу, обминають обласний центр Волині. Щодня сотні людей, щоб потрапити на них, мусять добиратися до райцентру Ківерці, втрачаючи час і зазнаючи незручностей.

1890 року, готуючись до приїзду російського царя Олександра III, від магістралі Київ—Ковель—Брест до Луцька проклали залізничну вітку. Збудований за три тижні транспортний апендикс завдовжки 12,6 кілометра проіснував аж до 1928 року. Тоді нарешті завершили будівництво колії з Луцька до Львова. Однак і нині ця дільниця для «Укрзалізниці» є другорядною. Луцьк від цього потерпає давно. Але коли раніше усі поїзди, щоб не створювати пасажирам незручностей, робили цей 25-кілометровий гак, то після переведення дільниці Ківерці—Ковель на електротягу, керівництво Львівської залізниці припинило їх рух до найбільшого міста Волині. Запевняли: електрифікуємо дільницю Ківерці—Луцьк, тоді й підуть пасажирські поїзди в обласний центр. Однак електрофікація затягнулася більш як на два роки. І коли нарешті 19 грудня 2003 року врочисто відкрили рух електропоїздів, мешканців Луцька знову чекало розчарування. Пасажирські поїзди як обминали місто, так і досі об'їжджають його стороною. Нічого, тішили себе лучани, приймуть у травні новий розклад руху, почнуть і до нас ходити поїзди. На це в грудні натякали й керівники Львівської залізниці. Мовляв, уявляєте, як це складно позапланово переробляти графік руху. Однак, мабуть, лукавили вони перед пасажирами. До 30 травня, часу введення нового розкладу руху поїздів, залишилося зовсім мало, а залізничні генерали мовчать, ніби води в рот понабирали. Заступник начальника Рівненської дирекції залізничних перевезень Василь Будько, до якого автор цих рядків зателефонував 27 квітня, однозначно сказав, що розклад руху поїздів на Волині змінятися не буде. Тобто знову луцьким пасажирам доведеться дизель-поїздами, автобусами, маршрутними таксі добиратися до Ківерців. Дехто з приводу цього навіть жартує: мовляв, не Луцьк тепер столиця Волині, а Ківерці.

Було б смішно, якби не було так сумно. Адже доводиться обов'язково робити пересадку. Коли в тебе декілька одиниць багажу, це, погодьтесь, незручно. Марнується багато часу. Для гаманця теж сутужно: слід додатково купувати квиток на дизель-поїзд до Ківерців. Сума ніби й невелика — 1,30 гривні, але все одно додаткові витрати. Оскільки Ківерці і Луцьк розташовані в одному тарифному поясі, раніше квиток до Києва з Ківерців і Луцька коштував однаково. Тож виходить: пасажирам зайві витрати, а залізниці — додаткові прибутки. Той, хто був у Ківерцях, бачив, які там вузькі перони. Коли робили посадку лише місцеві пасажири, це не створювало труднощів. Але коли це за 8—10 хвилин хочуть зробити сотні людей, утворюється небезпека для їхнього життя. Особливо влітку, коли на поїзди до Сімферополя і Одеси пасажирів особливо багато і кожен з них має кілька громіздких сумок.

Мені не раз доводилося сідати в Ківерцях на поїзд Ковель—Київ. У цей час на сусідню колію прибуває зустрічний потяг Київ—Варшава. На переповненому людьми вузькому пероні тоді відчуваєш, як просто в цій штовханині опинитися під колесами електровоза.

Про необхідність відновлення руху пасажирських поїздів до Луцька не раз говорили на сесіях депутати обласної ради. Вони навіть приймали звернення до керівництва «Укрзалізниці» з проханням позитивно розв'язати питання. Однак це не вписується у вузьковідомчі інтереси транспортників. Про ситуацію, яка склалася з пасажирськими перевезеннями в Луцьку, завдяки депутатським запитам народного депутата Станіслава Пхиденка, вже знає вся Україна. Тож невже в «Укрзалізниці» не розуміють, що доводити пристрасті в Луцьку до точки кипіння їх відомству невигідно.

Микола ЯКИМЕНКО.

Луцьк.

Голос України

Де деградує влада, там не може процвітати моральність

Останніми роками загибель журналістів, політиків, бізнесменів в Україні стає звичайним явищем. Тому аж ніяк не дивно, що до редакції «ГУ» надходить велика кількість тривожних листів, у яких автори просять не обмежуватися передруком лише сухого офіціозу про ті чи інші резонансні справи, а по можливості «копати» глибше, тобто до самої суті проблеми.

І от сьогодні спеціально для вас — зустріч з відомим в Україні та за її межами парапсихологом, головним експертом Міжнародної академії біоенерготехнологій ***Юрієм БАТУЛІНИМ****, котрий давно вже займається паранормальним аналізом різних «таємничих смертей».*

— Юрію Павловичу, у багатьох, напевно, упам'ятку сенсаційні публікації у пресі про результати вашого розслідування загибелі колишнього депутата, професійного юриста Володимира Суміна. До речі, за цю гучну справу ви тоді взялися на чиєсь конкретне прохання?

— Навпаки. Щоб залишатися незалежним парааналітиком, я стараюся не відгукуватися на приватні прохання. До того ж мене не цікавлять усі підряд «загадкові смерті», та й, власне кажучи, таких нині навколо нас — хоч греблю гати. Тож головним об'єктом моєї уваги зазвичай є лише ті випадки, де простежується якийсь спрямований психовплив. Така практика мені просто конче потрібна — інакше можна втратити свої екстрасенсорні навички.

— А журналісти були об'єктом ваших досліджень? Якщо так, то хто?

— З українських — це насамперед Іван Грушецький (з Черкас) і Георгій Гонгадзе. Далі — Вадим Бойко, який працював, як відомо, на Хрещатику, 26 і який мав справу з оповитим таємницями кабінетом №48. Після нього — два «самоповішанці» Петро Шевченко і Михайло Коломієць. І от останній випадок з Карачевцевим.

— До речі, як свідчать офіційні повідомлення мас-медіа, Володимир Карачевцев повісився удома на ручці холодильника. Чи не простежується тут, на вашу думку, якогось цільового біоінформаційного впливу іззовні?

— Ні. У принципі, цей випадок для мене як парапсихолога взагалі не мав би особливого інтересу... Якби не деяка аналогія з такою ж сумною долею його, якщо можна так сказати, попередника Михайла Коломійця. Міркуйте самі. Обидва журналісти на професійному рівні були причетні до якоїсь небезпечної інформації. Коломієць —про розгалужені комерційні структури Хорошковського, а Карачевцев — про місцеву мелітопольську мафію. Він, наприклад, не раз викривав корупціонерів серед найвищих посадових осіб міста, які тут і там продавали державну власність за безцінь. Тобто обоє вони непрямо, за родом служби, виявилися утягненими в якусь аферу, оприлюднення подробиць якої для самих журналістів (утім, не тільки для них) було дуже небажане. Й отут простежується скоріше дуже схожа методика суто психологічного впливу — без залучення «тонких матерій». І завершили (підштовхнувши фактично до суїциду!) цю темну справу свої ж. Але аж ніяк не сторонні.

— А в чому, до речі, полягають відмінності між згаданим вами паранормальним впливом і більше, чи що, звичайним — психологічним?

— Головна відмінність у тому, що останній здійснюється за створеною заздалегідь розробленою схемою і до того ж, як правило, при особистому контакті (рідше — телефоном). А паранормальний може чинитися на жертву і самим недоброзичливцем, і за допомогою сучасних технічних засобів (квантових генераторів), зокрема й на відстані. Тобто тут уже працює програма — і якщо вона ляже на сприятливий грунт, позбутися її самостійно жертві не вдасться.

— Юрію Павловичу, ви розповідаєте про методики, які, чесно кажучи, мало кому з рядових читачів відомі. Невже вони і справді є в сьогоднішній нашій дійсності?

— Поза всякими сумнівами! Хоча, якщо подивитися на це питання з другого боку, то в давнину все-таки було простіше, бо їх негативний вплив стримувався тоді суворим дотриманням багатьма глибоковіруючими людьми основних християнських заповідей, та й власною кармічною відповідальністю. Проте нині більшість колишніх найцінніших досягнень цілительсько-чаклунської практики перестала нібито вже вписуватися в догмати сучасної науки. В результаті такі унікальні пси-методи використовують тепер, по суті, де завгодно і як завгодно. Візьмімо, зокрема, для наочного прикладу сферу конкуренції і бізнесу. Сюди вони вперлися, хоч і порівняно недавно, але вже доволі міцно. Тим паче що для багатьох кримінальних ділків це навіть зручно тим, що не потребує значних витрат, а головне — не створює великого шуму: мовляв, слабкі люди залишають життя добровільно. Та воно і справді відповідає реаліям, якщо, звичайно, не поставити собі цілком природне запитання: хто і як зробив нормальних, енергійних людей слабкими і нікчемними?

— А що, Коломієць, Шевченко і Карачевцев теж були, на вашу думку, із «слабаків»?..

— Сильні так просто з життя не ідуть — вони борються до кінця, хоч би яке важке й небезпечне воно було. І не треба тут плутати моральну порядність цих людей з їх подавленим (не зі своєї, зрозуміло, вини) психічним станом. Так, спеціально зроблений мною аналіз віршів Т. Шевченка, наприклад, дав змогу наочно переконатися у надзвичайній уразливості його душі і частих невмотивованих перепадах настрою. Та й узагалі, зарано, їйбогу, викинули ми все-таки на смітник історії стійкий непохитний образ Павки Корчагіна!

— Однак поки що остаточно не встановлено, що це було самогубство...

— Стовідсотковий суїцид! Хоча це думка дослідника, а не слідчого. Але саме тому об'єктивність для мене — понад усе. Та навіть самогубства, як на те вже пішлося, теж бувають різні: і від фатальної безвиході в житті, і від моторошного нестерпного страху, нарешті, внаслідок свідомого придушення волі кимось з боку...

— До речі, а якщо такий вплив ззовні в досудовому розгляді все-таки вдасться довести?..

— Все одно сам по собі цей факт смерті буде кваліфіковано як самогубство — з деякими, щоправда, додатковими роз'ясненнями. Такий сьогодні чинний закон.

— Даруйте, але те, що сталося з Володимиром Карачевцевим, цілком, виходить, може статися і з іншими його колегами. То чи є узагалі вихід із таких ситуацій?

— Безперечно! Безвиході в людини, котра перебуває на волі, апріорі бути не може. Навіть найдосконаліші методики, грунтовані на навіюванні, шантажі, залякуванні, гіпнозі, програмуванні, загалом нейтралізовувані.

— Якщо можна, зупиніться, будь ласка, на цьому докладніше.

— На ваше прохання пропоную кілька простеньких, але потрібних порад, які, думаю, неодмінно допоможуть в екстремальних обставинах не тільки журналісту, а й будь-якій порядній людині:

1. Одразу після ознайомлення з небезпечною інформацією потрібно негайно «вирубати» канал її одержання, а заодно і решту, через які цю саму інформацію можуть ще раз продублювати. У жодному разі не входьте в Інтернет.

2. Обов'язково поділитися з кимось отриманою інформацією, розділивши з цією вірною вам людиною весь реальний та уявний страх і ризик. Якщо зробити це з якоїсь поважної причини неможливо, просто хоча б подзвоніть на телефон довіри. На видному місці повісити лист паперу з приказкою: «Одна голова добре, дві краще, а три...» Через кілька днів зробити це буде значно складніше.

3. Зосередити свідомість спочатку на пошуку виходу з цієї ситуації, а потім на аналізі можливої небезпеки. Постаратися зрозуміти, що дані шантажистів завжди перебільшені. Тут доречний листок з приказкою: «У страху очі великі».

4. Не зустрічатися із шантажистами, поки зазначена інформація не стане надбанням двох-трьох вірних родичів, друзів чи нейтральних осіб. Іти на зустріч з кодовою формулою: «Вовків боятися — в ліс не ходити!» Під час зустрічі намагатися тримати себе вільніше, навіть розв'язно. При цьому чітко дати зрозуміти, що найбільшою інформацією-компроматом ти вже з ким треба поділився. Не затримувати подовгу погляд на співрозмовниках, уникати пильного погляду, особливо це стосується не знайомих раніше людей.

Допомогти запобігти суїциду можуть і найближчі родичі. Так, одержавши сигнал, що насторожує, про небажання людини жити, їм потрібно негайно зв'язатися з психологом, міліцією, друзями (залежно від ситуації). За потреби йти на обман. Дати зрозуміти хворому, що є така людина, котра здатна без розголосу розв'язати його проблему. Програють ті, хто, довідавшися про небезпеку, не діють, боячись «виносити сміття із хати».

«Коли сам підеш — будемо мовчати. І головне — твої діти і близькі не постраждають» — це, мабуть, один з найпідступніших вивертів шантажистів. Але зазвичай усе відбувається навпаки: самогубство одного із членів родини неодмінно завдає страждань усім його рідним, знайомим і товаришам по службі. Не страждають лише ті, хто сам підштовхнув людину до фатального вчинку. Однак, на превеликий жаль, часом навіть дуже порядні люди, геть заплутавшись у чомусь, бездумно піддаються на ці звичні хитрощі.

Степан Хмара одного разу впав, мов підрублене дерево, щойно переступивши поріг готелю, — як досвідчений професійний лікар він одразу зрозумів, у чому тут річ. "Те, що відбулося зі мною, — аж ніяк не випадковість, — сказав він незабаром після цього на прес-конференції. — Думаю, я став об'єктом прямого енергетичного кілерства». А відомий дослідник теорії думки Олександр Клізовський ще в 1937 році писав: «У Всесвіті спочатку і до кінця, від самого верху й до самого низу діє єдина велика сила, що все поєднує, усе творить і все руйнує. Ця велика сила є психічна енергія!»

Так, справжній журналіст мусить нести людям правду в будь-якому разі. Це аксіома нашої професії. Та не таїна, що загальної правди не буває. І тому він постійно змушений перебувати під чиїмось пильним прицілом: цяця-хлопчик для тих, про кого написав добре, і винятково падлюка — для тих, про кого — погано. На жаль, в умовах нинішньої політичної нестабільності, корупції і сваволі ця хитка рівновага стрімко валиться. Тому, читаючи газетні зведення, вже не дивуєшся тому сумному фактові, що день у день, як гриби після дощу, зростають у нас показники офіційної статистики про рівень злочинності. Цілком природно, що точно в такій же пропорційності зростає безпосередня небезпека і для життя самих журналістів. Насамперед, мабуть, саме для тих, хто встиг якимось чином заволодіти убивчим для сильних світу цього компроматом, але ще не ризикнув його оприлюднити. Отут уже можна чекати чого завгодно: шантажу, погроз, захоплення родичів у заручники, а коли буде вичерпано вищеназвані засоби — холоднокровних «контрольних» пострілів у потилицю. І нічого тут не вдієш: такий уже, бачить бог, закон наших вітчизняних джунглів!..

Едуард ЩУР.

Тепло не дорожчатиме

Нові технології застосовано у комунальному господарстві Нової Каховки на Херсонщині. Газогенерувальна станція, змонтована на комунальній котельні, вироблятиме електроенергію. Для об'єкта, що забезпечує 35 % тепла та гарячої води в шістдесятитисячному місті, собівартість енергії становить 11 копійок, — утричі менше від загальноприйнятих цін.

А ще власна «електростанція» забезпечить безперебійну роботу котельні і надасть можливість не збільшувати тарифи на тепло для споживачів. За словами міського голови Бориса Силенкова, кошти на інновацію знайдено в результаті оптимальної приватизаційної та земельної політики.

На знімку: новокаховський міський голова Борис Силенков і начальник обласного управління комунального господарства Микола Мартинюк «запускають» новий об'єкт.

Алла БРУСИЛОВА.
Фото Юрія ДЬЯКОВА.

Труба під вибори

Зволікання з газифікацією курорту Сатанів призводить до руйнування його інфраструктури

АКТУАЛЬНО

Курорт Сатанів, що на Хмельниччині, нині стає одним із найпривабливіших в Україні. На його території, що розташована в межах національного природного парку «Подільські Товтри», відкрито одне з найбільших в Європі родовищ цілющої мінеральної води.

У 80-х роках тут побудовано низку санаторіїв та лікувально-оздоровчих закладів. Однак їх потужність (близько 900 місць) не дає змоги сповна використовувати рекреаційний потенціал курорту. Тому це на початку 90-х розроблено план забудови, яким передбачався розміщення оздоровниць на 15 тисяч місць. Проте **один із основних чинників, що гальмують розвиток курорту Сатанів, — відсутність централізованої подачі енергоносіїв. Хоча газифікувати курортну зону обіцяють уже давно. І депутати, і уряд.**

— Про цю проблему найчастіше згадують депутати під час виборів до Верховної Ради. Дещо навіть і роблять: то одну трубу прокладуть, то другу, — розповідає директор санаторію «Товтри» Василь Коциба. — Ось і виходить: по трубі за вибори. Як тільки перегони закінчуються, припиняються й роботи. Такими темпами із необхідних 22 кілометрів газопроводу прокладено лише три.

Але є й оптимістичні прогнози. Постановою Кабінету Міністрів України від 26 листопада 2003 року №1826 затверджено перелік магістральних газопроводів для газифікації сільських населених пунктів, до яких входить і селище Сатанів. Їх будівництво має вестися у рахунок погашення НАК «Нафтогаз України» заборгованості минулих років з платежів до державного бюджету.

«Нафтогаз України» розпочав роботи з прокладання магістрального газопроводу, зокрема і в напрямку селища Сатанів. Та все ж у керівників оздоровчих закладів виникає сумнів: чи вистачить працівникам компанії ентузіазму швидко і добросовісно виконати намічене. Бо Сатанів уже мав одну урядову програму газифікації, прийняту ще за часів колишнього Союзу. Та за час, що минув, прокладені труби та інше майно якщо не зіпсувалося, то порозкрадалося.

Нині санаторії користуються котельнею, яка, за оцінкою фахівців, витримає ще рік—два. Потім курорт може залишитися без тепла і гарячої води.

Олена ОНИЩЕНКО.

ЦИВІЛЬНИЙ ПРОЦЕСУАЛЬНИЙ КОДЕКС УКРАЇНИ

Розділ I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Глава 1. ОСНОВНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1. Завдання цивільного судочинства

1. Завданнями цивільного судочинства є справедливий, неупереджений та своєчасний розгляд і вирішення цивільних справ з метою захисту порушених, невизнаних або оспорюваних прав, свобод чи інтересів фізичних осіб, прав та інтересів юридичних осіб, інтересів держави.

Стаття 2. Законодавство про цивільне судочинство

1. Цивільне судочинство здійснюється відповідно до Конституції України та цього Кодексу.

2. Якщо міжнародним договором, згода на обов'язковість якого надана Верховною Радою України, передбачено інші правила, ніж встановлені цим Кодексом, застосовуються правила міжнародного договору.

3. Провадження в цивільних справах здійснюється відповідно до законів, чинних на час вчинення окремих процесуальних дій, розгляду і вирішення справи.

4. Закон, який встановлює нові обов'язки, скасовує чи звужує права, належні учасникам цивільного процесу, чи обмежує їх використання, не має зворотної дії в часі.

Стаття 3. Право на звернення до суду за захистом

1. Кожна особа має право в порядку, встановленому цим Кодексом, звернутися до суду за захистом своїх порушених, невизнаних або оспорюваних прав, свобод чи інтересів.

2. У випадках, встановлених законом, до суду можуть звертатися органи та особи, яким надано право захищати права, свободи та інтереси інших осіб, або державні чи суспільні інтереси.

3. Відмова від права на звернення до суду за захистом є недійсною.

Стаття 4. Способи захисту, які застосовуються судом

1. Здійснюючи правосуддя, суд захищає права, свободи та інтереси фізичних осіб, права та інтереси юридичних осіб, державні та суспільні інтереси у спосіб, визначений законами України.

Стаття 5. Здійснення правосуддя на засадах поваги до честі і гідності, рівності перед законом і судом

1. Суд зобов'язаний поважати честь і гідність усіх учасників цивільного процесу і здійснювати правосуддя на засадах їх рівності перед законом і судом незалежно від раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, етнічного та соціального походження, майнового стану, місця проживання, мовних та інших ознак.

Стаття 6. Гласність та відкритість судового розгляду

1. Розгляд справ у всіх судах проводиться усно і відкрито.

2. Ніхто не може бути позбавлений права на інформацію про час і місце розгляду своєї справи.

3. Закритий судовий розгляд допускається у разі, якщо відкритий розгляд може привести до розголошення державної або іншої таємниці, яка охороняється законом, а також за клопотанням осіб, які беруть участь у справі, з метою забезпечення таємниці усиновлення, запобігання розголошенню відомостей про інтимні чи інші особисті сторони життя осіб, які беруть участь у справі, або відомостей, що принижують їх честь і гідність.

4. Особисті папери, листи, записи телефонних розмов, телеграми та інші види кореспонденції можуть бути оголошені у судовому засіданні тільки за згодою осіб, визначених Цивільним кодексом України. Це правило застосовується при дослідженні звуко- і відеозаписів такого самого характеру.

5. При розгляді справ у закритому судовому засіданні мають право бути присутні особи, які беруть участь у справі, а у разі необхідності — свідки, експерти, спеціалісти і перекладачі.

6. Розгляд справи у закритому судовому засіданні проводиться з додержанням усіх правил цивільного судочинства.

7. Про розгляд справи в закритому судовому засіданні суд зобов'язаний постановити мотивовану ухвалу в нарадчій кімнаті, яка оголошується негайно.

8. Учасники цивільного процесу та інші особи, присутні на відкритому судовому засіданні, мають право робити письмові записи, а також використовувати портативні аудіотехнічні пристрої. Проведення в залі судового засідання фото- і кінозйомки, відео-, звукозапису із застосуванням стаціонарної апаратури, а також транслювання судового засідання по радіо і телебаченню допускаються на підставі ухвали суду за наявності згоди на це осіб, які беруть участь у справі.

9. Рішення суду проголошується прилюдно, крім випадків, коли розгляд проводився у закритому судовому засіданні. Особи, які беруть участь у справі, а також особи, які не брали участі у справі, якщо суд вирішив питання про їх права, свободи чи обов'язки, мають право на отримання в суді усної або письмової інформації про результати розгляду відповідної справи.

10. Хід судового засідання фіксується технічними засобами. Порядок фіксування судового засідання технічними засобами встановлюється цим Кодексом.

11. Офіційним записом судового засідання є лише технічний запис, зроблений судом.

Стаття 7. Мова, якою здійснюється цивільне судочинство

1. Цивільне судочинство здійснюється державною мовою.

2. Особи, які беруть участь у справі і не володіють або недостатньо володіють державною мовою, у порядку, встановленому цим Кодексом, мають право робити заяви, давати пояснення, виступати в суді і заявляти клопотання рідною мовою або мовою, якою вони володіють, користуючись при цьому послугами перекладача, в порядку, встановленому цим Кодексом.

3. Судові документи складаються державною мовою.

Стаття 8. Законодавство, відповідно до якого суд вирішує справи

1. Суд вирішує справи відповідно до Конституції України, законів України та міжнародних договорів, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України.

2. Суд застосовує інші нормативно-правові акти, прийняті відповідним органом на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що встановлені Конституцією та законами України.

3. У разі виникнення у суду сумніву під час розгляду справи щодо відповідності закону чи іншого правового акта Конституції України, вирішення питання про конституційність якого належить до юрисдикції Конституційного Суду України, суд звертається до Верховного Суду України для вирішення питання стосовно внесення до Конституційного Суду України подання щодо конституційності закону чи іншого правового акта.

4. У разі невідповідності правового акта закону України або міжнародному договору, згода на обов'язковість якого надана Верховною Радою України, суд застосовує акт законодавства, який має вищу юридичну силу.

5. У разі невідповідності закону України міжнародному договору, згода на обов'язковість якого надана Верховною Радою України, суд застосовує міжнародний договір.

6. Норми права інших держав суд застосовує у разі, коли це встановлено законом України чи міжнародним договором, згода на обов'язковість якого надана Верховною Радою України.

7. Якщо спірні відносини не врегульовані законом, суд застосовує закон, що регулює подібні за змістом відносини (аналогія закону), а за відсутності такого — суд виходить із загальних засад законодавства (аналогія права).

8. Забороняється відмова у розгляді справи з мотивів відсутності, неповноти, нечіткості, суперечливості законодавства, що регулює спірні відносини.

Стаття 9. Застосування норм права інших держав

1. При застосуванні норм права інших держав суд встановлює зміст цих норм відповідно до їх офіційного тлумачення та практики застосування у відповідній державі.

2. З метою з'ясування змісту норми права іншої держави суд може звернутися до Міністерства юстиції України чи іншого компетентного органу або залучити експертів.

3. Особи, які беруть участь у справі, можуть подавати відповідні документи, що підтверджують зміст норм права іншої держави, на які вони посилаються в підтвердження своїх вимог або заперечень, а також іншими засобами сприяти суду у з'ясуванні їх змісту.

4. Якщо зміст норм права іншої держави, незважаючи на вжиті згідно з цією статтею заходи, в розумні строки не з'ясовано, суд застосовує відповідні норми законів та інших нормативно-правових актів України.

Стаття 10. Змагальність сторін

1. Цивільне судочинство здійснюється на засадах змагальності сторін.

2. Сторони та інші особи, які беруть участь у справі, мають рівні права щодо подання доказів, їх дослідження та доведення перед судом їх переконливості.

3. Кожна сторона повинна довести ті обставини, на які вона посилається як на підставу своїх вимог або заперечень, крім випадків, встановлених цим Кодексом.

4. Суд сприяє всебічному і повному з'ясуванню обставин справи: роз'яснює особам, які беруть участь у справі, їх права та обов'язки, попереджує про наслідки вчинення або невчинення процесуальних дій і сприяє здійсненню їхніх прав у випадках, встановлених цим Кодексом.

Стаття 11. Диспозитивність цивільного судочинства

1. Суд розглядає цивільні справи не інакше як за зверненням фізичних чи юридичних осіб, поданим відповідно до цього Кодексу, в межах заявлених ними вимог і на підставі доказів сторін та інших осіб, які беруть участь у справі.

2. Особа, яка бере участь у справі, розпоряджається своїми правами щодо предмета спору на власний розсуд. Таке право мають також особи (за винятком тих осіб, які не мають цивільної процесуальної дієздатності), в інтересах яких заявлено вимоги.

3. Суд залучає відповідний орган чи особу, яким законом надано право захищати права, свободи та інтереси інших осіб, якщо дії законного представника суперечать інтересам особи, яку він представляє.

Стаття 12. Право на правову допомогу

1. Особа, яка бере участь у справі, має право на правову допомогу, яка надається адвокатами або іншими фахівцями у галузі права в порядку, встановленому законом.

Стаття 13. Забезпечення апеляційного і касаційного оскарження судових рішень

1. Особи, які беруть участь у справі, а також особи, які не брали участі у справі, якщо суд вирішив питання про їхні права та обов'язки, мають право на апеляційне та касаційне оскарження судових рішень у випадках та порядку, встановлених цим Кодексом.

Стаття 14. Обов'язковість судових рішень

1. Судові рішення, що набрали законної сили, обов'язкові для всіх органів державної влади і органів місцевого самоврядування, підприємств, установ, організацій, посадових чи службових осіб та громадян і підлягають виконанню на всій території України, а у випадках, встановлених міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, — і за її межами.

2. Невиконання судового рішення є підставою для відповідальності, встановленої законом.

3. Обов'язковість судового рішення не позбавляє осіб, які не брали участі у справі, можливості звернутися до суду, якщо ухваленим судовим рішенням порушуються їхні права, свободи чи інтереси.

Глава 2. ЦИВІЛЬНА ЮРИСДИКЦІЯ

Стаття 15. Компетенція судів щодо розгляду цивільних справ

1. Суди розглядають в порядку цивільного судочинства справи про захист порушених, невизнаних або оспорюваних прав, свобод чи інтересів, що виникають із цивільних, житлових, земельних, сімейних, трудових відносин, а також з інших правовідносин, крім випадків, коли розгляд таких справ проводиться за правилами іншого судочинства.

2. Законом може бути передбачено розгляд інших справ за правилами цивільного судочинства.

3. Суди розглядають справи, визначені у частині першій цієї статті, в порядку позовного, наказного та окремого провадження.

Стаття 16. Розгляд кількох пов'язаних між собою вимог

1. Не допускається об'єднання в одне провадження вимог, які підлягають розгляду за правилами різних видів судочинства, якщо інше не встановлено законом.

Стаття 17. Право сторін на передачу спору на розгляд третейського суду

1. Сторони мають право передати спір на розгляд третейського суду, крім випадків, встановлених законом.

Глава 3. СКЛАД СУДУ. ВІДВОДИ

Стаття 18. Склад суду

1. Цивільні справи у судах першої інстанції розглядаються одноособово суддею, який є головуючим і діє від імені суду.

2. У випадках, встановлених цим Кодексом, цивільні справи у судах першої інстанції розглядаються колегією у складі одного судді і двох народних засідателів, які при здійсненні правосуддя користуються всіма правами судді.

3. Цивільні справи у судах апеляційної інстанції розглядаються колегією у складі трьох суддів, головуючий з числа яких визначається в установленому законом порядку.

4. Цивільні справи у суді касаційної інстанції розглядаються колегією у складі п'яти суддів.

5. Цивільні справи у зв'язку з винятковими обставинами переглядаються колегією суддів Судової палати у цивільних справах Верховного Суду України за наявності не менш як двох третин її чисельності, а у випадках, встановлених цим Кодексом, колегією суддів на спільному засіданні відповідних судових палат Верховного Суду України при їх рівному представництві за наявності не менш як двох третин чисельності кожної палати.

6. Під час перегляду рішення, ухвали суду чи судового наказу у зв'язку з нововиявленими обставинами суд діє в такому самому складі, в якому вони були ухвалені (одноособово або колегіально).

Стаття 19. Порядок вирішення питань колегією суддів

1. Питання, що виникають під час розгляду справи колегією суддів, вирішуються більшістю голосів суддів. Головуючий голосує останнім.

2. При прийнятті рішення з кожного питання жоден із суддів не має права утримуватися від голосування та підписання рішення чи ухвали.

3. Суддя, не згодний з рішенням, може письмово викласти свою окрему думку. Цей документ не оголошується в судовому засіданні, приєднується до справи і є відкритим для ознайомлення.

Стаття 20. Підстави для відводу судді

1. Суддя не може брати участі в розгляді справи і підлягає відводу (самовідводу), якщо:

1) під час попереднього вирішення цієї справи він брав участь у процесі як свідок, експерт, спеціаліст, перекладач, представник, секретар судового засідання;

2) він прямо чи побічно заінтересований у результаті розгляду справи;

3) він є членом сім'ї або близьким родичем (чоловік, дружина, батько, мати, вітчим, мачуха, син, дочка, пасинок, падчерка, брат, сестра, дід, баба, внук, внучка, усиновлювач чи усиновлений, опікун чи піклувальник, член сім'ї або близький родич цих осіб) сторони або інших осіб, які беруть участь у справі;

4) якщо є інші обставини, які викликають сумнів в об'єктивності та неупередженості судді.

2. До складу суду не можуть входити особи, які є членами сім'ї або близькими родичами між собою.

Стаття 21. Недопустимість повторної участі судді в розгляді справи

1. Суддя, який брав участь у вирішенні справи в суді першої інстанції, не може брати участі в розгляді цієї самої справи в судах апеляційної і касаційної інстанцій, у перегляді справи у зв'язку з винятковими обставинами, а так само у новому розгляді її судом першої інстанції після скасування попереднього рішення або ухвали про закриття провадження в справі.

2. Суддя, який брав участь у вирішенні справи в суді апеляційної інстанції, не може брати участі у розгляді цієї самої справи в судах касаційної і першої інстанцій, у перегляді справи у зв'язку з винятковими обставинами, а також у новому розгляді справи після скасування ухвали чи нового рішення апеляційного суду.

3. Суддя, який брав участь у перегляді справи в суді касаційної інстанції, не може брати участі в розгляді цієї самої справи в суді першої чи апеляційної інстанції.

4. Суддя, який брав участь у перегляді справи у зв'язку з винятковими обставинами, не може брати участі у розгляді цієї самої справи в суді першої, апеляційної чи касаційної інстанції.

Стаття 22. Підстави для відводу секретаря судового засідання, експерта, спеціаліста, перекладача

1. Секретар судового засідання, експерт, спеціаліст, перекладач не можуть брати участі у розгляді справи та підлягають відводу з підстав, зазначених у статті 20 цього Кодексу.

2. Експерт або спеціаліст, крім того, не може брати участі у розгляді справи, якщо:

1) він перебував або перебуває в службовій або іншій залежності від осіб, які беруть участь у справі;

2) з'ясування обставин, які мають значення для справи, виходить за межі сфери його спеціальних знань.

3. Участь секретаря судового засідання, експерта, спеціаліста, перекладача у судовому засіданні при попередньому розгляді даної справи відповідно як секретаря судового засідання, експерта, спеціаліста, перекладача не є підставою для їх відводу.

Стаття 23. Заяви про самовідводи та відводи

1. За наявності підстав, зазначених у статтях 20, 21 і 22 цього Кодексу, суддя, секретар судового засідання, експерт,

(Продовження на 12—22-й стор.).

спеціаліст, перекладач зобов'язані заявити самовідвід.

2. На підставах, зазначених у статтях 20, 21 і 22 цього Кодексу, судді, секретарю судового засідання, експерту, спеціалісту, перекладачу може бути заявлено відвід особами, які беруть участь у справі.

3. Відвід (самовідвід) повинен бути вмотивованим і заявленим до початку з'ясування обставин у справі та перевірки їх доказами. Заявляти відвід (самовідвід) після цього дозволяється лише у випадках, коли про підставу відводу (самовідводу) стало відомо після початку з'ясування обставин у справі та перевірки їх доказами.

Стаття 24. Порядок вирішення заяви про відвід

1. У разі заявлення відводу суд повинен вислухати особу, якій заявлено відвід, якщо вона бажає дати пояснення, а також думку осіб, які беруть участь у справі.

2. Заява про відвід вирішується в нарадчій кімнаті ухвалою суду, що розглядає справу. Заява про відвід кільком суддям або всьому складу суду, вирішується простою більшістю голосів.

Стаття 25. Наслідки відводу судду (судді)

1. У разі задоволення заяви про відвід судді, який розглядає справу одноособово, справа розглядається в тому самому суді іншим суддею.

2. У разі задоволення заяви про відвід комусь із суддів або всьому складу суду, якщо справа розглядається колегією суддів, справа розглядається в тому самому суді тим самим кількісним складом колегії суддів без участі відведеного судді або іншим складом суддів.

3. Якщо після задоволення відводів (самовідводів) або за наявності підстав, зазначених у статті 21 цього Кодексу, неможливо утворити новий склад суду для розгляду справи, суд постановляє ухвалу про визначення підсудності справи в порядку, встановленому цим Кодексом.

Глава 4. УЧАСНИКИ ЦИВІЛЬНОГО ПРОЦЕСУ

§ 1. Особи, які беруть участь у справі

Стаття 26. Склад осіб, які беруть участь у справі

1. У справах позовного провадження особами, які беруть участь у справі, є сторони, треті особи, представники сторін та третіх осіб.

2. У справах наказного та окремого провадження особами, які беруть участь у справі, є заявники, інші заінтересовані особи, їхні представники.

3. У справах можуть також брати участь органи та особи, яким законом надано право захищати права, свободи та інтереси інших осіб.

Стаття 27. Права та обов'язки осіб, які беруть участь у справі

1. Особи, які беруть участь у справі, мають право знайомитися з матеріалами справи, робити з них витяги, знімати копії з документів, долучених до справи, одержувати копії рішень, ухвал, брати участь у судових засіданнях, подавати докази, брати участь у дослідженні доказів, задавати питання іншим особам, які беруть участь у справі, а також свідкам, експертам, спеціалістам, заявляти клопотання та відводи, давати усні та письмові пояснення судові, подавати свої доводи, міркування щодо питань, які виникають під час судового розгляду, і заперечення проти клопотань, доводів і міркувань інших осіб, користуватися правовою допомогою, знайомитися з журналом судового засідання, знімати з нього копії та подавати письмові зауваження з приводу його неправильності чи неповноти, прослуховувати запис фіксування судового засідання технічними засобами, робити з нього копії, подавати письмові зауваження з приводу його неправильності чи неповноти, оскаржувати рішення і ухвали суду, користуватися іншими процесуальними правами, встановленими законом.

2. Особи, які беруть участь у справі позовного провадження, для підтвердження своїх вимог або заперечень зобов'язані подати усі наявні у них докази або повідомити про них суд до або під час попереднього судового засідання.

3. Особи, які беруть участь у справі, зобов'язані добросовісно здійснювати свої процесуальні права і виконувати процесуальні обов'язки.

Стаття 28. Цивільна процесуальна правоздатність

1. Здатність мати цивільні процесуальні права та обов'язки сторони, третьої особи, заявника, заінтересованої особи (цивільна процесуальна правоздатність) мають усі фізичні і юридичні особи.

Стаття 29. Цивільна процесуальна дієздатність

1. Здатність особисто здійснювати цивільні процесуальні права та виконувати свої обов'язки в суді (цивільна процесуальна дієздатність) мають фізичні особи, які досягли повноліття, а також юридичні особи.

2. Неповнолітні особи віком від чотирнадцяти до вісімнадцяти років, а також особи, цивільна дієздатність яких обмежена, можуть особисто здійснювати цивільні процесуальні права та виконувати свої обов'язки в суді у справах, що виникають з відносин, у яких вони особисто беруть участь, якщо інше не встановлено законом. Суд може залучити до участі в таких справах законного представника неповнолітньої особи або особи, цивільна дієздатність якої обмежена,

3. У разі реєстрації шлюбу фізичної особи, яка не досягла повноліття, вона набуває цивільної процесуальної дієздатності з моменту реєстрації шлюбу. Цивільної процесуальної дієздатності набуває також неповнолітня особа, якій у порядку, встановленому цим Кодексом, надано повну цивільну дієздатність.

Стаття 30. Сторони

1. Сторонами в цивільному процесі є позивач і відповідач.

2. Позивачем і відповідачем можуть бути фізичні і юридичні особи, а також держава.

Стаття 31. Процесуальні права та обов'язки сторін

1. Сторони мають рівні процесуальні права і обов'язки.

2. Крім прав та обов'язків, визначених у статті 27 цього Кодексу, позивач має право протягом усього часу розгляду справи змінити підставу або предмет позову, збільшити або зменшити розмір позовних вимог, відмовитися від позову, а відповідач має право визнати позов повністю або частково, пред'явити зустрічний позов.

3. Сторони можуть укласти мирову угоду на будь-якій стадії цивільного процесу.

4. Кожна із сторін має право вимагати виконання судового рішення в частині, що стосується цієї сторони.

5. Заявник та заінтересовані особи у справах окремого провадження мають права і обов'язки сторін, за винятками, встановленими у розділі IV цього Кодексу.

Стаття 32. Участь у справі кількох позивачів або відповідачів

1. Позов може бути пред'явлений спільно кількома позивачами або до кількох відповідачів. Кожен із позивачів або відповідачів щодо другої сторони діє в цивільному процесі самостійно.

2. Участь у справі кількох позивачів і (або) відповідачів (процесуальна співучасть) допускається, якщо:

1) предметом спору є спільні права чи обов'язки кількох позивачів або відповідачів;

2) права і обов'язки кількох позивачів чи відповідачів виникли з однієї підстави;

3) предметом спору є однорідні права і обов'язки.

3. Співучасники можуть доручити вести справу одному із співучасників, якщо він має повну цивільну процесуальну дієздатність.

Стаття 33. Заміна неналежного відповідача, залучення співвідповідачів

1. Суд за клопотанням позивача, не припиняючи розгляду справи, замінює первісного відповідача належним відповідачем, якщо позов пред'явлено не до тієї особи, яка має відповідати за позовом, або залучає до участі у справі іншу особу як співвідповідача. У разі відсутності згоди на це позивача суд залучає до участі в справі іншу особу як співвідповідача.

2. Після заміни відповідача або залучення до участі у справі співвідповідача справа за клопотанням нового відповідача або залученого співвідповідача розглядається спочатку.

Стаття 34. Треті особи, які заявляють самостійні вимоги щодо предмета спору

1. Треті особи, які заявляють самостійні вимоги щодо предмета спору, можуть вступити у справу до закінчення судового розгляду, пред'явивши позов до однієї чи обох сторін. Ці особи мають усі процесуальні права і обов'язки позивача.

2. Після вступу в справу третьої особи, яка заявила самостійні вимоги щодо предмета спору, справа за клопотанням цієї особи розглядається спочатку.

Стаття 35. Треті особи, які не заявляють самостійних вимог щодо предмета спору

1. Треті особи, які не заявляють самостійних вимог щодо предмета спору, можуть вступити у справу на стороні позивача або відповідача до ухвалення судом рішення, якщо рішення в справі може вплинути на їх права або обов'язки щодо однієї із сторін.

2. Треті особи, які не заявляють самостійних вимог щодо предмета спору, можуть бути залучені до участі в справі також за клопотанням сторін, інших осіб, які беруть участь у справі, або з ініціативи суду.

3. Треті особи, які не заявляють самостійних вимог, мають процесуальні права і обов'язки, встановлені статтею 27 цього Кодексу.

4. Вступ у справу третьої особи, яка не заявляє самостійних вимог щодо предмета спору, не тягне за собою розгляду справи спочатку.

Стаття 36. Порядок залучення до участі у справі або вступу в справу третіх осіб, які не заявляють самостійних вимог

1. Сторона, в якої за рішенням суду виникне право заявити вимогу до третьої особи або до якої у такому випадку може заявити вимогу сама третя особа, зобов'язана повідомити суд про цю третю особу.

2. У заяві про залучення третьої особи повинні бути зазначені ім'я (найменування) третьої особи, місце її проживання (перебування) або місце знаходження та підстави, з яких вона має бути залучена до участі у справі.

3. Суд повідомляє третю особу про справу, направляє їй копію заяви про залучення третьої особи і роз'яснює її право заявити про свою участь у справі. Копія заяви надсилається особам, які беруть участь у справі. Якщо від третьої особи не надійшло повідомлення про згоду на участь у справі, справа розглядається без неї.

4. Третя особа, яка не заявляє самостійних вимог щодо предмета спору, може сама звернутися з заявою про свою участь у справі.

5. Якщо особи, які беруть участь у справі, заперечують проти залучення чи допуску третьої особи до участі в справі, це питання вирішується судом залежно від обставин справи.

6. З питання залучення або допуску до участі в справі третьої особи суд постановляє ухвалу.

Стаття 37. Процесуальне правонаступництво

1. У разі смерті фізичної особи, припинення юридичної особи, заміни кредитора чи боржника у зобов'язанні, а також в інших випадках заміни особи у відносинах, щодо яких виник спір, суд залучає до участі у справі правонаступника відповідної сторони або третьої особи на будь-якій стадії цивільного процесу.

2. Усі дії, вчинені в цивільному процесі до вступу правонаступника, обов'язкові для нього так само, як вони були обов'язкові для особи, яку він замінив.

Стаття 38. Участь у справі представника

1. Сторона, третя особа, особа, яка відповідно до закону захищає права, свободи чи інтереси інших осіб, а також заявники та інші заінтересовані особи в справах окремого провадження (крім справ про усиновлення) можуть брати участь у цивільній справі особисто або через представника.

2. Особиста участь у справі особи не позбавляє її права мати в цій справі представника.

3. Юридичних осіб представляють їхні органи, що діють у межах повноважень, наданих їм законом, статутом чи положенням, або їх представники.

4. Державу представляють відповідні органи державної влади в межах їх компетенції через свого представника.

Стаття 39. Законні представники

1. Права, свободи та інтереси малолітніх осіб віком до чотирнадцяти років, а також недієздатних фізичних осіб захищають у суді відповідно їхні батьки, усиновлювачі, опікуни чи інші особи, визначені законом.

2. Права, свободи та інтереси неповнолітніх осіб віком від чотирнадцяти до вісімнадцяти років, а також осіб, цивільна дієздатність яких обмежена, можуть захищати у суді відповідно їхні батьки, усиновлювачі, піклувальники чи інші особи, визначені законом. Суд може залучити до участі в таких справах неповнолітню особу чи особу, цивільна дієздатність якої обмежена.

3. Права, свободи та інтереси особи, яка визнана безвісно відсутньою, захищає опікун, призначений для опіки над її майном.

4. Права, свободи та інтереси спадкоємців особи, яка померла або оголошена померлою, якщо спадщина ще ніким не прийнята, захищає виконавець заповіту або інша особа, яка вживає заходів щодо охорони спадкового майна.

5. Законні представники можуть доручати ведення справи в суді іншим особам.

Стаття 40. Особи, які можуть бути представниками

1. Представником у суді може бути адвокат або інша особа, яка досягла вісімнадцяти років, має цивільну процесуальну дієздатність і належно посвідчені повноваження на здійснення представництва в суді, за винятком осіб, визначених у статті 41 цього Кодексу.

2. Одна й та сама особа не може бути одночасно представником іншої сторони, третіх осіб, які заявляють самостійні вимоги щодо предмета спору або беруть участь у справі на другій стороні.

Стаття 41. Особи, які не можуть бути представниками

1. Не можуть бути представниками в суді особи, які діють у цьому процесі як секретар судового засідання, перекладач, експерт, спеціаліст, свідок.

2. Судді, слідчі, прокурори не можуть бути представниками в суді, крім випадків, коли вони діють як представники відповідного органу, що є стороною або третьою особою в справі, чи як законні представники.

Стаття 42. Документи, що посвідчують повноваження представників

1. Повноваження представників сторін та інших осіб, які беруть участь у справі, мають бути посвідчені такими документами:

1) довіреністю фізичної особи;

2) довіреністю юридичної особи або документами, що посвідчують службове становище і повноваження її керівника;

3) свідоцтвом про народження дитини або рішенням про призначення опікуном, піклувальником чи охоронцем спадкового майна.

2. Довіреність фізичної особи повинна бути посвідчена нотаріально або посадовою особою організації, в якій довіритель працює, навчається, перебуває на службі, стаціонарному лікуванні чи за рішенням суду, або за місцем його проживання.

3. Довіреність від імені юридичної особи видається за підписом посадової особи, уповноваженої на це законом, статутом або положенням, з прикладенням печатки юридичної особи.

4. Повноваження адвоката як представника можуть також посвідчуватись ордером, який виданий відповідним адвокатським об'єднанням, або договором.

5. Оригінали документів, зазначених у цій статті, або копії з них, посвідчені суддею, приєднуються до справи.

6. Фізична особа може надати повноваження представникові за усною заявою, яка заноситься до журналу судового засідання.

Стаття 43. Призначення або заміна законного представника судом

1. У разі відсутності представника у сторони чи третьої особи, визнаної недієздатною або обмеженою у цивільній дієздатності, а також у разі, коли законний представник цих осіб не має права вести справу в суді з підстав, встановлених законом, суд зупиняє провадження у справі і пропонує органу опіки і піклування чи іншому органу, визначеному законом, призначити або замінити законного представника.

Стаття 44. Повноваження представника в суді

1. Представник, який має повноваження на ведення справи в суді, може вчиняти від імені особи, яку він представляє, усі процесуальні дії, що їх має право вчиняти ця особа.

2. Обмеження повноважень представника на вчинення певної процесуальної дії мають бути застережені у виданій йому довіреності.

3. Підстави і порядок припинення представництва за довіреністю визначається статтями 248—250 Цивільного кодексу України.

4. Про припинення представництва або обмеження повноважень представника за довіреністю має бути повідомлено суд шляхом подання письмової заяви або усної заяви, зробленої у судовому засіданні.

5. У разі відмови представника від наданих йому повноважень представник не може бути у цій самій справі представником іншої сторони.

Стаття 45. Участь у цивільному процесі органів та осіб, яким законом надано право захищати права, свободи та інтереси інших осіб

1. У випадках, встановлених законом, Уповноважений Верховної Ради України з прав людини, прокурор, органи державної влади, органи місцевого самоврядування, фізичні та юридичні особи можуть звертатися до суду із заявами про захист прав, свобод та інтересів інших осіб, або державних чи суспільних інтересів та брати участь у цих справах.

2. Прокурор здійснює у суді представництво інтересів громадянина або держави в порядку, встановленому цим Кодексом та іншими законами, і може здійснювати представництво на будь-якій стадії цивільного процесу.

3. Органи державної влади та органи місцевого самоврядування можуть бути залучені судом до участі в справі або взяти участь у справі за своєю ініціативою для подання висновків на виконання своїх повноважень. Участь зазначених органів у цивільному процесі для подання висновків у справі є обов'язковою у випадках, встановлених законом, або якщо суд визнає це за необхідне.

Стаття 46. Процесуальні права органів та осіб, яким законом надано право захищати права, свободи та інтереси інших осіб

1. Органи та інші особи, які відповідно до статті 45 цього Кодексу звернулися до суду в інтересах інших осіб або державних чи суспільних інтересах, мають процесуальні права й обов'язки особи, в інтересах якої вони діють, за винятком права укладати мирову угоду.

2. Відмова органів та інших осіб, які відповідно до статті 45 цього Кодексу звернулися до суду в інтересах інших осіб, від поданої ними заяви або зміна вимог не позбавляє особу, на захист прав, свобод та інтересів якої подано заяву, права вимагати від суду розгляду справи та вирішення вимоги у первісному обсязі.

3. Якщо особа, яка має цивільну процесуальну дієздатність і в інтересах якої подана заява, не підтримує заявлених вимог, суд залишає заяву без розгляду.

4. Прокурор, який не брав участі у справі, з метою вирішення питання про наявність підстав для подання апеляційної чи касаційної скарги, заяви про перегляд рішення у зв'язку з винятковими або нововиявленими обставинами, має право знайомитися з матеріалами справи в суді.

5. Органи державної влади та органи місцевого самоврядування, які беруть участь у справі для подання висновку, мають процесуальні права і обов'язки, встановлені статтею 27 цього Кодексу, а також мають право висловити свою думку щодо вирішення справи по суті.

з 2. Інші учасники цивільного процесу

Стаття 47. Особи, які є іншими учасниками цивільного процесу

1. Учасниками цивільного процесу, крім осіб, які беруть участь у справі, є секретар судового засідання, судовий

розпорядник, свідок, експерт, перекладач, спеціаліст, особа, яка надає правову допомогу.

Стаття 48. Секретар судового засідання

1. Секретар судового засідання:

1) здійснює судові виклики і повідомлення;

2) перевіряє наявність та з'ясовує причини відсутності осіб, яких було викликано до суду, і доповідає про це головуючому;

3) забезпечує фіксування судового засідання технічними засобами;

4) веде журнал судового засідання;

5) оформлює матеріали справи;

6) виконує інші доручення головуючого, що стосуються розгляду справи.

2. Секретар судового засідання може уточнювати суть процесуальної дії з метою її правильного відображення в журналі судового засідання.

Стаття 49. Судовий розпорядник

1. Судовий розпорядник:

1) забезпечує належний стан залу судового засідання і запрошує до нього учасників цивільного процесу;

2) з урахуванням кількості місць та забезпечення порядку під час судового засідання визначає можливу кількість осіб, що можуть бути присутні у залі судового засідання;

3) оголошує про вхід і вихід суду та пропонує всім присутнім встати;

4) слідкує за додержанням порядку особами, присутніми у залі судового засідання;

5) виконує розпорядження головуючого про приведення до присяги перекладача, експерта;

6) під час судового засідання приймає від учасників цивільного процесу документи та інші матеріали і передає до суду;

7) запрошує до залу судового засідання свідків та виконує вказівки головуючого щодо приведення їх до присяги;

8) виконує інші доручення головуючого, пов'язані із створенням умов, необхідних для розгляду справи.

2. Вимоги судового розпорядника, пов'язані з виконанням обов'язків, зазначених у частині першій цієї статті, є обов'язковими для учасників цивільного процесу.

3. Скарги на дії чи бездіяльність судового розпорядника розглядаються судом у цьому самому процесі.

Стаття 50. Свідок

1. Свідком може бути кожна особа, якій відомі будь-які обставини, що стосуються справи.

2. Свідок зобов'язаний з'явитися до суду у визначений час і дати правдиві показання про відомі йому обставини.

3. У разі неможливості прибуття за викликом суду свідок зобов'язаний завчасно повідомити про це суд.

4. Свідок має право давати показання рідною мовою або мовою, якою він володіє, користуватися письмовими записами, відмовитися від давання показань у випадках, встановлених законом, а також на компенсацію витрат, пов'язаних з викликом до суду.

5. За завідомо неправдиві показання або за відмову від давання показань з непередбачених законом підстав свідок несе кримінальну відповідальність, а за невиконання інших обов'язків відповідальність, встановлену законом.

Стаття 51. Особи, які не підлягають допиту як свідки

1. Не підлягають допиту як свідки:

1) недієздатні фізичні особи, а також особи, які перебувають на обліку чи на лікуванні у психіатричному лікувальному закладі і не здатні через свої фізичні або психічні вади правильно сприймати обставини, що мають значення для справи, або давати показання;

2) особи, які за законом зобов'язані зберігати в таємниці відомості, що були довірені їм у зв'язку з їхнім службовим чи професійним становищем, — про такі відомості;

3) священнослужителі — про відомості, одержані ними на сповіді віруючих;

4) професійні судді, народні засідателі та присяжні — про обставини обговорення у нарадчій кімнаті питань, що виникли під час ухвалення рішення чи вироку.

2. Особи, які мають дипломатичний імунітет, не можуть бути допитані як свідки без їхньої згоди, а представники дипломатичних представництв — без згоди дипломатичного представника.

Стаття 52. Особи, які мають право відмовитися від давання показань

1. Фізична особа має право відмовитися давати показання щодо себе, членів сім'ї чи близьких родичів (чоловік, дружина, батько, мати, вітчим, мачуха, син, дочка, пасинок, падчерка, брат, сестра, дід, баба, внук, внучка, усиновлювач чи усиновлений, опікун чи піклувальник, особа, над якою встановлено опіку чи піклування, член сім'ї або близький родич цих осіб).

2. Особа, яка відмовляється давати показання, зобов'язана повідомити причини відмови.

Стаття 53. Експерт

1. Експертом є особа, якій доручено провести дослідження матеріальних об'єктів, явищ і процесів, що містять інформацію про обставини справи, і дати висновок з питань, які виникають під час розгляду справи і стосуються сфери її спеціальних знань.

2. Як експерт може залучатися особа, яка відповідає вимогам, встановленим Законом України «Про судову експертизу», і внесена до Державного реєстру атестованих судових експертів.

3. Експерт зобов'язаний з'явитися за викликом суду, провести повне дослідження і дати обґрунтований та об'єктивний письмовий висновок на задані йому питання, а у разі необхідності — роз'яснити його.

4. Під час проведення дослідження експерт повинен забезпечити збереження об'єкта експертизи. Якщо дослідження пов'язане з повним або частковим знищенням об'єкта експертизи або зміною його властивостей, експерт має одержати на це відповідний дозвіл суду, який оформляється ухвалою.

5. Експерт не має права за власною ініціативою збирати матеріали для проведення експертизи; спілкуватися з особами, які беруть участь у справі, а також іншими учасниками цивільного процесу, за винятком дій, пов'язаних з проведенням експертизи; розголошувати відомості, що стали йому відомі у зв'язку з проведенням експертизи, або повідомляти будь-кому, крім суду, про результати експертизи.

6. Експерт невідкладно повинен повідомити суд про неможливість проведення ним експертизи через відсутність у нього необхідних знань або без залучення інших експертів.

7. У разі виникнення сумніву щодо змісту та обсягу доручення експерт невідкладно заявляє суду клопотання щодо його уточнення або повідомляє суд про неможливість проведення ним експертизи за заданими питаннями.

8. Експерт не має права передоручати проведення експертизи іншій особі.

9. У разі постановлення ухвали суду про припинення проведення експертизи, експерт зобов'язаний негайно подати матеріали справи та інші документи, що використовувалися для проведення експертизи.

10. Експерт має право:

1) знайомитися з матеріалами справи, що стосуються предмета дослідження;

2) заявляти клопотання про подання йому додаткових матеріалів і зразків;

3) викладати у висновку судової експертизи виявлені в ході її проведення факти, які мають значення для справи і з приводу яких йому не були задані питання;

4) бути присутнім під час вчинення процесуальних дій, що стосуються предмета і об'єктів дослідження;

5) задавати питання особам, які беруть участь у справі, та свідкам;

6) користуватися іншими правами, встановленими Законом України «Про судову експертизу».

11. Експерт має право на оплату виконаної роботи та на компенсацію витрат, пов'язаних з проведенням експертизи і викликом до суду.

12. Експерт може відмовитися від давання висновку, якщо подані йому матеріали недостатні для виконання покладених на нього обов'язків. Заява про відмову повинна бути вмотивованою.

13. За завідомо неправдивий висновок або за відмову без поважних причин від виконання покладених на нього обов'язків експерт несе кримінальну відповідальність, а за невиконання інших обов'язків — відповідальність, встановлену законом.

Стаття 54. Спеціаліст

1. Спеціалістом може бути особа, яка володіє спеціальними знаннями та навичками застосування технічних засобів і може надавати консультації під час вчинення процесуальних дій з питань, що потребують відповідних спеціальних знань і навичок.

2. Спеціаліст може бути залучений до участі у цивільному процесі за ухвалою суду для надання безпосередньої технічної допомоги (фотографування, складання схем, планів, креслень, відбору зразків для проведення експертизи тощо) під час вчинення процесуальних дій. Допомога спеціаліста технічного характеру під час вчинення процесуальних дій не замінює висновку експерта.

3. Спеціаліст зобов'язаний з'явитися за викликом суду, відповідати на задані судом питання, давати усні консультації та письмові роз'яснення, звертати увагу суду на характерні обставини чи особливості доказів, у разі потреби надавати суду технічну допомогу.

4. Допомога спеціаліста не може стосуватися правових питань.

5. Спеціаліст має право знати мету свого виклику до суду, відмовитися від участі у цивільному процесі, якщо він не володіє відповідними знаннями та навичками, з дозволу суду задавати питання особам, які беруть участь у справі, та свідкам, звертати увагу суду на характерні обставини чи особливості доказів, на оплату виконаної роботи та на компенсацію витрат, пов'язаних з викликом до суду.

Стаття 55. Перекладач

1. Перекладачем може бути особа, яка вільно володіє мовою, якою здійснюється цивільне судочинство, та іншою мовою, знання якої необхідне для усного чи письмового перекладу з однієї мови на іншу, а також особа, яка володіє технікою спілкування з глухими, німими чи глухонімими.

2. Перекладач допускається ухвалою суду за заявою особи, яка бере участь у справі.

3. Перекладач має право задавати питання з метою уточнення перекладу, відмовитися від участі у цивільному процесі, якщо він не володіє достатніми знаннями мови, необхідними для перекладу, а також на оплату виконаної роботи та на компенсацію витрат, пов'язаних з викликом до суду.

4. Перекладач зобов'язаний з'являтися за викликом суду, здійснювати повний і правильний переклад, посвідчувати правильність перекладу своїм підписом в процесуальних документах, що вручаються сторонам у перекладі на їх рідну мову або мову, якою вони володіють.

5. За завідомо неправильний переклад або за відмову без поважних причин від виконання покладених на нього обов'язків перекладач несе кримінальну відповідальність, а за невиконання інших обов'язків — відповідальність, встановлену законом.

Стаття 56. Особа, яка надає правову допомогу

1. Правову допомогу може надавати особа, яка є фахівцем у галузі права і за законом має право на надання правової допомоги.

2. Особа, зазначена в частині першій цієї статті, має право: знайомитися з матеріалами справи, робити з них витяги, знімати копії долучених до справи документів, бути присутнім у судовому засіданні. Особа, яка має право на надання правової допомоги, допускається ухвалою суду за заявою особи, яка бере участь у справі.

Глава 5. ДОКАЗИ

Стаття 57. Докази

1. Доказами є будь-які фактичні дані, на підставі яких суд встановлює наявність або відсутність обставин, що обґрунтовують вимоги і заперечення сторін, та інших обставин, які мають значення для вирішення справи.

2. Ці дані встановлюються на підставі пояснень сторін, третіх осіб, їхніх представників, допитаних як свідків, показань свідків, письмових доказів, речових доказів, зокрема звуко- і відеозаписів, висновків експертів.

Стаття 58. Належність доказів

1. Належними є докази, які містять інформацію щодо предмета доказування.

2. Сторони мають право обґрунтовувати належність конкретного доказу для підтвердження їхніх вимог або заперечень.

3. Суд не бере до розгляду докази, які не стосуються предмета доказування.

Стаття 59. Допустимість доказів

1. Суд не бере до уваги докази, які одержані з порушенням порядку, встановленого законом.

2. Обставини справи, які за законом мають бути підтверджені певними засобами доказування, не можуть підтверджуватись іншими засобами доказування.

Стаття 60. Обов'язки доказування і подання доказів

1. Кожна сторона зобов'язана довести ті обставини, на які вона посилається як на підставу своїх вимог і заперечень, крім випадків, встановлених статтею 61 цього Кодексу.

2. Докази подаються сторонами та іншими особами, які беруть участь у справі.

3. Доказуванню підлягають обставини, які мають значення для ухвалення рішення у справі і щодо яких у сторін та інших осіб, які беруть участь у справі, виникає спір.

4. Доказування не може ґрунтуватися на припущеннях.

Стаття 61. Підстави звільнення від доказування

1. Обставини, визнані сторонами та іншими особами, які беруть участь у справі, не підлягають доказуванню.

2. Обставини, визнані судом загальновідомими, не потребують доказування.

3. Обставини, встановлені судовим рішенням у цивільній, господарській або адміністративній справі, що набрало законної сили, не доказуються при розгляді інших справ, у яких беруть участь ті самі особи або особа, щодо якої встановлено ці обставини.

4. Вирок у кримінальній справі, що набрав законної сили, або постанова суду у справі про адміністративне правопорушення обов'язкові для суду, що розглядає справу про цивільно-правові наслідки дій особи, стосовно якої ухвалено вирок або постанову суду, з питань, чи мали місце ці дії та чи вчинені вони цією особою.

Стаття 62. Пояснення сторін, третіх осіб та їхніх представників

1. Сторони, треті особи та їхні представники за їх згодою можуть бути допитані як свідки про відомі їм обставини, що мають значення для справи.

Стаття 63. Показання свідка

1. Показання свідка — це повідомлення про відомі йому обставини, які мають значення для справи. Не є доказом показання свідка, який не може назвати джерела своєї обізнаності щодо певної обставини.

Стаття 64. Письмові докази

1. Письмовими доказами є будь-які документи, акти, довідки, листування службового або особистого характеру або витяги з них, що містять відомості про обставини, які мають значення для справи.

2. Письмові докази, як правило, подаються в оригіналі. Якщо подано копію письмового доказу, суд за клопотанням осіб, які беруть участь у справі, має право вимагати подання оригіналу.

Стаття 65. Речові докази

1. Речовими доказами є предмети матеріального світу, що містять інформацію про обставини, які мають значення для справи.

2. Речовими доказами є також магнітні, електронні та інші носії інформації, що містять аудіовізуальну інформацію про обставини, що мають значення для справи.

Стаття 66. Висновок експерта

1. Висновок експерта — докладний опис проведених експертом досліджень, зроблені у результаті них висновки та обґрунтовані відповіді на питання, задані судом.

Глава 6. ПРОЦЕСУАЛЬНІ СТРОКИ

Стаття 67. Види процесуальних строків

1. Строки, в межах яких вчиняються процесуальні дії, встановлюються законом, а якщо не визначені законом, — встановлюються судом.

Стаття 68. Обчислення процесуальних строків

1. Строки, встановлені законом або судом, обчислюються роками, місяцями і днями, а також можуть визначатися вказівкою на подію, яка повинна неминуче настати.

Стаття 69. Початок перебігу процесуальних строків

1. Перебіг процесуального строку починається з наступного дня після відповідної календарної дати або настання події, з якою пов'язано його початок.

Стаття 70. Закінчення процесуальних строків

1. Строк, обчислюваний роками, закінчується у відповідні місяць і число останнього року строку.

2. Строк, обчислюваний місяцями, закінчується у відповідне число останнього місяця строку. Якщо закінчення строку, обчислюваного місяцями, припадає на такий місяць, що відповідного числа не має, строк закінчується в останній день цього місяця.

3. Якщо закінчення строку припадає на вихідний, святковий чи інший неробочий день, останнім днем строку є перший після нього робочий день.

4. Перебіг строку, закінчення якого пов'язане з подією, яка повинна неминуче настати, закінчується наступного дня після настання події.

5. Останній день строку триває до 24 години, але коли в цей строк слід було вчинити процесуальну дію в суді, де робочий час закінчується раніше, строк закінчується в момент закінчення цього часу.

6. Строк не вважається пропущеним, якщо до його закінчення заява, скарга, інші документи чи матеріали або грошові кошти здано на пошту чи передані іншими відповідними засобами зв'язку.

Стаття 71. Зупинення процесуальних строків

1. Зупинення провадження у справі зупиняє перебіг процесуальних строків. Зупинення цих строків починається з моменту настання тієї події, внаслідок якої суд зупинив провадження.

Стаття 72. Наслідки пропущення процесуальних строків

1. Право на вчинення процесуальної дії втрачається із закінченням строку, встановленого законом або судом.

2. Документи, подані після закінчення процесуальних строків, залишаються без розгляду, якщо суд за клопотанням особи, що їх подала, не знайде підстав для поновлення або продовження строку.

Стаття 73. Поновлення та продовження процесуальних строків

1. Суд поновлює або продовжує строк, встановлений відповідно законом або судом, за клопотанням сторони або іншої особи у разі його пропущення з поважних причин.

2. Питання про поновлення чи продовження пропущеного строку вирішує суд, у якому належало вчинити процесуальну дію або до якого потрібно було подати документ чи доказ. Про місце і час розгляду цього питання повідомляються особи, які беруть участь у справі. Присутність цих осіб не є обов'язковою.

3. Одночасно з клопотанням про поновлення чи продовження строку може бути вчинено ту дію або подано той документ чи доказ, стосовно якого заявлено клопотання.

4. З питань, зазначених у цій статті, судом постановляється ухвала.

Глава 7. СУДОВІ ВИКЛИКИ І ПОВІДОМЛЕННЯ

Стаття 74. Судові повістки

1. Судові виклики здійснюються судовими повістками про виклик.

2. Судові повідомлення здійснюються судовими повістками-повідомленнями.

3. Судові повістки про виклик у суд надсилаються особам, які беруть участь у справі, свідкам, експертам, спеціалістам, перекладачам, а судові повістки-повідом-

лення — особам, які беруть участь у справі з приводу вчинення процесуальних дій, у яких участь цих осіб не є обов'язковою.

4. Судова повістка про виклик повинна бути вручена з таким розрахунком, щоб особи, які викликаються, мали достатньо часу для явки в суд і підготовки до участі в судовому розгляді справи, але не пізніше ніж за сім днів до судового засідання, а судова повістка-повідомлення —завчасно.

5. Судова повістка разом із розпискою, а у випадках, встановлених цим Кодексом, разом з копіями відповідних документів надсилається поштою рекомендованим листом із повідомленням або через кур'єрів за адресою, зазначеною стороною чи іншою особою, яка бере участь у справі. Стороні чи її представникові за їх згодою можуть бути видані судові повістки для вручення відповідним учасникам цивільного процесу. Судова повістка може бути вручена безпосередньо в суді, а у разі відкладення розгляду справи про час і місце наступного засідання може бути повідомлено під розписку.

6. Особи, які беруть участь у справі, а також свідки, експерти, спеціалісти і перекладачі можуть бути повідомлені або викликані в суд телеграмою, факсом чи за допомогою інших засобів зв'язку, які забезпечують фіксацію повідомлення або виклику.

7. Якщо насправді особа не проживає за адресою, повідомленою суду, судова повістка може бути надіслана за місцем її роботи.

8. Судова повістка юридичній особі направляється за її місцезнаходженням або за місцезнаходженням її представництва, філії, якщо позов виник у зв'язку з їх діяльністю.

9. Відповідач, місце проживання (перебування чи роботи) або місцезнаходження якого позивачеві невідоме, навіть після його звернення до адресного бюро і органів внутрішніх справ, викликається в суд через оголошення у пресі. З опублікуванням оголошення про виклик відповідач вважається повідомленим про час і місце розгляду справи. На ці випадки поширюється правило частини четвертої цієї статті.

10. Друкований орган, у якому розміщуються оголошення про виклик відповідача протягом наступного року, визначається не пізніше 1 грудня поточного року в порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

Стаття 75. Зміст судової повістки і оголошення про виклик у суд

1. Судова повістка про виклик у суд повинна містити:

1) ім'я фізичної особи чи найменування юридичної особи, якій адресується повістка;

2) найменування та адресу суду;

3) зазначення місця, дня і часу явки за викликом;

4) назву справи, за якою робиться виклик;

5) зазначення, в якості кого викликається особа (як позивач, відповідач, третя особа, свідок, експерт, спеціаліст, перекладач);

6) зазначення, чи викликається особа в судове засідання чи у попереднє судове засідання, а у разі повторного виклику сторони у зв'язку з необхідністю дати особисті пояснення — про потребу дати особисті пояснення;

7) у разі необхідності — пропозицію особі, яка бере участь у справі, подати всі раніше неподані докази;

8) зазначення обов'язку особи, яка одержала судову повістку в зв'язку з відсутністю адресата, за першої можливості вручити її адресату;

9) роз'яснення про наслідки неявки залежно від процесуального статусу особи, яка викликається (накладення штрафу, примусовий привід, розгляд справи за відсутності, залишення заяви без розгляду), і про обов'язок повідомити суд про причини неявки.

2. В оголошенні про виклик вказуються дані, зазначені в пунктах 1—7 і 9 частини першої цієї статті.

3. Судова повістка-повідомлення повинна містити найменування та адресу суду, назву справи, вказівку про те, яку дію буде вчинено, місце, день і час її вчинення, а також про те, що участь у її вчиненні для цієї особи не є обов'язковою.

4. Якщо разом із судовою повісткою надсилаються копії відповідних документів, у повістці особі, якій вони надсилаються, повинно бути зазначено, які документи надсилаються і про її право подати заперечення та відповідні докази на їх підтвердження.

Стаття 76. Порядок вручення судових повісток

1. Судові повістки, адресовані фізичним особам, вручаються їм під розписку, а юридичним особам — відповідній службовій особі, яка розписується про одержання повістки.

2. Розписка про одержання судової повістки з поміткою про дату вручення в той самий день особами, які її вручали, повертається до суду.

3. Якщо особу, якій адресовано судову повістку, не виявлено в місці проживання, повістку під розписку вручають будь-кому з повнолітніх членів сім'ї, які проживають разом з нею, а за їх відсутності — відповідній житлово-експлуатаційній організації або виконавчому органу місцевого самоврядування.

4. У разі відсутності адресата особа, що доставляє судову повістку, негайно повертає її до суду з поміткою про причини невручення.

5. Вручення судової повістки представникові особи, яка бере участь у справі, вважається врученням повістки і цій особі.

6. Якщо особа, яка бере участь у справі, перебуває під вартою або відбуває покарання у виді довічного позбавлення волі, позбавлення волі на певний строк, тримання у дисциплінарному батальйоні військовослужбовців, обмеження волі, арешту, повістка та інші судові документи вручаються їй під розписку адміністрацією місця утримання особи, яка негайно надсилає розписку та письмові пояснення цієї особи до суду.

7. Особам, які проживають за межами України, судові повістки вручаються в порядку, визначеному міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, в разі відсутності таких — через дипломатичні представництва та консульські установи України за місцем проживання цих осіб.

8. У разі відмови адресата одержати судову повістку особа, яка її доставляє, робить відповідну помітку на повістці і повертає її до суду. Особа, яка відмовилася одержати судову повістку, вважається повідомленою.

9. Якщо місце перебування відповідача невідоме, суд розглядає справу після надходження до суду відомостей щодо його виклику до суду в порядку, визначеному цим Кодексом.

Стаття 77. Обов'язок осіб, які беруть участь у справі, повідомляти суд про зміну свого місця проживання (перебування, знаходження) та про причини неявки в судове засідання

1. Сторони та інші особи, які беруть участь у справі, зобов'язані повідомляти суд про зміну свого місця проживання (перебування, знаходження) або місцезнаходження під час провадження справи. У разі відсутності заяви про зміну місця проживання або місцезнаходження судова повістка надсилається на останню відому судові адресу і вважається доставленою, навіть якщо особа за цією адресою більше не проживає або не знаходиться.

2. Сторони та інші особи, які беруть участь у справі, зобов'язані повідомляти суд про причини неявки у судове засідання. У разі неповідомлення суду про причини неявки вважається, що сторони та інші особи, які беруть участь у справі, не з'явилися в судове засідання без поважних причин.

Стаття 78. Розшук відповідача

1. Якщо місце перебування відповідача в справах за позовами про стягнення аліментів або про відшкодування шкоди, завданої каліцтвом, іншим ушкодженням здоров'я або смертю фізичної особи, невідоме, суд ухвалою оголошує його розшук. Розшук проводиться органами внутрішніх справ, а витрати на його проведення стягуються з відповідача в дохід держави за рішенням суду.

Глава 8. СУДОВІ ВИТРАТИ

Стаття 79. Види судових витрат

1. Судові витрати складаються з судового збору та витрат, пов'язаних з розглядом справи.

2. Розмір судового збору, порядок його сплати і звільнення від сплати встановлюються законом.

3. До витрат, пов'язаних з розглядом судової справи, належать:

1) витрати на інформаційно-технічне забезпечення;

2) витрати на правову допомогу;

3) витрати сторін та їх представників, що пов'язані з явкою до суду;

4) витрати, пов'язані із залученням свідків, спеціалістів, перекладачів та проведенням судових експертиз;

5) витрати, пов'язані з проведенням огляду доказів за місцем їх знаходження та вчиненням інших дій, необхідних для розгляду справи.

Стаття 80. Ціна позову

1. Ціна позову визначається:

1) у позовах про стягнення грошових коштів — сумою, яка стягується;

2) у позовах про визнання права власності на майно або його витребування — вартістю майна;

3) у позовах про стягнення аліментів — сукупністю всіх виплат, але не більше ніж за шість місяців;

4) у позовах про строкові платежі і видачі — сукупністю всіх платежів або видач, але не більше ніж за три роки;

5) у позовах про безстрокові або довічні платежі і видачі — сукупністю платежів або видач за три роки;

6) у позовах про зменшення або збільшення платежів або видач — сумою, на яку зменшуються або збільшуються платежі чи видачі, але не більше ніж за один рік;

7) у позовах про припинення платежів або видач — сукупністю платежів або видач, що залишилися, але не більше ніж за один рік;

8) у позовах про розірвання договору найму (оренди) або договору найму (оренди) житла — сукупністю платежів за користування майном або житлом протягом строку, що залишається до кінця дії договору, але не більше ніж за три роки;

9) у позовах про право власності на нерухоме майно, що належить фізичним особам на праві приватної власності, — дійсною вартістю нерухомого майна, а на нерухоме майно, що належить юридичним особам, — не нижче його балансової вартості;

10) у позовах, які складаються з кількох самостійних вимог, — загальною сумою всіх вимог.

2. Якщо визначена позивачем ціна позову вочевидь не відповідає дійсній вартості спірного майна або на момент пред'явлення позову встановити точну його ціну неможливо, розмір судового збору попередньо визначає суд з наступним стягненням недоплаченого або з поверненням переплаченого судового збору відповідно до ціни позову, встановленої судом при вирішенні справи.

3. У разі збільшення розміру позовних вимог або пред'явлення нових вимог несплачену суму судового збору належить сплатити до звернення в суд з відповідною заявою. У разі зменшення розміру позовних вимог питання про повернення суми судового збору вирішується відповідно до частини першої статті 83 цього Кодексу.

Стаття 81. Витрати на інформаційно-технічне забезпечення розгляду справи

1. До витрат на інформаційно-технічне забезпечення розгляду справи відносяться витрати, пов'язані з інформуванням учасників цивільного процесу про хід і результати розгляду справи, а також витрати, пов'язані з виготовленням та видачею копій судових рішень.

2. Розмір та порядок оплати витрат на інформаційно-технічне забезпечення розгляду справ залежно від категорії справ встановлюються Кабінетом Міністрів України.

3. Не підлягають оплаті при зверненні до суду і покладаються на сторони після розгляду справи судом витрати на інформаційно-технічне забезпечення у справах про:

1) поновлення на роботі;

2) стягнення заробітної плати, компенсацій працівникам, вихідної допомоги, відшкодування за затримку їх виплати;

3) відшкодування шкоди, завданої каліцтвом, іншим ушкодженням здоров'я або смертю фізичної особи;

4) стягнення аліментів;

5) визнання батьківства або материнства.

4. Не підлягають оплаті витрати на інформаційно-технічне забезпечення у справах про:

1) обмеження цивільної дієздатності фізичної особи, визнання фізичної особи недієздатною та поновлення цивільної дієздатності фізичної особи;

2) надання неповнолітній особі повної цивільної дієздатності;

3) надання особі психіатричної допомоги в примусовому порядку;

4) обов'язкову госпіталізацію до протитуберкульозного закладу;

5) відшкодування шкоди, завданої особі незаконними рішеннями, діями або бездіяльністю органів дізнання, досудового слідства, прокуратури або суду.

Стаття 82. Відстрочення та розстрочення судових витрат, зменшення їх розміру або звільнення від їх оплати

1. Суд, враховуючи майновий стан сторони, може своєю ухвалою відстрочити або розстрочити сплату судового збору та витрат на інформаційно-технічне забезпечення розгляду справи на визначений строк, але не більше як до ухвалення судового рішення у справі.

2. Якщо у встановлений судом строк судові витрати не будуть оплачені, заява відповідно до статті 207 залишається без розгляду, або витрати стягуються за судовим рішенням у справі, коли оплата судових витрат була відстрочена або розстрочена до ухвалення цього рішення.

3. З підстав, зазначених у частині першій цієї статті, суд може зменшити розмір належних до оплати судових витрат, пов'язаних з розглядом справи, або звільнити від їх оплати.

4. У разі подання позовної заяви після подання заяви про забезпечення доказів або позову розмір судового збору зменшується на розмір судового збору, сплаченого за відповідну заяву про забезпечення доказів або позову.

Стаття 83. Повернення судового збору та коштів на оплату витрат на інформаційно-технічне забезпечення розгляду судової справи

1. Сплачена сума судового збору повертається за ухвалою суду у разі:

1) зменшення розміру позовних вимог або внесення судового збору у більшому розмірі, ніж це встановлено законом;

2) повернення заяви або скарги;

3) відмови у відкритті провадження у справі;

4) залишення заяви або скарги без розгляду;

5) закриття провадження у справі.

2. Сплачена сума коштів на оплату витрат на інформаційно-технічне забезпечення розгляду справи повертається за ухвалою суду у разі:

1) внесення коштів у більшому розмірі, ніж це встановлено законодавством;

2) повернення заяви або скарги;

3) відмови у відкритті провадження у справі;

4) закриття провадження у справі з підстави, визначеної пунктом 1 статті 205 цього Кодексу;

5) залишення заяви без розгляду з підстав, визначених пунктами 1, 2 і 8 статті 207 цього Кодексу.

3. У випадках, встановлених пунктом 1 частини першої і пунктом 1 частини другої цієї статті, судовий збір та кошти на оплату витрат на інформаційно-технічне забезпечення розгляду справи повертаються у розмірі зайво внесеної суми; в інших випадках, встановлених цією статтею, — повністю.

4. Судовий збір повертається в інших випадках, встановлених законом.

Стаття 84. Витрати на правову допомогу

1. Витрати, пов'язані з оплатою правової допомоги адвоката або іншого фахівця в галузі права, несуть сторони, крім випадків надання безоплатної правової допомоги.

2. Граничний розмір компенсації витрат на правову допомогу встановлюється законом.

Стаття 85. Витрати сторін та їх представників, що пов'язані з явкою до суду

1. Витрати, пов'язані з переїздом до іншого населеного пункту сторін та їх представників, а також найманням житла, несуть сторони.

2. Стороні, на користь якої ухвалено судове рішення, та її представникові сплачуються іншою стороною добові (у разі переїзду до іншого населеного пункту), а також компенсація за втрачений заробіток чи відрив від звичайних занять. Компенсація за втрачений заробіток обчислюється пропорційно від розміру середньомісячного заробітку, а компенсація за відрив від звичайних занять — пропорційно від розміру мінімальної заробітної плати.

3. Граничний розмір компенсації за судовим рішенням витрат сторін та їх представників, що пов'язані з явкою до суду, встановлюється Кабінетом Міністрів України.

Стаття 86. Витрати, пов'язані із залученням свідків, спеціалістів, перекладачів та проведенням судових експертиз

1. Витрати, пов'язані з переїздом до іншого населеного пункту свідків, спеціалістів, перекладачів, експертів, найманням ними житла, а також проведенням судових експертиз, несе сторона, яка заявила клопотання про виклик свідків, залучення спеціаліста, перекладача та проведення судової експертизи.

2. Кошти на оплату судової експертизи вносяться стороною, яка заявила клопотання про проведення експертизи. Якщо клопотання про проведення експертизи заявлено обома сторонами, витрати на її оплату несуть обидві сторони порівну. У разі несплати судової експертизи у встановлений судом строк суд скасовує ухвалу про призначення судової експертизи.

3. Добові (у разі переїзду до іншого населеного пункту), а також компенсація за втрачений заробіток чи відрив від звичайних занять свідкам, спеціалістам, перекладачам, експертам сплачуються стороною, не на користь якої ухвалено судове рішення. Компенсація за втрачений заробіток обчислюється пропорційно від розміру середньомісячного заробітку, а компенсація за відрив від звичайних занять — пропорційно від розміру мінімальної заробітної плати. У такому самому порядку компенсуються витрати на оплату послуг експерта, спеціаліста, перекладача.

4. Якщо у справах окремого провадження виклик свідків, призначення експертизи, залучення спеціалістів здійснюються за ініціативою суду, а також у випадках звільнення від сплати судових витрат або зменшення їх розміру, відповідні витрати відшкодовуються за рахунок Державного бюджету України.

5. Граничний розмір компенсації витрат, пов'язаних із залученням свідків, спеціалістів, перекладачів та проведенням судових експертиз, встановлюється Кабінетом Міністрів України.

Стаття 87. Витрати, пов'язані з проведенням огляду доказів за їх місцезнаходженням та вчиненням інших дій, необхідних для розгляду справи

1. Витрати, пов'язані з проведенням огляду доказів за їх місцезнаходженням та вчиненням інших дій, необхідних для розгляду справи, несе сторона, яка заявила клопотання про вчинення цих дій. Якщо клопотання про вчинення відповідних дій заявлено обома сторонами, витрати на них несуть обидві сторони порівну.

2. Граничний розмір компенсації витрат, пов'язаних з проведенням огляду доказів за їх місцезнаходженням та вчиненням інших дій, необхідних для розгляду справи, встановлюється Кабінетом Міністрів України.

Стаття 88. Розподіл судових витрат між сторонами

1. Стороні, на користь якої ухвалено рішення, суд присуджує з другої сторони понесені нею і документально підтверджені судові витрати. Якщо позов задоволено частково, судові витрати присуджуються позивачеві пропорційно до розміру задоволених позовних вимог, а відповідачеві — пропорційно до тієї частини позов-

них вимог, у задоволенні яких позивачеві відмовлено.

2. Якщо сторону, на користь якої ухвалено рішення, звільнено від оплати судових витрат, з другої сторони стягуються судові витрати на користь осіб, що їх понесли, пропорційно до задоволеної чи відхиленої частини вимог. Якщо обидві сторони звільнені від оплати судових витрат, вони компенсуються за рахунок держави у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

3. Якщо позивача, на користь якого ухвалено рішення, звільнено від сплати судового збору, він стягується з відповідача в дохід держави пропорційно до задоволеної чи відхиленої частини вимог.

4. У разі залишення позову без задоволення, закриття провадження у справі або залишення без розгляду позову позивача, звільненого від оплати судових витрат, судові витрати, понесені відповідачем, компенсуються за рахунок держави.

5. Якщо суд апеляційної або касаційної інстанції, не передаючи справи на новий розгляд, змінює рішення або ухвалює нове, суд відповідно змінює розподіл судових витрат.

Стаття 89. Розподіл витрат у разі відмови від позову і укладення мирової угоди

1. У разі відмови позивача від позову понесені ним витрати відповідачем не відшкодовуються, а витрати відповідача за його заявою стягуються з позивача. Однак якщо позивач не підтримує своїх вимог унаслідок задоволення їх відповідачем після пред'явлення позову, суд за заявою позивача присуджує стягнення всіх понесених ним у справі витрат з відповідача.

2. Якщо сторони під час укладення мирової угоди не передбачили порядку розподілу судових витрат, кожна сторона у справі несе половину судових витрат.

3. В інших випадках закриття провадження у справі, а також у разі залишення заяви без розгляду відповідач має право заявити вимоги про компенсацію здійснених ним витрат, пов'язаних з розглядом справи, внаслідок необґрунтованих дій позивача.

Глава 9. ЗАХОДИ ПРОЦЕСУАЛЬНОГО ПРИМУСУ

Стаття 90. Підстави і порядок застосування заходів процесуального примусу

1. Заходами процесуального примусу є встановлені цим Кодексом процесуальні дії, що застосовуються судом до осіб, які порушують встановлені в суді правила або протиправно перешкоджають здійсненню цивільного судочинства.

2. Заходи процесуального примусу застосовуються судом негайно після вчинення порушення шляхом постановлення ухвали.

Стаття 91. Види заходів процесуального примусу

1. Заходами процесуального примусу є:

1) попередження;

2) видалення із залу судового засідання;

3) тимчасове вилучення доказів для дослідження судом;

4) привід.

2. До однієї особи не може бути застосовано кілька заходів процесуального примусу за одне й те саме правопорушення.

Стаття 92. Попередження і видалення із залу судового засідання

1. До учасників цивільного процесу та інших осіб, присутніх в судовому засіданні, за порушення порядку під час судового засідання або невиконання ними розпоряджень головуючого застосовується попередження, а у разі повторного вчинення зазначених дій — видалення із зали судового засідання.

2. У разі повторного вчинення дій, зазначених у частині першій цієї статті, перекладачем суд оголошує перерву і надає час для його заміни.

Стаття 93. Тимчасове вилучення доказів для дослідження судом

1. У разі неподання без поважних причин письмових чи речових доказів, що витребувані судом, та неповідомлення причин їх неподання суд може постановити ухвалу про тимчасове вилучення цих доказів для дослідження судом.

2. В ухвалі про тимчасове вилучення доказів для дослідження судом зазначаються: ім'я (найменування) особи, у якої знаходиться доказ, її місце проживання (перебування) або місцезнаходження, назва або опис письмового чи речового доказу, підстави проведення його тимчасового вилучення.

Стаття 94. Привід свідка

1. Належно викликаний свідок, який без поважних причин не з'явився в судове засідання або не повідомив про причини неявки, може бути підданий приводу через органи внутрішніх справ з відшкодуванням у дохід держави витрат на його здійснення.

2. Про привід суд постановляє ухвалу, в якій зазначає ім'я фізичної особи, яка підлягає приводу, місце проживання, роботи чи навчання, підстави застосування приводу, коли і куди ця особа повинна бути доставлена, кому доручається здійснення приводу.

3. Ухвала про привід у суд передається для виконання до органу внутрішніх справ за місцем провадження в справі або за місцем проживання, роботи чи навчання особи, яка підлягає приводу.

4. Не підлягають приводу в суд особи, які не можуть бути допитані відповідно до статті 51 цього Кодексу, а також малолітні та неповнолітні особи, вагітні жінки, інваліди першої і другої груп, особи, які доглядають дітей віком до шести років або дітей-інвалідів.

5. Ухвала про привід оголошується свідку особою, яка її виконує.

6. У разі неможливості приводу особа, яка виконує ухвалу, через начальника органу внутрішніх справ негайно повертає її суду з письмовим поясненням причин невиконання.

Розділ II. НАКАЗНЕ ПРОВАДЖЕННЯ

Стаття 95. Стягнення на підставі судового наказу

1. Судовий наказ є особливою формою судового рішення про стягнення з боржника грошових коштів або витребування майна за заявою особи, якій належить право такої вимоги.

2. Судовий наказ підлягає виконанню за правилами, встановленими для виконання судових рішень у порядку, встановленому законом.

Стаття 96. Вимоги, за якими може бути видано судовий наказ

1. Судовий наказ може бути видано, якщо:

1) заявлено вимогу, яка ґрунтується на правочині, вчиненому у письмовій формі;

2) заявлено вимогу про стягнення нарахованої, але не виплаченої працівникові суми заробітної плати;

3) заявлено вимогу про компенсацію витрат на проведення розшуку відповідача, боржника, дитини або транспортних засобів боржника.

2. Судовий наказ може бути видано і в інших випадках, встановлених законом.

Стаття 97. Підсудність

1. Заява про видачу судового наказу подається до суду першої інстанції за загальними правилами підсудності, встановленими цим Кодексом.

Стаття 98. Форма і зміст заяви про видачу судового наказу

1. Заява про видачу судового наказу подається в суд у письмовій формі.

2. У заяві повинно бути зазначено:

1) найменування суду, в який подається заява;

2) ім'я (найменування) заявника та боржника, а також ім'я (найменування) представника заявника, якщо заява подається представником, їхнє місце проживання або місцезнаходження;

3) вимоги заявника і обставини, на яких вони ґрунтуються;

4) вартість майна у разі його витребування;

5) перелік документів, що додаються до заяви.

3. Заява підписується заявником або його представником і подається з її копіями та копіями доданих до неї документів відповідно до кількості боржників.

4. До заяви, яка подається представником заявника, повинно бути додано документ, що підтверджує його повноваження.

5. До неналежно оформленої заяви застосовуються положення статті 121 цього Кодексу.

Стаття 99. Судовий збір за подання заяви про видачу судового наказу

1. За подання заяви про видачу судового наказу сплачується судовий збір у розмірі п'ятдесяти відсотків ставки, яка визначається з оспорюваної суми у разі звернення в суд з позовом у порядку позовного провадження.

2. У разі відмови у видачі судового наказу внесена сума судового збору стягувачу не повертається. У разі пред'явлення стягувачем позову до боржника у порядку позовного провадження ця сума зараховується до суми судового збору, встановленої за позовну заяву.

Стаття 100. Підстави для відмови у прийнятті заяви про видачу судового наказу

1. Суддя відмовляє у прийнятті заяви про видачу судового наказу, якщо:

1) заявлено вимогу, не передбачену статтею 96 цього Кодексу;

2) із заяви і поданих документів вбачається спір про право.

2. Про відмову у прийнятті заяви суддя постановляє ухвалу.

Стаття 101. Наслідки повернення заяви або відмови в її прийнятті

1. Повернення заяви у випадку, встановленому частиною другою статті 121 цього Кодексу, не є перешкодою для повторного звернення з такою самою заявою після усунення її недоліків.

2. Відмова у прийнятті заяви унеможливлює повторне звернення з такою самою заявою. Заявник у цьому випадку має право звернутися з тими самими вимогами у позовному порядку.

Стаття 102. Порядок розгляду заяв про видачу судового наказу

1. У разі прийняття заяви стягувача про видачу судового наказу суд у триденний строк видає судовий наказ по суті заявлених вимог.

2. Видача судового наказу проводиться без судового засідання і виклику стягувача та боржника для заслуховування їх пояснень.

Стаття 103. Зміст судового наказу

1. У судовому наказі зазначаються:

1) дата видачі наказу;

2) найменування суду, прізвище та ініціали судді, який видав судовий наказ;

3) ім'я (найменування) стягувача і боржника, їх місце проживання або місцезнаходження;

4) посилання на закон, на підставі якого підлягають задоволенню заявлені вимоги;

5) сума грошових коштів, які підлягають стягненню, а також розрахунковий рахунок боржника (юридичної особи) в установі банку, з якого повинні бути стягнуті грошові кошти, якщо такий повідомлений заявником, яке майно присуджено та його вартість;

6) сума судових витрат, що сплачена заявником і підлягає стягненню на його користь з боржника.

2. Судовий наказ має відповідати вимогам до виконавчого документа, встановленим Законом України «Про виконавче провадження».

3. Судовий наказ складається і підписується суддею у двох примірниках, один з яких залишається у справі, а другий скріплюється печаткою суду і видається стягувачу після набрання ним законної сили.

Стаття 104. Надіслання боржникові копії судового наказу

1. Після видачі судового наказу суд невідкладно надсилає його копію боржникові рекомендованим листом із повідомленням.

2. Одночасно з копією судового наказу боржникові надсилається копія заяви стягувача з копіями доданих до неї документів та роз'яснюється його право в разі заперечення проти вимог стягувача протягом десяти днів з дня отримання судового наказу подати заяву про його скасування.

Стаття 105. Набрання судовим наказом законної сили та видача його стягувачеві

1. У разі ненадходження заяви від боржника протягом трьох днів після закінчення строку на її подання та за наявності даних про отримання боржником копії наказу судовий наказ набирає законної сили і суд видає його стягувачеві для пред'явлення до виконання.

Стаття 106. Скасування судового наказу

1. Заява боржника про скасування судового наказу, що подана в установлений строк, розглядається судом протягом п'яти днів з дня її надходження без судового розгляду і виклику сторін, про що постановляється ухвала, якою скасовується судовий наказ.

2. Заява боржника про скасування судового наказу, подана після закінчення строку, встановленого частиною другою статті 104 цього Кодексу, залишається без розгляду, якщо суд за заявою особи, яка її подала, не знайде підстав для поновлення строку подання цієї заяви.

3. В ухвалі про скасування судового наказу суд одночасно роз'яснює, що заявлені стягувачем вимоги можуть бути розглянуті в позовному провадженні з додержанням загальних правил щодо пред'явлення позову.

4. Копії ухвали надсилаються стягувачеві та боржникові не пізніше трьох днів після її постановлення.

Розділ III. ПОЗОВНЕ ПРОВАДЖЕННЯ

Глава 1. ПІДСУДНІСТЬ

Стаття 107. Суд першої інстанції

1. Усі справи, що підлягають вирішенню в порядку цивільного судочинства, розглядаються районними, районними у містах, міськими та міськрайонними судами.

Стаття 108. Підсудність справ, у яких однією із сторін є суд або суддя

1. Підсудність цивільних справ, у яких однією із сторін є суд або суддя цього суду, визначається ухвалою судді суду вищої інстанції без виклику сторін.

2. Підсудність справ, у яких однією із сторін є Верховний Суд України або суддя цього суду, визначається за загальними правилами підсудності.

Стаття 109. Підсудність справ за місцезнаходженням відповідача

1. Позови до фізичної особи пред'являються в суд за місцем її проживання.

2. Позови до юридичних осіб пред'являються в суд за їхнім місцезнаходженням.

Стаття 110. Підсудність справ за вибором позивача

1. Позови про стягнення аліментів, про визнання батьківства відповідача, позови, що виникають з трудових правовідносин, можуть пред'являтися також за місцем проживання позивача.

2. Позови про розірвання шлюбу можуть пред'являтися за місцем проживання позивача також у разі, якщо на його утриманні є малолітні або неповнолітні діти або якщо він не може за станом здоров'я чи з інших поважних причин виїхати до місця проживання відповідача. За домовленістю подружжя справа може розглядатися за місцем проживання будь-кого з них.

3. Позови про відшкодування шкоди, завданої каліцтвом, іншим ушкодженням здоров'я або смертю фізичної особи, чи шкоди, завданої внаслідок скоєння злочину, можуть пред'являтися також за місцем проживання позивача чи за місцем завдання шкоди.

4. Позови, що виникають з соціальних, пенсійних і житлових правовідносин, позови про повернення майна або його вартості, про відшкодування шкоди, завданої особі незаконними рішеннями, діями чи бездіяльністю органу дізнання, досудового слідства, прокуратури або суду, можуть пред'являтися також за місцем проживання позивача.

5. Позови про захист прав споживачів можуть пред'являтися також за місцем проживання споживача або за місцем заподіяння шкоди чи виконання договору.

6. Позови про відшкодування шкоди, завданої майну фізичних або юридичних осіб, можуть пред'являтися також за місцем завдання шкоди.

7. Позови, що виникають з діяльності філії або представництва юридичної особи, можуть пред'являтися також за їх місцезнаходженням.

8. Позови, що виникають з договорів, у яких зазначено місце виконання або виконувати які через їх особливість можна тільки в певному місці, можуть пред'являтися також за місцем виконання цих договорів.

9. Позови до відповідача, місце проживання якого невідоме, пред'являються за місцезнаходженням майна відповідача чи за місцем його перебування або за останнім відомим місцем проживання відповідача чи постійного його заняття (роботи).

10. Позови до відповідача, який не має в Україні місця проживання, можуть пред'являтися за місцезнаходженням його майна або за останнім відомим місцем його проживання чи перебування в Україні. Місцезнаходження майна та останнє відоме місце проживання чи перебування відповідача повинні бути в кожному випадку достовірно встановлені.

11. Позови про відшкодування збитків, завданих зіткненням суден, а також про стягнення сум винагороди за рятування на морі можуть пред'являтися також за місцезнаходженням судна відповідача або порту реєстрації судна.

12. Позивач має право на вибір між кількома судами, яким згідно з цією статтею підсудна справа, за винятком виключної підсудності, встановленої статтею 114 цього Кодексу.

Стаття 111. Підсудність справ про спори між громадянами України, якщо обидві сторони проживають за її межами

1. Підсудність справи про спір між громадянами України, якщо обидві сторони проживають за її межами, за клопотанням позивача визначається ухвалою судді Верховного Суду України. У такому самому порядку визначається підсудність справи про розірвання шлюбу між громадянином України та іноземцем або особою без громадянства, які проживають за межами України.

Стаття 112. Договірна підсудність

1. Сторони мають право письмово визначити територіальну підсудність справи, крім справ, для яких встановлена виключна підсудність.

Стаття 113. Підсудність кількох вимог, пов'язаних між собою

1. Позови до кількох відповідачів, які проживають або знаходяться в різних місцях, пред'являються за місцем проживання або місцезнаходженням одного з відповідачів за вибором позивача.

2. Зустрічний позов незалежно від його підсудності пред'являється в суді за місцем розгляду первісного позову.

Стаття 114. Виключна підсудність

1. Позови, що виникають з приводу нерухомого майна, пред'являються за місцезнаходженням майна або основної його частини.

2. Позови про виключення майна з опису пред'являються за місцезнаходженням цього майна або основної його частини.

3. Позови кредиторів спадкодавця, що подаються до прийняття спадщини спадкоємцями, пред'являються за місцезнаходженням спадкового майна або основної його частини.

4. Позови до перевізників, що виникають з договорів перевезення вантажів, пасажирів, багажу, пошти, пред'являються за місцезнаходженням перевізника.

Стаття 115. Наслідки порушення правил підсудності

1. Якщо суддя, вирішуючи питання про відкриття провадження у справі, встановить, що справа не підсудна цьому суду, заява повертається позивачеві для подання до належного суду, про що постановляється ухвала. Ухвала суду разом із заявою та всіма додатками до неї надсилаються позивачеві.

Стаття 116. Передача справи з одного суду до іншого

1. Суд передає справу на розгляд іншому суду, якщо:

1) задоволено клопотання відповідача, місце проживання якого раніше не було відоме, про передачу справи за місцем його проживання або місцезнаходження;

2) після відкриття провадження у справі і до початку судового розгляду виявилося, що заяву було прийнято з порушенням правил підсудності;

3) після задоволення відводів (самовідводів) неможливо утворити новий склад суду для розгляду справи;

4) ліквідовано суд, який розглядав справу.

2. У випадках, встановлених пунктами 3 і 4 частини першої цієї статті, справа передається до суду, найбільш територіально наближеного до цього суду.

3. Передача справи з одного суду до іншого здійснюється на підставі ухвали суду після закінчення строку на її оскарження, а в разі подання скарги — після залишення її без задоволення.

4. Забороняється передавати до іншого суду справу, яка розглядається судом, за винятком випадків, встановлених цим Кодексом.

Стаття 117. Недопустимість спорів про підсудність

1. Спори між судами про підсудність не допускаються.

2. Справа, передана з одного суду до іншого в порядку, встановленому статтею 116 цього Кодексу, повинна бути прийнята до провадження судом, якому вона надіслана.

Глава 2. ПРЕД'ЯВЛЕННЯ ПОЗОВУ. ВІДКРИТТЯ ПРОВАДЖЕННЯ У СПРАВІ

Стаття 118. Пред'явлення позову

1. Позов пред'являється шляхом подання позовної заяви до суду першої інстанції, де вона реєструється, оформлюється і передається судді в порядку черговості.

2. Позивач має право об'єднати в одній позовній заяві кілька вимог, які пов'язані між собою.

Стаття 119. Форма і зміст позовної заяви

1. Позовна заява подається в письмовій формі.

2. Позовна заява повинна містити:

1) найменування суду, до якого подається заява;

2) ім'я (найменування) позивача і відповідача, а також ім'я представника позивача, якщо позовна заява подається представником, їх місце проживання або місцезнаходження, поштовий індекс, номер засобів зв'язку, якщо такий відомий;

3) зміст позовних вимог;

4) ціну позову щодо вимог майнового характеру;

5) виклад обставин, якими позивач обґрунтовує свої вимоги;

6) зазначення доказів, що підтверджують кожну обставину, наявність підстав для звільнення від доказування;

7) перелік документів, що додаються до заяви.

3. Позовна заява підписується позивачем або його представником із зазначенням дати її подання.

4. Позовна заява повинна відповідати іншим вимогам, встановленим законом.

5. До позовної заяви додаються документи, що підтверджують сплату судового збору та оплату витрат на інформаційно-технічне забезпечення розгляду справи.

6. У разі пред'явлення позову особами, які діють на захист прав, свобод та інтересів іншої особи, в заяві повинні бути зазначені підстави такого звернення.

7. Якщо позовна заява подається представником позивача, до позовної заяви додається довіреність чи інший документ, що підтверджує його повноваження.

8. Позовна заява, подана після забезпечення доказів або позову, повинна містити, крім зазначеного у частині другій цієї статті, відомості про забезпечення доказів або позову.

Стаття 120. Подання копії позовної заяви та доданих до неї документів

1. Позивач повинен додати до позовної заяви її копії та копії всіх документів, що додаються до неї, відповідно до кількості відповідачів і третіх осіб.

2. Правила цієї статті щодо подання копій документів не поширюються на позови, що виникають з трудових правовідносин, а також про відшкодування шкоди, завданої внаслідок злочину чи каліцтвом, іншим ушкодженням здоров'я або смертю фізичної особи, незаконними рішеннями, діями чи бездіяльністю органів дізнання, досудового слідства, прокуратури або суду.

Стаття 121. Залишення позовної заяви без руху, повернення заяви

1. Суддя, встановивши, що позовну заяву подано без додержання вимог, викладених у статтях 119 і 120 цього Кодексу, або не сплачено судовий збір чи не оплачено витрати на інформаційно-технічне забезпечення розгляду справи, постановляє ухвалу, в якій зазначаються підстави залишення заяви без руху, про що повідомляє позивача і надає йому строк для усунення недоліків.

2. Якщо позивач відповідно до ухвали суду у встановлений строк виконає вимоги, визначені статтями 119 і 120 цього Кодексу, сплатить суму судового збору, а також оплатить витрати на інформаційно-технічне забезпечення розгляду справи, позовна заява вважається поданою в день первісного її подання до суду. Інакше заява вважається неподаною і повертається позивачеві.

3. Крім цього, заява повертається у випадках, коли:

1) позивач до відкриття провадження у справі подав заяву про повернення йому позову;

2) заяву подано недієздатною особою;

3) заяву від імені позивача подано особою, яка не має повноважень на ведення справи;

4) справа не підсудна цьому суду;

5) подана заява про розірвання шлюбу під час вагітності дружини або до досягнення дитиною одного року без дотримання вимог, встановлених Сімейним кодексом України.

4. Про повернення позовної заяви суддя постановляє ухвалу.

5. Повернення позовної заяви не перешкоджає повторному зверненню із заявою до суду, якщо перестануть існувати обставини, що стали підставою для повернення заяви.

Стаття 122. Відкриття провадження у справі

1. Суддя відкриває провадження у цивільній справі не інакше як на підставі заяви, поданої і оформленої в порядку, встановленому цим Кодексом.

2. Суддя відмовляє у відкритті провадження у справі, якщо:

1) заява не підлягає розгляду в судах у порядку цивільного судочинства;

2) є таке, що набрало законної сили, рішення чи ухвала суду про закриття провадження у справі у зв'язку з відмовою позивача від позову або укладенням мирової угоди сторін у спорі між тими самими сторонами, про той самий предмет і з тих самих підстав. Відмова від позову не позбавляє другу сторону права пред'явити такий самий позов до особи, яка відмовилась від позову;

3) у провадженні цього чи іншого суду є справа із спору між тими самими сторонами, про той самий предмет і з тих самих підстав;

4) є рішення третейського суду, прийняте в межах його компетенції, щодо спору між тими самими сторонами, про той самий предмет і з тих самих підстав, за винятком випадків, коли суд відмовив у видачі виконавчого листа на примусове виконання рішення третейського суду або скасував рішення третейського суду і розгляд справи в тому ж третейському суді виявився неможливим;

5) після смерті фізичної особи, а також у зв'язку з припиненням юридичної особи, які є однією із сторін у справі, спірні правовідносини не допускають правонаступництва.

3. Питання про відкриття провадження у справі або про відмову у відкритті провадження у справі суддя вирішує не пізніше десяти днів з дня надходження заяви до суду або закінчення строку, встановленого для усунення недоліків.

4. Про відкриття провадження у справі чи відмову у відкритті провадження у справі суддя постановляє ухвалу. В ухвалі про відкриття провадження у справі зазначаються:

1) найменування суду, прізвище та ініціали судді, який відкрив провадження у справі, номер справи;

2) ким і до кого пред'явлено позов;

3) зміст позовних вимог;

4) час і місце попереднього судового засідання;

5) пропозиція відповідачу подати в зазначений строк письмові заперечення проти позову та посилання на докази, якими вони обґрунтовуються.

5. Ухвала про відмову у відкритті провадження у справі повинна бути невідкладно надіслана позивачеві разом із заявою та всіма доданими до неї документами.

6. Відмова у відкритті провадження у справі перешкоджає повторному зверненню до суду з таким самим позовом.

Стаття 123. Зустрічний позов

1. Відповідач має право до або під час попереднього судового засідання пред'явити зустрічний позов.

2. Зустрічний позов приймається до спільного розгляду з первісним позовом, якщо обидва позови взаємопов'язані і спільний їх розгляд є доцільним, зокрема, коли вони виникають з одних правовідносин, або коли вимоги за позовами можуть зараховуватися, або коли задоволення зустрічного позову може виключити повністю або частково задоволення первісного позову.

3. Вимоги за зустрічним позовом ухвалою суду об'єднуються в одне провадження з первісним позовом.

Стаття 124. Форма і зміст зустрічної позовної заяви

1. Зустрічна позовна заява, яка подається з додержанням загальних правил пред'явлення позову, повинна відповідати вимогам статей 119 і 120 цього Кодексу.

2. До зустрічної позовної заяви, поданої з порушенням вимог, встановлених частиною першою цієї статті, застосовуються положення статті 121 цього Кодексу.

Стаття 125. Позов третьої особи із самостійними вимогами

1. Положення статей 123 і 124 цього Кодексу застосовуються до позовів третіх осіб, які заявляють самостійні вимоги щодо предмета спору у справі, у якій відкрито провадження.

Стаття 126. Об'єднання і роз'єднання позовів

1. Суддя під час відкриття провадження у справі, підготовки справи до судового розгляду або суд під час її розгляду мають право постановити ухвалу про об'єднання в одне провадження кількох однорідних позовних вимог за позовами одного й того самого позивача до одного й того самого відповідача чи до різних відповідачів або за позовом різних позивачів до одного й того самого відповідача.

2. Залежно від обставин справи суддя чи суд мають право постановити ухвалу про роз'єднання кількох поєднаних в одному провадженні вимог у самостійні провадження, якщо їх спільний розгляд ускладнює вирішення справи.

Глава 3. ПРОВАДЖЕННЯ У СПРАВІ ДО СУДОВОГО РОЗГЛЯДУ

Стаття 127. Надіслання копії ухвали про відкриття провадження у справі, копії позовної заяви та доданих до неї документів

1. Після відкриття провадження у справі суд невідкладно надсилає особам, які беруть участь у справі, копії ухвали про відкриття провадження у справі.

2. Одночасно з копією ухвали про відкриття провадження у справі відповідачу надсилається копія позовної заяви з копіями доданих до неї документів, а третій особі — копія позовної заяви.

Стаття 128. Заперечення відповідача проти позову

1. Після одержання копій ухвали про відкриття провадження у справі і позовної заяви відповідач має право подати суду письмове заперечення проти позову.

2. Відповідач може заперечувати проти позову, посилаючись на незаконність вимог позивача, їх необґрунтованість, відсутність у позивача права на звернення до суду або наявність перешкод для відкриття провадження у справі.

3. Заперечення проти позову можуть стосуватися всіх заявлених вимог чи їх певної частини або обсягу.

Стаття 129. Строк проведення попереднього судового засідання

1. Попереднє судове засідання повинно бути призначено і проведено протягом одного місяця з дня відкриття провадження у справі.

Стаття 130. Попереднє судове засідання

1. Попереднє судове засідання проводиться з метою з'ясування можливості врегулювання спору до судового розгляду або забезпечення правильного та швидкого вирішення справи.

2. Попереднє судове засідання проводиться суддею за участю сторін та інших осіб, які беруть участь у справі.

3. Для врегулювання спору до судового розгляду суд з'ясовує: чи не відмовляється позивач від позову, чи визнає позов відповідач, чи не бажають сторони укласти мирову угоду або передати справу на розгляд третейського суду.

4. Ухвалення у попередньому судовому засіданні судового рішення у разі відмови від позову, визнання позову, укладення мирової угоди проводиться в порядку, встановленому статтями 174 і 175 цього Кодексу.

5. Якщо між сторонами укладено договір про передачу спору на вирішення третейського суду, суд постановляє ухвалу про залишення заяви без розгляду.

6. Якщо спір не врегульовано у порядку, визначеному частиною третьою цієї статті, суд:

1) уточнює позовні вимоги або заперечення проти позову;

2) вирішує питання про склад осіб, які братимуть участь у справі;

3) визначає факти, які необхідно встановити для вирішення спору і які з них визнаються кожною стороною, а які підлягають доказуванню;

4) з'ясовує, якими доказами кожна сторона буде обґрунтовувати свої доводи чи заперечення щодо невизнаних обставин, та встановлює строки їх подання;

5) за клопотанням осіб, які беруть участь у справі, вирішує питання про витребування доказів та виклик свідків, про проведення експертизи, залучення до участі у справі спеціаліста, перекладача, особи, яка надає правову допомогу, або про судові доручення щодо збирання доказів;

6) у невідкладних випадках проводить огляд на місці, огляд письмових і речових доказів;

7) за клопотанням осіб, які беруть участь у справі, вирішує питання про вжиття заходів забезпечення позову;

8) вчиняє інші дії, необхідні для підготовки справи до судового розгляду;

9) визначає час і місце судового розгляду.

7. Попереднє судове засідання є обов'язковим для кожної справи, за винятком випадків, встановлених цим Кодексом,

8. За заявою однієї або обох сторін про неможливість явки до суду проведення попереднього судового засідання може бути відкладено, якщо причини неявки буде визнано судом поважними.

9. У разі неявки у попереднє судове засідання сторони без поважних причин або неповідомлення нею причин неявки з'ясування обставин у справі проводиться на підставі доказів, про подання яких було заявлено до або під час попереднього судового засідання. У подальшому прийняття інших доказів залежить від поважності причин, через які вони були подані несвоєчасно.

10. Про процесуальні дії, які необхідно вчинити до судового розгляду, суд постановляє ухвалу.

11. Попереднє судове засідання проводиться з додержанням загальних правил, встановлених цим Кодексом для судового розгляду, з винятками, встановленими цією главою.

Стаття 131. Подання доказів

1. Сторони зобов'язані подати свої докази чи повідомити про них суд до або під час попереднього судового засідання у справі. Докази подаються у строк, встановлений судом з урахуванням часу, необхідного для подання доказів.

2. Докази, подані з порушенням вимог, встановлених частиною першою цієї статті, не приймаються, якщо сторона не доведе, що докази подано несвоєчасно з поважних причин.

Стаття 132. Судові доручення щодо збирання доказів

1. Суд, який розглядає справу, в разі необхідності збирання доказів за межами його територіальної підсудності доручає відповідному суду провести певні процесуальні дії.

2. В ухвалі про судове доручення коротко викладається суть справи, що розглядається, зазначаються особи, які беруть у ній участь, обставини, що підлягають з'ясуванню, докази, які повинен зібрати суд, що виконує доручення, перелік питань, поставлених особам, які беруть участь у справі, та судом свідку. Ця ухвала обов'язкова для суду, якому вона адресована.

3. Судове доручення виконується у судовому засіданні за правилами, встановленими цим Кодексом. Суд повідомляє осіб, які беруть участь у справі, про час і місце засідання. Їхня присутність не є обов'язковою.

4. Протоколи і всі зібрані при виконанні доручення матеріали негайно пересилаються до суду, який розглядає справу.

5. Якщо свідки, які дали показання суду, що виконував доручення, прибудуть у суд, який розглядає справу, вони дають показання у загальному порядку.

Стаття 133. Забезпечення доказів

1. Особи, які беруть участь у справі і вважають, що подання потрібних доказів є неможливим або у них є складнощі в поданні цих доказів, мають право заявити клопотання про забезпечення цих доказів.

2. Способами забезпечення судом доказів є допит свідків, призначення експертизи, витребування та (або) огляд доказів, у тому числі за їх місцезнаходженням. У необхідних випадках судом можуть бути застосовані інші способи забезпечення доказів.

3. За заявою заінтересованої особи суд може забезпечити докази до пред'явлення нею позову.

4. У разі подання заяви про забезпечення доказів до подання позовної заяви заявник повинен подати позовну заяву протягом десяти днів з дня постановлення ухвали про забезпечення доказів. У разі неподання позовної заяви у зазначений строк особа, яка подала заяву про забезпечення доказів, зобов'язана відшкодувати судові витрати, а також збитки, заподіяні у зв'язку із забезпеченням доказів.

Стаття 134. Заява про забезпечення доказів

1. У заяві про забезпечення доказів повинні бути зазначені: докази, які необхідно забезпечити; обставини, що можуть бути підтверджені цими доказами; обставини, які свідчать про те, що подання потрібних доказів може стати неможливим або ускладненим, а також справа, для якої потрібні ці докази або з якою метою потрібно їх забезпечити.

2. До заяви про забезпечення доказів, яка не відповідає вимогам цієї статті, застосовуються наслідки, встановлені статтею 121 цього Кодексу.

Стаття 135. Розгляд заяви про забезпечення доказів

1. Заява про забезпечення доказів розглядається судом, який розглядає справу, а якщо позов ще не пред'явлено, — місцевим загальним судом, у межах територіальної підсудності якого можуть бути вчинені процесуальні дії щодо забезпечення доказів.

2. Заява про забезпечення доказів розглядається протягом п'яти днів з дня її надходження з повідомленням сторін та інших осіб, які беруть участь у справі. Присутність цих осіб не є обов'язковою.

3. У разі обґрунтованої вимоги заявника, а також якщо не можна встановити, до кого може бути згодом пред'явлено позов, заява про забезпечення доказів розглядається судом невідкладно лише за участю заявника.

4. Питання про забезпечення доказів вирішується ухвалою. Оскарження ухвали про забезпечення доказів не зупиняє її виконання, а також не перешкоджає розгляду справи.

5. Якщо після вчинення процесуальних дій щодо забезпечення доказів позовну заяву подано до іншого суду, протоколи та інші матеріали щодо забезпечення доказів надсилаються до суду, який розглядає справу.

Стаття 136. Заява про виклик свідка

1. У заяві про виклик свідка зазначаються його ім'я, місце проживання (пере-

бування) або місце роботи, обставини, які він може підтвердити.

Стаття 137. Витребування доказів

1. У випадках, коли щодо отримання доказів у сторін та інших осіб, які беруть участь у справі, є складнощі, суд за їх клопотанням зобов'язаний витребувати такі докази.

2. У заяві про витребування доказів має бути зазначено, який доказ вимагається, підстави, за яких особа вважає, що доказ знаходиться в іншої особи, обставини, які може підтвердити цей доказ.

3. Докази, які вимагає суд, направляються до суду безпосередньо. Суд може також уповноважити заінтересовану особу, яка бере участь у справі, одержати доказ для представлення його суду.

4. Особи, які не мають можливості подати доказ, який вимагає суд, взагалі або у встановлені судом строки, зобов'язані повідомити про це суд із зазначенням причин протягом п'яти днів з дня отримання ухвали.

5. За неповідомлення суду про неможливість подати докази, а також за неподання доказів, у тому числі і з причин, визнаних судом неповажними, винні особи несуть відповідальність, встановлену законом.

6. Притягнення винних осіб до відповідальності не звільняє їх від обов'язку подати суду докази.

7. За клопотанням сторони суд інформує в судовому засіданні про виконання його вимог щодо витребування доказів.

Стаття 138. Повернення оригіналів письмових доказів

1. Оригінали письмових доказів до набрання судовим рішенням законної сили повертаються судом за клопотанням осіб, які їх подали, якщо це можливо без шкоди для розгляду справи. У справі залишається засвідчена суддею копія письмового доказу.

Стаття 139. Зберігання речових доказів

1. Речові докази до набрання рішенням законної сили зберігаються у справі або за окремим описом здаються до камери схову речових доказів суду.

2. Речові докази, що не можуть бути доставлені до суду, зберігаються за їх місцезнаходженням за ухвалою суду; вони повинні бути докладно описані та опечатані, а в разі необхідності — сфотографовані.

3. Суд вживає заходів для забезпечення зберігання речових доказів у незмінному стані.

Стаття 140. Огляд доказів за їх місцезнаходженням

1. Речові та письмові докази, які не можна доставити в суд, оглядаються за їх місцезнаходженням.

2. Про час і місце огляду доказів за їх місцезнаходженням повідомляються особи, які беруть участь у справі. Неявка цих осіб не є перешкодою для проведення огляду.

3. У разі необхідності, в тому числі за клопотанням особи, яка бере участь у справі, для участі в огляді доказів за їх місцезнаходженням можуть бути залучені свідки, перекладачі, експерти, спеціалісти, а також здійснено фотографування, звуко- і відеозапис.

4. Про огляд доказів за їх місцезнаходженням складається протокол, що підписується всіма особами, які беруть участь в огляді. До протоколу додаються разом з описом усі складені або звірені під час огляду на місці плани, креслення, копії документів, а також зроблені під час огляду фотознімки письмових і речових доказів, відеозаписи тощо.

5. Особи, які беруть участь в огляді доказів за їх місцезнаходженням, мають право робити свої зауваження щодо протоколу огляду.

Стаття 141. Огляд речових доказів, що швидко псуються

1. Продукти та інші речові докази, що швидко псуються, негайно оглядаються судом з повідомленням про призначений огляд осіб, які беруть участь у справі. Неявка цих осіб не перешкоджає огляду речових доказів.

2. У разі необхідності, в тому числі за клопотанням особи, яка бере участь у справі, для участі в огляді продуктів та інших речових доказів, що швидко псуються, може бути залучено свідків, перекладачів, експертів, спеціалістів, а також здійснено фотографування і відеозапис.

3. Огляд продуктів та інших речових доказів, що швидко псуються, за їх місцезнаходженням здійснюється у порядку, встановленому статтею 140 цього Кодексу.

4. Після огляду ці речові докази повертаються особам, від яких вони були одержані.

Стаття 142. Повернення речових доказів

1. Речові докази після огляду та дослідження їх судом повертаються особам, від яких вони були одержані, якщо останні заявили про це клопотання і якщо його задоволення можливе без шкоди для розгляду справи.

2. Речові докази, що є об'єктами, які вилучені з цивільного обороту або обмежено оборотоздатні, передаються відповідним підприємствам, установам або організаціям. За клопотанням державних експертних установ такі речові докази можуть бути передані їм для використання в експертній та науковій роботі у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

3. Речові докази повертаються особам, від яких вони були одержані, або передаються особам, за якими суд визнав право на ці речі після набрання рішенням суду законної сили.

Стаття 143. Порядок призначення експертизи

1. Для з'ясування обставин, що мають значення для справи і потребують спеціальних знань у галузі науки, мистецтва, техніки, ремесла тощо, суд призначає експертизу за заявою осіб, які беруть участь у справі.

2. Якщо сторони домовилися про залучення експертами певних осіб, суд повинен призначити їх відповідно до цієї домовленості.

3. Особи, які беруть участь у справі, мають право подати суду питання, на які потрібна відповідь експерта. Кількість і зміст питань, за якими має бути проведена експертиза, визначається судом. При цьому суд має мотивувати відхилення питань осіб, які беруть участь у справі.

4. Особи, які беруть участь у справі, мають право просити суд провести експертизу у відповідній судово-експертній установі, доручити її конкретному експерту, заявляти відвід експерту, давати пояснення експерту, знайомитися з висновком експерта, просити суд призначити повторну, додаткову, комісійну або комплексну експертизу.

5. Якщо проведення експертизи доручено спеціалізованій експертній установі, її керівник має право доручити проведення експертизи одному або кільком експертам, створювати комісії з експертів керованої ним установи, якщо судом не визначено конкретних експертів, у разі потреби замінювати виконавців експертизи, заявити клопотання щодо організації проведення досліджень поза межами експертної установи.

Стаття 144. Ухвала суду про призначення експертизи

1. Експертиза призначається ухвалою суду, де зазначаються: підстави та строк для проведення експертизи; з яких питань потрібні висновки експертів, ім'я експерта або найменування експертної установи, експертам якої доручається проведення експертизи; об'єкти, які мають бути досліджені; перелік матеріалів, що передаються для дослідження, а також попередження про відповідальність експерта за завідомо неправдивий висновок та за відмову без поважних причин від виконання покладених на нього обов'язків.

2. Якщо експертизу призначено експертам кількох установ, в ухвалі про її призначення зазначається найменування провідної установи, на яку покладається проведення експертизи. Якщо проведення експертизи доручається експертній установі та особі, яка не є працівником цієї установи, провідною визнається експертна установа. Ухвала про призначення експертизи направляється в кожну установу — виконавцям, а також особі, яка не є працівником експертної установи. Об'єкти дослідження та матеріали справи направляються провідній установі.

3. При визначенні об'єктів та матеріалів, що підлягають направленню на експертизу, суд у необхідних випадках вирішує питання щодо відібрання відповідних зразків.

4. Якщо цього вимагають особливі обставини справи, суд може заслухати експерта щодо формулювання питання, яке потребує з'ясування, проінструктувати його про доручене завдання і за його клопотанням дати відповідні роз'яснення щодо сформульованих питань. Про вчинення цих дій повідомляються особи, які беруть участь у справі і які мають право брати участь у їх вчиненні.

Стаття 145. Обов'язкове призначення експертизи

1. Призначення експертизи є обов'язковим у разі заявлення клопотання про призначення експертизи обома сторонами. Призначення експертизи є обов'язковим також за клопотанням хоча б однієї із сторін, якщо у справі необхідно встановити:

1) характер і ступінь ушкодження здоров'я;

2) психічний стан особи;

3) вік особи, якщо про це немає відповідних документів і неможливо їх одержати.

Стаття 146. Наслідки ухилення від участі в експертизі

1. У разі ухилення особи, яка бере участь у справі, від подання експертам необхідних матеріалів, документів або від іншої участі в експертизі, якщо без цього провести експертизу неможливо, суд залежно від того, хто із цих осіб ухиляється, а також яке для них ця експертиза має значення, може визнати факт, для з'ясування якого експертиза була призначена, або відмовити у його визнанні.

2. У разі ухилення відповідача від проведення судово-біологічної (судово-генетичної) експертизи у справах про визнання батьківства, материнства суд має право постановити ухвалу про примусовий привід на проведення такої експертизи.

Стаття 147. Проведення експертизи та висновок експерта

1. Експертиза проводиться в суді або поза судом, якщо це потрібно у зв'язку з характером досліджень або якщо об'єкт досліджень неможливо доставити до суду.

2. Експерт дає у письмовій формі свій мотивований висновок, який приєднується до справи. Суд має право за заявою осіб, які беруть участь у справі, або з власної ініціативи запропонувати експерту дати усне пояснення свого висновку. Усне пояснення заноситься до журналу судового засідання.

3. У висновку експерта повинно бути зазначено: коли, де, ким (ім'я, освіта, спеціальність, свідоцтво про присвоєння кваліфікації судового експерта, стаж експертної роботи, науковий ступінь, вчене звання, посада експерта), на якій підставі була проведена експертиза, хто був присутній при проведенні експертизи, питання, що були поставлені експертові, які матеріали експерт використав, докладний опис проведених досліджень, зроблені в результаті їх висновки і обґрунтовані відповіді на поставлені судом питання.

4. У висновку експерта обов'язково повинно бути зазначено, що його попереджено про відповідальність за завідомо неправдивий висновок та за відмову без поважних причин від виконання покладених на нього обов'язків.

5. Якщо експерт під час проведення експертизи встановить обставини, що мають значення для справи, з приводу яких йому не були поставлені питання, він має право свої міркування про ці обставини включити до свого висновку.

6. Висновок експерта для суду не є обов'язковим і оцінюється судом за правилами, встановленими статтею 212 цього Кодексу.

7. Незгода суду з висновком експерта повинна бути мотивована в рішенні або ухвалі.

Стаття 148. Комісійна експертиза

1. Комісійна експертиза проводиться не менш як двома експертами одного напряму знань.

2. Якщо за результатами проведених досліджень думки експертів збігаються, вони підписують єдиний висновок. Експерт, не згодний з висновком іншого експерта (експертів), дає окремий висновок з усіх питань або з питань, які викликали розбіжності.

Стаття 149. Комплексна експертиза

1. Комплексна експертиза проводиться не менш як двома експертами різних галузей знань або різних напрямів у межах однієї галузі знань.

2. У висновку експертів зазначається, які дослідження і в якому обсязі провів кожний експерт, які факти він встановив і яких висновків дійшов. Кожен експерт підписує ту частину висновку, яка містить опис здійснених ним досліджень, і несе за неї відповідальність.

3. Загальний висновок роблять експерти, компетентні в оцінці отриманих результатів і формулюванні єдиного висновку. У разі виникнення розбіжностей між експертами висновки оформлюються відповідно до частини другої статті 148 цього Кодексу.

Стаття 150. Додаткова і повторна експертиза

1. Якщо висновок експерта буде визнано неповним або неясним, судом може бути призначена додаткова експертиза, яка доручається тому самому або іншому експерту (експертам).

2. Якщо висновок експерта буде визнано необґрунтованим або таким, що суперечить іншим матеріалам справи або викликає сумніви в його правильності, судом може бути призначена повторна експертиза, яка доручається іншому експертові (експертам).

Стаття 151. Підстави для забезпечення позову

1. Суд за заявою осіб, які беруть участь у справі, може вжити заходи забезпечення позову.

2. У заяві про забезпечення позову повинно бути зазначено:

1) причини, у зв'язку з якими потрібно забезпечити позов;

2) вид забезпечення позову, який належить застосувати, з обґрунтуванням його необхідності;

3) інші відомості, потрібні для забезпечення позову.

3. Забезпечення позову допускається на будь-якій стадії розгляду справи, якщо невжиття заходів забезпечення може утруднити чи зробити неможливим виконання рішення суду.

4. За заявою заінтересованої особи суд може забезпечити позов до подання позовної заяви з метою запобігання порушенню права інтелектуальної власності. До заяви про забезпечення позову додаються документи та інші докази, які підтверджують, що саме ця особа є суб'єктом відповідного права інтелектуальної власності і що її права можуть бути порушені у разі невжиття заходів забезпечення позову. До заяви додаються також її копії відповідно до кількості осіб, щодо яких просять вжити заходи забезпечення позову.

5. У разі подання заяви про забезпечення позову до подання позовної заяви заявник повинен подати відповідну позовну заяву протягом десяти днів з дня постановлення ухвали про забезпечення позову.

Стаття 152. Види забезпечення позову

1. Позов забезпечується:

1) накладенням арешту на майно або грошові кошти, що належать відповідачеві і знаходяться у нього або в інших осіб;

2) забороною вчиняти певні дії;

3) встановленням обов'язку вчинити певні дії;

4) забороною іншим особам здійснювати платежі або передавати майно відповідачеві чи виконувати щодо нього інші зобов'язання;

5) зупиненням продажу описаного майна, якщо подано позов про право власності на це майно або про виключення його з опису;

6) зупиненням стягнення на підставі виконавчого документа, який оскаржується боржником у судовому порядку;

7) передачею речі, яка є предметом спору, на зберігання іншим особам.

2. У разі необхідності судом можуть бути застосовані інші види забезпечення позову. Суд може застосувати кілька видів забезпечення позову.

3. Види забезпечення позову мають бути співмірними із заявленими позивачем вимогами.

4. Не допускається забезпечення позову шляхом накладення арешту на заробітну плату, пенсію та стипендію, допомогу по загальнообов'язковому державному соціальному страхуванню, яка виплачується у зв'язку з тимчасовою непрацездатністю (включаючи догляд за хворою дитиною), вагітністю та пологами, по догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку, на допомогу, яка виплачується касами взаємодопомоги, благодійними організаціями, а також на вихідну допомогу, допомогу по безробіттю. Ця вимога не поширюється на позови про стягнення аліментів, про відшкодування шкоди, завданої каліцтвом, іншим ушкодженням здоров'я або смертю фізичної особи, про відшкодування збитків, завданих злочином.

5. Не може бути накладено арешт на предмети, що швидко псуються.

6. Не допускається забезпечення позову шляхом зупинення тимчасової адміністрації або ліквідації банку, заборони або встановлення обов'язку вчиняти певні дії тимчасовому адміністратору, ліквідатору банку або Національному банку України при здійсненні тимчасової адміністрації чи ліквідації банку.

Стаття 153. Розгляд заяви про забезпечення позову, виконання ухвали про забезпечення позову

1. Заява про забезпечення позову розглядається судом, у провадженні якого перебуває справа, в день її надходження без повідомлення відповідача та інших осіб, які беруть участь у справі.

2. Заява про забезпечення позову, подана до подання позовної заяви, розглядається судом не пізніше двох днів з дня її подання. У разі обґрунтованої вимоги заявника заява про забезпечення позову, подана до подання позовної заяви, розглядається лише за його участю без повідомлення особи, щодо якої просять вжити заходи забезпечення позову.

3. Суд, розглядаючи заяву про забезпечення позову, подану до подання позовної заяви, може вимагати від заявника подати додаткові документи та інші докази, що підтверджують необхідність забезпечення позову.

4. Суд, допускаючи забезпечення позову, може вимагати від позивача забезпечити його вимогу заставою, достатньою для того, щоб запобігти зловживанню забезпеченням позову, яка вноситься на депозитний рахунок суду. Розмір застави визначається судом з урахуванням обставин справи, але не повинен бути більшим за розмір ціни позову.

5. Про вжиття заходів забезпечення позову суд постановляє ухвалу, в якій зазначає вид забезпечення позову і підстави його обрання, порядок виконання, розмір застави, якщо така призначена. Копія ухвали надсилається заявнику та заінтересованим особам негайно після її постановлення.

6. Залежно від обставин справи суд може забезпечити позов повністю або частково.

7. У разі постановлення ухвали без повідомлення особи, щодо якої просять вжити заходи забезпечення позову, копія ухвали надсилається особі, щодо якої вжито заходи забезпечення позову, негайно після її виконання.

8. Суд, встановивши, що заяву про забезпечення позову подано без додержання вимог статті 151 цього Кодексу, повертає її заявнику, про що постановляє ухвалу.

9. Ухвала про забезпечення позову виконується негайно в порядку, встановленому для виконання судових рішень. У разі забезпечення вимог заявника заставою ухвала про забезпечення позову звертається до виконання негайно після внесення предмета застави в повному розмірі.

10. Оскарження ухвали про забезпечення позову не зупиняє її виконання, а також не перешкоджає подальшому розгляду справи.

11. Оскарження ухвали про скасування забезпечення позову або про заміну одного виду забезпечення іншим зупиняє виконання цієї ухвали.

12. Особи, винні в порушенні заходів забезпечення позову, несуть відповідальність, встановлену законом.

Стаття 154. Заміна виду забезпечення

позову або скасування заходів забезпечення позову

1. Суд може за заявою однієї із сторін і зважаючи на пояснення другої сторони допустити заміну одного способу забезпечення позову іншим. Заява про заміну способу забезпечення позову розглядається судом у строки, встановлені частиною другою статті 153 цього Кодексу. На заміну способу забезпечення позову за заявою відповідача потрібна згода позивача, за винятком випадку, визначеного частиною другою цієї статті.

2. У разі забезпечення позову про стягнення грошових коштів відповідач може з дозволу суду замість допущеного виду забезпечення внести на депозитний рахунок суду суму, зазначену в позовній заяві.

3. Заходи забезпечення позову можуть бути скасовані судом, який розглядає справу.

4. Особа, щодо якої вжито заходи забезпечення позову без її повідомлення, протягом десяти днів з дня отримання копії ухвали може подати до суду заяву про їх скасування, яка розглядається судом протягом двох днів.

5. Питання про скасування заходів забезпечення позову вирішується в судовому засіданні з повідомленням осіб, які беруть участь у справі. Неявка цих осіб не перешкоджає розгляду питання про скасування заходів забезпечення позову.

6. Якщо у задоволенні позову було відмовлено, провадження у справі закрито або заяву залишено без розгляду, вжиті заходи забезпечення позову застосовуються до набрання судовим рішенням законної сили. Проте суд може одночасно з ухваленням судового рішення або після цього постановити ухвалу про скасування заходів забезпечення позову.

7. Заходи забезпечення позову, вжиті судом до подання позовної заяви, скасовуються судом також у разі:

1) неподання заявником відповідної позовної заяви згідно з вимогами частини п'ятої статті 151 цього Кодексу;

2) повернення позовної заяви;

3) відмови у відкритті провадження у справі.

Стаття 155. Відшкодування збитків, завданих забезпеченням позову, та повернення предмета застави

1. У разі скасування заходів забезпечення позову, набрання законної сили рішенням про відмову у задоволенні позову чи ухвалою про закриття провадження у справі або залишення заяви без розгляду особа, щодо якої вжито заходи забезпечення позову, має право на відшкодування збитків, завданих забезпеченням позову.

2. У разі внесення позивачем предмета застави відшкодування збитків, завданих забезпеченням позову, в першу чергу здійснюється за рахунок предмета застави.

3. Предмет застави повертається позивачеві, якщо позов про відшкодування збитків не подано протягом двох місяців після настання обставин, визначених частиною першою цієї статті. Також предмет застави повертається позивачеві, якщо набрало законної сили рішення суду про задоволення позову або якщо сторони уклали мирову угоду.

Стаття 156. Призначення справи до розгляду

1. Після закінчення підготовки справи до судового розгляду суддя постановляє ухвалу, в якій зазначає, які підготовчі дії ним проведені, і встановлює дату розгляду справи.

2. Справа має бути призначена до розгляду не пізніше п'ятнадцяти днів після закінчення дій підготовки до судового розгляду.

Глава 4. СУДОВИЙ РОЗГЛЯД

Стаття 157. Строки розгляду справ

1. Суд розглядає справи протягом розумного строку, але не більше двох місяців з дня відкриття провадження у справі, а справи про поновлення на роботі, про стягнення аліментів — одного місяця.

2. У виняткових випадках за клопотанням сторони, з урахуванням особливостей розгляду справи, суд ухвалою може подовжити розгляд справи, але не більш як на один місяць.

Стаття 158. Розгляд судом справи у судовому засіданні

1. Розгляд судом цивільної справи відбувається в судовому засіданні з обов'язковим повідомленням осіб, які беруть участь у справі.

2. Особа, яка бере участь у справі, має право заявити клопотання про розгляд справи за її відсутності.

3. Судове засідання проводиться в спеціально обладнаному для цього приміщенні суду — залі засідань.

Стаття 159. Безпосередність судового розгляду. Перерви в судовому засіданні

1. Суд під час розгляду справи повинен безпосередньо дослідити докази у справі.

2. Справа розглядається одним і тим самим складом суду. У разі заміни одного із суддів під час судового розгляду справа розглядається спочатку.

3. У судовому засіданні можуть бути оголошені перерви, тривалість яких визначається відповідно до обставин розгляду справи, що їх викликали.

Стаття 160. Головуючий у судовому засіданні

1. Під час одноособового розгляду справи в суді першої інстанції головуючим є суддя, який розглядає справу.

2. Головуючий керує ходом судового засідання, забезпечує додержання послідовності і порядку вчинення процесуальних дій, здійснення учасниками цивільного процесу їх процесуальних прав і виконання ними обов'язків, спрямовує судовий розгляд на забезпечення повного, всебічного та об'єктивного з'ясування обставин справи, усуваючи із судового розгляду все, що не має істотного значення для вирішення справи.

3. У разі виникнення заперечень у будь-кого з осіб, які беруть участь у справі, а також свідків, експертів, спеціалістів, перекладачів щодо дій головуючого ці заперечення заносяться до журналу судового засідання і про їх прийняття чи відхилення суд постановляє ухвалу.

4. Головуючий вживає необхідних заходів для забезпечення в судовому засіданні належного порядку.

5. Головуючий розглядає скарги на дії чи бездіяльність судового розпорядника стосовно виконання покладених на нього обов'язків, про що постановляє ухвалу.

Стаття 161. Звертання до суду у судовому засіданні

1. Особи, які беруть участь у справі, свідки, перекладачі, експерти, спеціалісти звертаються до суду словами «Ваша честь».

Стаття 162. Обов'язки осіб, присутніх у залі судового засідання

1. Особи, присутні в залі судового засідання, повинні встати, коли входить і виходить суд. Рішення суду особи, присутні в залі, заслуховують стоячи. Особи, які беруть участь у справі, свідки, експерти, спеціалісти, перекладачі дають пояснення, показання, висновки, консультації тощо стоячи.

2. Відступ від вимог, встановлених частиною першою цієї статті, допускається з дозволу головуючого.

3. Учасники цивільного процесу, а також інші особи, присутні в залі судового засідання, зобов'язані додержуватися в судовому засіданні встановленого порядку і беззаперечно підкорятися розпорядженням головуючого.

4. Особи, які беруть участь у справі, передають документи та інші матеріали головуючому через судового розпорядника.

Стаття 163. Відкриття судового засідання

1. У призначений для розгляду справи час головуючий відкриває судове засідання і оголошує, яка справа розглядатиметься.

2. Секретар судового засідання доповідає судові, хто з викликаних у справі осіб з'явився в судове засідання, чи вручено судові повістки та повідомлення тим, хто не з'явився, та повідомляє причини їх неявки, якщо вони відомі.

3. Суд встановлює особи тих, хто з'явився, а також перевіряє повноваження представників.

Стаття 164. Роз'яснення перекладачеві його прав та обов'язків. Присяга перекладача

1. Головуючий роз'яснює перекладачеві його права та обов'язки, встановлені цим Кодексом, і попереджає перекладача під розписку про кримінальну відповідальність за завідомо неправильний переклад і за відмову без поважних причин від виконання покладених на нього обов'язків.

2. Головуючий приводить перекладача до присяги: «Я, (прізвище, ім'я, по батькові), присягаю сумлінно виконувати обов'язки перекладача, використовуючи всі свої професійні можливості».

3. Текст присяги підписується перекладачем. Підписаний перекладачем текст присяги та розписка приєднуються до справи.

Стаття 165. Видалення свідків із зали судового засідання

1. Свідки видаляються із зали судового засідання у відведені для цього приміщення.

2. Судовий розпорядник вживає заходів щодо того, щоб свідки, які допитані судом, не спілкувалися з тими, яких суд ще не допитав.

Стаття 166. Оголошення складу суду і роз'яснення права відводу

1. Головуючий оголошує склад суду, а також прізвища експерта, перекладача, спеціаліста, секретаря судового засідання і роз'яснює особам, які беруть участь у справі, право заявляти відводи.

2. Підстави для відводу, порядок розгляду заяви про відвід і наслідки її задоволення визначаються главою 3 розділу I цього Кодексу.

Стаття 167. Роз'яснення особам, які беруть участь у справі, їх прав та обов'язків

1. Головуючий роз'яснює сторонам та іншим особам, які беруть участь у справі, їх права та обов'язки, про що зазначається в журналі судового засідання.

Стаття 168. Розгляд судом заяв і клопотань осіб, які беруть участь у справі

1. Заяви і клопотання осіб, які беруть участь у справі, розглядаються судом після того, як буде заслухана думка решти присутніх у судовому засіданні осіб, які беруть участь у справі, про що постановляється ухвала. Ухвала суду про відмову в задоволенні клопотання не перешкоджає повторному його заявленню.

Стаття 169. Наслідки неявки в судове засідання особи, яка бере участь у справі

1. Суд відкладає розгляд справи в межах строків, встановлених статтею 157 цього Кодексу, у разі:

1) неявки в судове засідання однієї із сторін або будь-кого з інших осіб, які беруть участь у справі, про яких нема відомостей, що їм вручені судові повістки;

2) неявки в судове засідання сторони або будь-кого з інших осіб, які беруть участь у справі, оповіщених у встановленому порядку про час і місце судового розгляду, якщо вони повідомили про причини неявки, які судом визнано поважними;

3) першої неявки без поважних причин належним чином повідомленого позивача в судове засідання або неповідомлення ним про причини неявки, якщо від нього не надійшла заява про розгляд справи за його відсутності;

4) якщо суд визнає потрібним, щоб сторона, яка подала заяву про розгляд справи за її відсутності, дала особисті пояснення. Викликати позивача або відповідача для особистих пояснень можна і тоді, коли в справі беруть участь їх представники.

2. Неявка представника в судове засідання без поважних причин або неповідомлення ним про причини неявки не є перешкодою для розгляду справи. За клопотанням сторони та з урахуванням обставин справи суд може відкласти її розгляд.

3. У разі повторної неявки в судове засідання позивача, повідомленого належним чином, без поважної причини або неповідомлення ним про причину повторної неявки, якщо від нього не надійшла заява про розгляд справи за його відсутності, суд залишає заяву без розгляду.

4. Якщо суд не має відомостей про причину неявки відповідача, повідомленого належним чином, або причину неявки буде визнано неповажною, суд вирішує справу на підставі наявних у ній даних чи доказів (постановляє заочне рішення).

5. Наслідки, визначені частинами другою-четвертою цієї статті, настають і в разі, якщо сторона залишить залу судового засідання.

Стаття 170. Наслідки неявки в судове засідання свідка, експерта, спеціаліста, перекладача

1. У разі неявки в судове засідання свідка, експерта, спеціаліста, перекладача суд заслуховує думку осіб, які беруть участь у справі, про можливість розгляду справи за відсутності свідка, експерта, спеціаліста, перекладача, які не з'явилися, та постановляє ухвалу про продовження судового розгляду або про відкладення розгляду справи на певний строк. Одночасно суд вирішує питання про відповідальність свідка, експерта, спеціаліста, перекладача, які не з'явилися.

Стаття 171. Роз'яснення прав та обов'язків експерта. Присяга експерта

1. Головуючий роз'яснює експертові його права та обов'язки, встановлені цим Кодексом, і попереджає експерта під розписку про кримінальну відповідальність за завідомо неправдивий висновок і за відмову без поважних причин від виконання покладених на нього обов'язків.

2. Головуючий приводить експерта до присяги: «Я, (прізвище, ім'я, по батькові), присягаю сумлінно виконувати обов'язки експерта, використовуючи всі свої професійні можливості».

3. Текст присяги підписується експертом. Дія присяги поширюється і на ті випадки, коли висновок був складений до її проголошення. Підписаний експертом текст присяги та розписка приєднуються до справи.

4. Якщо експертиза призначається під час судового розгляду, права, обов'язки експертів і їх відповідальність роз'яснюються головуючим відразу після залучення їх до участі в цивільному процесі.

5. Експертам, які працюють у державних експертних установах, роз'яснення прав і обов'язків експерта та приведення його до присяги здійснюються керівником експертної установи під час призначення особи на посаду та присвоєння кваліфікації судового експерта. Підписаний текст присяги та розписка про ознайомлення з правами і обов'язками експерта та про кримінальну відповідальність за відмову без поважних причин від виконання покладених на нього обов'язків, за завідомо неправдивий висновок приєднуються до особової справи. Засвідчені печаткою експертної установи копії цих документів подаються на вимогу суду.

Стаття 172. Роз'яснення спеціалістові його прав та обов'язків

1. Головуючий роз'яснює спеціалістові його права та обов'язки, встановлені цим Кодексом.

Стаття 173. Початок розгляду справи по суті

1. Розгляд справи по суті розпочинається доповіддю головуючого про зміст заявлених вимог та про визнання сторонами певних обставин під час попереднього судового засідання, після чого з'ясовується, чи підтримує позивач свої вимоги, чи визнає відповідач вимоги позивача та чи не бажають сторони укласти мирову угоду або звернутися для вирішення спору до третейського суду.

2. У разі розгляду справи за відсутності відповідача головуючий доповідає про позицію останнього щодо заявлених вимог, викладену в письмових поясненнях. Якщо позивач змінює свої вимоги, головуючий пропонує викласти ці зміни у письмовій формі, встановленій для позовної заяви. При частковому визнанні позову відповідачем головуючий з'ясовує, у якій саме частині позов визнається.

Стаття 174. Відмова позивача від позову, визнання позову відповідачем

1. Позивач може відмовитися від позову, а відповідач — визнати позов протягом усього часу судового розгляду, зробивши усну заяву. Якщо відмову позивача від позову, визнання позову відповідачем викладено в адресованих суду письмових заявах, ці заяви приєднуються до справи.

2. До ухвалення судового рішення у зв'язку з відмовою позивача від позову або визнанням позову відповідачем суд роз'яснює сторонам наслідки відповідних процесуальних дій, перевіряє, чи не обмежений представник сторони, який висловив намір вчинити ці дії, у повноваженнях на їх вчинення.

3. У разі відмови позивача від позову суд постановляє ухвалу про закриття провадження у справі.

4. У разі визнання відповідачем позову суд за наявності для того законних підстав ухвалює рішення про задоволення позову. Якщо визнання відповідачем позову суперечить закону або порушує права, свободи чи інтереси інших осіб, суд постановляє ухвалу про відмову у прийнятті визнання відповідачем позову і продовжує судовий розгляд.

5. Суд не приймає відмову позивача від позову, визнання позову відповідачем у справі, в якій особу представляє її законний представник, якщо його дії суперечать інтересам особи, яку він представляє.

Стаття 175. Мирова угода сторін

1. Мирова угода укладається сторонами з метою врегулювання спору на основі взаємних поступок і може стосуватися лише прав та обов'язків сторін та предмета позову.

2. Сторони можуть укласти мирову угоду і повідомити про це суд, зробивши спільну заяву. Якщо мирову угоду або повідомлення про неї викладено в адресованій суду письмовій заяві сторін, ця заява приєднується до справи.

3. До ухвалення судового рішення у зв'язку з укладенням сторонами мирової угоди суд роз'яснює сторонам наслідки такого рішення, перевіряє, чи не обмежений представник сторони, який висловив намір вчинити ці дії, у повноваженнях на їх вчинення.

4. У разі укладення сторонами мирової угоди суд постановляє ухвалу про закриття провадження у справі.

5. Закриваючи провадження у справі, суд за клопотанням сторін може постановити ухвалу про визнання мирової угоди. Якщо умови мирової угоди суперечать закону чи порушують права, свободи чи інтереси інших осіб, суд постановляє ухвалу про відмову у визнанні мирової угоди і продовжує судовий розгляд.

6. Суд не визнає мирової угоди у справі, в якій одну із сторін представляє її законний представник, якщо його дії суперечать інтересам особи, яку він представляє.

Стаття 176. Пояснення осіб, які беруть участь у справі

1. Після доповіді у справі суд заслуховує пояснення позивача та третьої особи, яка бере участь на його стороні, відповідача та третьої особи, яка бере участь на його стороні, а також інших осіб, які беруть участь у справі.

2. Якщо поряд із стороною, третьою особою у справі беруть участь їх представники, суд після пояснень сторони, третьої особи заслуховує пояснення їх представників. За клопотанням сторони, третьої особи пояснення може давати тільки представник. Особи, які звернулися до суду за захистом прав, свобод та інтересів інших осіб, дають пояснення першими.

3. Якщо в справі заявлено кілька вимог, суд може зобов'язати сторони та інших осіб, які беруть участь у справі, дати окремо пояснення щодо кожної з них.

4. Якщо сторони та інші особи, які беруть участь у справі, висловлюються нечітко або з їх слів не можна дійти висновку про те, визнають вони обставини чи заперечують проти них, суд може зажадати від цих осіб конкретної відповіді — «так» чи «ні».

5. Сторони та інші особи, які беруть участь у справі, можуть ставити питання один одному.

6. Якщо у справі є письмові пояснення сторін та інших осіб, які беруть участь у справі, головуючий оголошує зміст цих пояснень.

Стаття 177. Встановлення порядку з'ясування обставин справи та дослідження доказів

1. Суд, заслухавши пояснення сторін та інших осіб, які беруть участь у справі, встановлює порядок з'ясування обставин, на які сторони посилаються як на підставу своїх вимог і заперечень, та порядок дослідження доказів, якими вони обґрунтовуються.

2. Порядок дослідження доказів визначається судом залежно від змісту спірних правовідносин і в разі потреби може бути змінений.

Стаття 178. Відмова від визнання обставин

1. Відмова від визнання в попередньому судовому засіданні обставин приймається судом, якщо сторона, яка відмовляється, доведе, що вона визнала ці обставини внаслідок помилки, що має істотне значення, обману, насильства, погрози, тяжкої обставини або обставини визнано у результаті зловмисної домовленості її представника з другою стороною.

2. Про прийняття відмови сторони від визнання обставин суд постановляє ухвалу.

3. У разі прийняття судом відмови сторони від визнання обставин вони доводяться в загальному порядку.

Стаття 179. Дослідження доказів

1. Предметом доказування під час судового розгляду є факти, які обґрунтовують заявлені вимоги чи заперечення або мають інше значення для вирішення справи (причини пропуску строку позовної давності тощо) і підлягають встановленню при ухваленні судового рішення.

2. Для встановлення у судовому засіданні фактів, зазначених у частині першій цієї статті, досліджуються показання свідків, письмові та речові докази, висновки експертів.

Стаття 180. Порядок допиту свідків

1. Кожний свідок допитується окремо.

2. Свідки, які ще не дали показань, не можуть перебувати в залі судового засідання під час розгляду справи.

3. Перед допитом свідка головуючий встановлює його особу, вік, рід занять, місце проживання і стосунки із сторонами та іншими особами, які беруть участь у справі, роз'яснює його права і з'ясовує, чи не відмовляється свідок із встановлених законом підстав від давання показань.

4. Відмова від давання показань приймається судом шляхом постановлення ухвали.

5. Якщо перешкод для допиту свідка не встановлено, головуючий під розписку попереджає свідка про кримінальну відповідальність за завідомо неправдиве показання і відмову від давання показань та приводить його до присяги: «Я, (ім'я, по батькові, прізвище), присягаю говорити правду, нічого не приховуючи і не спотворюючи».

6. Текст присяги підписується свідком. Підписаний свідком текст присяги та розписка приєднуються до справи.

7. Допит свідка розпочинається з пропозиції суду розповісти все, що йому особисто відомо у справі, після чого першою задає питання особа, за заявою якої викликано свідка, а потім інші особи, які беруть участь у справі.

8. Суд має право з'ясовувати суть відповіді свідка на питання осіб, які беруть участь у справі, а також ставити питання свідку після закінчення його допиту особами, які беруть участь у справі.

9. Головуючий має право за заявою осіб, які беруть участь у справі, знімати питання, поставлені свідку, якщо вони за змістом ображають честь чи гідність особи, є навідними або не стосуються предмета розгляду.

10. Кожний допитаний свідок залишається в залі судового засідання до закінчення розгляду справи. Суд може дозволити допитаним свідкам залишити залу засідання суду до закінчення розгляду справи за згодою сторін.

11. Свідок може бути допитаний повторно в тому самому або наступному засіданні за його власною заявою, заявою сторін та інших осіб, які беруть участь у справі, або з ініціативи суду. Під час дослідження інших доказів свідкам можуть ставити питання сторони, інші особи, які беруть участь у справі, суд.

12. Суд може одночасно допитати свідків для з'ясування причин розходжень у їхніх показаннях.

Стаття 181. Використання свідком письмових записів

1. Свідок, даючи показання, може користуватися записами в тих випадках, якщо його показання пов'язані з будь-якими обчисленнями та іншими даними, які важко зберегти в пам'яті. Ці записи подаються судові та особам, які беруть участь у справі, і можуть бути приєднані до справи за ухвалою суду.

Стаття 182. Порядок допиту малолітніх і неповнолітніх свідків

1. Допит малолітніх свідків і, за розсудом суду, неповнолітніх свідків проводиться в присутності педагога або батьків, усиновлювачів, опікунів, піклувальників, якщо вони не заінтересовані у справі.

2. Свідкам, які не досягли шістнадцятирічного віку, головуючий роз'яснює обов'язок про необхідність дати правдиві показання, не попереджуючи про відповідальність за відмову від давання показань і за завідомо неправдиві показання, і не приводить до присяги.

3. Особи, зазначені в частині першій цієї статті, можуть з дозволу суду задавати свідкові питання, а також висловлювати свою думку стосовно особи свідка, змісту його показань.

4. У виняткових випадках, коли це необхідно для об'єктивного з'ясування обставин справи, на час допиту осіб, які не досягли вісімнадцятирічного віку, із зали судового засідання за ухвалою суду може бути видалена та чи інша особа, яка бере участь у справі. Після повернення цієї особи до зали судового засідання головуючий повідомляє її про показання цього свідка і надає можливість задати йому питання.

5. Свідок, який не досяг шістнадцятирічного віку, після закінчення його допиту видаляється із зали судового засідання, крім випадків, коли суд визнав необхідною присутність цього свідка в залі судового засідання.

Стаття 183. Оголошення показань свідків

1. У разі відкладення розгляду справи показання свідків, зібрані за судовими дорученнями в порядку забезпечення доказів під час допиту їх за місцем проживання, або показання, дані ними у судовому засіданні, в якому було ухвалено скасоване рішення, повинні бути оголошені і досліджені в судовому засіданні, в якому ухвалено рішення, якщо участь цих свідків у новому судовому засіданні є неможливою. Особи, які беруть участь у справі, мають право висловити своє ставлення до цих показань і дати щодо них свої пояснення.

Стаття 184. Допит сторін, третіх осіб, їх представників як свідків

1. Якщо сторона, третя особа, їх представники заявляють, що факти, які мають значення для справи, їм відомі особисто, вони за їх згодою можуть бути допитані як свідки згідно із статтями 180—182 цього Кодексу.

Стаття 185. Дослідження письмових доказів

1. Письмові докази або протоколи їх огляду оголошуються в судовому засіданні та надаються для ознайомлення особам, які беруть участь у справі, а в необхідних випадках — також експертам, спеціалістам і свідкам. Особи, які беруть участь у справі, можуть давати свої пояснення з приводу цих доказів або протоколу їх огляду. Особами, які беруть участь у справі, з приводу зазначених доказів можуть ставитися питання свідкам, а також експертам, спеціалістам.

2. У разі подання заяви про те, що доданий до справи або поданий до суду особою, яка бере участь у справі, для ознайомлення документ викликає сумнів з приводу його достовірності або є фальшивим, особа, яка подала цей документ, може просити суд виключити його з числа доказів і розглядати справу на підставі інших доказів.

Стаття 186. Оголошення і дослідження змісту особистих паперів, листів, записів телефонних розмов, телеграм та інших видів кореспонденції

1. Зміст особистих паперів, листів, записів телефонних розмов, телеграм та інших видів кореспонденції фізичних осіб може бути оголошений і досліджений у відкритому судовому засіданні тільки за згодою осіб, визначених Цивільним кодексом України.

Стаття 187. Дослідження речових доказів

1. Речові докази оглядаються судом або досліджуються ним іншим способом, а також пред'являються для ознайомлення особам, які беруть участь у справі, а в необхідних випадках — також експертам, спеціалістам і свідкам. Особи, яким пред'явлено для ознайомлення речові докази, можуть звернути увагу суду на ті чи інші обставини, пов'язані з оглядом. Ці заяви заносяться до журналу судового засідання.

2. Протоколи огляду речових доказів оголошуються в судовому засіданні. Особи, які беруть участь у справі, можуть дати свої пояснення з приводу цих протоколів.

3. Особи, які беруть участь у справі, можуть ставити питання з приводу речових доказів свідкам, а також експертам, спеціалістам, які їх оглядали.

Стаття 188. Відтворення звукозапису, демонстрація відеозапису і їх дослідження

1. Під час відтворення звукозапису, демонстрації відеозапису, що мають приватний характер, а також під час їх дослідження застосовуються правила цього Кодексу щодо оголошення і дослідження змісту особистого листування і телеграфних повідомлень.

2. Відтворення звукозапису і демонстрація відеозапису проводяться в судовому засіданні або в іншому приміщенні, спеціально підготовленому для цього, з відображенням у журналі судового засідання особливостей оголошуваних матеріалів і зазначенням часу демонстрації. Після цього суд заслуховує пояснення осіб, які беруть участь у справі.

3. У разі потреби відтворення звукозапису і демонстрація відеозапису можуть бути повторені повністю або у певній частині.

4. З метою з'ясування відомостей, що містяться у матеріалах звуко- і відеозапису, а також у зв'язку з надходженням заяви про їх фальшивість судом може бути залучено спеціаліста або призначено експертизу.

Стаття 189. Дослідження висновку експерта

1. Висновок експерта оголошується в судовому засіданні.

2. Для роз'яснення і доповнення висновку експерту можуть бути поставлені питання. Першою ставить питання експертові особа, за заявою якої призначено експертизу, та її представник, а потім інші особи, які беруть участь у справі. Якщо експертизу призначено за клопотанням обох сторін, першим ставить питання експертові позивач і його представник.

3. Суд має право з'ясовувати суть відповіді експерта на питання осіб, які беруть участь у справі, а також ставити питання експерту після закінчення його допиту особами, які беруть участь у справі.

4. Викладені письмово і підписані експертом роз'яснення і доповнення висновку приєднуються до справи.

Стаття 190. Консультації та роз'яснення спеціаліста

1. Під час дослідження доказів суд може скористатися усними консультаціями або письмовими роз'ясненнями (висновками) спеціалістів.

2. Спеціалісту можуть бути поставлені питання по суті наданих усних консультацій чи письмових роз'яснень. Першою ставить питання особа, за клопотанням якої залучено спеціаліста, та її представник, а потім інші особи, які беруть участь у справі. Якщо спеціаліста залучено за клопотанням обох сторін або за ініціативою суду, першим ставить питання спеціалістові позивач і (або) його представник.

3. Суд має право з'ясовувати суть відповіді спеціаліста на питання осіб, які беруть участь у справі, а також ставити питання спеціалісту після закінчення його опитування особами, які беруть участь у справі.

4. Викладені письмово і підписані спеціалістом роз'яснення приєднуються до справи.

Стаття 191. Відкладення розгляду справи або оголошення перерви в її розгляді

1. Суд може відкласти розгляд справи у випадках, встановлених цим Кодексом, а також у разі неможливості розгляду справи у зв'язку з необхідністю заміни відведеного судді або залучення до участі в справі інших осіб.

2. У разі неможливості продовження розгляду справи у зв'язку з необхідністю подання нових доказів суд оголошує перерву на час, необхідний для цього.

3. Суд, відкладаючи розгляд справи або оголошуючи перерву в її розгляді, призначає відповідно день нового судового засідання або його продовження, про що ознайомлює під розписку учасників цивільного процесу, присутніх у судовому засіданні. Учасників цивільного процесу, які не з'явилися або яких суд залучає вперше до участі в процесі, викликають у судове засідання на призначений день.

4. У разі відкладення розгляду справи суд повинен допитати свідків, які з'явилися. Тільки у виняткових випадках за ухвалою суду свідки не допитуються і викликаються знову.

5. У справі про розірвання шлюбу суд може відкласти розгляд справи і призначити подружжю строк для примирення.

6. Якщо розгляд справи відкладався, справа розглядається спочатку.

7. У випадках, коли сторони не наполягають на повторенні пояснень учасників цивільного процесу, наданих раніше, знайомі з матеріалами справи, в тому числі з поясненнями учасників цивільного процесу, якщо склад суду не змінився і до участі у справі не було залучено інших осіб, суд має право надати учасникам цивільного процесу можливість підтвердити раніше надані пояснення без їх повторення, доповнити їх і поставити додаткові питання.

Стаття 192. Закінчення з'ясування обставин та перевірки їх доказами

1. Після з'ясування всіх обставин справи та перевірки їх доказами головуючий надає сторонам та іншим особам, які беруть участь у справі, можливість дати додаткові пояснення, які можуть доповнити матеріали справи.

2. У зв'язку з додатковими поясненнями особи, яка бере участь у справі, суд може ставити питання іншим учасникам цивільного процесу.

3. Вислухавши додаткові пояснення і вирішивши заявлені при цьому клопотання осіб, які беруть участь у справі, суд постановляє ухвалу про закінчення з'ясування обставин справи та перевірки їх доказами і переходить до судових дебатів.

Стаття 193. Судові дебати

1. У судових дебатах виступають з промовами особи, які беруть участь у справі. У цих промовах можна посилатися лише на обставини і докази, досліджені в судовому засіданні.

2. У судових дебатах першим надається слово позивачеві та його представникові.

3. Треті особи без самостійних вимог виступають у судових дебатах після особи, на стороні якої вони беруть участь.

4. Третя особа, яка заявила самостійні позовні вимоги щодо предмета спору, та її представник у судових дебатах виступають після сторін.

5. За клопотанням сторін і третіх осіб у судових дебатах можуть виступати лише їхні представники.

6. Органи та особи, яким законом надано право захищати права, свободи та інтереси інших осіб, виступають у судових дебатах першими. За ними виступають особи, в інтересах яких відкрито провадження у справі.

7. Суд не може обмежувати тривалість судових дебатів певним часом. Головуючий може зупинити промовця лише тоді, коли він виходить за межі справи, що розглядається судом, або повторюється. З дозволу суду промовці можуть обмінюватися репліками. Право останньої репліки завжди належить відповідачеві та його представникові.

Стаття 194. Повернення до з'ясування обставин у справі

1. Якщо під час судових дебатів виникає необхідність з'ясування нових обставин, що мають значення для справи, або дослідження нових доказів, суд постановляє ухвалу про повернення до з'ясування обставин у справі. Після закінчення з'ясування обставин у справі та перевірки їх доказами судові дебати проводяться в загальному порядку.

Стаття 195. Вихід суду для ухвалення рішення

1. Після судових дебатів суд виходить до нарадчої кімнати (спеціально обладнаного для прийняття судових рішень приміщення) для ухвалення рішення, оголосивши орієнтовний час його проголошення.

2. Якщо під час ухвалення рішення виникає потреба з'ясувати будь-яку обставину шляхом повторного допиту свідків або вчинення іншої процесуальної дії, суд, не ухвалюючи рішення, постановляє ухвалу про поновлення судового розгляду.

3. Розгляд справи у випадку, встановленому частиною другою цієї статті, провадиться виключно в межах з'ясування обставин, що потребують додаткової перевірки.

4. Після закінчення поновленого розгляду справи суд залежно від його результатів відкриває судові дебати з приводу додатково досліджених обставин і виходить до нарадчої кімнати для ухвалення рішення або, якщо вчинення необхідних процесуальних дій у даному судовому засіданні виявилося неможливим, постановляє ухвалу про відкладення розгляду справи чи оголошує перерву.

Стаття 196. Таємниця нарадчої кімнати

1. Під час ухвалення судового рішення ніхто не має права перебувати в нарадчій кімнаті, крім складу суду, який розглядає справу.

2. Під час перебування в нарадчій кімнаті суддя не має права розглядати інші судові справи.

3. Судді не мають права розголошувати хід обговорення та ухвалення рішення у нарадчій кімнаті.

Глава 5. ФІКСУВАННЯ ЦИВІЛЬНОГО ПРОЦЕСУ

Стаття 197. Фіксування судового засідання технічними засобами

1. Суд під час судового розгляду справи здійснює повне фіксування судового засідання за допомогою звукозаписувального технічного засобу.

2. Фіксування судового засідання технічним засобом здійснює секретар судового засідання або за розпорядженням головуючого інший працівник апарату суду.

3. Повне або часткове відтворення технічного запису судового засідання здійснюється на вимогу особи, яка бере участь у справі, або за ініціативою суду.

4. Носій інформації, на який здійснювався технічний запис судового засідання (касета, дискета тощо), є додатком до журналу судового засідання і після закінчення судового засідання приєднується до матеріалів справи.

5. За клопотанням особи, яка бере участь у справі, може бути за плату здійснено повне або часткове роздрукування технічного запису судового засідання за розпорядженням головуючого. Особа, яка бере участь у справі, має право отримати копію інформації з носія, на який здійснювався технічний запис цивільного процесу.

6. Розмір плати за роздрукування технічного запису судового засідання встановлюється Кабінетом Міністрів України.

Стаття 198. Журнал судового засідання

1. Одночасно з проведенням фіксування технічними засобами секретарем судового засідання ведеться журнал судового засідання.

2. У журналі судового засідання зазначаються такі відомості:

1) рік, місяць, число і місце судового засідання;

2) найменування суду, який розглядає справу, прізвище та ініціали судді, секретаря судового засідання;

3) справа, що розглядається, імена (найменування) сторін та інших осіб, що беруть участь у справі;

4) порядковий номер вчинення процесуальної дії;

5) назва процесуальної дії;

6) час вчинення процесуальної дії;

7) інші відомості, визначені цим Кодексом.

3. Журнал судового засідання ведеться секретарем судового засідання та підписується ним невідкладно після судового засідання і приєднується до справи.

Стаття 199. Зауваження щодо технічного запису судового засідання, журналу судового засідання та їх розгляд

1. Особи, які беруть участь у справі, мають право ознайомитися із технічним записом судового засідання, журналом судового засідання та протягом семи днів з дня проголошення рішення у справі подати до суду письмові зауваження щодо їх неповноти або неправильності їх запису.

2. Головуючий розглядає зауваження щодо технічного запису судового засідання та журналу судового засідання, про що постановляє відповідну ухвалу.

3. У разі пропуску строку подання зауважень і відсутності підстав для його поновлення головуючий залишає їх без розгляду.

4. Зауваження щодо технічного запису судового засідання чи журналу судового засідання повинні бути розглянуті не пізніше п'яти днів з дня їх подання.

Стаття 200. Порядок складання та оформлення протоколів про окремі процесуальні дії

1. Під час вчинення окремої процесуальної дії поза судовим засіданням складається протокол. При його складанні можуть застосовуватися технічні засоби.

2. У протоколі вчинення окремої процесуальної дії зазначаються такі відомості:

1) рік, місяць, число і місце вчинення процесуальної дії;

2) час початку вчинення процесуальної дії;

3) найменування суду, який розглядає справу, прізвище та ініціали судді, секретаря судового засідання;

4) справа, що розглядається, імена (найменування) сторін та інших осіб, які беруть участь у справі;

5) відомості про явку осіб, які беруть участь у справі, експертів, спеціалістів, перекладачів, свідків;

6) відомості про роз'яснення сторонам та іншим особам, які беруть участь у справі, їх процесуальних прав та обов'язків;

7) усі розпорядження головуючого та постановлені ухвали;

8) заяви і клопотання сторін та інших осіб, які беруть участь у справі;

9) основний зміст пояснень сторін, третіх осіб, їх представників та інших осіб, які беруть участь у справі, а також показання свідків, усне роз'яснення експертами своїх висновків і відповідей на поставлені йому додаткові питання; консультація та висновків спеціалістів;

10) докази, а в разі якщо докази не додаються до справи, — номер, дата та зміст письмових доказів, опис доказів;

11) час закінчення вчинення процесуальної дії;

12) інші відомості, визначені цим Кодексом.

3. Протокол повинен бути оформлений не пізніше наступного дня після вчинення окремої процесуальної дії.

4. Протокол приєднується до справи.

Глава 6. ЗУПИНЕННЯ І ЗАКРИТТЯ ПРОВАДЖЕННЯ У СПРАВІ. ЗАЛИШЕННЯ ЗАЯВИ БЕЗ РОЗГЛЯДУ

Стаття 201. Обов'язок суду зупинити провадження у справі

1. Суд зобов'язаний зупинити провадження у справі у разі:

1) смерті або оголошення фізичної особи померлою, яка була стороною у справі, якщо спірні правовідносини допускають правонаступництво;

2) злиття, приєднання, поділу, перетворення юридичної особи, яка була стороною у справі;

3) перебування позивача або відповідача у складі Збройних Сил України або інших утворених відповідно до закону військових формувань, що переведені на воєнний стан;

4) неможливості розгляду цієї справи до вирішення іншої справи, що розглядається в порядку конституційного, цивільного, господарського, кримінального чи адміністративного судочинства;

5) призначення або заміни законного представника сторони чи третьої особи у випадках, встановлених статтею 43 цього Кодексу.

2. З питань, зазначених у цій статті, суд постановляє ухвалу.

Стаття 202. Право суду зупинити провадження у справі

1. Суд може за заявою особи, яка бере участь у справі, а також з власної ініціативи зупинити провадження у справі у випадках:

1) перебування сторони на строковій військовій службі або альтернативній (невійськовій) службі не за місцем проживання;

2) захворювання сторони, підтвердженого медичною довідкою, що виключає можливість явки до суду протягом тривалого часу;

3) перебування сторони у тривалому службовому відрядженні;

4) розшуку відповідача в разі неможливості розгляду справи за його відсутності;

5) призначення судом експертизи.

2. Суд не зупиняє провадження у випадках, встановлених пунктами 1—3 частини першої цієї статті, якщо відсутня сторона веде справу через свого представника.

3. З питань, зазначених у цій статті, суд постановляє ухвалу.

Стаття 203. Строки, на які зупиняється провадження у справі

1. Провадження у справі зупиняється у випадках, встановлених:

1) пунктами 1, 2 і 5 частини першої статті 201 цього Кодексу — до залучення до участі у справі правонаступника чи законного представника;

2) пунктом 3 частини першої статті 201 та статтею 202 цього Кодексу:

до припинення перебування сторони у складі Збройних Сил України або інших утворених відповідно до закону військових формувань, що переведені на воєнний стан, на строковій військовій службі, альтернативній (невійськовій) службі, службового відрядження;

на час хвороби сторони;

до розшуку відповідача;

на час проведення експертизи;

3) пунктом 4 частини першої статті 201 цього Кодексу — до набрання законної сили судовим рішенням, від якого залежить вирішення справи.

Стаття 204. Відновлення провадження у справі

1. Провадження у справі відновлюється ухвалою суду за заявою особи, яка бере участь у справі, або з ініціативи суду після усунення обставин, що викликали його зупинення.

2. З дня відновлення провадження у справі перебіг процесуальних строків продовжується.

3. Після відновлення провадження суд викликає сторони та інших осіб, які беруть участь у справі, і продовжує судовий розгляд за правилами глави 4 розділу III цього Кодексу.

Стаття 205. Підстави закриття провадження у справі

1. Суд своєю ухвалою закриває провадження у справі, якщо:

1) справа не підлягає розгляду в порядку цивільного судочинства;

2) набрали законної сили рішення суду або ухвала суду про закриття провадження у справі у зв'язку з відмовою позивача від позову або укладенням мирової угоди сторін, ухвалені або постановлені з приводу спору між тими самими сторонами, про той самий предмет і з тих самих підстав;

3) позивач відмовився від позову, і відмова прийнята судом;

4) сторони уклали мирову угоду, і вона визнана судом;

5) є рішення третейського суду, прийняте в межах його компетенції, з приводу спору між тими самими сторонами, про той самий предмет і з тих самих підстав, за винятком випадків, коли суд відмовив у видачі виконавчого листа на примусове виконання рішення третейського суду або повернув справу на новий розгляд до третейського суду, який ухвалив рішення, але розгляд справи у тому самому третейському суді виявився неможливим;

6) померла фізична особа, яка була однією із сторін у справі, якщо спірні правовідносини не допускають правонаступництва;

7) ліквідовано юридичну особу, яка була однією із сторін у справі.

Стаття 206. Наслідки закриття провадження у справі

1. Про закриття провадження у справі суд постановляє ухвалу.

2. Якщо провадження у справі закривається з підстав, визначених пунктом 1 частини першої статті 205 цього Кодексу, суд повинен повідомити заявникові, до юрисдикції якого суду віднесено розгляд таких справ.

3. У разі закриття провадження у справі повторне звернення до суду з приводу спору між тими самими сторонами, про той самий предмет і з тих самих підстав не допускається. Наявність ухвали про закриття провадження у зв'язку з прийняттям відмови позивача від позову не позбавляє відповідача в цій справі права на звернення до суду за вирішенням цього спору.

Стаття 207. Залишення заяви без розгляду

1. Суд постановляє ухвалу про залишення заяви без розгляду, якщо:

1) заяву подано особою, яка не має цивільної процесуальної дієздатності;

2) заяву від імені заінтересованої особи подано особою, яка не має повноважень на ведення справи;

3) належним чином повідомлений позивач повторно не з'явився в судове засідання без поважних причин або повторно не повідомив про причини неявки, якщо від нього не надійшла заява про розгляд справи за його відсутності;

4) спір між тими самими сторонами, про той самий предмет і з тих самих підстав розглядається в іншому суді;

5) позивач подав заяву про залишення позову без розгляду;

6) між сторонами укладено договір про передачу спору на вирішення до третейського суду і від відповідача надійшло до початку з'ясування обставин у справі та перевірки їх доказами заперечення проти вирішення спору в суді;

7) особа, в інтересах якої у встановлених законом випадках відкрито провадження у справі за заявою іншої особи, не підтримує заявлених вимог і від неї надійшла відповідна заява;

8) провадження у справі відкрито за заявою, поданою без додержання вимог, викладених у статтях 119 і 120 цього Кодексу, та не було сплачено судовий збір чи не було оплачено витрати на інформаційно-технічне забезпечення розгляду справи і позивач не усунув цих недоліків у встановлений судом строк;

9) позивач до закінчення розгляду справи покинув судове засідання і не подав до суду заяви про розгляд справи за його відсутності.

2. Особа, заяву якої залишено без розгляду, після усунення умов, що були підставою для залишення заяви без розгляду, має право звернутися до суду повторно.

Глава 7. СУДОВІ РІШЕННЯ

Стаття 208. Види судових рішень

1. Судові рішення викладаються у двох формах:

1) ухвали;

2) рішення.

2. Питання, пов'язані з рухом справи в суді першої інстанції, клопотання та заяви осіб, які беруть участь у справі, питання про відкладення розгляду справи, оголошення перерви, зупинення або закриття провадження у справі, залишення заяви без розгляду у випадках, встановлених цим Кодексом, вирішуються судом шляхом постановлення ухвал.

3. Судовий розгляд закінчується ухваленням рішення суду.

Стаття 209. Порядок ухвалення рішень та постановлення ухвал, їх форма

1. Суди ухвалюють рішення іменем України негайно після закінчення судового розгляду.

2. Рішення суду ухвалюється, оформлюється і підписується в нарадчій кімнаті суддею, а в разі колегіального розгляду — суддями, які розглядали справу.

3. У виняткових випадках залежно від складності справи складання повного рішення може бути відкладено на строк не більше ніж п'ять днів з дня закінчення розгляду справи, але вступну і резолютивну частини суд повинен проголосити в тому самому засіданні, в якому закінчився розгляд справи. Проголошені вступна і резолютивна частини рішення мають бути підписані всім складом суду і приєднані до справи.

4. Ухвали суду, які оформлюються окремим процесуальним документом, постановляються в нарадчій кімнаті, інші ухвали суд може постановити, не виходячи до нарадчої кімнати.

5. Ухвали суду, постановлені окремим процесуальним документом, підписуються суддею (суддями) і приєднуються до справи. Ухвали, постановлені судом, не виходячи до нарадчої кімнати, заносяться до журналу судового засідання.

6. Ухвали, постановлені в судовому засіданні, оголошуються негайно після їх постановлення.

7. Виправлення в рішеннях і ухвалах повинні бути застережені перед підписом судді.

Стаття 210. Зміст ухвали суду

1. Ухвала суду, що постановляється як окремий документ, складається з:

1) вступної частини із зазначенням:

часу і місця її постановлення;

прізвища та ініціалів судді (суддів — при колегіальному розгляді);

прізвища та ініціалів секретаря судового засідання;

імен (найменувань) сторін та інших осіб, які брали участь у справі;

предмета позовних вимог;

2) описової частини із зазначенням суті питання, що вирішується ухвалою;

3) мотивувальної частини із зазначенням мотивів, з яких суд дійшов висновків, і закону, яким керувався суд, постановляючи ухвалу;

4) резолютивної частини із зазначенням:

висновку суду;

строку і порядку набрання ухвалою законної сили та її оскарження.

2. Ухвала, яка постановляється судом не виходячи до нарадчої кімнати, повинна містити відомості, визначені пунктами 3, 4 частини першої цієї статті.

3. Якщо ухвала має силу виконавчого документа і підлягає виконанню за правилами, встановленими для виконання судових рішень, така ухвала оформлюється з урахуванням вимог, встановлених Законом України «Про виконавче провадження».

Стаття 211. Окремі ухвали суду

1. Суд, виявивши під час розгляду справи порушення закону і встановивши причини та умови, що сприяли вчиненню порушення, може постановити окрему ухвалу і направити її відповідним особам чи органам для вжиття заходів щодо усунення цих причин та умов. Про вжиті заходи протягом місяця з дня надходження окремої ухвали повинно бути повідомлено суд, який постановив окрему ухвалу.

2. Окрему ухвалу може бути оскаржено особами, інтереси яких вона стосується, у загальному порядку, встановленому цим Кодексом.

Стаття 212. Оцінка доказів

1. Суд оцінює докази за своїм внутрішнім переконанням, що ґрунтується на всебічному, повному, об'єктивному та безпосередньому дослідженні наявних у справі доказів.

2. Жоден доказ не має для суду наперед встановленого значення.

3. Суд оцінює належність, допустимість, достовірність кожного доказу окремо, а також достатність і взаємний зв'язок доказів у їх сукупності.

4. Результати оцінки доказів суд відображає в рішенні, в якому наводяться мотиви їх прийняття чи відмови у прийнятті.

Стаття 213. Законність і обґрунтованість рішення суду

1. Рішення суду повинно бути законним і обґрунтованим.

2. Законним є рішення, яким суд, виконавши всі вимоги цивільного судочинства, вирішив справу згідно із законом.

3. Обґрунтованим є рішення, ухвалене на основі повно і всебічно з'ясованих обставин, на які сторони посилаються як на підставу своїх вимог і заперечень, підтверджених тими доказами, які були досліджені в судовому засіданні.

Стаття 214. Питання, які вирішує суд під час ухвалення рішення

1. Під час ухвалення рішення суд вирішує такі питання:

1) чи мали місце обставини, якими обґрунтовувалися вимоги і заперечення, та якими доказами вони підтверджуються;

2) чи є інші фактичні дані (пропущення строку позовної давності тощо), які мають значення для вирішення справи, та докази на їх підтвердження;

3) які правовідносини сторін випливають із встановлених обставин;

4) яка правова норма підлягає застосуванню до цих правовідносин;

5) чи слід позов задовольнити або в позові відмовити;

6) як розподілити між сторонами судові витрати;

7) чи є підстави допустити негайне виконання судового рішення;

8) чи є підстави для скасування заходів забезпечення позову.

Стаття 215. Зміст рішення суду

1. Рішення суду складається з:

1) вступної частини із зазначенням:

часу та місця його ухвалення;

найменування суду, що ухвалив рішення;

прізвищ та ініціалів судді (суддів — при колегіальному розгляді);

прізвища та ініціалів секретаря судового засідання;

імен (найменувань) сторін та інших осіб, які брали участь у справі;

предмета позовних вимог;

2) описової частини із зазначенням:

узагальненого викладу позиції відповідача;

пояснень осіб, які беруть участь у справі;

інших доказів, досліджених судом;

3) мотивувальної частини із зазначенням:

встановлених судом обставин і визначених відповідно до них правовідносин;

мотивів, з яких суд вважає встановленою наявність або відсутність фактів, якими обґрунтовувалися вимоги чи заперечення, бере до уваги або відхиляє докази, застосовує зазначені в рішенні нормативно-правові акти;

чи були порушені, не визнані або оспорені права, свободи чи інтереси, за захистом яких особа звернулася до суду, а якщо були, то ким;

назви, статті, її частини, абзацу, пункту, підпункту закону, на підставі якого вирішено справу, а також процесуального закону, яким суд керувався;

4) резолютивної частини із зазначенням:

висновку суду про задоволення позову або відмову в позові повністю чи частково;

висновку суду по суті позовних вимог;

розподілу судових витрат;

строку і порядку набрання рішенням суду законної сили та його оскарження.

Стаття 216. Рішення суду на користь кількох позивачів або проти кількох відповідачів

1. Суд, ухвалюючи рішення на користь кількох позивачів або проти кількох відповідачів, повинен зазначити, в якій частині рішення стосується кожного з них, або зазначити, що обов'язок чи право стягнення є солідарним.

Стаття 217. Визначення порядку і строку виконання рішення суду, забезпечення його виконання

1. Суд, який ухвалив рішення, може визначити порядок його виконання, надати відстрочку або розстрочити виконання, вжити заходів для забезпечення його виконання, про що зазначає в рішенні.

Стаття 218. Проголошення рішення суду

1. Рішення суду або його вступна та резолютивна частини проголошуються негайно після закінчення судового розгляду і прилюдно, крім випадків, встановлених цим Кодексом. Головуючий роз'яснює зміст рішення, порядок і строк його оскарження. У разі проголошення у судовому засіданні тільки вступної та резолютивної частин судового рішення суд повідомляє, коли особи, які беруть участь у справі, зможуть ознайомитися з повним рішенням суду.

2. Після проголошення рішення суд, який його ухвалив, не може сам скасувати або змінити це рішення.

Стаття 219. Виправлення описок та арифметичних помилок у судовому рішенні

1. Суд може з власної ініціативи або за заявою осіб, які беруть участь у справі, виправити допущені у судовому рішенні описки чи арифметичні помилки. Питання

про внесення виправлень вирішується в судовому засіданні, про що постановляється ухвала. Особи, які беруть участь у справі, повідомляються про час і місце засідання, їхня неявка не перешкоджає розглядові питання про внесення виправлень.

Стаття 220. Додаткове рішення суду

1. Суд, що ухвалив рішення, може за заявою осіб, які беруть участь у справі, чи з власної ініціативи ухвалити додаткове рішення, якщо:

1) стосовно якої-небудь позовної вимоги, з приводу якої сторони подавали докази і давали пояснення, не ухвалено рішення;

2) суд, вирішивши питання про право, не зазначив точної суми грошових коштів, які підлягають стягненню, майно, яке підлягає передачі, або які дії треба виконати;

3) суд не допустив негайного виконання рішення у випадках, встановлених статтею 367 цього Кодексу;

4) судом не вирішено питання про судові витрати.

2. Заяву про ухвалення додаткового рішення може бути подано до закінчення строку на виконання рішення.

3. Суд ухвалює додаткове рішення після розгляду питання в судовому засіданні з повідомленням сторін, їх присутність не є обов'язковою.

4. На додаткове рішення може бути подано скаргу.

5. Про відмову в ухваленні додаткового рішення суд постановляє ухвалу.

Стаття 221. Роз'яснення рішення суду

1. Якщо рішення суду є незрозумілим для осіб, які брали участь у справі, або для державного виконавця, суд за їхньою заявою постановляє ухвалу, в якій роз'яснює своє рішення, не змінюючи при цьому його змісту.

2. Подання заяви про роз'яснення рішення суду допускається, якщо воно ще не виконане або не закінчився строк, протягом якого рішення може бути пред'явлене до примусового виконання.

3. Заява про роз'яснення рішення суду розглядається протягом десяти днів. Неявка осіб, які брали участь у справі, і (або) державного виконавця не перешкоджає розгляду питання про роз'яснення рішення суду.

4. Ухвала, в якій роз'яснюється рішення суду, надсилається особам, які брали участь у справі, а також державному виконавцю, якщо рішення суду роз'яснено за його заявою.

Стаття 222. Оформлення, видача або направлення судового рішення особам, які брали участь у справі

1. Судове рішення виготовляється на спеціальному бланку, підписується суддею (суддями), який його ухвалив, і скріплюється печаткою суду.

2. Копії судового рішення видаються особам, які брали участь у справі, на їхню вимогу не пізніше п'яти днів з дня проголошення рішення.

3. Особам, які брали участь у справі, але не були присутні у судовому засіданні, копії судового рішення надсилаються протягом п'яти днів з дня проголошення рішення рекомендованим листом з повідомленням про вручення.

4. Копії судових рішень повторно видаються за заявою особи за плату у розмірі, встановленому законодавством.

Стаття 223. Набрання рішенням суду законної сили

1. Рішення суду набирає законної сили після закінчення строку подання заяви про апеляційне оскарження, якщо заяву про апеляційне оскарження не було подано. Якщо було подано заяву про апеляційне оскарження, але апеляційна скарга не була подана у строк, встановлений статтею 294 цього Кодексу, рішення суду набирає законної сили після закінчення цього строку. У разі подання апеляційної скарги рішення, якщо його не скасовано, набирає законної сили після розгляду справи апеляційним судом.

2. Після набрання рішенням суду законної сили сторони та треті особи із самостійними вимогами, а також їх правонаступники не можуть знову заявляти в суді ту саму позовну вимогу з тих самих підстав, а також оспорювати в іншому процесі встановлені судом факти і правовідносини.

3. Якщо справу розглянуто за заявою осіб, визначених частиною другою статті 3 цього Кодексу, рішення суду, що набрало законної сили, є обов'язковим для особи, в інтересах якої було розпочато справу.

4. Якщо після набрання рішенням суду законної сили, яким з відповідача присуджені періодичні платежі, зміняться обставини, що впливають на визначені розміри платежів, їх тривалість чи припинення, кожна сторона має право шляхом пред'явлення нового позову вимагати зміни розміру, строків платежів або звільнення від них.

Глава 8. ЗАОЧНИЙ РОЗГЛЯД СПРАВИ

Стаття 224. Умови проведення заочного розгляду справи

1. У разі неявки в судове засідання відповідача, який належним чином повідомлений і від якого не надійшло повідомлення про причини неявки або якщо зазначені ним причини визнані неповажними, суд може ухвалити заочне рішення на підставі наявних у справі доказів, якщо позивач не заперечує проти такого вирішення справи.

2. У разі участі у справі кількох відповідачів заочний розгляд справи можливий у випадку неявки в судове засідання всіх відповідачів.

3. У разі зміни позивачем предмета або підстави позову, зміни розміру позовних вимог суд відкладає судовий розгляд для повідомлення про це відповідача.

Стаття 225. Порядок заочного розгляду справи

1. Про заочний розгляд справи суд постановляє ухвалу.

2. Розгляд справи і ухвалення рішення проводяться за загальними правилами з винятками і доповненнями, встановленими цією главою.

Стаття 226. Форма і зміст заочного рішення

1. За формою і змістом заочне рішення повинно відповідати вимогам, встановленим статтями 213 і 215 цього Кодексу і, крім цього, у ньому має бути зазначено строк і порядок подання заяви про його перегляд.

Стаття 227. Повідомлення про заочне рішення

1. Відповідачам, які не з'явилися в судове засідання, направляється рекомендованим листом із повідомленням копія заочного рішення не пізніше п'яти днів з дня його проголошення.

Стаття 228. Порядок і строк подання заяви про перегляд заочного рішення

1. Заочне рішення може бути переглянуте судом, що його ухвалив, за письмовою заявою відповідача.

2. Заяву про перегляд заочного рішення може бути подано протягом десяти днів з дня отримання його копії.

Стаття 229. Форма і зміст заяви про перегляд заочного рішення

1. Заява про перегляд заочного рішення повинна бути подана у письмовій формі.

2. У заяві про перегляд заочного рішення повинно бути зазначено:

1) найменування суду, який ухвалив заочне рішення;

2) ім'я (найменування) відповідача або його представника, які подають заяву, їх місце проживання чи місцезнаходження, номер засобів зв'язку;

3) обставини, що свідчать про поважність причин неявки в судове засідання і неповідомлення їх суду, і докази про це;

4) посилання на докази, якими відповідач обґрунтовує свої заперечення проти вимог позивача;

5) клопотання про перегляд заочного рішення;

6) перелік доданих до заяви матеріалів.

3. Заява про перегляд заочного рішення підписується особою, яка її подає.

4. До заяви про перегляд заочного рішення додаються її копії за кількістю осіб, які беруть участь у справі, та копії всіх доданих до неї матеріалів.

5. До заяви про перегляд заочного рішення, поданої представником відповідача, додається довіреність або інший документ, який підтверджує його повноваження.

6. За подання заяви про перегляд заочного рішення судовий збір не сплачується.

7. До неналежно оформленої заяви про перегляд заочного рішення застосовуються правила статті 121 цього Кодексу.

Стаття 230. Дії суду після прийняття заяви про перегляд заочного рішення

1. Прийнявши належно оформлену заяву про перегляд заочного рішення, суд невідкладно надсилає її копію та копії доданих до неї матеріалів іншим особам, які беруть участь у справі. Одночасно суд повідомляє особам, які беруть участь у справі, про час і місце розгляду заяви.

2. Заява про перегляд заочного рішення повинна бути розглянута протягом п'ятнадцяти днів з дня її надходження.

Стаття 231. Порядок розгляду заяви про перегляд заочного рішення

1. Заява про перегляд заочного рішення розглядається в судовому засіданні. Неявка осіб, належним чином повідомлених про час і місце засідання, не перешкоджає розгляду заяви.

2. Головуючий відкриває судове засідання і з'ясовує, хто з осіб, які беруть участь у справі, з'явився, встановлює їх особу, перевіряє повноваження представників, після чого повідомляє зміст заяви і з'ясовує думку сторін та інших осіб, які беруть участь у справі, щодо вимог про перегляд заочного рішення.

3. У результаті розгляду заяви про перегляд заочного рішення суд може своєю ухвалою:

1) залишити заяву без задоволення;

2) скасувати заочне рішення і призначити справу до розгляду в загальному порядку.

4. У разі залишення заяви про перегляд заочного рішення без задоволення заочне рішення може бути оскаржене в загальному порядку, встановленому цим Кодексом. У цьому разі строк, протягом якого розглядалася заява, не включається до строку на апеляційне оскарження рішення.

Стаття 232. Скасування та оскарження заочного рішення

1. Заочне рішення підлягає скасуванню, якщо судом буде встановлено, що відповідач не з'явився в судове засідання та не повідомив про причини неявки з поважних причин і докази, на які він посилається, мають істотне значення для правильного вирішення справи.

2. Позивач має право оскаржити заочне рішення в загальному порядку, встановленому цим Кодексом.

3. Повторне заочне рішення позивач та відповідач можуть оскаржити в загальному порядку, встановленому цим Кодексом.

Стаття 233. Законна сила заочного рішення

1. Заочне рішення набирає законної сили відповідно до загального порядку, встановленого цим Кодексом.

Розділ IV. ОКРЕМЕ ПРОВАДЖЕННЯ

Глава 1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 234. Окреме провадження

1. Окреме провадження — це вид непозовного цивільного судочинства, в порядку якого розглядаються цивільні справи про підтвердження наявності або відсутності юридичних фактів, що мають значення для охорони прав та інтересів особи або створення умов здійснення нею особистих немайнових чи майнових прав або підтвердження наявності чи відсутності неоспорюваних прав.

2. Суд розглядає в порядку окремого провадження справи про:

1) обмеження цивільної дієздатності фізичної особи, визнання фізичної особи недієздатною та поновлення цивільної дієздатності фізичної особи;

2) надання неповнолітній особі повної цивільної дієздатності;

3) визнання фізичної особи безвісно відсутньою чи оголошення її померлою;

4) усиновлення;

5) встановлення фактів, що мають юридичне значення;

6) відновлення прав на втрачені цінні папери на пред'явника та векселі;

7) передачу безхазяйної нерухомої речі у комунальну власність;

8) визнання спадщини відумерлою;

9) надання особі психіатричної допомоги в примусовому порядку;

10) обов'язкову госпіталізацію до протитуберкульозного закладу;

11) розкриття банком інформації, яка містить банківську таємницю, щодо юридичних та фізичних осіб.

3. У порядку окремого провадження розглядаються також справи про надання права на шлюб, про розірвання шлюбу за заявою подружжя, яке має дітей, про поновлення шлюбу після його розірвання, про встановлення режиму окремого проживання за заявою подружжя та інші справи у випадках, встановлених законом.

4. У випадках, встановлених пунктами 1, 3, 4, 9, 10 частини першої цієї статті, розгляд справ проводиться судом у складі одного судді і двох народних засідателів.

Стаття 235. Порядок розгляду справ окремого провадження

1. Під час розгляду справ окремого провадження суд зобов'язаний роз'яснити особам, які беруть участь у справі, їх права та обов'язки, сприяти у здійсненні та охороні гарантованих Конституцією і законами України прав, свобод чи інтересів фізичних або юридичних осіб, вживати заходів щодо всебічного, повного і об'єктивного з'ясування обставин справи.

2. З метою з'ясування обставин справи суд може за власною ініціативою витребувати необхідні докази.

3. Справи окремого провадження розглядаються судом з додержанням загальних правил, встановлених цим Кодексом, за винятком положень щодо змагальності та меж судового розгляду. Інші особливості розгляду цих справ встановлені цим розділом.

4. Справи окремого провадження суд розглядає за участю заявника і заінтересованих осіб.

5. Справи окремого провадження не можуть бути передані на розгляд третейського суду і не можуть бути закриті у зв'язку з укладенням мирової угоди.

6. Якщо під час розгляду справи у порядку окремого провадження виникає спір про право, який вирішується в порядку позовного провадження, суд залишає заяву без розгляду і роз'яснює заінтересованим особам, що вони мають право подати позов на загальних підставах.

7. При ухваленні судом рішення судові витрати не відшкодовуються, якщо інше не встановлено законом.

Глава 2. РОЗГЛЯД СУДОМ СПРАВ ПРО ОБМЕЖЕННЯ ЦИВІЛЬНОЇ ДІЄЗДАТНОСТІ ФІЗИЧНОЇ ОСОБИ, ВИЗНАННЯ ФІЗИЧНОЇ ОСОБИ НЕДІЄЗДАТНОЮ ТА ПОНОВЛЕННЯ ЦИВІЛЬНОЇ ДІЄЗДАТНОСТІ ФІЗИЧНОЇ ОСОБИ

Стаття 236. Підсудність

1. Заява про обмеження цивільної дієздатності фізичної особи, у тому числі неповнолітньої особи, чи визнання фізичної особи недієздатною подається до суду за місцем проживання цієї особи, а якщо вона перебуває на лікуванні у наркологічному або психіатричному закладі, — за місцезнаходженням цього закладу.

Стаття 237. Особи, які можуть бути заявниками

1. Заява про обмеження цивільної дієздатності фізичної особи може бути подана членами її сім'ї, органом опіки та піклування, наркологічним або психіатричним закладом.

2. Заява про обмеження права неповнолітньої особи самостійно розпоряджатися своїм заробітком, стипендією чи іншими доходами або позбавлення її цього права може бути подана батьками (усиновлювачами), піклувальниками, органом опіки та піклування.

3. Заява про визнання фізичної особи недієздатною може бути подана членами її сім'ї, близькими родичами, незалежно від їх спільного проживання, органом опіки та піклування, психіатричним закладом.

Стаття 238. Зміст заяви

1. У заяві про обмеження цивільної дієздатності фізичної особи повинні бути викладені обставини, що свідчать про психічний розлад, істотно впливають на її здатність усвідомлювати значення своїх дій та (або) керувати ними, чи обставини, що підтверджують дії, внаслідок яких фізична особа, яка зловживає спиртними напоями, наркотичними засобами, токсичними речовинами тощо, поставила себе чи свою сім'ю, а також інших осіб, яких вона за законом зобов'язана утримувати, у скрутне матеріальне становище.

2. У заяві про обмеження права неповнолітньої особи самостійно розпоряджатися своїм заробітком, стипендією чи іншими доходами або позбавлення її цього права повинні бути викладені обставини, що свідчать про негативні матеріальні, психічні чи інші наслідки для неповнолітнього здійснення ним цього права.

3. У заяві про визнання фізичної особи недієздатною повинні бути викладені обставини, що свідчать про хронічний, стійкий психічний розлад, внаслідок чого особа не здатна усвідомлювати значення своїх дій та (або) керувати ними.

Стаття 239. Призначення експертизи

1. Суд за наявності достатніх даних про психічний розлад здоров'я фізичної особи призначає для встановлення її психічного стану судово-психіатричну експертизу.

2. У виняткових випадках, коли особа, щодо якої відкрито провадження у справі про обмеження її у цивільній дієздатності чи визнання її недієздатною, явно ухиляється від проходження експертизи, суд у судовому засіданні за участю лікаря-психіатра може постановити ухвалу про примусове направлення фізичної особи на судово-психіатричну експертизу.

Стаття 240. Розгляд справ

1. Справи про обмеження цивільної дієздатності фізичної особи чи визнання фізичної особи недієздатною суд розглядає за участю заявника та представника органу опіки та піклування. Питання про виклик фізичної особи, щодо якої розглядається справа про визнання її недієздатною, вирішується в кожному випадку судом з урахуванням стану її здоров'я.

2. Судові витрати, пов'язані з провадженням справи про визнання фізичної особи недієздатною або обмеження цивільної дієздатності фізичної особи, відносяться на рахунок держави.

3. Суд, установивши, що заявник діяв недобросовісно без достатньої для цього підстави, стягує із заявника всі судові витрати.

Стаття 241. Рішення суду

1. Рішення суду про обмеження цивільної дієздатності фізичної особи (у тому числі про обмеження або позбавлення права неповнолітньої особи самостійно розпоряджатися своїми доходами) чи визнання фізичної особи недієздатною після набрання ним законної сили надсилається органові опіки та піклування. Таке рішення є підставою для призначення фізичній особі, обмеженій у цивільній дієздатності, піклувальника, а недієздатній фізичній особі — опікуна.

2. Скасування рішення суду про обмеження цивільної дієздатності фізичної особи та поновлення цивільної дієздатності фізичної особи, цивільна дієздатність якої була обмежена, здійснюється за рішенням суду за заявою самої фізичної особи, її піклувальника, членів сім'ї або органу опіки та піклування.

3. Скасування рішення суду про визнання фізичної особи недієздатною та поновлення цивільної дієздатності фізичної особи, яка була визнана недієздатною, в разі її видужання або значного поліпшення її психічного стану здійснюється за рішенням суду на підставі відповідного висновку судово-психіатричної експертизи за заявою опікуна, органу опіки та піклування.

4. Рішення суду після набрання ним законної сили надсилається органу опіки та піклування. Таке рішення є підставою для зняття встановлених над фізичною особою опіки чи піклування.

Глава 3. РОЗГЛЯД СУДОМ СПРАВ ПРО НАДАННЯ НЕПОВНОЛІТНІЙ ОСОБІ ПОВНОЇ ЦИВІЛЬНОЇ ДІЄЗДАТНОСТІ

Стаття 242. Підсудність

1. Заява неповнолітньої особи, яка досягла шістнадцятирічного віку, про

надання їй повної цивільної дієздатності у випадках, встановлених Цивільним кодексом України, за відсутності згоди батьків (усиновлювачів) або піклувальника подається до суду за місцем її проживання.

Стаття 243. Зміст заяви

1. У заяві про надання неповнолітній особі повної цивільної дієздатності повинні бути викладені дані про те, що неповнолітня особа працює за трудовим договором або є матір'ю чи батьком дитини відповідно до актового запису цивільного стану.

Стаття 244. Розгляд справи

1. Справи про надання неповнолітній особі повної цивільної дієздатності суд розглядає за участю заявника, одного або обох батьків (усиновлювачів) або піклувальника, а також представників органів опіки та піклування. Участь представників органів опіки та піклування у розгляді справи є обов'язковою.

Стаття 245. Рішення суду

1. Суд, розглянувши заяву про надання неповнолітній особі повної цивільної дієздатності по суті, ухвалює рішення, яким задовольняє або відмовляє у задоволенні вимоги заявника.

2. У разі задоволення заявленої вимоги неповнолітній особі надається повна цивільна дієздатність після набрання рішенням суду законної сили.

3. Рішення суду про надання неповнолітній особі повної цивільної дієздатності після набрання ним законної сили надсилається органові опіки та піклування.

Глава 4. РОЗГЛЯД СУДОМ СПРАВ ПРО ВИЗНАННЯ ФІЗИЧНОЇ ОСОБИ БЕЗВІСНО ВІДСУТНЬОЮ АБО ОГОЛОШЕННЯ ЇЇ ПОМЕРЛОЮ

Стаття 246. Підсудність

1. Заява про визнання фізичної особи безвісно відсутньою або оголошення її померлою подається до суду за місцем проживання заявника або за останнім відомим місцем проживання (перебування) фізичної особи, місцеперебування якої невідоме, або за місцезнаходженням її майна.

Стаття 247. Зміст заяви

1. У заяві про визнання фізичної особи безвісно відсутньою або оголошення її померлою повинно бути зазначено: для якої мети необхідно заявникові визнати фізичну особу безвісно відсутньою або оголосити її померлою; обставини, що підтверджують безвісну відсутність фізичної особи, або обставини, що загрожували смертю фізичній особі, яка пропала безвісти, або обставини, що дають підставу припускати її загибель від певного нещасного випадку.

Стаття 248. Підготовка справи до розгляду

1. Суд до початку розгляду справи встановлює осіб (родичів, співробітників тощо), які можуть дати свідчення про фізичну особу, місцеперебування якої невідоме, а також запитує відповідні організації за останнім місцем проживання відсутнього (житлово-експлуатаційні організації, органи внутрішніх справ або органи місцевого самоврядування) і за останнім місцем роботи про наявність відомостей щодо фізичної особи, місцеперебування якої невідоме.

2. Одночасно суд вживає заходів через органи опіки та піклування щодо встановлення опіки над майном фізичної особи, місцеперебування якої невідоме, якщо опіку над майном ще не встановлено.

Стаття 249. Розгляд справи

1. Суд розглядає справу за участю заявника, свідків, зазначених у заяві, та осіб, яких сам суд визнає за потрібне допитати, і ухвалює рішення про визнання фізичної особи безвісно відсутньою або про оголошення її померлою.

2. Після набрання законної сили рішенням про оголошення фізичної особи померлою суд надсилає рішення відповідному органу державної реєстрації актів цивільного стану для реєстрації смерті фізичної особи, а також до нотаріуса за місцем відкриття спадщини, а в населеному пункті, де немає нотаріуса, — відповідного органу місцевого самоврядування для вжиття заходів щодо охорони спадкового майна. У разі наявності в населеному пункті кількох нотаріусів, а також у випадках, коли місце відкриття спадщини невідоме, рішення надсилається до державного нотаріального архіву з метою передачі його за належністю уповноваженому нотаріусу для вжиття заходів з охорони спадкового майна.

Стаття 250. Дії суду в разі появи фізичної особи, яку було визнано безвісно відсутньою або оголошено померлою

1. У разі одержання заяви про появу фізичної особи, яку було визнано безвісно відсутньою або оголошено померлою, або відомостей про місцеперебування цієї особи суд за місцеперебуванням особи або суд, який ухвалив рішення про визнання особи безвісно відсутньою або оголосив її померлою, призначає справу до слухання за участю цієї особи, заявника та інших заінтересованих осіб і скасовує своє рішення про визнання фізичної особи безвісно відсутньою або оголошення її померлою. Заяву може бути подано особою, яку було визнано безвісно відсутньою або померлою, або іншою заінтересованою особою.

2. Копію рішення суд надсилає відповідному органу державної реєстрації актів цивільного стану для анулювання актового запису про смерть.

Глава 5. РОЗГЛЯД СУДОМ СПРАВ ПРО УСИНОВЛЕННЯ

Стаття 251. Підсудність

1. Заява про усиновлення дитини або повнолітньої особи, яка не має матері, батька або була позбавлена їхнього піклування, подається до суду за місцем її проживання.

Стаття 252. Зміст заяви

1. Заява про усиновлення дитини повинна містити: найменування суду, до якого подається заява, ім'я, місце проживання заявника, а також прізвище, ім'я, по батькові, вік усиновлюваної дитини, її місце проживання, відомості про стан здоров'я дитини. Заява про усиновлення дитини може також містити клопотання про зміну прізвища, імені, по батькові, дати, місця народження дитини, про запис заявника матір'ю або батьком дитини.

2. До заяви про усиновлення дитини за наявності мають бути додані такі документи:

1) копія свідоцтва про шлюб, а також письмова згода на це другого з подружжя, засвідчена нотаріально, — при усиновленні дитини одним із подружжя;

2) медичний висновок про стан здоров'я заявника;

3) довідка з місця роботи із зазначенням заробітної плати або копія декларації про доходи;

4) документ, що підтверджує право власності або користування жилим приміщенням;

5) інші документи, визначені законом.

3. До заяви про усиновлення дитини особами без громадянства, що постійно проживають за межами України, або іноземцями, крім документів, зазначених у частині другій цієї статті, додаються дозвіл уповноваженого органу виконавчої влади, висновок компетентного органу відповідної держави про умови їх життя і можливість бути усиновлювачами, дозвіл компетентного органу відповідної держави на в'їзд усиновленої дитини та його постійне проживання на території цієї держави, зобов'язання усиновлювача, оформлене в нотаріальному порядку, про надання представникам дипломатичної установи України за кордоном інформації про усиновлену дитину та можливості спілкування з дитиною.

4. До заяви громадян України про усиновлення дитини, яка є громадянином іншої держави, крім документів, зазначених у частині другій цієї статті, додаються згода законного представника дитини та згода компетентного органу держави, громадянином якої є дитина.

5. Документи усиновлювачів, які є громадянами інших держав, мають бути у встановленому законодавством порядку легалізовані, якщо інше не встановлено міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України. Такі документи повинні бути перекладені українською мовою, а переклад має бути засвідчений нотаріально.

6. Заява про усиновлення повнолітньої особи повинна містити відомості, зазначені у частині першій цієї статті, а також дані про відсутність матері, батька або позбавлення піклування. До заяви мають бути додані документи, зазначені у пункті 1 частини другої цієї статті, а також згода особи на усиновлення.

Стаття 253. Підготовка справи до розгляду

1. Суддя під час підготовки справи про усиновлення дитини до розгляду вирішує питання про участь у ній як заінтересованих осіб відповідного органу опіки та піклування, а у справах, провадження в яких відкрито за заявами іноземних громадян, — уповноваженого органу виконавчої влади.

2. Орган опіки та піклування повинен подати суду висновок про доцільність усиновлення та відповідність його інтересам дитини.

3. До висновку органу опіки та піклування мають бути додані:

1) акт обстеження умов життя заявника, складений за місцем його проживання;

2) свідоцтво про народження дитини;

3) медичний висновок про стан здоров'я дитини, про її фізичний і розумовий розвиток;

4) у випадках, встановлених законом, згода батьків, опікуна, піклувальника дитини, закладу охорони здоров'я або навчального закладу, а також самої дитини на усиновлення.

Суд у разі необхідності може вимагати подання інших документів.

Стаття 254. Розгляд справи

1. Суд розглядає справу про усиновлення дитини за обов'язковою участю заявника, органу опіки та піклування або уповноваженого органу виконавчої влади, а також дитини, якщо вона за віком і станом здоров'я усвідомлює факт усиновлення, з викликом заінтересованих та інших осіб, яких суд визнає за потрібне допитати.

2. Суд розглядає справу про усиновлення повнолітньої особи з обов'язковою участю заявника (заявників), усиновлюваної особи, з викликом заінтересованих та інших осіб, яких суд визнає за потрібне допитати.

3. Для забезпечення таємниці усиновлення у випадках, встановлених Сімейним кодексом України, суд розглядає справу в закритому судовому засіданні.

4. Суд перевіряє законність підстав для усиновлення, в тому числі наявність згоди усиновлюваної дитини, якщо така згода є необхідною, або наявність згоди усиновлюваної повнолітньої особи.

Стаття 255. Рішення суду

1. За результатами розгляду заяви про усиновлення суд ухвалює рішення.

2. У разі задоволення заяви суд зазначає у резолютивній частині рішення про усиновлення дитини або повнолітньої особи заявником (заявниками).

3. За клопотанням заявника (заявників) суд вирішує питання про зміну імені, прізвища та по батькові, дати і місця народження усиновленої дитини, про зміну імені, прізвища, по батькові усиновленої повнолітньої особи, про запис усиновлювачів батьками.

4. Судові витрати, пов'язані з розглядом справи про усиновлення, відносяться на рахунок заявника (заявників).

5. Якщо після ухвалення рішення про усиновлення, але до набрання ним законної сили батьки дитини відкликали свою згоду на її усиновлення, суд скасовує своє рішення і поновлює розгляд справи.

6. У разі відкликання заяви про усиновлення після ухвалення рішення про усиновлення, але до набрання ним законної сили, суд скасовує своє рішення і залишає заяву без розгляду.

7. Усиновлення вважається здійсненим з дня набрання законної сили рішенням суду. Для внесення змін до актового запису про народження усиновленої дитини або повнолітньої особи копія рішення суду надсилається до органу державної реєстрації актів цивільного стану за місцем ухвалення рішення, а у справах про усиновлення дітей іноземцями — також до уповноваженого органу виконавчої влади.

Глава 6. РОЗГЛЯД СУДОМ СПРАВ ПРО ВСТАНОВЛЕННЯ ФАКТІВ, ЩО МАЮТЬ ЮРИДИЧНЕ ЗНАЧЕННЯ

Стаття 256. Справи про встановлення фактів, що мають юридичне значення

1. Суд розглядає справи про встановлення факту:

1) родинних відносин між фізичними особами;

2) перебування фізичної особи на утриманні;

3) каліцтва, якщо це потрібно для призначення пенсії або одержання допомоги по загальнообов'язковому державному соціальному страхуванню;

4) реєстрації шлюбу, розірвання шлюбу, усиновлення;

5) проживання однією сім'єю чоловіка та жінки без шлюбу;

6) належності правовстановлюючих документів особі, прізвище, ім'я, по батькові, місце і час народження якої, що зазначені в документі, не збігаються з ім'ям, по батькові, прізвищем, місцем і часом народження цієї особи, зазначеним у свідоцтві про народження або в паспорті;

7) народження особи в певний час у разі неможливості реєстрації органом державної реєстрації актів цивільного стану факту народження;

8) смерті особи в певний час у разі неможливості реєстрації органом державної реєстрації актів цивільного стану факту смерті.

2. У судовому порядку можуть бути встановлені також інші факти, від яких залежить виникнення, зміна або припинення особистих чи майнових прав фізичних осіб, якщо законом не визначено іншого порядку їх встановлення.

3. Справи про встановлення факту належності особі паспорта, військового квитка, квитка про членство в об'єднанні громадян, а також свідоцтв, що їх видають органи державної реєстрації актів цивільного стану, судовому розгляду в окремому провадженні не підлягають.

Стаття 257. Підсудність

1. Заява фізичної особи про встановлення факту, що має юридичне значення, подається до суду за місцем її проживання.

Стаття 258. Зміст заяви

1. У заяві повинно бути зазначено:

1) який факт заявник просить встановити та з якою метою;

2) причини неможливості одержання або відновлення документів, що посвідчують цей факт;

3) докази, що підтверджують факт.

2. До заяви додаються докази, що підтверджують викладені в заяві обставини, і довідка про неможливість відновлення втрачених документів.

Стаття 259. Зміст рішення суду про встановлення факту, що має юридичне значення

1. У рішенні суду повинно бути зазначено відомості про факт, встановлений судом, мету його встановлення, а також докази, на підставі яких суд установив цей факт.

2. Рішення суду про встановлення факту, який підлягає реєстрації в органах державної реєстрації актів цивільного стану або нотаріальному посвідченню, не замінює собою документів, що видаються цими органами, а є тільки підставою для одержання зазначених документів.

Глава 7. РОЗГЛЯД СУДОМ СПРАВ ПРО ВІДНОВЛЕННЯ ПРАВ НА ВТРАЧЕНІ ЦІННІ ПАПЕРИ НА ПРЕД'ЯВНИКА ТА ВЕКСЕЛІ

Стаття 260. Підсудність

1. Особа, яка втратила цінний папір на пред'явника або вексель, може звернутися до суду із заявою про визнання їх недійсними і про відновлення її прав на втрачений цінний папір.

2. Заява подається до суду за місцезнаходженням емітента цінного паперу на пред'явника або за місцем платежу за векселем.

Стаття 261. Зміст заяви

1. У заяві до суду про визнання втраченого цінного паперу на пред'явника або векселя недійсним та відновлення прав на них повинно бути зазначено:

1) ім'я і місце проживання заявника, найменування та місцезнаходження юридичної особи-заявника;

2) обставини, за яких втрачено цінний папір на пред'явника або вексель;

3) повну і точну назву емітента втраченого цінного паперу на пред'явника і його реквізити, а для векселя — вид, номер бланку, суму векселя, дату і місце складання, строк та місце платежу, найменування векселедавця та інших, відомих заявнику, зобов'язаних за векселем осіб, а також першого векселедержателя.

Стаття 262. Ухвала суду до судового розгляду

1. Суд, одержавши заяву, своєю ухвалою постановляє:

1) зробити публікацію про виклик держателя втраченого цінного паперу на пред'явника або векселя до суду;

2) заборонити здійснювати будь-які операції за втраченим цінним папером на пред'явника або за векселем.

2. Ухвала надсилається емітенту втраченого цінного паперу на пред'явника. У справі про визнання недійсним втраченого векселя та відновлення прав на нього ухвала суду надсилається негайно зобов'язаним за векселем особам, якщо їх адреси відомі суду, а також, якщо строк платежу за векселем не настав, на адресу всіх нотаріусів відповідного нотаріального округу, на території якого знаходиться місце платежу за векселем. При пред'явленні векселя нотаріусу для вчинення протесту, щодо якого постановлено ухвалу, якою заборонено будь-які операції за ним, нотаріус зобов'язаний повідомити відповідний суд про пред'явлення такого векселя для вчинення протесту.

3. З дати постановлення ухвали суду зупиняється перебіг усіх строків щодо обігу втраченого цінного паперу на пред'явника або векселя, встановлених законодавством про обіг векселів.

Стаття 263. Зміст публікації

1. Публікація про виклик держателя втраченого цінного паперу на пред'явника або векселя, з приводу яких подано заяву до суду, повинна містити інформацію, визначену пунктами 1 і 3 статті 258 цього Кодексу, а також пропозицію держателя втраченого цінного паперу на пред'явника або векселя повідомити суд у тримісячний строк про свої права на цінний папір або вексель.

2. Публікація робиться за рахунок заявника у місцевій газеті за місцезнаходженням емітента цінного паперу або за місцем платежу векселя, а також в одному з офіційних друкованих видань.

Стаття 264. Обов'язки держателя втраченого цінного паперу на пред'явника або векселя

1. Держатель втраченого цінного паперу на пред'явника або векселя повинен у встановлений строк подати до суду, який постановив ухвалу, разом з цінним папером на пред'явника або векселем заяву про те, що він є його держателем.

Стаття 265. Строк пред'явлення позову заявником до держателя втраченого цінного паперу або векселя

1. Якщо держатель втраченого цінного паперу на пред'явника або векселя подасть заяву до суду, суд постановляє ухвалу про залишення заяви про визнання втраченого цінного паперу на пред'явника або векселя недійсним та відновлення прав на нього без розгляду та встановлює строк для пред'явлення заявником позову в загальному порядку до держателя цього цінного паперу на пред'явника або векселя про їх витребування.

2. Строк пред'явлення позову заявником до держателя втраченого цінного папера на пред'явника або векселя не може бути більшим двох місяців.

(Початок на 11-й стор. Закінчення у № 91 за 20 травня 2004 року).

З легкого пера «Голосу»

БЛАГОДІЙНІСТЬ

До створення благодійного фонду-клубу «БлагоДійна Корова», членами якого є колектив ЗАТ «Консьюмерс-Скло-Зоря» та його ділові партнери, спонукала публікація у «Голосі України»

Прочитавши про одне з кращих в Україні підприємств —склозавод у селі Зоря Рівненського району, школярка із села Радів Млинівського району написала генеральному директорові підприємства Станіславу Савінському листа, в якому просила допомогти її малозабезпеченій сім'ї придбати корову. За кошти, зібрані інженерно-технічним персоналом ЗАТ «Консьюмерс-Скло-Зоря», придбали чорно-рябу Зірку і передали її дівчинці.

Той день можна вважати іменинами фонду-клубу «БлагоДійна Корова». За короткий проміжок часу, відколи він існує, в його активі чимало благодійних справ: це і виділення коштів на лікування тяжкохворих, і фінансова підтримка юних талантів, чотирьох клеванських шкіл-інтернатів для дітей з вадами здоров'я, допомога в ремонті школам із сусідніх до Зорі сіл, придбання дорогого медичного обладнання для Рівненського обласного спеціалізованого диспансеру радіаційного захисту населення, будівництво котеджу на території обласного госпіталю інвалідів Великої Вітчизняної війни, капітальний ремонт харчоблока в одній з шкіл-інтернатів тощо.

— Був час, коли без підтримки фонду нам було б дуже сутужно, — каже директор Клеванської школи-інтернату для дітей з вадами зору Жанна Фалко. — Він допоміг нам у придбанні продуктів, ремонті котельні, приміщень. Відчували і відчуваємо підтримку фонду у вирішенні наших нагальних проблем. Тому ми завжди радіємо успіхам зорянського склозаводу, бо чим краще йтимуть там справи, тим більше коштів спрямовуватимуть на благодійність.

— Фонд-клуб надав всілякої благодійної допомоги більш як на 1 мільйон гривень, а цьогорічний внесок тільки нашого підприємства сягне понад 70 тисяч американських доларів, — розповідає Станіслав Савінський. —Підтримуємо ділові стосунки з багатьма вітчизняними та зарубіжними компаніями, яких заохочуємо до благодійності.

— Оскільки клеванські школи-інтернати держава почала краще фінансувати, то більше коштів зможемо спрямувати на організацію змістовного відпочинку та оздоровлення вихованців цих дитячих закладів, — каже президент клубу, виконавчий директор ЗАТ «Консьюмерс-Скло-Зоря» громадянин США Боб Рівз. — Адрес для благодійних справ у нас багато. За прикладом ЗАТ «Консьюмерс-Скло-Зоря» подібний фонд-клуб з такою самою символікою створено і на Гостомельському склозаводі. Останній взяв під свою опіку дитячий будинок та будинок для престарілих на Київщині. За вже усталеною традицією, нинішньої весни за кошти членів фонду-клубу придбано корову для сім'ї пенсіонерів Козаренків із села Дерев'яне Рівненського району. Ганна Макарівна двадцять два роки пропрацювала на зорянському склозаводі, її чоловік Олексій Семенович — дванадцять. Останній ось уже кілька років прикутий до ліжка, тож сім'я не розкошує. Тому четверту Зірку (у попередні роки фонд придбав корів для двох багатодітних сімей) Козаренки прийняли з вдячністю.

Клуб «БлагоДійна Корова»

Олександра ЮРКОВА.
Рівненська область.

Їздить фермер той на джипі

ДОСВІД

Фермер Віктор Труш із села Куликівки Чернігівської області орендує 1500 гектарів ріллі, вирощує зернові та кормові культури. Є в його господарстві дві тисячі свиней та п'ятсот голів великої рогатої худоби. Власним досвідом Віктор переконує, що тваринництво може давати неабияку вигоду. Два роки тому він відкрив ковбасний цех, в якому нині виробляють дві тонни продукції. Ковбаси 56 видів від Труша надходять до магазинів Києва, Славутича, Чернігова, в усі райцентри Придесення.

На знімку: ось такий він, «крутий» фермер Віктор Труш; у ковбасному цеху.

Фото Сергія ПАВЛЕНКА.

Люди роблять вибір

Таких бурхливих зборів у Соколівці давно не було. Їм, щоправда, передувала неабияка подія: киянка приїхала агітувати селян передати в оренду їхні земельні та майнові паї.

Коли обпікся на молоці...

— Таким тільки довірся — все привласнять і заберуть. Не хочемо авантюристів, — кричали із залу.

— Та не кривдіть людину, яку не знаєте, — заступалися інші.

Люди не могли визначитися, як бути далі. Бо одного разу повірили орендареві, який золоті гори обіцяв. Селяни так нічого й не одержали від нього.

Та ось з'явився новий орендар — Альона Драгомірова **(на знімку)**. Мешканців Соколівки можна зрозуміти: як, маючи такий гіркий досвід, повірити новому керівникові?

Так і розділилося село: на тих, хто здав паї в сільське товариство «Агроспілка-Нова», яку очолює Альона Драгомірова, і на тих, хто й досі зустрічає її машину словами «Геть буржуїв із села!»

Розмовляю з бухгалтером агроспілки Антоніною Салюк на подвір'ї бази, де зберігається і ремонтується техніка.

— Он що дісталося людям на ті майнові паї, — Антоніна Петрівна вказує на розвалену, з дірявим дахом споруду.

А неподалік вишикувалися нові комбайни, трактори, машини. Вабили свіжими кольорами поштукатурені стіни приміщення майстерні, складу запчастин, кухні-їдальні, де харчуються механізатори.

Працюють тут дві жінки, які здали свої паї в оренду Альоні Драгоміровій.

— Ми всією родиною, — каже кухар Раїса Бабич, — віддали свої паї. І не шкодуємо.

■ ■ ■

Раніше як було?
Зробиш щось чи ні за день — сім годин записали, п'ять гривень або десятку все одно отримаєш.

■

Працюєш і заробляєш або сидиш удома

«Агроспілка-Нова» утримує та ремонтує транспорт загального користування, платить водіям зарплату. Адже дітей доводиться возити автобусом до школи в сусіднє село.

Раніше як було? Зробиш щось чи ні за день — сім годин записали, п'ять гривень або десятку все одно отримаєш. Тепер інакше: або ти працюєш і заробляєш те, що належить, або сидиш удома.

— Моя мета, — каже Альона, — підняти господарство. Це можна зробити тільки з чесними, сумлінними людьми. Кваліфікованих механізаторів збираємо з усієї області. Сто п'ятдесят кілометрів щоденно робить розвозка, поки збере людей і розвезе на робочі місця. Але краще витратити більше грошей, аніж в одному селі набрати тих, хто й молотка не вміє тримати. Механізаторів забезпечуємо житлом, харчуванням.

Молодий водій Дмитро Мовчан приїхав сюди з Тетіївського району. В рідному селі Голодьки роботи не було — колгосп розпався. А працювати хлопець хотів. Тут агроспілка забезпечила його гуртожитком. В сезон трудиться на тракторі, комбайні. Зібрав кошти і купив уже «Москвича».

А помічник кухаря Інна Бабич теж плекає свою долю тут. Після школи мріяла вивчитися на масажистку, але не було за що. А нині є, та сама не хоче. Добре заробляє, у свої дев'ятнадцять почувається самостійною...

Ольга ШУЛЬЖЕНКО.

Соколівка—Велика Вільшанка Васильківського району Київської області.

ЗАПИТУЄТЕ — ВІДПОВІДАЄМО

Оформляйте вчасно

Після смерті матері нам з сестрою лишилося по шматку землі. Куди слід звернутись для оформлення спадщини?

Віра ТОМЧЕВА з Полісся.

Для прийняття спадщини вам необхідно впродовж шести місяців з дня смерті матері звернутися з заявою про прийняття спадщини до державної нотаріальної контори за місцем відкриття спадщини (у даному разі за місцем знаходження земельної ділянки). Якщо в населеному пункті, де проживала ваша мати, немає нотаріальної контори, зверніться до нотаріальної контори районного центру, якому підпорядкований населений пункт. Свідоцтво про право на спадщину видається за заявою спадкоємців, які прийняли спадщину, на ім'я всіх спадкоємців або, за їх бажанням, кожному з них окремо. При цьому в кожному свідоцтві зазначається все спадкове майно і перелічуються всі спадкоємці та визначається частка спадщини. Якщо свідоцтво видається не на всю спадщину, в ньому обов'язково зазначається, яка частка спадщини залишається відкритою.

Як правильно оформити заяву про прийняття спадщини?

Кирило ЖОЛУДЄВ з Київщини.

Заяви про прийняття спадщини, про відмову від неї та про видачу свідоцтва про право на спадщину слід робити в письмовій формі. Справжність підпису на таких заявах нотаріально засвідчується. Не потрібно засвідчувати справжність підпису на заяві, яку спадкоємець подає особисто. У цьому разі державний нотаріус встановлює особу спадкоємця і перевіряє справжність його підпису. Якщо заява, на якій справжність підпису спадкоємця не засвідчена, надійшла поштою, вона приймається державним нотаріусом, а спадкоємцю пропонується надіслати заяву, оформлену належним чином, або прибути особисто до державної нотаріальної контори. Свідоцтво про право на спадщину видається спадкоємцям, що прийняли спадщину, тобто таким, які фактично вступили в управління або володіння спадковим майном.

Що необхідно зробити, якщо строк для прийняття спадщини пропущено?

Віктор ЛЯПАСОВ з Алупки.

Спадкоємці, які пропустили строк для прийняття спадщини, можуть бути за згодою всіх інших спадкоємців, що прийняли спадщину, включені до свідоцтва про право на спадщину як такі, що прийняли спадщину. Така згода спадкоємців повинна бути викладена письмово і подана державній нотаріальній конторі до видачі свідоцтва про право на спадщину. Якщо ж таких спадкоємців немає, доведеться звернутися до суду з заявою про продовження строку прийняття спадщини, при цьому обов'язково вказавши, з яких причин його пропущено. Якщо суддя продовжить строк, необхідно звернутися до державного нотаріуса. Він перевіряє факт смерті спадкодавця, час і місце відкриття спадщини, наявність підстав для закликання до спадкоємства осіб, які подали заяву, та склад спадкового майна, на яке видається свідоцтво про право на спадщину. На підтвердження цих обставин від спадкоємців обов'язково вимагаються відповідні документи. У разі відсутності в спадкоємців таких документів державний нотаріус вимагає копію рішення суду, що набуло законної сили, про встановлення місця відкриття спадщини.

Як здійснюється поділ успадкованого майна?

Катерина СВІТКО з Ніжина.

Поділ спадкового майна провадиться за згодою спадкоємців, які прийняли спадщину. У разі недосягнення згоди майно ділиться в судовому порядку відповідно до часток, належних кожному зі спадкоємців за законом або за заповітом. Поділ спадкового майна оформляється угодою спадкоємців або, за відсутності згоди, судовим рішенням.

Наталія ХОМЕНКО.

Мадридський тріумф

Водні види. Чемпіонат Європи. Мадрид (Іспанія). Українські спортовці здобули найбільшу кількість найвищих нагород — 11! Вони не збавили взятого високого темпу і не порушили «золотого» графіка виступів. В останні дні чемпіонами стали Олег Лисогор (50 м, брас), Андрій Сердинов (100 м, батерфляй), Денис Силантьєв (200 м, батерфляй), Антон Захаров (стрибки з 10-метрової вишки).

Сенсаційною стала перемога української чоловічої естафетної команди 4 х 100 м комплексного плавання.

Отже, Україна стала першою в Мадриді, здобувши 11 золотих, 3 срібні і 6 бронзових нагород. Друга Росія — 10, 15, 5, третя Італія — 8, 6, 11.

Хочеться побажати нашій славній збірній з плавання і стрибків у воду отак порадувати нас і на Олімпіаді в Афінах!

На знімку: броварчанин Олег Лисогор, котрий виграв у Мадриді три золоті нагороди.

Фото AFP.

Сезон відкриє матч за Суперкубок

Київ. Минулої п'ятниці відбулося спільне засідання виконкому ФФУ та ради ПФЛ України. Присутні насамперед розглянули і затвердили план-календар на перше коло наступного, чотирнадцятого, чемпіонату, який має розпочатися 15 липня. Президент ПФЛ Равіль Сафіуллін уточнив, що для учасників Кубка УЄФА можлива рокіровка у днях проведення матчів 1/32 Кубка України та поєдинків п'ятого туру, а також перенесення на 11/12 грудня матчів 13-го туру з участю наших представників у Кубку УЄФА, котрі делегували велику кількість своїх гравців до збірної України.

Отже, перше коло може завершитися як ніколи пізно. Це пов'язано зі зміною формату Кубка УЄФА. В цих змаганнях з нинішнього року після двох попередніх раундів відбудеться груповий турнір. А ще більше, ніж звично, гратиме національна збірна.

Потім було внесено зміни й до календаря другого кола і нинішнього чемпіонату. Річ у тому, що УЄФА змінила строки подання заявки на участь в єврокубках. Бо вже на 25 червня заплановано провести жеребкування кваліфікації Ліги чемпіонів і Кубка УЄФА. Отож з'явилася потреба закінчити тринадцятий чемпіонат нашої країни не 22 червня, як планували, а раніше. Поєдинки 28-го туру відбудуться 10 червня, 29-го — 14 і 15 червня («Оболонь» — «Арсенал»). А завершальний, 30-й, тур відбудеться 19 червня.

Далі президент ФФУ Григорій Суркіс розповів про хід ліцензування в Україні футбольних клубів вищої ліги. До 31 травня нинішнього року до УЄФА потрібно подати інформацію про видачу ліцензії або відмову в ній. 20 травня відбудеться засідання атестаційної комісії, котра і виносити ме остаточне рішення. Як зазначив голова тієї комісії Сергій Стороженко, окремі команди ще мають недоробки, які треба усунути найближчими днями.

За словами Григорія Суркіса, ФФУ буде послідовною і принциповою стосовно видачі ліцензій, бо федерація зробила все можливе, щоб допомогти клубам підготуватися до атестації. І тепер настав час спитати.

— Тих, хто зволікав з усуненням недоробок, ми попереджали, прохали, але час умовлянь минув. Хто не бажає виконувати умов атестації, ризикує позбутися місця у вищій лізі, — сказав Григорій Михайлович.

Віце-президент ФФУ Анатолій Біденко поінформував зібрання про хід будівництва навчально-тренувальних центрів на верхній території НСК «Олімпійський» і в селі Гореничах Київської області.

За рахунок інвестицій УЄФА та коштів Федерації футболу України втілюється в життя великомасштабний проект, про який давно мріяли. До речі, частину коштів на проведення проектних і будівельних робіт для спорудження навчально-тренувального центру федерації надають професіональні футбольні клуби вищої ліги за програмою УЄФА «Солідарність» (2 214 000 швейцарських франків, або 1 744 615 американських доларів) та ФІФА за програмою «Гол» — 400 000 американських доларів на будівництво футбольного поля зі штучним покриттям останнього покоління.

Передбачається, що цей центр стане місцем проведення навчально-тренувальної роботи не тільки всіх національних збірних команд, а й професіональних футбольних клубів, їх молодіжних, юніорських та юнацьких команд, а також проведення семінарів, конференцій та інших заходів атестування і навчання фахівців з футболу.

І насамкінець: перед стартом чотирнадцятого чемпіонату (10 липня) відбудеться матч за Суперкубок. На нейтральному полі зустрінуться чемпіон і володар Кубка України.

ЗВІДУСІЛЬ

Естафету підхоплює Африка

Футбол. Отже, всупереч застереженням автора відомої казки — Корнія Чуковського таки варто ходити до Африки гуляти. Адже там 2010 року вперше в історії відбудеться чемпіонат світу з футболу. А точніше — у Південно-Африканській Республіці. Жарти жартами, а саме так вирішив виконком ФІФА на своєму засіданні у Швейцарії. Претендентів було п'ятеро: Марокко, Єгипет, Лівія, Туніс і ПАР, яка, зрештою, здобула перемогу в цьому важкому тендері.

Перед початком голосування дискваліфікували Лівію, бо та наполягала на спільній заявці з Тунісом. А Туніс офіційно знявся з дистанції напередодні. Хоча про такі його наміри було відомо ще за тиждень.

ПАР із самого початку вважалася фаворитом. Вона, між іншим, привезла до Швейцарії найбільш представницьку делегацію, у складі якої були такі видатні політичні постаті, як Нельсон Мандела та Федерік де Клерк, архієпископ Десмонд Туту і нинішній президент країни Табо Мбекі.

Андрій Шевченко — «золота» бутса Італії

У матчі останнього туру чемпіонату італійської Серії А «Мілан» обіграв «Брешію» — 4:2. Один з м'ячів у переможців забив Андрій Шевченко. То було його 24-те влучення в турнірі. Отже, форвард збірної України — знову «золота» бутса Італії. «Мілан», як відомо, — чемпіон. Срібний і бронзовий призери — «Рома» та «Ювентус». Ці клуби, а ще й «Інтер», який фінішував четвертим, представлятимуть Італію в Лізі чемпіонів.

Поблажок нікому

Регбі. І останній свій матч чемпіонату Європи в дивізіоні А-2 збірна України провела на високій ноті. З рахунком 22:0 вона на стадіоні «Спартак» у Києві перемогла команду Нідерландів. Для наших спортовців ця зустріч уже нічого не вирішувала, підопічні Володимира Мухи достроково вибороли перше місце і в наступному році виступатимуть серед еліти європейського регбі. Але наші хлопці вирішили нікому не робити поблажок. До речі, протягом чемпіонату збірна України не зазнала жодної поразки.

Лікування за методом Прокопенка

Футбол. Чемпіонат країни. Вища ліга. 25-й тур. 16 травня.

«Волинь» — «Шахтар». 0:2. 15 000 глядачів. Голи: Воробей, 14, 30.

«Таврія» — «Чорноморець». 0:0. 11 000.

«Ворскла-Нафтогаз» — «Арсенал». 4:2. 9 500. Овеков, 12, Фронтіні, 75, 81, Шевцов, 86 — Монарьов, 26, Аристархов, 32.

«Металург» Д — «Кривбас». 1:2. 3 000. Ткаченко, 57 — Морозов, 18, 55. На 55-й хвилині з поля вилучено донечанина Не (фол останньої надії).

«Іллічівець» — «Дніпро». 3:1. 15 000. Закарлюка, 20, 74, Цихмейструк, 43 — Венглинський, 41. На 78-й хвилині з поля вилучено дніпропетровця Семочка (нецензурна лайка на адресу арбітра).

«Оболонь» — «Борисфен». 3:3. 3 000. Мазуренко, 51, з пенальті, Сергєєв, 82, 85 — Клименко, 45, 61, Дмитрук, 87.

«Зірка» — «Карпати». 3:0. 3 000. Погорєлов, 4, Кирилов, 26, Фірсов, 90+4.

	В	Н	П	М	О
Динамо	**18**	**4**	**2**	**48—16**	**58**
Шахтар	**17**	**4**	**4**	**46—18**	**55**
Дніпро	**14**	**7**	**4**	**40—20**	**49**
Металург Д	10	9	6	39—28	39
Чорноморець	9	12	4	31—24	39
Арсенал	9	7	9	30—29	34
Оболонь	9	7	9	25—28	34
Іллічівець	7	10	8	26—32	31
Кривбас	8	6	11	24—30	30
Борисфен	7	8	10	19—26	29
Волинь	7	6	12	21—34	27
Ворскла-Нафтогаз	6	8	11	22—36	26
Таврія	5	9	11	15—23	24
Металург Зп	5	8	11	18—29	23
Карпати	**5**	**7**	**13**	**18—29**	**22**
Зірка	**3**	**8**	**14**	**14—34**	**14**

Ще один матч цього туру — «Динамо» — «Металург» Зп — відбудеться сьогодні (початок зустрічі о 19.00).

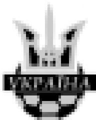
Погодьтеся, що одужання «Шахтаря» відбувається просто на очах. Куди й поділася скутість, пригніченість, розгублені, котрі дошкуляли останнім часом гравцям донецького клубу. Як тільки Віктор Прокопенко замінив Шустера біля керма колективу, враз повеселішали обличчя футболістів і, звичайно, численних прихильників команди.

І річ не в тому, що «Шахтар» виграв «всуху» матчі двох останніх турів. Головне, що ожили лідери команди. Прокопенко, який знає команду, мов своїх п'ять пальців, одразу повернув до атаки, туди, де йому і треба бути, Вороб'я. Дав шанс повірити в себе Попову, Старостякові, Шуткову. Нарешті, у гірників навіть зажевріла надія наздогнати динамівців. Адже чого на світі не буває!? Хоча і в таборі «Динамо», зрозуміло, не наївні хлопчики зібралися, котрі сидять склавши руки...

Утім, маємо офіційну інформацію, що Віктор Євгенович зголосився керувати командою лише у двох турах. Сьогодні батьки «Шахтаря» обіцяли оголосити прізвище нового тренера. Але, може, й не варто від добра добра шукати?..

Дехто вважає, що результат матчу в Маріуполі несподіваний. Та не все так просто. «Іллічівець» аж ніяк не пасе задніх у турнірній таблиці. В його лавах виступає тепер ціла група класних виконавців. А Микола Павлов, який свого часу успішно працював у «Дніпрі», либонь, вміє особливо налаштувати підопічних на зустрічі саме з дніпропетровцями. Окрім приємного для себе, азовці зробили добру послугу колективові з обласного центру, який ще більше відірвався від «Дніпра»-переслідувача.

Нарешті, про «Карпати», які вже вкотре програли. Цього разу — принциповому конкуренту, партнерові по нещастю. Звичайно, львів'яни ще не втратили шансів залишити «мертву» зону. Однак зробити їм це стає з кожним днем дедалі важче. Болото аутсайдерства поступово засмоктує цей самобутній колектив.

А з табло дивився Лобановський...

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

На знімку: перед матчем «Динамо» (Київ) — «Сконто» (Рига).

Футбол. Київ. Другий Міжнародний турнір пам'яті Валерія Лобановського. 12—14 травня. **Матч за третє-четверте місця. «Сконто» (Латвія, Рига) — «Динамо» (Грузія, Тбілісі). 1:0. Гол:** Мíхолап, 38. Цей футболіст на 50-й хвилині не реалізував пенальті.

Матч за перше-друге місця. «Динамо» (Україна, Київ) — «Шериф» (Молдова, Тирасполь). 4:0. Голи: Шацьких, 6, Верпаковскіс, 14, Несмачний, 55, Чернат, 84.

«Динамо»: Рева, Леко (Бідненко, 69), Белькевич (Чернат, 56), Пеєв, Шацьких (Мілевський, 56), Гіоане (Алессандро, 68), Верпаковскіс (Рінкон, 46), Амісулашвілі (Федоров, 77), Несмачний, Гавранчич, Алієв.

«Шериф»: Хуцан (Пащенко, 74), Гуменюк, Тархнішвілі, Приганюк, Іванов (Де Ліма, 65), Бланко (Жоарі, 71), Нестерук (Бичков, 50), Кузнецов (Браун, 50), Бєлорус (Шиман, 60), Баришев (Ярославський, 74), Лакуста.

У фінальному матчі цих представницьких змагань київське «Динамо» здобуло переконливу перемогу над чемпіоном Молдови і володарем Кубка Співдружності-2004 тираспольським «Шерифом». Отже, динамівці Києва вдруге заволоділи почесним призом.

Численна вболівальницька аудиторія (13000), яка прохолодного весняного вечора зібралася на трибунах динамівського стадіону, либонь, отримала задоволення від перебігу подій на полі. Завдяки злагодженим комбінаційним діям «Динамо» мало значно переконливіший вигляд. Голеві моменти кияни створювали частіше і грали з величезним задоволенням.

Можливо, хтось зауважить, що, мовляв, склад учасників міг би бути сильнішим. Однак динамівці цим не переймалися, а грали відповідально і класно. Адже більшість із них пам'ятала слова свого великого наставника. Валерій Васильович завжди казав, що найважливіше — сам процес, решта — другорядне.

По завершенні матчу відбулися нагородження команд та фантастично яскраве урочисте закриття турніру. Публіка щиро дякувала динамівцям за чудову гру, за красиву перемогу. А всі разом звертали погляд на табло, з якого на стадіон і своїх прихильників дивився Валерій Лобановський.

Сторінку підготував Віктор БРАНИЦЬКИЙ

РЕКЛАМА ТА ОГОЛОШЕННЯ

ОГОЛОШЕННЯ

Державна служба автомобільних доріг України (Укравтодор) запрошує інвесторів — юридичних осіб взяти участь у концесійному конкурсі на будівництво та експлуатацію автомагістралі від кордону з Росією до автодороги Київ—Харків—Довжанський в Харківській області.

Концесієдавець: Державна служба автомобільних доріг України (Укравтодор).

Об'єкт концесії: автомобільна дорога Іа категорії, 4 смуги руху; довжина ділянки — 48,7 км, тривалість будівництва — 4 роки; орієнтовна вартість будівництва — 630,41 млн. грн. (120,54 млн. євро).

Умови надання земельної ділянки: згідно з Земельним кодексом України.

Обсяг робіт, які фінансуються концесіонером: виконання проектно-вишукувальних та будівельно-монтажних робіт.

Обсяг робіт, послуг, виконання і надання яких повинен гарантувати концесіонер: будівництво і експлуатація автомобільної дороги протягом терміну концесії.

Обсяг відомостей про концесіонера: згідно з концесійною заявкою на участь у конкурсі, форма якої наведена у конкурсній документації для претендентів.

Основні обов'язки концесіонера: згідно з Законами України "Про концесії" та "Про концесії на будівництво та експлуатацію автомобільних доріг".

Фінансові та інші гарантії концесієдавця: згідно з законодавством України, вирішення питань, пов'язаних з відводом земель, відповідно до Законів України "Про концесії" та "Про концесії на будівництво та експлуатацію автомобільних доріг".

Розмір реєстраційного внеску: 170 грн. Перерахунок коштів виконати на розрахунковий рахунок інституту "Укрдіпродор" 26006301001578 в АКБ "Трансбанк" м. Київ МФО 300089 код 05416892.

Термін, на який надається концесія: 49 років.

Термін, до якого подаються:

заявки на участь у конкурсі - до 15 год. 00 хв. 15 липня 2004 року;

конкурсна пропозиція - до 15 год. 00 хв. 15 вересня 2004 року

за адресою: Україна, 03680 МСП. м. Київ -150, вул. Фізкультури, 9, кім. 612.

Термін, протягом якого оголошуються результати конкурсу: до 30 жовтня 2004 року.

Комісія, до якої слід звертатися для отримання конкурсної документації і додаткової інформації:

голова конкурсної комісії -Климпуш Мирослав Дмитрович;

відповідальний секретар комісії - Прокопенко Віталій Григорович

03680 МСП, Київ -150, вул. Фізкультури, 9; кім.612, тел/факс (38044) 227-01-85, 226-29-06, 227-61-35.

РЕГІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІКО-ПРАВОВИЙ ЦЕНТР З ПИТАНЬ БАНКРУТСТВА

ДОГОВІР З МІНІСТЕРСТВОМ ЕКОНОМІКИ ТА З ПИТАНЬ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ ВІД 24.05.01 ЗА № 14

проводить навчальний курс

АРБІТРАЖНИЙ КЕРУЮЧИЙ

(розпорядник майна, керуючий санацією, ліквідатор)

**з 24 по 29 травня 2004 р.
та з 21 по 26 червня 2004 р.**

і надає повний комплекс юридичних послуг

ДО УВАГИ АРБІТРАЖНИХ КЕРУЮЧИХ

Всіх у кого термін дії ліцензії закінчується,

запрошуємо на переатестацію

Адреса: 03113, м. Київ, пр. Перемоги, 57, 10 п.

(044) 495-21-18, 495-21-19(20)

e-mail: arbiter@ukr.net http:www.arbiter@kiev.ua

Господарський суд Кіровоградської області (25022, м. Кіровоград, вул. Луначарського, 29), Постановою № 14/126 від 27.04.2004 р. визнав банкрутом ТОВ ВКП «Цезар», інд. код 31213411 (25000, с. Шостаківка Кіровоградського району Кіровоградської області) і розпочав ліквідаційну процедуру.

Ліквідатором призначено Воловик М. В. (ліцензія Мінекономіки АА. № 419220, 25002, м. Кіровоград, а/с 61, тел. (0522) 22-51-38).

ОГОЛОШЕННЯ

Державна служба автомобільних доріг України (Укравтодор) запрошує інвесторів-юридичних осіб взяти участь у концесійному конкурсі на будівництво та експлуатацію Південної трансєвропейської автомагістралі Західний кордон - м. Київ на ділянці Вінниця - Київ (міжнародний транспортний коридор № 3), яка буде проходити по території Вінницької, Житомирської та Київської областей.

Концесієдавець: Державна служба автомобільних доріг України (Укравтодор).

Об'єкт концесії: автомобільна дорога І-а категорії, 4 смуги руху; довжина ділянки - 146 км, тривалість будівництва - 6 років; орієнтовна вартість будівництва - 2441,84 млн. грн.

Умови надання земельної ділянки: згідно з Земельним кодексом України.

Обсяг робіт, які фінансуються концесіонером: виконання проектно-вишукувальних та будівельно-монтажних робіт.

Обсяг робіт, послуг, виконання і надання яких повинен гарантувати концесіонер: будівництво і експлуатація автомобільної дороги протягом терміну концесії.

Обсяг відомостей про концесіонера: згідно з концесійною заявкою на участь у конкурсі, форма якої наведена у конкурсній документації для претендентів.

Основні обов'язки концесіонера: згідно з законами України "Про концесії" та "Про концесії на будівництво та експлуатацію автомобільних доріг".

Фінансові та інші гарантії концесієдавця: згідно з законодавством України, вирішення питань, пов'язаних з відводом земель, відповідно до Законів України "Про концесії" та "Про концесії на будівництво та експлуатацію автомобільних доріг".

Розмір реєстраційного внеску: 170 грн. Перерахунок коштів виконати на розрахунковий рахунок інституту "Укрдіпродор" 26006301001578 в АКБ "Трансбанк" м. Києва МФО 300089 код 05416892.

Термін, на який надається концесія : 49 років.

Термін, до якого подаються:

заявки на участь у конкурсі - до 15 год. 00 хв. 15 липня 2004 року;

конкурсна пропозиція - до 15 год. 00 хв. 15 вересня 2004 року

за адресою: Україна, 03680 МСП. м. Київ -150 , вул. Фізкультури, 9, кім. 612.

Термін, протягом якого оголошуються результати конкурсу: до 30 жовтня 2004 року.

Комісія, до якої слід звертатися для отримання конкурсної документації і додаткової інформації:

голова конкурсної комісії -Климпуш Мирослав Дмитрович;

відповідальний секретар комісії - Прокопенко Віталій Григорович

03680 МСП, Київ -150, вул. Фізкультури, 9; кім.612, тел/факс (38044) 227-01-85, 226-29-06, 227-61-35.

Господарським судом міста Києва (01030, м. Київ, вул. Б. Хмельницького, 44-Б) ухвалою від 27.04.2004 р. по справі № 15/155-б визнано банкрутом Товариство з обмеженою відповідальністю «Ленд-1» (м. Київ, пр-т Оболонський, 38; ідент. код 23154415; п/р № 2600400128 1 в ЗАТ «Український кредитний банк», МФО 321701) та відкрито ліквідаційну процедуру. Ліквідатором призначено арбітражного керуючого Качкурова Фаріта Васильовича, ліцензія серія АА № 250136, видана Міністерством економіки та з питань європейської інтеграції України 12.12.01 р. (м. Київ, вул. О. Бойченка, 8, кв. 319, тел-факс: (8044) 451-85-96).

Філія Агентства з питань банкрутства в Львівській області та ліквідатор «Самбірського міжколгоспного комбікормового заводу» п. Романчук С. Ю., 18 червня 2004 року о 10 год. 00 хв. проводять публічні торги з продажу майна банкрута — «Самбірського МКЗ», яке знаходиться за адресою: Самбірський р-н, с. Хлопчиці, а саме:

1. Вага АУ-30 — вартість 7200,00 грн. 2. Вага АУ-30 — вартість 7200,00 грн. 3. Резервуар (2 шт.) —вартість 323,00 грн. 4. Галерея транспортування зерна — вартість 354,35 грн. 5. Конвеєр І МГ-20 — вартість 1197,00 грн. 6. Транспортер на сирець — вартість 988,00 грн. 7. Транспортер І МГ-20 — вартість 988,00 грн. 8. Транспортер — вартість 988,00 грн. 9. Компресор — вартість 1482,00 грн. 10. Трансформатор ПТШ-34 — вартість 2808,00 грн. 11. Трансформатор 400 кВт (3 шт.) — вартість 5130,00 грн. 12. Погрузчик КШП-6 — вартість 1440,00 грн. 13. Ячейка КСО (3 шт.) — вартість 319,20 грн. 14. Щит ЩО-59 (2 шт.) —вартість 273,60 грн. 15. Розподільча шафа в цеху — вартість 57,00 грн. 16. Автомобілепідйомник (2 шт.) —вартість 1330,00 грн. 17. Автомобілепідйомник Р П — вартість 1208,40 грн. 18. Автомобілепогрузчик —вартість 532,00 грн. 19. Розгрузчик У-15 — вартість 997,50 грн. 20. Токарний верстат 1м 95, інв. № 233 —вартість 1482,00 грн. 21. Верстат фрезерний 11с 12м —вартість 3847,50 грн. 22. Фрезерний верстат ЛФ-200 —вартість 684,00 грн. 23. Свердлильний верстат 2м 112 — вартість 589,95 грн. 24. Верстат токарно-гвинторізний 16625 ПС — вартість 5670,00 грн. 25. Верстат наждачний — вартість 378,00 грн. 26. Газозварювальний апарат — вартість 324,00 грн. 27. зварювальний апарат (2 шт.) — вартість 1440,00 грн. 28. Зерносушарка ДКП — вартість 108,00 грн. 29. Міні-пекарня — вартість 640,80 грн. 30. Холодильне обладнання магазину (2 шт.) — вартість 449,28 грн. 31. Погрузчик — вартість 2304,00 грн. 32. Пресекстудер — вартість 1440,00 грн. 33. Ковш грейдерної установки — вартість 475,20 грн. Загальна вартість майна становить 54 648,78 грн.

Гарантійний внесок в розмірі 5% від початкової ціни продажу та реєстраційний збір в розмірі 17,00 грн. для реєстрації учасників вноситься на рахунок Філії Агентства з питань банкрутства в Львівській області № 260028218 в ЛОД АППБ «Аваль», МФО 325570, код ЄДРПОУ — 26254583 не пізніше ніж за три календарних дні до початку проведення торгів. Заявки на участь у аукціоні приймаються за адресою: м. Львів, вул. Тургенєва, 73 з 9.00 до 18.00 год. Кінцевий термін подачі заявок за три календарні дні до початку проведення торгів. Торги будуть проводитись за адресою: м. Львів, вул. Тургенєва, 73.

Додаткова інформація за тел. (0322) 393-265.

Господарським судом Сумської області (40011, м. Суми, вул. Рибалка, 2) порушена справа № 12/25-04 про визнання банкрутом Товариства з обмеженою відповідальністю АПК «Липоводолинська» (42500, Сумська обл., смт. Липова Долина, вул. Роменська, 51) код ЄДРПОУ 30822028, р/р 26007304 в Л-Долинському відділенні Ощадбанку, МФО 337698.

Розпорядником майна боржника призначено арбітражного керуючого Чжен Станіслава Павловича (42238, с. Будилка, Лебединського району, Сумської області, вул. Космонавтів, 5, тел. (05445) 33-341, ліцензія Міністерства економіки та з питань європейської інтеграції № 250088 від 30.11.01 р.

Заяви кредиторів та санаторів приймаються протягом місяця з дня опублікування оголошення.

Господарський суд м. Києва (01030, м. Київ, вул. Богдана Хмельницького, 44-В), порушив справу № 24/161-б про банкрутство Спільного українсько-російського підприємства з іноземними інвестиціями у вигляді акціонерного товариства закритого типу «Торгові дома «НЕВІД» (03057, м. Київ, вул. Металістів, буд. 17, к. 401, ідентифікаційний код в ЄДРПОУ 21622616, п/р 2600401336052 в Київській міській філії АКБ «Укрсоцбанк», МФО 322012).

Розпорядником майна призначено Соловйова Євгена Олександровича (ліцензія Міністерства економіки та з питань європейської інтеграції України АА № 419482 від 05.12.2002 року, адреса: 01030, м. Київ, вул. Чапаєва, 4, оф. 7, тел./факс 246-56-90).

Заяви кредиторів та санаторів приймаються протягом тридцяти днів з дня опублікування оголошення.

ТОВ «Агара», зареєстроване розпорядженням Шевченківською районною Радою народних депутатів м. Запоріжжя від 15.01.1993 р. за № 20 р., код ЄДРПОУ 13637897, ліквідується на підставі рішення зборів учасників.

Вимоги кредиторів приймаються ліквідаційною комісією за адресою: 69002, м. Запоріжжя, вул. Запорізька, 2, кв. 36 та за телефоном: 224-52-83 протягом двох місяців з дня опублікування оголошення.

Ухвалою від 15.04.04 р. господарський суд Дніпропетровської області (49600, м. Дніпропетровськ-27, вул. Куйбишева, 1-а) порушив справу № Б 15/46/04 про банкрутство Малого приватного підприємства «Едельвейс», 51400, Дніпропетровська область, м. Павлоград, вул. С.-Ценського, 23, р/р 26007158922001 в ПФ КБ «ПриватБанк», МФО 305727, ЄДРПОУ 13433462.

Розпорядником майна призначена Чеснова Наталія Володимирівна, ліцензія АА № 250312, 49101, м. Дніпропетровськ, пр. Кірова, 28-А, оф. 201.

Постановою Господарського суду Львівської області від 24.02. —03.03. 2004 р. (79000, м. Львів, вул. Личаківська, 81) ТзОВ «Добробут» (код. 20792865), розташоване по вул. Радоцинська, 8, м. Пустомити, Львівської області, визнано банкрутом та відкрита ліквідаційна процедура.

Ліквідатором призначено Джала Є. Ю. (м. Львів, вул. Ніжинська, 16/41, Свідоцтво про державну реєстрацію від 19.02.2001 р. № 3434-Ш. Ліцензія Міністерства економіки та європейської інтеграції України від 22.11.2001 р. АА № 250075).

Згідно Постанови Господарського суду Вінницької області від 11 травня 2004 року розпочато ліквідаційну процедуру по справі № 5/210-03 про банкрутство ВАТ «Агрохім», смт. Тростянець, Вінницької області (код ЄДРПОУ 05487610, р/р 260076191 в АППБ «Аваль», м. Вінниця, МФО 302247; р/р 2600501300151 в ВФ ТОВ «Укрпромбанк», м. Вінниця, МФО 302512; р/р 26007000368001 в ФВРУ «Банк Надра», МФО 302355).

Ліквідатором призначено арбітражного керуючого Вознякевич Н. І., м. Вінниця, вул. Хмельницьке шосе, 2-А, к. 712, т. ф. 39-97-85.

Подача позовних заяв про включення до реєстру вимог кредиторів припинено.

Товариство з обмеженою відповідальністю «АРТМАКС», ОКПО 32343449 — оголошує про ліквідацію. Розрахунковий рахунок № 26000757109001 в КРУ КБ «Приватбанк», МФО 321842. Претензії приймаються протягом 2-х місяців. Ліквідаційна комісія знаходиться за адресою: 03124, м. Київ, вул. М. Василенка, 7-А.

Постановою господарського суду Хмельницької області від 29.04.2004 року по справі № 13/12-Б визнано банкрутом Товариство з обмеженою відповідальністю «Торговий дім «Агро-Ойл» (32200, Хмельницька область, м. Деражня, вул. Бориса Олійника, 62, п/р № 260053955 в ХОД АППБ «Аваль» м. Хмельницького, МФО 315966, код ЄДРПОУ 31418331) та відкрито ліквідаційну процедуру. Ліквідатором призначено арбітражного керуючого Салатюка Дмитра Васильовича (ліцензія АА № 485234 від 17.03.2003 р., 03150, м. Київ, а/с № 381, тел. (044) 239-23-90).

Господарським судом Донецької області (83048, м. Донецьк, вул. Артема, 157) 09.04.2004 р. порушено справу № 5/83Б про банкрутство Колективної фінансово-промислової компанії «УкрАспром» (код ЄДРПОУ 20384250, 84600, м. Горловка-1, Донецької області, пр. Леніна, 25, п/р 26008192178001 у ГФ КБ «Приватбанк», м. Горлівка, МФО 355515).

Розпорядником майна призначено Карпачову Неллі Карібуловну, ліцензія № 630084 від 12.12.03 р. (83112, м. Донецьк, вул. Самойлова, 9/8, тел. 63-89-12).

Господарським судом Вінницької області (21036, м. Вінниця, Хмельницьке шосе, 7) по справі № 5/276-04 в порядку ст. 52 Закону «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом визнано товариство з обмеженою відповідальністю «Погребищенський торговий дім» код ЄДРПОУ 30088283 (22200, Вінницька область, м. Погребище, вул. Б. Хмельницького, 75, р/р 260005052 в Вінницькій обласній дирекції АППБ «Аваль», МФО 302247).

Ліквідатором призначено представника Погребищенського відділення Липовецької МДПІ Глуханюка В. В. (22200, Вінницька область, м. Погребище, вул. Б. Хмельницького, 110).

Претензії кредиторів приймаються протягом 30 календарних днів з дня публікації.

Господарським судом Житомирської області (10002, м. Житомир, майдан Путятинський, 3/65) постановою від 08.04.04 р. по справі № 4/121 «Б», Спільне багатопрофільне підприємство «Юсі» (адреса: 10014, м. Житомир, вул. Московська, № 28, кв. 24, п/р 26006301170086, в філії Житомирське Центральне відділення Промінвестбанку», МФО 311056, код ЄДРПОУ 13562917), визнано банкрутом та відкрита ліквідаційна процедура.

СТАРОКИЇВСЬКИЙ БАНК

Голова Правління Ю.В. Яременко

Головний бухгалтер К.А. Спиридонова

Баланс за 2003 рік

(тис. грн.)

Рядок	Найменування статті	На звітну дату поточн. кварталу	На кінець попередн. фін. року
	АКТИВИ		
1	Грошові кошти та залишки в НБУ	23381	36433
2	Казначейські та інші цінні папери, що рефінансуються Національним банком України, та цінні папери, емітовані Нац. банком України	174	522
3	Кошти в інших банках	15582	9099
4	Цінні папери на продаж	0	0
5	Кредити та заборгованість клієнтів	79383	45829
6	Інвестиційні цінні папери	66	37
7	Довгострокові інвестиції до асоційованих компаній і дочірніх установ	0	0
8	Основні засоби та нематеріальні активи	5628	7266
9	Нараховані доходи до отримання	299	572
10	Інші активи	10918	8422
11	**Усього активів**	**135431**	**108180**
	ЗОБОВ'ЯЗАННЯ		
12	Кошти банків	0	0
13	Кошти клієнтів	109242	83750
14	Інші депозити	0	0
15	Боргові цінні папери, емітовані банком	0	0
16	Нараховані витрати до сплати	1114	763
17	Інші зобов'язання	1045	3224
18	**Усього зобов'язань**	**111401**	**87737**
	ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ		
19	Статутний капітал	12000	9600
20	Капіталізовані дивіденди	0	0
21	Акції, що викуплені в акціонерів	0	0
22	Емісійні різниці	0	0
23	Резерви та фонди банку	1978	1709
24	Результати переоцінки основних засобів та нематеріальних активів	2823	2561
25	Результат минулих років	1289	1289
26	у тому числі сума переоцінки у разі вибуття необоротних активів	0	0
27	Прибуток звітного року, що очікує затвердження	5940	5384
28	Збитки звітного року, що очікує затвердження	0	0
29	Результат поточного року	0	0
30	**Усього власного капіталу**	**24030**	**20443**
31	**Усього пасивів**	**135431**	**108180**

Звіт про фінансові результати за 2003 рік

(тис. грн.)

Рядок	Найменування статті	На звітну дату кварталу: поточн. року	На звітну дату кварталу: попередн. фін. року
1	Чистий процентний дохід	7170	4664
2	Чистий комісійний дохід	4602	3463
3	Дивідендний дохід	0	0
4	Чистий торговельний дохід	568	546
5	Прибуток/збиток від інвестиційних цінних паперів	0	0
6	Прибуток від довгострокових інвестицій в асоційовані компанії й дочірні установи та інших інвестицій	0	0
7	Інший операційний дохід	0	3
8	**Усього доходів**	**12340**	**8676**
9	Загальноадміністративні витрати	-3748	-1623
10	Витрати на персонал	-2035	-1098
11	**Прибуток від операцій**	**6558**	**5955**
12	Витрати на безнадійні та сумнівні борги	-617	-391
13	**Прибуток до оподаткування**	**5941**	**5564**
14	Податок на прибуток	0	-180
15	**Прибуток після оподаткування**	**5941**	**5384**
16	Непередбачені доходи/витрати	-1	0
17	**Чистий прибуток/збиток банку**	**5940**	**5384**
18	Чистий прибуток на одну просту акцію	0	0
19	Скоригований чистий прибуток на одну просту акцію	0	0

АУДИТОРСЬКИЙ ВИСНОВОК

АКЦІОНЕРАМ ТА ПРАВЛІННЮ АБ "Старокиївський банк"

Нами була проведена аудиторська перевірка наведених далі балансу, звітів про фінансові результати, зміни у власному капіталі та рух грошових коштів за рік Акціонерного банку "Старокиївський банк" (надалі-Банк) станом на 31 грудня 2003 р. Відповідальність стосовно зазначеної фінансової звітності, а також за вхідні залишки на початок звітного року несе керівництво Банку. Ці фінансові звіти були підготовлені керівництвом Банку у відповідності з порядком ведення бухгалтерського обліку в банках України. Нашими обов'язками є винесення оцінки щодо цих звітів, виходячи з результатів аудиторської перевірки.

Ми провели аудиторську перевірку згідно з вимогами законодавства України та Стандартами аудиту та етики Міжнародної федерації бухгалтерів, що прийняті як Національні стандарти аудиту згідно з рішенням Аудиторської палати України № 122 від 18.04.2003 р. Ці стандарти зобов'язують нас планувати і здійснювати аудиторську перевірку з метою одержання ґрунтовного переконання, що у фінансових звітах відсутні істотні перекручення. Аудит включає дослідження на основі тестів, аудиторських процедур, які підтверджують суми та розкриття інформації у фінансових звітах. Аудиторська перевірка містить в собі оцінку застосованих принципів бухгалтерського обліку й суттєвих попередніх оцінок, здійснених управлінським персоналом, а також оцінку загального подання фінансових звітів. Ми вважаємо, що проведена нами аудиторська перевірка забезпечує обґрунтовану підставу для висловлення нашої думки.

На нашу думку фінансова звітність справедливо й достовірно, в усіх суттєвих аспектах, відображає фінансовий стан Банку на 31.12.2003 р., а також результати його діяльності та рух грошових коштів за рік, що закінчився, відповідно до законодавства України та вимогам НБУ.

Не виражаючи умовно-позитивної думки, ми звертаємо увагу на коментарі до примітки "Кредити та заборгованість клієнтів" до фінансових звітів стосовно зваженого підходу визнання фінансового стану позичальників.

Директор аудиторської фірми "Фінком аудит"
(Свідоцтво АПУ № 0618, сертифікат серії АБ 000070)
м. Київ, 14 квітня 2004 р.

О.А.Мазур

Господарський суд Луганської обл. (91000, м. Луганськ, пл. Героїв ВВВ, 3а) постановою від 19.04.2004 р. у справі № 10/207б визнав банкрутом та відкрив ліквідаційну процедуру Приватного підприємства «Гелій» (юридична адреса: 93100, Луганська обл., м. Лисичанськ, вул. Резинщиків, 1; ІПН 23477741).

Ліквідатором призначено арбітражного керуючого Лободу Валерія Олексійовича (ліцензія АА № 630088 від 15.12.2003 р., адреса: 93193, Луганська обл., м. Новодружеськ, вул. Миру, 4/6).

Заяви кредиторів приймаються протягом місяця від дня публікації оголошення.

Постановою Господарського суду Луганської області від 15.12.2003 р. по справі № 10/115б визнано банкрутом ВАТ «Петровський завод залізобетонних виробів» (м. Петровське, вул. Леніна, 1, р/р 2600330120355 в Філії Відділення «Промінвестбанку», МФО 304375, ЗКПО 01033208).

Згідно Постанови Господарського суду Луганської області від 22.03.2003 р. ліквідатором призначено арбітражного керуючого Джеджея Л. А. (м. Луганськ, вул. Октябрьська, 31-а. Ліцензія АА № 630091 від 10.12.2003 р.). Довідки за тел. 8-0642-59-01-64.

Господарський суд Сумської області (40477, м. Суми, вул. Рибалко, 2) Постановою від 18 березня 2004 року у справі за № 7/94 визнав Агрофірму у формі Товариства з обмеженою відповідальністю «Весна» (Сумська обл., Кролевецький р-н, с. Литвиновичі, код за ЄДРПОУ 30827775) банкрутом і відкрив ліквідаційну процедуру.

Ліквідатором банкрута призначено арбітражного керуючого Мальованого Олександра Павловича, ліцензія серії АА № 250426 від 22.03.2002 року (адреса: 40030, м. Суми, вул. Кірова, 25, 4-й поверх).

ТзОВ «Влада плюс» (код ЄДРПОУ 20831223) зареєстроване Реєстраційною Палатою Департаменту економічної політики та ресурсів Львівського міськвиконкому 28 серпня 1996 року за № 114, повідомляє про свою ліквідацію.

Претензії приймаються протягом двох календарних місяців з дня опублікування об'яви.

Благодійний Фонд «Керен Ор» Повідомляє про свою ліквідацію (код ЄДРПОУ 26254077), Місце знаходження: м. Київ, вул. Костантінівська, 20/14, кв. 22. Претензії приймаються протягом 2 місяців з моменту публікації оголошення.

Господарським судом Хмельницької області (29000, м. Хмельницький, Майдан Незалежності, 1) за заявою Державної податкової інспекції у м. Хмельницькому у справі № 13/3—Б (постанова суду від 29.04.2004 р.) колективне підприємство міськколокозавод, код ЄДРПОУ 02772116, 29000, м. Хмельницький, вул. Кам'янецька, 137, р/р 26002220016001 в банку «Україна», МФО 315308 визнано банкрутом та розпочато ліквідаційну процедуру.

Ліквідатором призначено Синишина Олега Андрійовича (м. Хмельницький, вул. Проскурівського Підпілля, 48, т. 80679205078, ліцензія серія АА № 484194 від 29.12.2002 р.).

Постановою Господарського суду Луганської області від 15.01.2004 р. по справі № 12/128б визнано банкрутом Дочірнє підприємство «Луганська фабрика литевого взуття» Акціонерного товариства закритого типу «Лугань» (91017, м. Луганськ, вул. Слов'янська, 2, р/р 26007194230001 в ЛФ КБ «Приватбанк», МФО 304795, ЗКПО 21841637).

Ліквідатором банкрута призначено арбітражного керуючого Джеджея Л. А. (м. Луганськ, вул. Октябрьська, 31-а. Ліцензія АА № 630091 від 10.12.2003 р.) Довідки за тел. 8-0642-59-01-64.

Річний фінансовий звіт АКБ "МЕРКУРІЙ" на 1 січня 2004 року

Баланс
За станом на 1 січня 2004 року
АКБ "МЕРКУРІЙ", Харків

(тис.грн.)

Рядок	Найменування статті	Звітний рік	Попередній рік
		Розрахунок статті	
	АКТИВИ		
1	Грошові кошти та залишки в НБУ	21266	11502
2	Казначейські та інші цінні папери, що рефінансуються Національним банком України, та цінні папери, емітовані Національним банком України	27	84
3	Кошти в інших банках	20025	12384
4	Цінні папери на продаж	7400	5500
5	Кредити та заборгованість клієнтів	145724	86204
6	Інвестиційні цінні папери	-	-
7	Інвестиції в асоційовані і дочірні компанії	-	-
8	Основні засоби та нематеріальні активи	15731	12379
9	Нараховані доходи до отримання	381	212
10	Інші активи	5111	996
11	**Усього активів**	**215665**	**129261**
	ЗОБОВ`ЯЗАННЯ	**-**	**-**
12	Кошти банків	11132	-
13	Кошти клієнтів	150998	90802
14	Інші депозити	-	-
15	Боргові цінні папери, емітовані банком	1913	-
16	Нараховані витрати до сплати	3654	880
17	Інші зобов'язання	9188	6000
18	**Усього зобов`язань**	**176885**	**97682**
	ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ	**-**	**-**
19	Статутний капітал	24000	19500
20	Капіталізовані дивіденди	-	-
21	Акції, що викуплені в акціонерів	-	-
22	Емісійні різниці	-	-
23	Резерви та інші фонди банку	2760	2583
24	Результати переоцінки необоротних активів	7768	5735
25	Нерозподілений прибуток (непокритий збиток) минулих років	232	232
26	Прибуток/збиток за звітний рік	4020	3529
27	**Усього власного капіталу**	**38780**	**31579**
28	**Усього пасивів**	**215665**	**129261**

Керівник банку **Соловйов В. П.**
Головний бухгалтер **Акімова В. В.**

Звіт про фінансові результати
За станом на 1 січня 2004 року
АКБ "МЕРКУРІЙ", м. Харків

(тис.грн.)

Рядок	Найменування статті	Звітний рік	Попередній рік
		Розрахунок статті	
1.1	Процентний дохід	23795	15079
1.2	Процентні витрати	-11435	-6116
1	**Чистий процентний дохід**	**12360**	**8963**
2.1	Комісійний дохід	5542	3214
2.2	Комісійні витрати	-249	-199
2	**Чистий комісійний дохід**	**5293**	**3015**
3	Дохід у вигляді дивідендів	-	-
4	Чистий торговельний дохід	677	797
5	Прибуток/збиток від інвестиційних цінних паперів	-	-
6	Прибуток від інвестицій в асоційовані та дочірні компанії	-	-
7	Інший дохід	222	137
8	**Операційний дохід**	**18552**	**12912**
9	Збиток від інвестицій в асоційовані та дочірні компанії	-	-
10	Загальні адміністративні витрати	-4525	-3189
11	Витрати на персонал	-6255	-4787
12	Інші витрати	-737	-450
13	**Прибуток від операцій**	**7035**	**4486**
14	Чисті витрати на формування резервів	-195	149
15	**Прибуток до оподаткування**	**6840**	**4635**
16	Витрати на податок на прибуток	-2827	-1122
17	**Прибуток після оподаткування**	**4013**	**3513**
18	Непередбачені доходи/витрати	7	16
19	**Чистий прибуток/ збиток банку**	**4020**	**3529**
20	Чистий прибуток на одну просту акцію	-	-
21	Скоригований чистий прибуток на одну просту акцію	-	-

Керівник банку **Соловйов В. П.**
Головний бухгалтер **Акімова В. В.**

Звіт про власний капітал за станом на 1 січня 2004 року

(тис.грн.)

Рядок	Найменування статті	Примітки	Статутний капітал, зареєстрований, сплачений	Викуплені власні акції	Капіталізовані дивіденди	Емісійні різниці	Резерви та інші фонди банку	Нерозподілений прибуток (не покритий збуток)	Результати переоцінки	Капітал, резервні та інші фонди, усього	Попередній рік
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	Залишок на 1 січня		19500	-	-	-	2583	3762	5734	31579	28779
2.1	Коригування: Зміна облікової політики		-	-	-	-	-	-	-	-	-
2.2	Виправлення помилок		-	-	-	-	-	-	-	-	-
2	Скоригований залишок на початок року		19500	-	-	-	2583	3762	5734	-	-
3	Переоцінка необоротних активів		-	-	-	-	-	-	+2033	+2033	-288
4	Сума результа тів переоцінки необоротних ак тивів у разі їх ви буття		-	-	-	-	-	-	-	-	-
5	Чистий прибуток звітного року		-	-	-	-	-	4020	-	4020	3529
6	Розподіл прибутку до загальних резервів банку		-	-	-	-	-	-	-	-	-
7	Розподіл прибутку до резервних фондів		-	-	-	-	+176	-176	-	-	-
8	Розподіл прибутку до інших фон дів банку		-	-	-	-	-	-	-	-	-
9	Дивіденди, що сплачені у звітному році		-	-	-	-	-	-3352	-	-3352	-2441
10	Дивіденди, що капіталізовані у звітному році		-	-	-	-	-	-	-	-	-
11	Сплата до рані ше зареєстрованого статутного капіталу		-	-	-	-	-	-	-	-	2000
12	Внески за акція ми нового випуску		4500	-	-	-	-	-	-	4500	-
13	Викуплені власні акції		-	-	-	-	-	-	-	-	-
14	Продаж раніше викуплених влас них акцій		-	-	-	-	-	-	-	-	-
15	Анульовані рані ше викуплені акції		-	-	-	-	-	-	-	-	-
16	Залишок за станом на кінець дня 31 грудня звітного року		24000	-	-	-	2759	4254	7767	38780	31579

Керівник банку **Соловйов В. П.**
Головний бухгалтер **Акімова В. В.**

Звіт про рух грошових коштів
за станом на 1 січня 2004 року
(непрямий метод)

(тис.грн.)

Рядок	Найменування статті	Примітка	Звітний рік	Попередній рік
	I. Операційна діяльність			
1	Чистий прибуток (збиток) поточного періоду		4020	3529
	Поправки чистого прибутку			
2	Нараховані витрати		2774	415
3	Нараховані доходи		-169	-103
4	Амортизація основних засобів		1068	715
5	Резерви під сумнівні борги, знецінення активів		220	-148
6	Торговельний результат		-423	581
7	Нарахований та від-строчений податок		28	182
8	Прибуток (збиток) від продажу інвестицій		-	-
9	Прибуток від довгострокових інвестицій в асоційовані компанії		-	-
10	Амортизація дисконту і премії цінних паперів		-258	-71
11	Інший рух коштів, які не є грошовими		1802	-40
12	Чистий грошовий при-буток від поточних операцій банку		9062	5060
13	Зменшення (збільшення) коштів, які розміщені в інших банках, кредитів та передоплат іншим банкам		-2654	-3347
14	Зменшення (збільшення) кредитів, які надані клієнтам		-59720	-41193
15	Зменшення (збільшення) інших активів		-5425	-1084
16	Збільшення (зменшення) коштів, які отримані від Національного банку України		5800	-
17	Збільшення (зменшення) коштів інших банків		5332	-
18	Збільшення (зменшення) поточних та депозитних рахунків		60190	25773
19	Збільшення (зменшення) інших зобов'я-зань		1236	-105
20	Реалізація (придбання) цінних паперів у портфелі банку на продаж		-1414	-581
21	Чисте збільшення (зменшення) активів та зобов'язань від операційної діяльнос-ті		3345	-20537
22	Чистий приплив (відплив) грошових коштів від операційної діяльності		12407	-15477
	II. Інвестиційна діяльність			
23	Реалізація (придбання) інвестиційних паперів		406	131
24	Зменшення (збільшення) інвестицій в асоційовані компанії		-	-
25	Зменшення (збільшення) інвестицій у дочірні установи		-	-
26	Зменшення (збільшення) основних за-собів та нематеріальних активів		-2443	-1179
27	Чистий відплив гро-шових коштів від ін-вестиційної діяльності		-2037	-1048
	III. Фінансова діяльність			
28	Збільшення (зменшення) цінних паперів власного боргу		1762	-
29	Збільшення (зменшення) субординованих зобов`язань		1499	1
30	Збільшення (зменшення) сплаченого акціонерного капіталу		4500	2000
31	Дивіденди, що сплачені протягом звітного періоду		-3342	-2435
32	Чистий приплив грошових коштів від фінансової діяльності		4419	-434
33	Чисте збільшення (зменшення) грошових коштів та їх еквівалентів		14789	-16959
34	**Грошові кошти та їх еквіваленти на початок року**		**20539**	**37498**
35	**Грошові кошти та їх еквіваленти на кінець року**	**33**	**35328**	**20539**

Керівник банку **Соловйов В. П.**
Головний бухгалтер **Акімова В. В.**

АУДИТОРСЬКИЙ ВИСНОВОК
за наслідками перевірки незалежним аудитором - АФ "СТАВР" повноти та достовірності фінансової звітності АКБ "Меркурій" за 2003 рік

Акціонерам АКБ "Меркурій"

Згідно із Договором № 6 від 11.11.03 р. та Завданням № 1 від 26.12.03 р. аудиторська фірма "СТАВР" провела аудит поданої в додатку фінансової звітності АКБ "Меркурій" (далі - Банк) за 2003 рік. Відповідальність за фінансову звітність та інформацію, яка подається до Національного банку України, несе керівництво Банку. Ми несемо відповідальність за висловлення думки щодо цієї фінансової звітності на підставі аудиторської перевірки.

Ми провели аудиторську перевірку згідно з вимогами законодавства України, у тому числі Стандартів аудиту та етики Міжнародної федерації бухгалтерів, що прийняті як Національні стандарти аудиту. Аудиторську перевірку було заплановано і проведено з метою одержання обґрунтованої впевненості в тому, що фінансова звітність не містить суттєвих викривлень. Аудит включає перевірку шляхом тестування доказів, які підтверджують суми та розкриття інформації у фінансовій звітності. Аудиторська перевірка включає також оцінку застосовуваних принципів бухгалтерського обліку й суттєвих попередніх оцінок, здійснених керівництвом Банку, а також оцінку загального подання фінансової звітності. Ми вважаємо, що проведена нами аудиторська перевірка забезпечує обґрунтовану підставу для висловлення нашої думки.

На нашу думку, складена Банком фінансова звітність відображає достовірно, в усіх суттєвих аспектах, дійсний фінансовий стан Банку та викладену у цій звітності інформацію згідно з вимогами, що встановлені у законодавчих та нормативно-правових актах України.

Аудиторська фірма "СТАВР" підтверджує достовірність, повноту та відповідність законодавству України такої фінансової звітності Банку та інформацію, яка подається до Національного банку України:

- загальну інформацію про діяльність Банку у 2003 році;
- баланс Банку станом на 01.01.04 р.;
- звіт про фінансові результати Банку на 01.01.04 р.;
- звіт про власний капітал Банку на 01.01.04 р.;
- звіт про рух грошових коштів Банку на 01.01.04 р.;
- примітки до звітів Банку за 2003 рік;
- таблицю строків активів та пасивів Банку станом на 01.01.04 р.;
- інформацію про достатність резервів та капіталу Банку у 2003 році;
- інформацію про адекватність бухгалтерського обліку, процедур внутрішнього аудиту та заходів контролю Банку вимогам нормативно-правових актів Національного банку України.

Директор аудиторської фірми "Ставр"
Сертифікат аудитора серії Б №000023 від 27.04.98 р.,
Продовжений до 01.01.05р рішенням Комітету з питань сертифікації аудиторів банків НБУ від 13.11.03р.

В.П. Пантелєєв

15 березня 2004 року
пр. Московський 120, к.78, м. Харків, Україна

Консолідована звітність АКБ «ФІНБАНК»

АКБ «ФІНБАНК» Консолідований баланс за 2003 рік

(тис. грн.)

Рядок:	Найменування статті	Звітний рік	Попередній рік:
	АКТИВИ		
1.	Грошові кошти та залишки в НБУ	7287	2027
2.	Казначейські та інші цінні папери, що рефінансуються НБУ, та цінні папери, емітовані НБУ	0	0
3.	Кошти в інших банках	723	632
4.	Цінні папери на продаж	0	10526
5.	Кредити та заборгованість клієнтів	18318	6858
6.	Інвестиційні цінні папери	10343	382
7.	Інвестиції в асоційовані компанії	95	95
8.	Гудвіл при консолідації	0	1
9.	Основні засоби та нематеріальні активи	1921	411
10.	Нараховані доходи до отримання	35	97
11.	Інші активи, у тому числі:	744	957
11.А.	Активи небанківських установ	0	0
12.	Усього активів	39466	21986
	ЗОБОВ'ЯЗАННЯ		
13.	Кошти банків	0	0
14.	Кошти клієнтів	15732	4397
15.	Інші депозити	0	0
16.	Боргові цінні папери	0	0
17.	Нараховані витрати до сплати	97	33
18.	Інші зобов'язання, у тому числі:	5728	664
18 А	зобов'язання небанк. установ	0	0
19.	Усього зобов'язань	21557	5094
20.	Частка меншості	0	0
	ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ		
21.	Статутний капітал	16000	16000
22.	Капіталізовані дивіденди	0	0
23.	Акції, викуплені в акціонерів	0	0
24.	Емісійні різниці	0	0
25.	Накопичені курсові різниці	0	0
26.	Резерви та інші фонди	531	368
27.	Результати переоцінки	389	0
28.	Нерозподілений прибуток (непокритий збиток) минул. років	360	360
29.	Прибуток/збиток за звітний рік	628	164
30.	Усього власного капіталу	17909	16892
31.	Усього пасивів	39466	21986

В. о. Голови Правління **Я. Я. Миколів**
Головний бухгалтер **С. А. Кiселюк**

АКБ «ФІНБАНК» Консолідований звіт про рух грошових коштів (за непрямим методом) за 2003 рік

(тис. грн.)

Рядок:	Найменування статті	Звітний рік	Попередній рік:
	I. Операційна діяльність		
1.	Чистий прибуток(збиток) поточного періоду	629	164
	Поправки чистого прибутку		
2.	Нараховані витрати	97	(33)
3.	Нараховані доходи	35	(250)
4.	Амортизація основних засобів	249	(69)
5.	Резерви під сумнівні борги, знецінення активів	(713)	270
6.	Торговельний результат	(119)	(349)
7	Нарахований та відстрочений податок	1	0
8.	Прибуток(збиток) від продажу інвестицій	(1)	0
9.	Прибуток від довгострокових інвестицій в асоційовані компанії	0	0
10.	Амортизація дисконту і премії цінних паперів	0	0
11	Інший рух коштів, які не є грошовими	719	(342)
12	Чистий грошовий прибуток від поточних операцій банку	897	(609)
13.	Зменшення(збільшення) коштів, які розміщені в інших банках, кредитів та передоплат іншим банкам	(92)	4700
14	Зменшення(збільшення) кредитів, які надані клієнтам	(10345)	9833
15.	Зменшення(збільшення) інших активів	(1787)	0
16.	Збільшення(зменшення) коштів, які які отримані від НБУ	0	0
17.	Збільшення(зменшення) коштів інших банків	0	(4700)
18.	Збільшення(зменшення) поточних та депозитних рахунків	11335	385
19	Збільшення(зменшення) інших зобов'язань	0	0
20.	Реалізація(придбання) цінних паперів у портфелі банку на продаж	10526	(7499)
21.	Чисте збільшення(зменшення) активів та зобов'язань від операційної діяльності	9637	2719
22.	Чистий приплив(відплив) грошових коштів від операційної діяльності	10534	2110
II.	Інвестиційна діяльність		
23.	Реалізація(придбання) інвестиційних паперів	(9961)	(439)
24.	Зменшення(збільшення) вкладень в асоційовані компанії	0	(95)
25.	Зменшення(збільшення) вкладень у дочірні установи	0	0
26.	Зменшення(збільшення) основних засобів та нематеріальних активів	(746)	(144)
27.	Чистий відплив грошових коштів інвестиційної діяльності	(10707)	(678)
	III. Фінансова діяльність		
28.	Збільшення(зменшення) цінних паперів власного боргу	0	0
29.	Збільшення(зменшення) субординованих зобов'язань	5550	0
30.	Збільшення(зменшення) сплаченого акціонерного капіталу	0	0
31.	Дивіденти, що сплачені протягом звітного періоду	(27)	(566)
	У тому числі:		
31.	А. дивіденди, що сплачені акціонерам компанії	0	0
31.	Б. дивіденди, що сплачені власникам частки меншості	0	0
32.	Чистий приплив грошових коштів від фінансової діяльності	5523	(566)
33.	Чисте збільшення(зменшення) грошових коштів та їх еквівалентів	5350	866
34.	Різниці в результаті переведення коштів у різних валютах	0	0
35.	Грошові кошти та їх еквіваленти на початок року	2659	1793
36.	Грошові кошти та їх еквіваленти на кінець року	8009	2659

В. о. Голови Правління **Я. Я. Миколів**
Головний бухгалтер **С. А. Кiселюк**

АКБ «ФІНБАНК» Консолідований звіт про фінансові результати за 2003 рік

(тис. грн.)

Рядок:	Найменування статті	Звітний рік	Попередній рік:
1.1	Процентний дохід	1934	2248
1.2	Процентні витрати	(465)	(268)
1.	Чистий процентний дохід	1469	1980
2.1	Комісійний дохід	1265	762
2.2	Комісійні витрати	(735)	(242)
2.	Чистий комісійний дохід	530	520
3.	Дохід у вигляді дивідентів	0	0
4.	Чистий торговельний дохід	647	349
5.	Прибуток/збиток від інвестиційних цінних паперів	0	0
6.	Прибуток від інвестицій в асоційовані та дочірні компанії та ін. інвестицій, у т. ч. частка:	0	0
6.1	прибутку від інвестицій в асоційовані компані·	0	0
7.	Інший дохід	582	0
8.	Фінансові результати від операційної діяльності небанківських установ	0	1
9.	Операційний дохід	3228	2850
10.	Збиток від інвестицій в асоційовані та дочірні компанії та інших інвестицій, у т. ч.:	1	0
10.1	збиток від інвестицій в асоційовані компанії	1	0
11.	Загальні адміністративні витрати	(1060)	(1203)
12.	Витрати на персонал	(1170)	(1039)
13.	Інші витрати	(1032)	(761)
14.	Прибуток від операцій	(35)	(153)
15.	Чисті витрати на формування резервів	624	270
16.	Прибуток до оподаткування	589	117
17.	Витрати на податок на прибуток	(290)	(6)
18.	Прибуток після оподаткування	299	111
19.	Непередбачені доходи/витрати	329	53
20.	Частка меншості	0	0
21.	Прибуток/збиток консолідованої групи	628	164

В. о. Голови Правління **Миколів Я. Я.**
Головний бухгалтер **Кiселюк С. А.**

АКБ "Фінбанк" Консолідований звіт про власний капітал

На 01 січня 2004 року

Рядок	Найменування статті	Статутний капітал зареєстро-ваний, сплачений	Викуплені власні акції	Капіталі-зовані дивіденди	Емісійні різниці	Резерви та інші фонди	Накопичені курсові різниці	Нерозподі-лений прибуток	Резуль-тат переоцінки	Капітал, резервні та інші фонди (усього)	Попередній рік
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	Залишок на 1 січня звітного року	16000				368		524		16892	17291
2	Скоригований залишок на початок року	16000				368		524		16892	17291
2.1	Коригування: Зміна облікової політики										
2.2	Виправлення помилок										
3	Переоцінка необоротних активів								389	389	
4	Сума результатів переоцінки необоротних активів, у разі їх вибуття										
5	Переоцінка інвестицій асоційованих та дочірніх компаній										
6	Накопичені курсові різниці										
7	Чистий прибуток звітного року							628		628	164
8	Розподіл прибутку до загальних резервів					155		(155)			
9	Розподіл прибутку до резервних фондів					8		(8)			
10	Розподіл прибутку до інших фондів банку										
11	Дивіденди, що сплачені в звітному році										(563)
12	Дивіденди, що капіталізовані в звітному році										
13	Сплата до раніше зареєстрованого статутного капіталу										
14	Внески за акціями нового випуску										
15	Викуплені власні акції										
16	Продаж раніше викуплених власних акцій										
17	Анульовані раніше викуплені акції										
18	Залишок за станом на кінець дня 31 грудня звітного року	16000				531		989	389	17909	16892

В.о.Голови Правління **Я.Я.Миколів**
Головний бухгалтер **С.А.Кiселюк**

АУДИТОРСЬКА ФІРМА РЕСПЕКТ

Свідоцтво Аудиторської палати України про внесення в Реєстр суб'єктів аудиторської діяльності № 0135

АУДИТОРСЬКИЙ ВИСНОВОК

Ми перевірили консолідований баланс Акціонерного комерційного банку „ФІНБАНК" станом на 01.01.2004 та консолідовану звітність, які характеризують зміни фінансового становища за 2003 рік.
Відповідальність за цю звітність несе керівництво Банку.
У наші обов'язки входить підготовка висновку на підставі даних аудиторської перевірки.
Перевірку здійснено відповідно до нормативів аудиту, що діють в Україні, згідно з якими ми спланували та провели аудиторську перевірку з метою збирання достатніх доказів того, що фінансові звіти Банку, який перевіряється, не містять суттєвих помилок.
З використанням тестів перевірено інформацію, що підтверджує цифровий матеріал, який покладено в основу звітності.
Під час аудиторської перевірки проаналізовано бухгалтерські принципи, які використовувалися Банком, розглянуто принципи оцінки матеріальних статей балансу, застосовані керівництвом Банку, і звітність в цілому. Ми вважаємо, що під час перевірки зібрано достатню кількість даних для висновку.
1. Ми підтверджуємо достовірність:
- даних консолідованого балансу балансу;
- консолідований звіт про фінансові результати;
- консолідований звіт про рух грошових коштів;
- консолідований звіт про власний капітал;
- фінансової звітності „Учасника" консолідованої групи.
2. Ми підтверджуємо інформацію стосовно адекватності бухгалтерського обліку, процедури внутрішнього аудиту та заходів контролю.
3. Надана інформація дає дійсне і повне уявлення про реальний склад активів та пасивів суб'єкта перевірки.
4. Консолідована звітність Банку складена за дійсними даними бухгалтерського обліку і достовірно відображає у всіх суттєвих аспектах фактичне фінансове становище станом на 1.01.2004 року по результатам операцій за період з 1.01.2003 по 31.12.2003.
5. Бухгалтерський облік Банку відповідає вимогам нормативних документів.
6. Банк дотримує вимоги чинного законодавства України та нормативних актів Національного Банку України.
7. Факти допущення діяльності та операцій, на здійснення яких Банк не має ліцензії Національного банку України, відсутні.
8. Надана консолідована звітність відображає дійсний фінансовий стан.

Генеральний директор
Аудиторської фірми **Ю.Швець**

12 березня 2004 року
65026 М.Одеса пров. Маяковського 1/10 тел. 26-97-59, 728-82-16

Постановою Господарського суду Дніпропетровської області від 30.04.04 р. по справі № Б15/171/03 Дочірнє підприємство «Дніпрохім» товариства з обмеженою відповідальністю «Імпекс Трейд, ЛТД» (ЄДРПОУ 30498215, 51900, Дніпропетровська обл., м. Дніпродзержинськ, пр. Аношкіна, 179) визнано банкрутом та відкрита ліквідаційна процедура. Ліквідатором призначено арбітражного керуючого Балась Святослава Івановича, ліцензія АА № 668272 (49000, м. Дніпропетровськ, вул. Комсомольська, 48, к. 2).

ПОВІДОМЛЕННЯ
ПРО ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ АКЦІОНЕРІВ
ВАТ «АЗОТ» (м. Черкаси)

Загальні збори акціонерів ВАТ «Азот» відбудуться 9 липня 2004 року о 14 год. 30 хв.
за адресою: м. Черкаси, вул. Першотравнева, 72.
Реєстрація учасників зборів за адресою: м. Черкаси, вул. Першотравнева, 72
9 липня 2004 року з 10-00 до 14-00 год.

ПОРЯДОК ДЕННИЙ:

1. Про внесення змін та доповнень до Статуту ВАТ «Азот».

Для участі в зборах акціонерів необхідно мати при собі документ, що посвідчує особу, представникам акціонерів — доручення оформлене відповідно до чинного законодавства.

З матеріалами порядку денного можна ознайомитися з 29 червня 2004 року за адресою: м. Черкаси, вул. Першотравнева, 72, ВАТ «Азот», бюро з питань власності та цінних паперів, з 9-00 до 16-00 год.

Довідки за телефоном: (0472) 14-23-91.
Виконавча дирекція ВАТ «Азот»

Філія ДГУ Агентство з питань банкрутства в Донецькій області та ліквідатор АТЗТ ТФ «Ранок» та ДП «Східний» КП «Житловик»,

повідомляють про проведення аукціонів з продажу активів. На аукціон виставляються активи АТЗТ ТФ «Ранок»: будівля складу (під розборку), яка розташована за адресою: м. Горлівка, вул. Курчатова, 1, площа — 3465,5 кв. м., початкова ціна продажу —71973,00 грн. без ПДВ, гарантійний внесок — 3568,65 грн. На аукціон виставляються активи ДП «Східний» КП «Житловик», які розташовані за адресою: м. Горлівка, вул. 40 років України, 44: 1. Вбудоване підвальне нежитлове приміщення, яке розташовано за адресою: м. Горлівка, вул. 40 років України, 44, 1976 р., площа —252,8 кв. м., початкова ціна продажу — 10245,00 грн. без ПДВ, гарантійний внесок — 512,25 грн. 2. Вбудоване підвальне нежитлове приміщення, яке розташовано за адресою: м. Горлівка, вул. 40 років України, 7, 1971 р., площа — 311,0 кв. м., початкова ціна продажу — 11972,00 грн. без ПДВ, гарантійний внесок — 598,60 грн. 3. Вбудоване підвальне нежитлове приміщення, яке розташовано за адресою: м. Горлівка, вул. 40 років України, 7, 1971 р., площа — 25,5 кв. м., початкова ціна продажу — 1033,00 грн. без ПДВ, гарантійний внесок — 51,65 грн. 4. Вбудоване підвальне нежитлове приміщення, яке розташовано за адресою: м. Горлівка, вул. 40 років України, 72, 1976 р., площа — 122,4 кв. м., початкова ціна продажу —4712,00 грн. без ПДВ, гарантійний внесок — 235,60 грн. 5. Вбудоване підвальне нежитлове приміщення, яке розташовано за адресою: м. Горлівка, вул. Корчагіна, 42, 1977 р., площа — 88,8 кв. м., початкова ціна продажу — 3598,00 грн. без ПДВ, гарантійний внесок — 179,90 грн. 6. Будівлі АПК, гаражів, майстерні, прохідної, а також замощення, огородження, ворота, які розташовані за адресою: м. Горлівка, вул. 40 років України, 7-а, загальна площа будівель — 1225,8 кв. м., початкова ціна продажу — 84063,00 грн. без ПДВ, гарантійний внесок — 4203,15 грн. Гарантійний внесок у розмірі 5% від початкової ціни реалізуємого майна та реєстраційний збір для реєстрації учасників аукціону — 17,00 грн. перераховуються на р/р 260037214 в ДОД АППБ «Аваль» м. Донецька, МФО 335076, ОКПО 32388652, Спеціалізованій Донецькій товарній біржі «Меркурій». Для участі в аукціонах необхідно надати письмову заяву організатору торгів Філії ДГУ Агентство з питань банкрутства в Донецькій області за адресою: м. Донецьк, пр-т Комсомольський, 8. Строк надання заяв 27 календарних днів із дня публікації інформації по 13 червня 2004 р. включно. Аукціони відбудуться після 30 календарних днів із дня публікації інформації в газеті 17 червня 2004 р. о 10-00 год. та 11-00, відповідно на Спеціалізованій Донецькій товарній біржі «Меркурій» за адресою: м. Донецьк, вул. Ходаковського, 5. Довідки за телефонами: 304-77-83, 304-37-21 та на сайті www. bankruptcy. internet. dn. ua.

Постановою Господарського суду Донецької області (83048, м. Донецьк, вул. Артема, 157) від 20.04.04. по справі № 33/208Б визнано банкрутом Товариство з обмеженою відповідальністю «Декко» м. Макіївка (84610, м. Макіївка, Донецької обл., вул. Леніна, 48/17, кв. 22, код ЗКПО 21994967) відкрита ліквідаційна процедура.

Ліквідатором призначено Перцова Е. Ю., ліцензія № 047749, який мешкає за адресою: м. Донецьк, пр. Комсомольський, 28/94.

Заяви приймаються протягом тридцяти днів від опублікування оголошення.

Продається цілісний майновий комплекс крупозаводу «Озерянка»,

який знаходиться за адресою: Житомирська обл., с. Озерянка, вул. Кірова, 23.

Стартова ціна: 2563480 грн. 80 коп.

Характеристика об'єкту: діючий крупозавод, дата вводу в експлуатацію 01.12.2000 року. Спеціалізується на переробці зернових та бобових культур потужністю 40 тонн гречаної крупи на добу, лінія по переробці на крупи пшениці, ячменю, гороху потужністю 14 тонн на добу.

Завод розташований на земельній ділянці площею 20 925 га. Комплекс включає в себе: зерносушильний комплекс загальною площею 677,7 кв. м., адмінкорпус загальною площею 202,2 кв. м., вагову з прибудовою загальною площею 82,9 кв. м., котельню 177,4 кв. м., гараж 79,8 кв. м., склад № 1 з прибудовою 2124,3 кв. м., склад № 2 з прибудовою 1781,5 кв. м., побутовий корпус 298,9 кв. м. Стіни цегляні, залізобетонні панелі, азбоцементні листи, підлога бетонна, дерев'яна, покрівля рулонна, азофанерна, 6 споруд, 3 передаточні пристрої, 96 одиниць обладнання.

За додатковою інформацією звертатись до: філії «Житомирське Центральне відділення Промінвестбанку» м. Житомир, бульвар Новий, 5, тел. 418-734; Житомирської філії спеціалізованого державного підприємства «Укрсецʼюст», тел. 418-672.

ОГОЛОШЕННЯ

РІЧНИЙ ФІНАНСОВИЙ ЗВІТ АКЦІОНЕРНОГО БАНКУ "ІКАР-БАНК" ЗА 2003 РІК

Баланс АБ "ІКАР-БАНК"

(тис. гривень)

	НАЙМЕНУВАННЯ	№ ПРИМІТКИ	ЗВІТНИЙ РІК	ПОПЕРЕДНІЙ РІК
	АКТИВИ			
1.	грошові Кошти та залишки в НБУ		19135	10285
2.	Казначейські та інші цінні папери, що рефінансуються НБУ , та цінні папери, емітовані НБУ	11	-	-
3.	Кошти в інших банках	12	4174	6064
4.	Цінні папери на продаж	13		-
5.	Кредити та заборгованість клі’нтів	14	129392	73242
6.	Інвестиційні цінні папери	15	26	1726
7.	інвестиції В асоційованІ та дочірні компаніЇ	16		-
8.	Основні засоби та нематеріальні активи	17	14506	13459
9.	Нараховані доходи до отримання	18	967	986
10.	Інші активи	19	2073	1036
11.	**Усього активів**		**170273**	**106798**
	ЗАБОВ'ЯЗАННЯ			
12.	Кошти банків		13300	9
13.	Кошти клієнтів	20	115981	75963
14.	Інші депозити	21		-
15.	Боргові цінні папери, емітовані банком	22	-	-
16.	Нараховані витрати до сплати	23	638	394
17.	Інші зобов'язання	24	5068	2610
18.	**Усього зобов'язань**		**134987**	**78976**
	ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ			
19.	Статутний капітал		23000	15000
20.	Капіталізовані дивіденди			
21.	Акції, що викуплені в акціонерів			(33)
22.	Емісійні різниці		4	4
23.	Резерви та інші фонди банку		744	585
24.	результати переоцінки необоротних активів		8539	8539
25.	Нерозподілений прибуток (непокритий збиток) минулих років		568	568
26.	Прибуток/збиток за звітний рік		2431	3159
27.	**Усього власного капіталу**		**35286**	**27822**
28.	**Усього пасивів**		**170273**	**106798**

Голова Правління — **К.М.Гнедов**
Головний бухгалтер — **Н.Г.Шевцова**

Звіт про фінансові результати АБ "ІКАР-БАНК"

(тис. гривень)

РЯДОК	НАЙМЕНУВАННЯ СТАТТІ	№ ПРИМІТКИ	ЗВІТНИЙ РІК	ПОПЕРЕДНІЙ РІК
1.1	Процентний дохід	2	17027	11093
1.2	Процентні витрати	2	(9549)	(6015)
1	Чистий процентний дохід		7478	5078
2.1	Комісійний дохід		3809	5457
2.2	Комісійні витрати		(477)	(412)
2	Чистий комісійний дохід		3332	5045
3	Дохід у вигляді дивідендів	3		15
4	Чистий торговельний дохід	4	325	226
5	Прибуток/збиток від інвестиційних цінних паперів		(232)	
6	Прибуток від інвестицій в асоційовані та дочірні компанії			
7	Інший дохід		149	119
8	Операційний дохід		11052	10483
9	Збиток від інвестицій в асоційовані та дочірні компанії			
10	Загальні-адміністративні витрати	5	(2353)	(2000)
11	Витрати на персонал	6	(2845)	(2850)
12	Інші витрати		(422)	(497)
13	Прибуток від операцій		5432	5136
14	Чисті витрати на формування резервів	7	(1523)	(1094)
15	Прибуток до оподаткування		3909	4042
16	Витрати на податок на прибуток	8	(1478)	(880)
17	Прибуток після оподаткування		2431	3162
18	Непередбачені доходи/витрати	9		(3)
19	Чистий прибуток/збиток банку		2431	3159
20	Чистий прибуток на одну просту акцію	10	0.14	0.22
21	Скоригований чистий прибуток на одну просту акцію		0.11	0.20

Голова Правління — **К.М.Гнедов**
Головний бухгалтер — **Н.Г.Шевцова**

Звіт про рух грошових коштів АБ "ІКАР-БАНК"

(тис. гривень)

РЯДОК	НАЙМЕНУВАННЯ СТАТТІ	ЗВІТНИЙ РІК	ПОПЕРЕДНІЙ СТАТТІ
	І.Операційна діяльність		
1	Чистий прибуток (збиток) поточного періоду	2431	3159
	Поправки чистого прибутку		
2	Нараховані витрати	243	205
3	Нараховані доходи	47	160
4	Амортизація основних засобів	593	503
5	Резерви під сумнівні борги, знецінення активів	1523	1167
6	Торговельний результат	-	-
7	Нарахований та відстрочений податок	(448)	(348)
8	Прибуток (збиток) від продажу інвестицій	209	(7)
9	Прибуток від довгострокових вкладень в асоційовані компанії	-	(15)
10	Амортизація дисконту і премії цінних паперів	-	-
11.	Інший рух коштів, які не є грошовими	(74)	(15)
12	Чистий грошовий прибуток від поточних операцій банку	4524	4809
13	Зменшення (збільшення) коштів, які розміщені в інших банках, кредитів та передоплат іншим банкам	29	689
14	Зменшення (збільшення) кредитів, які надані клієнтам	(57201)	(37666)
15	Зменшення (збільшення) інших активів	212	1215
16	Збільшення (зменшення) коштів, які отримані від Національного банку України	-	-
17	Збільшення (зменшення) коштів інших банків	13291	7
18	Збільшення (зменшення) поточних та депозитних рахунків	39550	33634
19	Збільшення (зменшення) інших зобов`язань	2448	(3403)
20	Реалізація (придбання) цінних паперів у портфелі банку на продаж	-	-
21	Чисте збільшення (зменшення) активів та зобов'язань від операційної діяльності	(1671)	(5524)
22	Чистий приплив (відплив) грошових коштів від операційної діяльності	2853	(715)
	ІІ. Інвестиційна діяльність		
23	Реалізація (придбання) інвестиційних паперів	1467	1
24	Зменшення (збільшення)ІНВЕСТИЦІЙ в асоційовані компанії	-	17
25	Зменшення (збільшення) ІНВЕСТИЦІЙ в дочірні установи	-	-
26	Зменшення (збільшення) основних засобів та нематеріальних активів	(2354)	(2523)
27	Чистий відплив грошових коштів від інвестиційної діяльності	(887)	(2505)
	ІІІ. Фінансова діяльність		
28	Збільшення (зменшення) цінних паперів власного боргу	-	-
29	Збільшення (зменшення) субординованих зобов`язань	-	(3979)
30	Збільшення (зменшення) сплаченого акціонерного капіталу	8034	5367
31	Дивіденди, що сплачені протягом звітного періоду	(3000)	(2069)
32	Чистий приплив грошових коштів від фінансової діяльності	5034	(681)
33	Чисте збільшення (зменшення) грошових коштів та їх еквівалентів	7000	(3901)
34	Грошові кошти та їх еквіваленти на початок року	16349	20250
35	Грошові кошти та їх еквіваленти на кінець року	23349	16349

Голова Правління — **К.М.Гнедов**
Головний бухгалтер — **Н.Г.Шевцова**

Звіт про власний капітал АБ «ІКАР БАНК»

Рядок	Найменування статті	Примітки	Статутний капітал, зареєстрований, сплачений	Викуплені власні диві-	Капіталізовані дивіденди	Емісійні різниці	Резерви та інші фонди банку	Нерозподілений прибуток	Результат переоцінки	Капітал та резервні фонди, усього	Попередній рік
1.	ЗАЛИШОК НА 1 СІЧНЯ ЗВІТНОГО РОКУ		15000	(33)		4	585	3727	8539	27822	21365
2.1	КОРИГУВАННЯ: ЗМІНА ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ										
2.2	ВИПРАВЛЕННЯ ПОМИЛОК										
2	СКОРИГОВАНИЙ ЗАЛИШОК НА ПОЧАТОК РОКУ		15000	(33)		4	585	3727	8539	27822	21365
3	ПЕРЕОЦІНКА НЕОБОРОТНИХ АКТИВІВ										
4	СУМА РЕЗУЛЬТАТІВ ПЕРЕОЦІНКИ НЕОБОРОТНИХ АКТИВІВ У РАЗІ ЇХ ВИБУТТЯ										
5	ЧИСТИЙ ПРИБУТОК ЗВІТНОГО РОКУ							2431		2431	3159
6	РОЗПОДІЛ ПРИБУТКУ ДО ЗАГАЛЬНИХ РЕЗЕРВІВ БАНКУ										
7	РОЗПОДІЛ ПРИБУТКУ ДО РЕЗЕРВНИХ ФОНДІВ						159	-159			
8	РОЗПОДІЛ ПРИБУТКУ ДО ІНШИХ ФОНДІВ БАНКУ										
9	ДИВІДЕНДИ, ЩО СПЛАЧЕНІ У ЗВІТНОМУ РОЦІ							-3000		-3000	-2069
10	ДИВІДЕНДИ, ЩО КАПІТАЛІЗОВАНІ У ЗВІТНОМУ РОЦІ										
11	СПЛАТА ДО РАНІШЕ ЗАРЕЄСТРОВАНОГО СТАТУТНОГО КАПІТАЛУ										
12	ВНЕСКИ ЗА АКЦІЯМИ НОВОГО ВИПУСКУ		8000							8000	5400
13	ВИКУПЛЕНІ ВЛАСНІ АКЦІЇ			-804						-804	-57
14	ПРОДАЖ РАНІШЕ ВИКУПЛЕНИХ ВЛАСНИХ АКЦІЙ			837						837	24
15	АНУЛЬОВАНІ РАНІШЕ ВИКУПЛЕНІ АКЦІЇ										
16	ЗАЛИШОК ЗА СТАНОМ НА КІНЕЦЬ ДНЯ 31 ГРУДНЯ		23000			4	744	2999	8539	35286	27822

Голова Правління — **К.М.Гнедов**
Головний бухгалтер — **Н.Г.Шевцова**

АУДИТОРСЬКИЙ ВИСНОВОК незалежної аудиторської фірми ТОВ АФ "IGK - Україна Аудит"

Аудиторський Висновок надається для користувачів фінансової звітності, в тому числі для акціонерів АБ "Ікар-Банк"
Згідно з договором № 89 від 27.10.2003р. незалежна аудиторська фірма ТОВ АФ "IGK - Україна Аудит" провела аудит поданого в додатку балансу АБ "Ікар-Банк (надалі Банк) станом на 31.12.2003 р., звіту про фінансові результати станом на 31.12.2003 р. та звіту про власний капітал станом на 31.12.2003 р. Відповідальність стосовно зазначеної фінансової звітності несе керівництво Банку. Нашим обов'язком є висловлення висновку стосовно цієї фінансової звітності на підставі проведеного аудиту.
Ми провели аудиторську перевірку у відповідності з вимогами Закону України "Про аудиторську діяльність" і Міжнародних стандартів аудиту. Ці нормативи вимагають, щоб планування та проведення аудиту було спрямоване на одержання обґрунтованої впевненості щодо відсутності у фінансовій звітності суттєвих викривлень. Під час аудиту зроблено дослідження шляхом тестування доказів на обґрунтування сум та інформації, розкритих у фінансовому звіті, а також оцінку відповідності застосованих принципів обліку нормативним вимогам щодо організації бухгалтерського обліку та звітності в Україні, чинним протягом періоду перевірки. Крім того, шляхом тестування здійснено також оцінку відповідності даних звітності з даними бухгалтерського обліку. Ми вважаємо, що проведена аудиторська перевірка забезпечує обґрунтовану підставу для аудиторського висновку.
Ми не спостерігали за інвентаризацією наявних запасів станом на 01.12.2003р. Кількість запасів підтверджуємо за допомогою інших аудиторських процедур.
На нашу думку, з урахуванням зазначеного вище, а також відхилень та рекомендацій, відображених в аудиторському звіті, вплив яких на фінансову звітність, на думку Аудитора, не є суттєвим відповідно до Міжнародних стандартів аудиту:

- фінансова звітність достовірно та повно, в усіх суттєвих аспектах відображає дійсний фінансовий стан Банку станом на 31.12.2003 р. і відповідає даним бухгалтерського обліку, законодавству України;
- резерви та капітал банку достатні (в тому числі формування капіталу банку, фондів, резервів відповідає вимогам нормативно-правових актів Національного банку, оцінка ризику банківських операцій та операцій з інсайдерами / пов'язаними особами проводиться адекватно);
- інформація в таблиці строків активів і пасивів станом на 31.12.2003р. повна та достовірна, в тому числі: дохідність і ліквідність активів, якість кредитного портфеля, портфеля цінних паперів, стан дебіторської заборгованості. Якість управління активами та пасивами банку достатні в межах діяльності Банку та вимог чинного законодавства;
- бухгалтерський облік, процедури внутрішнього аудиту та заходи контролю банку адекватні вимогам нормативно-правових актів Національного банку.

Реєстраційний номер №97
Реєстр №2091, виданий Аудиторською палатою України згідно рішення від 26.01.01 №98

Директор ТОВ АФ "IGK - Україна Аудит" — **О.В. Почкун**
Аудитор — **О. С. Коновченко**
"15"квітня 2004 року м. Київ

ФІНАНСОВА ЗВІТНІСТЬ ЗА 2003 РІК ПОЛТАВСЬКИЙ АБ "ПОЛТАВА-БАНК»"

Баланс

(тис. грн.)

Рядок	Найменування статті	На звітну дату	На кінець попереднього фінансового року	Консолідований на звітну дату	Консолідований на кінець попереднього фінансового року
	АКТИВИ				
1	Грошові кошти та залишки в НБУ	36600	18008	36600	18008
2	Кошти в інших банках	19993	19059	24677	19378
3	Цінні папери на продаж	10845	2496	11545	3746
4	Кредити та заборгованість клієнтів	192111	108191	187774	119408
5	Інвестиційні цінні папери	34	2	1850	2
6	Довгострокові інвестиції до асоц. Компаній і доч. Установ	7106	5184	69825	66793
7	Гудвіл при консолідації			(66183)	(40594)
8	Основні засоби та нематеріальні активи	28368	17591	103406	76774
9	Нараховані доходи до отримання	5945	6753	5350	6753
10	Інші активи, у тому числі:	21873	26508	113995	62652
10а	Активи небанківських установ			92122	36144
11	**Усього активів**	**322875**	**203793**	**488839**	**332920**
	ЗОБОВ`ЯЗАННЯ				
12	Кошти банків	35300	15000	45162	15000
13	Кошти клієнтів	230190	144999	230190	145000
14	Інші депозити	0	465	0	465
15	Боргові цінні папери, емітовані банком	1800	2341	2905	2341
16	Нараховані витрати до сплати	3032	2252	3032	2253
17	Інші зобов'язання, у тому числі:	6912	4822	83682	44148
17а	Зобов"язання небанківських установ			76770	36326
18	**Усього зобов`язань**	**277234**	**169881**	**364971**	**209207**
	Частка меншості			32420	25226
	ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ				
19	Статутний капітал	13300	13300	27558	31726
21	Акції, викуплені в акціонерів	(463)	(150)	(463)	(150)
22	Емісійні різниці	60	0	60	0
23	Резерви	3326	2907	46684	53944
24	Результати переоцінки осн. засобів та немат. Активів	14457	9180	14457	9180
25	Результат минулих років	7049	6503	(-5039)	3787
26	Прибуток минулого року, що очікує затвердження	7912	2172	8191	0
30	**Усього власного капіталу**	**45641**	**33912**	**91448**	**98487**
31	**Усього пасивів**	**322875**	**203793**	**488839**	**332920**

Звіт про фінансові результати

(тис. грн.)

Рядок	Найменування статті	На звітну дату 01-01-2004	На звітну дату 01-01-2003	Консолідований На звітну дату 01-01-2004	Консолідований На звітну дату 01-01-2003
1	Чистий процентний дохід	10874	4876	10224	3131
2	Чистий комісійний дохід	7987	6186	7987	6186
3	Дохід у вигляді дивідентів	20	0	20	0
4	Чистий торговельний дохід	7396	5152	7396	5152
5	Прибуток від інвестиц. цін.паперів	11	51	11	51
6	Прибуток від інвест в асоц. та ДК	78	3	78	0
7	Інший дохід	1526	980	1467	980
8	Фін.результати від операційної діяльності небанківських установ			1389	(2147)
9	Усього доходів	27893	17248	28572	13353
10	Загальноадмін-і витрати	(5856)	(4872)	(5856)	(6276)
11	Витрати на персонал	(7991)	(5630)	(7991)	(5630)
12	Інші витрати	(1365)	(1404)	(1365)	(1463)
13	Прибуток від операцій	12681	5342	13360	(16)
14	Вит-ти на безнад та сумн борги	(2580)	(1463)	(2580)	(0)
15	Прибуток до оподаткування	10101	3879	10780	(16)
16	Податок на прибуток	(2189)	(1707)	(3094)	(1751)
17	Прибуток після оподатк-ня	7912	2172	7686	(1767)
18	Частка меншості			(505)	(2122)
19	Чистий прибуток банку	7912	2172	8191	355
20	Чистий приб-к на одну просту акцію	0.00007	0.00002		
21	Скор. чист приб-к на 1 просту акцію	0.00007	0.00002		

Полтавський акціонерний банк «Полтава-банк»

Рядок	Найменування статті	На звітну дату 01.01.2004	На кінець попереднього фінансового року 01.01.2003	Зміни після дати останньої річної звітності (+,-)
1	Гарантії, що надані клієнтам	3631	2452	1179
2	Зобов'язання з кредитування, які надані клієнтам	17212	318	16895
3	Надана застава	0	9034	(9034)
4	Усього	20843	11804	9039

Консолідований звіт про рух грошових коштів за 2003 р. (прямий метод)

(тис. грн.)

Рядок	Найменування статті	Звітний рік	Попередній статті
	І. Операційна діяльність		
1	Чистий прибуток (збиток) поточного періоду	7912	2172
2	Нараховані витрати	2990	612
3	Нараховані доходи	813	479
4	Амортизація необоротних активів	1077	886
5	Резерви під сумнівні борги, знецінення активів	2567	2500
6	Торговельний результат	5816	3757
7	Нарахований та відстрочений податок	(1662)	14
8	Прибуток (збиток) від продажу інвестицій	(220)	0
9	Прибуток від вкладень в асоційовані компанії	(78)	
10	Амортизація дисконту і премії цінних паперів	(87)	(40)
11	Інший рух коштів, які не є грошовими	(1682)	(411)
12	Чистий грошовий прибуток від поточних операцій банку	17446	9969
13	Зменшення (збільшення) коштів, які розміщенні в інших банках, кредитів та передоплат іншим банкам	1705	(3828)
14	Зменшення (збільшення) кредитів, які надані клієнтам	73919	47818
15	Зменшення (збільшення) інших активів	(1872)	(24128)
16	Збільшення (зменшення) коштів, які отримані від Національного банку України	(3000)	
17	Збільшення (зменшення) коштів інших банків	(17300)	(2501)
18	Збільшення (зменшення) поточних та депозитних рахунків	(78632)	(17303)
19	Збільшення (зменшення) інших зобов`язань	99	(1062)
20	Реалізація (придбання) цінних паперів у портфелі банку на продаж	10483	1214
21	Чисте збільшення (зменшення) активів та зобов`язань від операційної діяльності	(14600)	210
22	Чистий приплив (відплив) грошових коштів від операційної діяльності	2847	10179
	ІІ. Інвестиційна діяльність		
23	Реалізація (придбання) інвестиційних паперів	(62)	(100)
24	Зменшення (збільшення) вкладень в асоційовані компанії	(68)	117
25	Зменшення (збільшення) вкладень в дочірні установи	(3545)	374
26	Зменшення (збільшення) основних засобів та нематеріальних активів	16708	1754
27	Чистий відплив грошових коштів від інвестиційної діяльності	13032	2145
	ІІІ. Фінансова діяльність		
28	Збільшення (зменшення) цінних паперів власного боргу	1056	(2284)
30	Збільшення (зменшення) сплаченого акціонерного капіталу	253	
31	Дивіденди, що сплачені протягом звітного періоду	1193	383
32	Чистий приплив грошових коштів від фінансової діяльності	2502	(1901)
33	Чисте збільшення (зменшення) грошових коштів та їх еквівалентів	18381	10423
	Грошові кошти та їх еквіваленти на початок року	19655	9232
36	Грошові кошти та їх еквіваленти на кінець року	38036	19655

Голова Правління — **Некрасов Олександр Васильович**
Головний бухгалтер — **Щербак Людмила Іванівна**

(Початок на 28–й стор.).

Звіт про власний капітал

(тис. грн.)

Ря док	Найменування статті	Статутний капітал, зареє-стрований, сплачений	Викуплені власні диві-	Капіталі-зовані диві-денди	Емісійні різниці	Резерви та інші фонди банку	Нерозподі-лений прибуток (непокритий збиток)	Результат пере-оцінки	Капітал, резервні та інші фонди, усього: Звітний рік	Капітал, резервні та інші фонди, усього: Попередній рік
1	Залишок на 1 січня	13300	(150)			2907	8675	9180	33912	30963
2	Скоригований залишок на початок року	13300	(150)			2907	8675	9180	33912	30963
3	Переоцінка необоротних активів							5277	5277	981
4	Чистий прибуток звітного року						7912		7912	2172
5	Розподіл прибутку до резервних фондів					419	(419)			
9	Дивіденди, що сплачені у звітному році						(1207)		(1207)	(204)
13	Викуплені власні акції		(3622)		1955				(1667)	
14	Продаж раніше викуплених власних акцій		3309		(1895)				1415	
16	Залишок за станом на кінець дня 31 грудня	13300	(463)		60	3326	14961	14457	45641	33912

Аудиторський висновок незалежного аудитора Акціонерам та правлінню АБ "Полтава-банк"

Нами була проведена аудиторська перевірка наведених далі балансу, звітів про прибутки та збитки, зміни у власному капіталі та рух грошових коштів за рік Акціонерного банку "Полтава-банк" (надалі - Банк) станом на 31 грудня 2003 року.

Відповідальність стосовно зазначеної фінансової звітності, а також за вхідні залишки на початок звітного року несе керівництво Банку. Ці фінансові звіти були підготовлені керівництвом Банку у відповідності з порядком ведення бухгалтерського обліку в банках України. Нашими обов'язками є винесення оцінки щодо цих звітів із результатів аудиторської перевірки.

Ми провели аудиторську перевірку згідно з вимогами законодавства України та Стандартів аудиту та етики Міжнародної федерації бухгалтерів, що прийняті як Національні стандарти аудиту згідно з рішенням АПУ 18.04.03 р. № 122.

Ці стандарти зобов'язують нас планувати й здійснювати аудиторську перевірку з метою одержання ґрунтовного переконання, що у фінансових звітах відсутні істотні перекручення.

Аудит включає дослідження на основі тестів, аудиторських процедур, які підтверджують суми та розкриття інформації у фінансових звітах. Під час перевірки використовувався принцип вибіркової перевірки і брались до уваги тільки суттєві помилки.

На нашу думку, за винятком зауважень, які зазначені в аудиторському звіті, фінансова звітність справедливо й достовірно в усіх суттєвих аспектах відображає фінансовий стан банку на 31 грудня 2003 р., а також результати його діяльності та рух грошових коштів за рік, що закінчився відповідно до законодавства України та вимогами НБУ.

...Витяг з аудиторського висновку консолідованого звіту: " На нашу думку, яка ґрунтується на результатах проведеного нами аудиту та результатах аудиторських висновків інших аудиторів, надана консолідована звітність в суттєвих аспектах, за винятком зауважень, достовірно й повно подає фінансовий стан та результати діяльності акціонерного банку "Полтава-банк" на 31.12.03 р. відповідно до законодавства України та вимогами НБУ".

Директор аудиторської фірми "Фінком-аудит" "свідоцтво АПУ № 0618, сертифікат серії АБ 000070) м. Київ, 26 квітня 2004 р.

О.А. Мазур

Господарський суд м. Києва (01030, м. Київ, вул. Б. Хмельницького, 44-Б) порушив справу № 15/151-б про банкрутство закритого акціонерного товариства «Торгівельно-промислова компанія «Стайл Холдінг» (01133, м. Київ, вул. І. Кудрі, 34, р/р 26001301275844 в філії «Харківське відділення Промінвестбанку в м. Києві», код банку 322205, код 21524598).

Розпорядником майна призначено Занька Миколу Миколайовича (18021, м. Черкаси, вул. Героїв Дніпра, 81, к. 409, ліцензія АА № 249798 від 19.10.2001 р.).

Претензії кредиторів та заяви санаторів приймаються протягом місяця з дня опублікування оголошення.

Постановою господарського суду Івано-Франківської області від 03 квітня 2004 року по справі № Б-7/173 ТзОВ «Семаківське» (78200, с. Семаківці, Коломийського р-ну, Івано-Франківської облсті, код 05442263) порушено справу про банкрутство, відкрито процедуру розпорядження майном та призначено розпорядником майна: арбітражного керуючого Сав'юка Тараса Богдановича, м. Коломия, вул. Квіткова, 20, ліцензія Мінекономіки України АА № 419479 від 20.11.02 р. Претензії кредиторів та санаторів приймаються в місячний термін.

РІЧНИЙ ФІНАНСОВИЙ ЗВІТ АКБ «МРІЯ»

Баланс за станом на 31 грудня 2003 р.

(тис. грн.)

Рядок	Найменування	2003 рік	2002 рік
	АКТИВИ		
1	Грошові кошти та залишки в НБУ	61 236	56 727
2	Казначейські та інші цінні папери, що рефінансуються НБУ, та цінні папери, емітовані НБУ	-	-
3	Кошти в інших банках	102 562	37 688
4	Цінні папери на продаж	6 918	13 376
5	Кредити та заборгованість клієнтів	639 575	291 244
6	Інвестиційні цінні папери	771	1 914
7	Інвестиції в асоційовані та дочірні компанії	11	-
8	Основні засоби та нематеріальні активи	39 621	24 943
9	Нараховані доходи до отримання	969	164
10	Інші активи	4 609	3 429
11	**Усього активів**	**856 272**	**429 484**
	ЗОБОВ`ЯЗАННЯ		
12	Кошти банків	159 470	21 479
13	Кошти клієнтів	596 052	329 167
14	Інші депозити	2 497	313
15	Боргові цінні папери, емітовані банком	-	-
16	Нараховані витрати до сплати	3 456	2 607
17	Інші зобов'язання	19 937	12 001
18	**Усього зобов`язань**	**781 412**	**365 568**
	ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ		
19	Статутний капітал	29 358	29 358
20	Капіталізовані дивіденди	-	-
21	Акції, що викуплені в акціонерів	(6)	-
22	Емісійні різниці	41	39
23	Резерви та інші фонди банку	26 380	6 505
24	Результати переоцінки необоротних активів	475	499
25	Нерозподілений прибуток (непокритий збиток) минулих років	22	11 830
26	Прибуток/збиток за звітний рік	18 590	15 686
27	**Усього власного капіталу**	**74 860**	**63 940**
28	**Усього пасивів**	**856 272**	**429 484**

Звіт про фінансові результати за станом на 31 грудня 2003 р.

(тис. грн.)

Рядок	Найменування	2003 рік	2002 рік
1.1	Процентний дохід	93 519	63 985
1.2	Процентні витрати	(50 002)	(34 849)
1	Чистий процентний дохід	43 518	29 135
2.1	Комісійний дохід	27 764	20 694
2.2	Комісійні витрати	(2 556)	(1 928)
2	Чистий комісійний дохід	25 208	18 766
3	Дохід у вигляді дивідендів	16	-
4	Чистий торговельний дохід	4 096	3 551
5	Прибуток/збиток від інвестиційних цінних паперів	-	-
6	Прибуток від інвестицій в асоційовані та дочірні компанії	-	-
7	Інший дохід	363	708
8	Операційний дохід	73 201	52 160
9	Збиток від інвестицій в асоційовані та дочірні компанії	-	-
10	Загальні адміністративні витрати	(14 909)	(11 305)
11	Витрати на персонал	(20 709)	(14 761)
12	Інші витрати	(5 834)	(4 827)
13	Прибуток від операцій	31 749	21 268
14	Чисті витрати на формування резервів	(4 700)	(1 692)
15	Прибуток до оподаткування	27 049	19 576
16	Витрати на податок на прибуток	(8 459)	(3 914)
17	Прибуток після оподаткування	18 590	15 662
18	Непередбачені доходи/витрати	-	-
19	Чистий прибуток/ збиток банку	18 590	15 662
20	Чистий прибуток на одну просту акцію	0,02736	0,04 645
21	Скоригований чистий прибуток на одну просту акцію	0,02736	0,04 645

Звіт про власний капітал за станом на 31 грудня 2003 р.

(тис. грн.)

Ря док	Найменування статті	Статутний капітал, зареє-стрований, сплачений	Викуплені власні диві-	Капіталі-зовані диві-денди	Емісійні різниці	Резерви та інші фонди банку	Нерозподі-лений прибуток (непокритий збиток)	Результат пере-оцінки	Капітал, резервні та інші фонди, усього	Попередній рік
1	Залишок на 1 січня	29 358	-	-	39	6 505	27 516	499	63 917	38 906
2.1	Коригування: Зміна облікової політики									
2.2	Виправлення помилок					(1 212)*	-		(1 212)	(1 173)
2	Скоригований залишок на початок року	29 358			39	5 293	27 516	499	62 705	37 733
3	Переоцінка необоротних активів								(23)	
4	Сума результатів переоцінки необоротних активів у разі їх вибуття						24	(24)		
5	Чистий прибуток звітного року						18 590		18 590	15 662
6	Розподіл прибутку до загальних резервів банку									
7	Розподіл прибутку до резервних фондів					2 273	(2 273)			
8	Розподіл прибутку до інших фондів банку					18 814	(18 814)			
9	Дивіденди, що сплачені у звітному році						(6 431)		(6 431)	(5 275)
10	Дивіденди, що капіталізовані у звітному році									
11	Сплата до раніше зареєстрованого статутного капіталу									
12	Внески за акціями нового випуску									15 814
13	Викуплені власні акції		(1 569)		2				(1 567)	(1 835)
14	Продаж раніше викуплених власних акцій		1 563						1 563	1 841
15	Анульовані раніше викуплені акції									
16	Залишок за станом на кінець дня 31 грудня	29 358	(6)		41	26 380	18 612	475	74 860	63 917

* використання резервів минулих років, тобто витрати, які по своїй суті відносяться за рахунок прибутку минулого року.

Витяг з аудиторського висновку незалежних аудиторів аудиторської фірми БДО "Баланс-Аудит" 20 квітня 2004 р.

Ми провели аудит Фінансової звітності Акціонерного комерційного банку "Мрія", м. Київ, Україна (далі по тексту "Банк") за рік, що закінчився 31 грудня 2003 року.

Ми виконали наш аудит у відповідності з вимогами Закону України "Про аудиторську діяльність", Стандартів аудиту та етики Міжнародної федерації бухгалтерів, що прийняті в якості Національних стандартів аудиту та вимог Комісії з цінних паперів та фондового ринку. Ми вважаємо, що проведена нами аудиторська перевірка забезпечує розумну основу для формування нашого аудиторського висновку.

Ми підтверджуємо, що додана Фінансова звітність в усіх суттєвих аспектах дає правдиве і достовірне уявлення про фінансовий стан Банку на 31.12.2003 р. та результати його діяльності за 2003 рік відповідно до Національних положень (Стандартів) бухгалтерського обліку. Баланс станом на 31.12.2003 р. та Звіт про прибутки та збитки за 2003 рік, Звіт про зміни у власному капіталі за 2003 рік та Ризик ліквідності за 2003 рік прошиті та завірені підписом керівника та печаткою аудиторської фірми "БДО Баланс-Аудит" на 28 сторінках.

Сергій Балченко, сертифікат серії АБ № 000046, дійсний до 01.01.2005 р.,

Виконавчий Директор „БДО Баланс-Аудит"

Згідно оригінала
Голова Правління АКБ "Мрія" Ворушилін К.М.
Головний бухгалтер АКБ „Мрія" Зайцева І.О.

Примітка 30. Ризик ліквідності.
Концентрація активів, зобов'язань та позабалансових зобов'язань за датами погашення.

Ризик короткострокової ліквідності на 1 січня 2004 р.

(тис. грн.)

Показники		До 31 дня	31-92 дні	92-365 дні	Усього
01.	Готівкові кошти	29 176	0	0	29 176
02.	Кошти НБУ у тому числі:	32 041	0	0	32 041
2.1.	Кошти до запитання	32 041	0	0	32 041
04.	Кошти в інших банках в тому числі:	96 310	0	4 999	101 309
4.1.	Кошти до запитання	96039	0	0	96039
4.3.	Гарантійні депозити	272	0	4 999	5 271
05.	Операції з клієнтами у тому числі:	71 700	71 700	262 633	405 340
5.1.	Кредити, які надані суб'єктам господарської діяльності	67 943	68 734	249 198	385 875
5.3.	Кредити, які надані фізичним особам	3 757	2 273	13 435	19 465
06.	Операції з цінними паперами у тому числі:				
6.1.	Боргові цінні папери в портфелі банку на продаж	7 432	0	183	7 615
6.2.	Боргові цінні папери в портфелі банку на інвестиції	6 918	0	0	6 918
07.	Дебіторська заборгованість	514	0	183	697
08.	**УСЬОГО за активними операціями (I)**	**238 776**	**71 007**	**267 816**	**577 599**
09.	Кошти НБУ у тому числі:	4 300	0	0	4 300
9.1.	Отримані короткострокові кредити від НБУ				
10.	Кошти інших банків у тому числі:	4 300	0	0	4 300
10.3.	Отримані короткострокові кредити від інших банків	26 351	0	25 300	51 651
11.	Залишки на поточних рахунках Крім того	255 014	0	0	255 014
11.5.	Короткострокові кошти суб'єктів господарської діяльності	29 303	1 114	2 471	32 888
11.6.	Довгострокові депозити суб'єктів господарської діяльності	16 778	2 451	873	20 102
11.8.	Короткострокові депозити фізичних осіб				
11.9.	Довгострокові депозити фізичних осіб	8 672	34 334	89 039	132 045
11.11.	Короткострокові депозити небанківських фінансових установ	6 182	171	3 275	9 628
11.12.	Довгострокові депозити небанків-ських фінансових установ	10 509	636	303	11 448
14.	Короткострокові ощадні депозитні сертифікати, емітовані банком	1 000	370	0	1 370
15.	Кредиторська заборгованість				
16.	Зобов'язання за всіма видами гарантій та з кредитування	2 389	6	2	2 397
	Крім того,	6 689	0	205	6 894
16.1.	Непокриті акредитиви	4 209	3 255	3 174	10 638
		0	38 249	30 866	69 115
18.	УСЬОГО по зобов'язанням банку (II)	371 396	80 587	155 507	607 490
19.	Невідповідність (I)-(II)	- 132 620	- 9 580	112 309	- 29 891

Примітка 30. Ризик ліквідності.
Концентрація активів, зобов'язань та позабалансових зобов'язань за датами погашення.

Ризик довгострокової ліквідності на 1 січня 2004 р.

(тис. грн.)

Показники		Більше 365 днів	до 31 дня	31-365 дні	Усього
04.	Кошти в інших банках в тому числі:	0	800	533	1 333
4.3.	Гарантійні депозити	0	800	533	1 333
05.	Операції з клієнтами у тому числі:	151 739	16 365	70 512	238 616
5.1.	Кредити, які надані суб'єктам господарської діяльності	141 626	16 210	67 840	225 675
5.3.	Кредити, які надані фізичним особам	10 114	155	2 673	12 941
07.	Дебіторська заборгованість	133	99	0	232
08.	**УСЬОГО за активними операціями (I)**	**151 872**	**17 264**	**71 045**	**240 181**
10.	Кошти інших банків у тому числі:	18 127	0		18 127
10.4.	Отримані довгострокові кредити від інших банків	18 127	0		18 127
11.5.	Короткострокові кошти суб'єктів господарської діяльності	0	4 714	2 805	7 519
11.6.	Довгострокові депозити суб'єктів господарської діяльності	1 983	10 245	55 225	67 453
11.8.	Короткострокові депозити фізичних осіб				
11.9.	Довгострокові депозити фізичних осіб	362	4 366	7 504	12 232
11.11.	Короткострокові депозити небанківських фінансових установ	20 663	6 500	88 961	116 124
11.12	Довгострокові депозити небанків-ських фінансових установ	0	251	0	251
13.	Довгострокові ощадні депозитні сертифікати, емітовані банком	200	3 383	6 067	9 650
14.	Субординований борг банку				
15.	Кредиторська заборгованість	100	0	0	100
16.	Зобов'язання за всіма видами гарантій та з кредитування	9 751	0	0	9 751
		4 536	0	6	4 542
		7 432	0	107	7 539
18.	УСЬОГО по зобов'язанням банку (II)	63 157	29 459	160 675	253 291
19.	Невідповідність (I) - (II)	88 715	- 12 195	- 89 630	- 13 110

ОГОЛОШЕННЯ

Річний фінансовий звіт АКБ «ФІНБАНК»

Баланс за станом на 01 січня 2004року

(тис. грн.)

	Активи	примітки	Звітний рік	Попередній рік
1	Грошові кошти та залишки в НБУ		7287	2027
2	Казначейські та інші цінні папери, що рефінансуються Національним банком України, та цінні папери, емітовані Національним банком України	11	0	0
3	Кошти в інших банках	12	723	632
4	Цінні папери на продаж	13	0	10526
5	Кредити та заборгованість клієнтів	14	18318	6858
6	Інвестиційні цінні папери	15	10343	382
7	Інвестиції в асоційовані і дочірні компанії	16	95	95
8	Основні засоби та нематеріальні активи	17	1921	411
9	Нараховані доходи до отримання	18	35	97
10	Інші активи	19	744	957
11	**Усього активів**		**39466**	**21985**
	Зобов'язання			
12	Кошти банків		0	0
13	Кошти клієнтів	20	15732	4397
14	Інші депозити	21	0	0
15	Боргові цінні папери, емітовані банком	22	0	0
16	Нараховані витрати до сплати	23	97	33
17	Інші зобов'язання	24	5728	664
18	**Усього зобов'язань**		**21557**	**5094**
	Власний капітал			
19	Статутний капітал	25	16000	16000
20	Капіталізовані дивіденди		0	0
21	Акції, викуплені в акціонерів		0	0
22	Емісійні різниці		0	0
23	Резерви та інші фонди банку		531	368
24	Результати переоцінки необоротних активів		389	0
25	Нерозподілений прибуток (непокритий збиток) минулих років		360	360
26	Прибуток/збиток за звітний рік		629	163
27	**Усього власного капіталу**		**17909**	**16891**
28	**Усього пасивів**		**39466**	**21985**

В.о. Голови Правління **Я.Я.Миколів**
Головний бухгалтер **С.А.Кіселюк**

Звіт про рух коштів (непрямий метод)

(тис.грн.)

Рядок	Найменування статті	Примітки	Звітний рік (Розрахунок статті)	Попередній рік
	I. Операційна діяльність			
1	Чистий прибуток (збиток) поточного періоду		629	164
	Поправки чистого прибутку			
2	Нараховані витрати		97	(33)
3	Нараховані доходи		35	(250)
4	Амортизація основних засобів		249	(69)
5	Резерви під сумнівні борги, знецінення активів		(713)	270
6	Торговельний результат		(119)	(349)
7	Нарахований та відстрочений податок		1	0
8	Прибуток (збиток) від продажу інвестицій		(1)	0
9	Прибуток від довгострокових інвестицій в асоційовані компанії		0	0
10	Амортизація дисконту і премії цінних паперів		0	0
11	Інший рух коштів, які не є грошовими		719	(342)
12	Чистий грошовий прибуток від поточних операцій банку		897	(609)
13	Зменшення (збільшення) коштів, які розміщені в інших банках, кредитів та передоплат іншим банкам		(92)	4700
14	Зменшення (збільшення) кредитів, які надані клієнтам		(10345)	9833
15	Зменшення (збільшення) інших активів		(1787)	0
16	Збільшення (зменшення) коштів, які отримані від Національного банку України		0	0
17	Збільшення (зменшення) коштів інших банків		0	(4700)
18	Збільшення (зменшення) поточних та депозитних рахунків		11335	385
19	Збільшення (зменшення) інших зобов'язань		0	0
20	Реалізація (придбання) цінних паперів у портфелі банку на продаж		10526	(7499)
21	Чисте збільшення (зменшення) активів та зобов'язань від операційної діяльності		9637	2719
22	Чистий приплив (відплив) грошових коштів від операційної діяльності		10534	2110
	II Інвестиційна діяльність			
23	Реалізація (придбання) інвестиційних паперів		(9961)	(439)
24	Зменшення (збільшення) інвестицій в асоційовані компанії		0	(95)
25	Зменшення (збільшення) інвестицій у дочірні установи		0	0
26	Зменшення (збільшення) основних засобів та нематеріальних активів		(746)	(144)
27	Чистий приплив (відплив) грошових коштів від інвестиційній діяльності		(10707)	(678)
	III Фінансова діяльність			
28	Збільшення (зменшення) цінних паперів власного боргу		0	0
29	Збільшення (зменшення) субординованих зобов'язань		5550	0
30	Збільшення (зменшення) сплаченого акціонерного капіталу		0	0
31	Дивіденди, що сплачені протягом звітного періоду		(27)	(566)
32	Чистий приплив грошових коштів від фінансової діяльності		5523	(566)
33	Чисте збільшення (зменшення) грошових коштів та їх еквівалентів		5350	866
34	Грошові кошти та їх еквіваленти на початок року		2659	1793
35	Грошові кошти та їх еквіваленти на кінець року	33	8009	2659

В.о. Голови Правління **Я.Я.Миколів**
Головний бухгалтер **С.А.Кіселюк**

Звіт про фінансові результати за станом на 1 січня 2004року

(тис. грн.)

Рядок	Найменування статті	Примітки	Звітний рік	Попередній рік
1.1	Процентний дохід	2	1934	2248
1.2	Процентні витрати	2	(465)	(268)
1	Чистий процентний дохід		1469	1980
2.1	Комісійний дохід		1265	762
2.2	Комісійні витрати		(735)	(242)
2	Чистий комісійний дохід		530	520
3	Дохід у вигляді дивідендів	3	0	0
4	Чистий торговельний дохід	4	647	349
5	Прибуток/збиток від інвестиційних цінних паперів		0	0
6	Прибуток від інвестицій в асоційовані та дочірні компанії		0	0
7	Інший дохід		582	0
8	Операційний дохід		3228	2849
9	Збиток від інвестицій в асоційовані та дочірні компанії		0	0
10	Загальні адміністративні витрати	5	(1060)	(1204)
11	Витрати на персонал	6	(1170)	(1039)
12	Інші витрати		(1032)	(761)
13	Прибуток від операцій		(34)	(155)
14	Чисті витрати на формування резервів	7	624	271
15	Прибуток до оподаткування		590	116
16	Витрати на податок на прибуток	8	(290)	(6)
17	Прибуток після оподаткування		300	110
18	Непередбачені доходи/витрати	9	329	54
19	Чистий прибуток/ збиток банку		629	164
20	Чистий прибуток на одну просту акцію	10	0,14	0,01
21	Скоригований чистий прибуток на одну просту акцію	10	0,14	0,01

В.о. Голови Правління **Я.Я.Миколів**
Головний бухгалтер **С.А.Кіселюк**

АУДИТОРСЬКИЙ ВИСНОВОК

Ми перевірили баланс Банку станом на 01.01.2004, що додається, і відповідні звіти про прибутки і збитки, рух основних виробничих фондів, які характеризують зміни фінансового становища за 2003 рік.

Відповідальність за цю звітність несе керівництво Банку.

У наші обов'язки входить підготовка висновку на підставі даних аудиторської перевірки.

Перевірку здійснено відповідно до нормативів аудиту, що діють в Україні, згідно з якими ми спланували та провели аудиторську перевірку з метою збирання достатніх доказів того, що фінансові звіти Банку, який перевіряється, не містять суттєвих помилок.

З використанням тестів перевірено інформацію, що підтверджує цифровий матеріал, який покладено в основу звітності.

Під час аудиторської перевірки проаналізовано бухгалтерські принципи, які використовувалися Банком, розглянуто принципи оцінки матеріальних статей балансу, застосовані керівництвом Банку, і звітність в цілому.

Ми вважаємо, що під час перевірки зібрано достатню кількість даних для висновку.

1. Ми підтверджуємо достовірність:
- даних бухгалтерського балансу;
- звіту про рахунки доходів та витрат;
- звіту про рух капіталу;
- таблиці строків активів та пасивів;
- інформації стосовно резервів та капіталу;
- прибутку, що підлягає оподаткуванню.

2. Ми підтверджуємо інформацію стосовно адекватності бухгалтерського обліку, процедури внутрішнього аудиту та заходів контролю.

3. Надана інформація дає дійсне і повне уявлення про реальний склад активів та пасивів суб'єкта перевірки.

4. Звітність Банку складена за дійсними даними бухгалтерського обліку і достовірно відображає у всіх суттєвих аспектах фактичне фінансове становище станом на 1.01.2004 року по результатам операцій за період з 1.01.2003 по 31.12.2003.

5. Бухгалтерський облік Банку відповідає вимогам нормативних документів.

6. Банк дотримує вимоги чинного законодавства України та нормативних актів Національного банку України.

7. Факти допущення діяльності та операцій, на здійснення яких Банк не має ліцензії Національного банку України, відсутні.

8. Діяльність Банку прибуткова.

9. Наданий фінансовий звіт відображає дійсний фінансовий стан Банку.

10. Ми підтверджуємо інформацію стосовно резервів та капіталу, а також прибуток в сумі 629,0 тис.грн.

Генеральний директор
Аудиторської фірми "РЕСПЕКТ" **Ю.Швець**

12 березня 2004 року
65026 м. Одеса пров. Маяковського 1/10 тел. 26-97-59, 728-82-16

Звіт про власний капітал за станом на 1 січня 2004 рік.

(тис.грн)

Рядок	Найменування статті	Примітки	Статутний капітал, зареєстрований, сплачений	Викуплені власні акції	Капіталізовані дивіденди	Емісійні різниці	Резерви та інші фонди банку	Нерозподілений прибуток	Результати переоцінки	Капітал резервні та фонди, усього	Попередній рік
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	Залишок на 1 січня звітного року		16000	0	0	0	368	523	0	16891	17290
2.1	Коригування: Зміна облікової політики	1.2	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2.2	Виправлення помилок	1.2	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2	Скоригований залишок на початок року		16000	0	0	0	368	523	0	16891	17290
3	Переоцінка необоротних активів		0	0	0	0		0	389	389	0
4	Сума результатів переоцінки необоротних активів у разі їх вибуття		0	0	0	0	0	0	0	0	0
5	Чистий прибуток звітного року		0	0	0	0	0	629	0	629	164
6	Розподіл прибутку до загальних резервів банку		0	0	0	0	155	(155)	0	0	0
7	Розподіл прибутку до резервних фондів		0	0	0	0	8	(8)	0	0	0
8	Розподіл прибутку до інших фондів банку		0	0	0	0	0	0	0	0	0
9	Дивіденди, що сплачені у звітному році		0	0	0	0	0	0	0	0	(563)
10	Дивіденди, що капіталізовані у звітному році		0	0	0	0	0	0	0	0	0
11	Сплата до раніше зареєстрованого статутного капіталу		0	0	0	0	0	0	0	0	0
12	Внески за акціями нового випуску		0	0	0	0	0	0	0	0	0
13	Викуплені власні акції		0	0	0	0	0	0	0	0	0
14	Продаж раніше викуплених власних акцій		0	0	0	0	0	0	0	0	0
15	Анульовані раніше викуплені акції		0	0	0	0	0	0	0	0	0
16	Залишок за станом на кінець дня 31 грудня звітного року		16000	0	0	0	531	989	389	17909	16891

В.о. Голови Правління **Я.Я.Миколів**
Головний бухгалтер **С.А.Кіселюк**

Річна фінансова звітність АБ "Муніципальний"

за станом на кінець дня 31 грудня 2003 року (лиц. № 84 від 14.12.2001)

Баланс

(тис. грн.)

Рядок	Найменування статті	Звітний рік	Попередній рік
	АКТИВИ		
1	*Грошові кошти та залишки в НБУ*	*6336*	*5768*
2	Казначейські та інші цінні папери, що рефінансуються Національним банком України, та цінні папери, емітовані Національним банком України	0	0
3	Кошти в інших банках	19623	20419
4	*Цінні папери на продаж*	*8521*	*7829*
5	Кредити та заборгованість клієнтів	74025	93284
6	Інвестиційні цінні папери	19941	3336
7	Інвестиції до асоційованих компаній і дочірніх установ	0	0
8	Основні засоби та нематеріальні активи	16502	9566
9	Нараховані доходи до отримання	2650	4984
10	Інші активи	589	1603
11	***Усього активів***	***148187***	***146790***
	ЗОБОВ`ЯЗАННЯ		
12	Кошти банків	31417	31221
13	Кошти клієнтів	80409	81035
14	Інші депозити	0	0
15	Боргові цінні папери, емітовані банком	0	0
16	Нараховані витрати до сплати	1134	1857
17	Інші зобов`язання	419	7369
18	***Усього зобов`язань***	***113379***	***121483***
	ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ		
19	Статутний капітал	16700	11700
20	Капіталізовані дивіденди	0	0
21	Акції, викуплені в акціонерів	0	0
22	Емісійні різниці	0	0
23	Резерви та інші фонди банку	3937	3285
24	Результати переоцінки необоротних активів	5249	1387
25	Нерозподілений прибуток (непокритий збиток) минулих років	8283	8283
26	Прибуток/збиток за звітний рік	639	652
27	***Усього власного капіталу***	***34808***	***25307***
28	***Усього пасивів***	***148187***	***146790***

Звіт про фінансові результати

(тис. грн.)

Рядок	Найменування статті	Звітний рік	Попередній рік
1.1	Процентний дохід	19471	25065
1.2	Процентні витрати	(13462)	(14245)
1	**Чистий процентний дохід**	**6009**	**10820**
2.1	Комісійний дохід	2938	2622
2.2	Комісійні витрати	(225)	(160)
2	**Чистий комісійний дохід**	**2713**	**2462**
3	Дохід у вигляді дивідендів	0	0
4	Чистий торговельний дохід	16	602
5	Прибуток/збиток від інвестиційних цінних паперів	(573)	2
6	Прибуток від інвестицій в асоційовані компанії й дочірні установи та інших інвестицій	0	0
7	Інший дохід	107	1333
8	**Операційний дохід**	**8271**	**15219**
9	Збиток від інвестицій в асоційовані та дочірні компанії	0	0
10	Загальноадміністративні витрати	(3843)	(3452)
11	Витрати на персонал	(3994)	(4209)
12	Інші витрати	(751)	(1547)
13	**Прибуток від операцій**	**(318)**	**6010**
14	Чисті витрати на формування резервів	(401)	(5288)
15	**Прибуток до оподаткування**	**(719)**	**722**
16	Витрати на податок на прибуток	1358	(70)
17	**Прибуток після оподаткування**	**639**	**652**
18	Непередбачені доходи / витрати	0	0
19	**Чистий прибуток / збиток банку**	**639**	**652**
20	Чистий прибуток на одну просту акцію, грн	2	3
21	Скоригований чистий прибуток на одну просту акцію, грн	2	3

Звіт про рух грошових коштів (непрямий метод)

(тис. грн.)

Рядок	Найменування статті	Звітний рік	Попередній рік
	I. Операційна діяльність		
1	**Чистий прибуток (збиток) поточного періоду**	**639**	**652**
	Поправки чистого прибутку		
2	Нараховані витрати	(724)	362
3	Нараховані доходи	2561	(3337)
4	Амортизація основних засобів	1535	1296
5	Резерви під сумнівні борги, знецінення активів	801	5578
6	Торговельний результат	(203)	(470)
7	Нарахований та відстрочений податок	1279	(1311)
8	Прибуток (збиток) від продажу інвестицій	568	(2)
9	Прибуток від довгострокових вкладень в асоційовані компанії	0	0
10	Амортизація дисконту і премії цінних паперів	(528)	(172)
11	Інший рух коштів, які не є грошовими	289	1533
12	**Чистий грошовий прибуток від поточних операцій банку**	**6219**	**4130**
13	Зменшення (збільшення) коштів, які розміщені в інших банках, кредитів та передоплат іншим банкам	963	(8791)
14	Зменшення (збільшення) кредитів, які надані клієнтам	19115	(4180)
15	Зменшення (збільшення) інших активів	(674)	(1983)
16	Збільшення (зменшення) коштів, які отримані від Національного банку України	0	0
17	Збільшення (зменшення) коштів інших банків	196	7860
18	Збільшення (зменшення) поточних та депозитних рахунків	(578)	11799
19	Збільшення (зменшення) інших зобов`язань	(51)	(2368)
20	Реалізація (придбання) цінних паперів у портфелі банку на продаж	(357)	(1834)
21	***Чисте збільшення (зменшення) активів та зобов'язань від операційної діяльності***	***18613***	***503***
22	***Чистий приплив (відплив) грошових коштів від операційної діяльності***	***24832***	***4632***
	II. Інвестиційна діяльність		
23	Реалізація (придбання) інвестиційних паперів	(17540)	(2634)
24	Зменшення (збільшення) вкладень в асоційовані компанії	0	0
25	Зменшення (збільшення) вкладень в дочірні установи	0	0
26	Зменшення (збільшення) основних засобів та нематеріальних активів	(4580)	(1992)
27	***Чистий відплив грошових коштів від інвестиційної діяльності***	***(22121)***	***(4627)***
	III. Фінансова діяльність		
28	Збільшення (зменшення) цінних паперів власного боргу	0	0
29	Збільшення (зменшення) субординованих зобов`язань	(7000)	(990)
30	Збільшення (зменшення) сплаченого акціонерного капіталу	5000	(211)
31	Дивіденди, що сплачені протягом звітного періоду	0	0
32	**Чистий приплив грошових коштів від фінансової діяльності**	**(2000)**	**(1201)**
33	**Чисте збільшення (зменшення) грошових коштів і їх еквівалентів**	**711**	**(1195)**
34	**Грошові кошти та їх еквіваленти на початок року**	**6821**	**8016**
35	**Грошові кошти та їх еквіваленти на кінець року**	**7532**	**6821**

(Початок на 30-й стор.)

Звіт про власний капітал

(тис. грн.)

Рядок	Найменування статті	Примітки	Статутний капітал, зареєстрований, сплачений	Викуплені власні акції	Капіталізовані дивіденди	Емісійні різниці	Резерви та інші фонди банку	Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	Результати переоцінки	Капітал резервні та інші фонди, усього	Попередній рік
1	Залишок на 1 січня		11700	0	0	0	3285	8935	1387	25307	24866
2.1	Коригування: Зміна облікової політики	1.2	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2.2	Виправлення помилок	1.2	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2	Скоригований залишок на початок року		11700	0	0	0	3285	8935	1387	25307	24866
3	Переоцінка необоротних активів		0	0	0	0	0	0	3862	3862	0
4	Сума результатів переоцінки необоротних активів у разі їх вибуття		0	0	0	0	0	0	0	0	0
5	Чистий прибуток звітного року		0	0	0	0	0	639	0	639	652
6	Розподіл прибутку до загальних резервів банку		0	0	0	0	0	0	0	0	0
7	Розподіл прибутку до резервних фондів		0	0	0	0	33	(33)	0	0	0
8	Розподіл прибутку до інших фондів банку		0	0	0	0	619	(619)	0	0	0
9	Дивіденди, що сплачені у звітному році		0	0	0	0	0	0	0	0	0
10	Дивіденди, що капіталізовані у звітному році		0	0	0	0	0	0	0	0	0
11	Сплата до раніше зареєстрованого статутного капіталу		0	0	0	0	0	0	0	0	0
12	Внески за акціями нового випуску		5000	0	0	0	0	0	0	5000	0
13	Викуплені власні акції		0	(403)	0	0	0	0	0	(403)	(862)
14	Продаж раніше викуплених власних акцій		0	403	0	0	0	0	0	403	652
15	Анульовані раніше викуплені акції		0	0	0	0	0	0	0	0	0
16	**Залишок за станом на кінець дня 31 грудня**		**16700**	**0**	**0**	**0**	**3937**	**8922**	**5249**	**34808**	**25307**

Керівник **Н.І. Замкова**
Головний бухгалтер **Т.О. Соболєва**

Повністю інформація про річну фінансову звітність АБ "Муніципальний" за 2003 рік викладена на сторінці АБ "Муніципальний" у мережі Інтернет за адресою: www.mncp.net

Аудиторський висновок

Нами, незалежною Аудиторською фірмою "Зовнішінформаудит" (свідоцтво про внесення в Реєстр суб`єктів аудиторської діяльності №0108 від 30.03.2001) проведено аудиторську перевірку балансу акціонерного банку "Муніципальний", станом на кінець дня 31 грудня 2003 року, а також перевірку відповідних звітів про фінансові результати, рух грошових коштів та власний капітал за рік, що минув на зазначену дату. Відповідальність за ці фінансові звіти несе управлінський персонал Банку. Ми несемо відповідальність за висловлення думки щодо цих фінансових звітів на підставі нашої аудиторської перевірки.

Ми провели аудиторську перевірку згідно з Міжнародними стандартами аудиту. Ці стандарти зобов'язують нас планувати та здійснювати аудиторську перевірку з метою одержання обґрунтованої впевненості в тому, що фінансові звіти не містять суттєвих викривлень. Аудит включає перевірку шляхом тестування доказів, які підтверджують суми та розкриття інформації у фінансових звітах. Аудиторська перевірка включає також оцінку застосованих принципів бухгалтерського обліку й суттєвих попередніх оцінок, здійснених управлінським персоналом, а також оцінку загального подання фінансових звітів. Ми вважаємо, що проведена аудиторська перевірка забезпечує обґрунтовану підставу для висловлення нашої думки.

На нашу думку, фінансові звіти справедливо і достовірно відображають фінансовий стан Банку станом на кінець дня 31 грудня 2003 року, а також результат його діяльності, рух грошових коштів та власний капітал за минулий рік, згідно з вимогами Національного банку України та діючого законодавства України.

Аудиторська фірма „Зовнішінформаудит "
І.Л.Константінов
Партнер з аудиту (Серія Б №000027 від 28.05.94)
м. Запоріжжя, 5 березня 2004 року

Господарський суд Вінницької області (21016, м. Вінниця, Хмельницьке шосе, 7) 02.04.2004 р. порушив справу № 10/61-04 про банкрутство товариства з обмеженою відповідальністю «Бершадський райсількомунгосп» (24400, Вінницька область, м. Бершадь, вул. Пархоменка, 29) інд. код 05436185, р/р 260044084 в АППБ «Аваль», м. Вінниця, МФО 302247. 15.04.2004 року ТОВ «Бершадський райсількомунгосп» оголошено банкрутом.

Ліквідатором призначено управління Пенсійного фонду України у Бершадському районі, поштова адреса: 24400, Вінницька область, м. Бершадь, вул. Радянська, 23, тел. 2-44-16.

Відкрите акціонерне товариство «Семенівська сільгоспхімія» (код ЄДРПОУ 05487171, адреса: 38200, Полтавська область, смт. Семенівка, вул. Леніна, 162) постановою Господарського суду Полтавської області по справі № 7/306 від 22.04.2004 р., згідно ст. 22-24 ЗУ «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом», визнано банкрутом та відкрита ліквідаційна процедура. Ліквідатором призначено арбітражного керуючого Крючкова Сергія Васильовича.

Претензії кредиторів приймаються протягом одного місяця з дня публікації за адресою: 36009, м. Полтава, вул. Ст. Кондратенка, 6, 2 поверх.

Господарський суд Донецької обл. розташований за адресою: 83000, м. Донецьк, ул. Артема, 157 в справі № 5/70Б від 22.04.04 визнано банкрутом боржника ПП «Номінал», розташованого за адресою: 83017, м. Донецьк, бул. Шевченка, 31, код ЗКПО 24639468, р/р 26001016373980 у ФКБ «Фінанси та кредит», МФО 335816. Ліквідатором призначити Тарана Ю. В.

Претензії приймаються протягом місяця за адресою: 83017, м. Донецьк, б. Шевченка, 31.

Господарський суд Волинської області (43010, м. Луцьк, пр. Волі, 54-а) виніс ухвалу від 29.03.2004 р. по справі № 4/72-Б про порушення провадження у справі про банкрутство Ковельського державного комерційно-виробничого підприємства «Залізничник» (45000, Волинська обл., м. Ковель, вул. Івасюка, 19, код ЄДРПОУ 20144729, р/р 26005301207 в Ковельському відділенні № 6303 ВАТ «Державний ощадний банк», МФО 303945).

Розпорядником майна призначено Колпакову Ірину Іванівну (ліцензія Мінекономіки України № 719765 від 21.01.04 р.).

Господарський суд Хмельницької області (29000, м. Хмельницький, майдан Незалежності, 1) постановою від 7.04.2004 р. по справі № 4/91-Б визнав СТОВ «Дружба» село Пилява (код ЄДРПОУ 03788419, МФО 315966, р/р 26008107551 в ХОД АППБ «Аваль») банкрутом і відкрив ліквідаційну процедуру.

Претензії приймаються протягом одного місяця з дня виходу оголошення.

Ліквідатором призначено Дорожко Надію Василівну.

Господарський суд Донецької області розташований за адресою: 83000, м. Донецьк, вул. Артема, 157 в справі № 5/88 від 28.04.04 визнано банкрутом боржника ТОВ «Меридіан ТТ», розташованого за адресою: 83003, м. Донецьк, вул. К. Ратникова, 20а/15, код ЗКПО 20369428, р/р 26008010792980 у ФКБ «Фінанси та кредит», МФО 335816. Ліквідатором призначити Тарана Ю. В.

Претензії приймаються протягом місяця за адресою: 83017, м. Донецьк, б. Шевченка, 31.

Господарський суд Кіровоградської області (25022, м. Кіровоград, вул. Луначарського, 29) Ухвалою від 27.04.04 р. № 14/128 визнав банкрутом товариство з обмеженою відповідальністю «Промторгцукор», інд. код 30898914 (м. Мала Виска Кіровоградської області, вул. Кондратюка, № 10) і розпочав ліквідаційну процедуру. Ліквідатором призначено Воловик О. В. (ліцензія Мінекономіки № 140417, 25006, м. Кіровоград, а/с № 5/41, тел. (0522) 55-27-91, 22-10-65).

Захід ІНКОМБАНК
ВПЕВНЕНО І КОМПЕТЕНТНО

Річний фінансовий звіт КБ "Західінкомбанк" ТзОВ за 2003 рік

Баланс за станом на "01" січня 2004 року

(тис. грн.)

Рядок	Найменування статті	Звітний рік	Попередній рік
	Активи		
1	Грошові кошти та залишки в НБУ	28185	10119
2	Кошти в інших банках	46687	34842
3	Цінні папери на продаж	0	2364
4	Кредити та заборгованість клієнтів	259948	178082
5	Інвестиційні цінні папери	874	0
6	Інвестиції в асоційовані та дочірні компанії	3	3
7	Основні засоби та нематеріальні активи	13990	13589
8	Нараховані доходи до отримання	689	284
9	Інші активи	2984	288
10	**Усього активів**	**353360**	**239571**
	Зобов'язання		
11	Кошти банків	43779	43696
12	Кошти клієнтів	253747	153592
13	Інші депозити	2545	3529
14	Нараховані витрати до сплати	2854	1964
15	Інші зобов'язання	4357	1822
16	**Усього зобов'язань**	**307282**	**204603**
	Власний капітал		
17	Статутний капітал	24500	18500
18	Резерви та інші фонди банку	537	388
19	Результати переоцінки необоротних активів	9650	9650
20	Нерозподілений прибуток (непокритий збиток) минулих років	6281	4101
21	Прибуток/збиток за звітний рік	5110	2329
22	**Усього власного капіталу**	**46078**	**34968**
23	**Усього пасивів**	**353360**	**239571**

Звіт про фінансові результати за станом на "01" січня 2004 року

(тис. грн.)

Рядок	Найменування статті	Звітний рік	Попередній рік
1.1	Процентний дохід	46397	38113
1.2	Процентні витрати	24748	17507
1	**Чистий процентний дохід**	**21649**	**20606**
2.1	Комісійний дохід	14137	10051
2.2	Комісійні витрати	1954	1518
2	**Чистий комісійний дохід**	**12183**	**8533**
3	Дохід у вигляді дивідендів	0	0
4	Чистий торговельний дохід	3929	4215
5	Інший дохід	28	116
6	Операційний дохід	37789	33470
7	Загальні адміністративні витрати	(11033)	(10129)
8	Витрати на персонал	(2151)	(1305)
9	Інші витрати	(5087)	(3609)
10	Прибуток від операцій	19518	18427
11	Чисті витрати на формування резервів	(12029)	(14106)
12	Прибуток до оподаткування	7489	4321
13	Витрати на податок на прибуток	(2379)	(1992)
14	Прибуток після оподаткування	5110	2329
15	Чистий прибуток/ збиток банку	5110	2329

Звіт про рух грошових коштів за станом на "01" січня 2004 року (непрямий метод)

(тис.грн.)

Рядок	Найменування статті	Звітний рік	Попередній рік
	І. Операційна діяльність		
1	Чистий прибуток (збиток) поточного періоду	5110	2329
	Поправки чистого прибутку		
2	Нараховані витрати	890	1964
3	Нараховані доходи	115	(284)
4	Амортизація основних засобів	(2284)	(1679)
5	Резерви під сумнівні борги, нецінення активів	(12029)	(14106)
6	Торговельний результат	70	31
7	Нарахований та відстрочений податок	137	163
8	Прибуток (збиток) від продажу інвестицій	0	793
9	Амортизація дисконту і премії цінних паперів	66	(240)
10	Інший рух коштів, які не є грошовими	27510	18080
11	Чистий грошовий прибуток від поточних операцій банку	19585	7051
12	Зменшення (збільшення) коштів, які розміщені в інших банках, кредитів та передоплат іншим банкам	(11845)	(9682)
13	Зменшення (збільшення) кредитів, які надані клієнтам	(88317)	(86385)
14	Зменшення (збільшення) інших активів	(2649)	2589
15	Збільшення (зменшення) коштів, які отримані від Національного банку України	4845	(455)
16	Збільшення (зменшення) коштів інших банків	(4762)	30644
17	Збільшення (зменшення) поточних та депозитних рахунків	99172	55255
18	Збільшення (зменшення) інших зобов'язань	2535	2430
19	Реалізація (придбання) цінних паперів у портфелі банку на продаж	2364	209
20	Чисте збільшення (зменшення) активів та зобов'язань від операційної діяльності	1343	(5395)
21	Чистий приплив (відплив) грошових коштів від операційної діяльності	20929	1656
	ІІ. Інвестиційна діяльність		
22	Реалізація (придбання) інвестиційних паперів	(1053)	0
23	Зменшення (збільшення) основних засобів та нематеріальних активів	(401)	(1845)
24	Чистий відплив грошових коштів від інвестиційної діяльності	(1454)	(1845)
	ІІІ. Фінансова діяльність		
25	Збільшення (зменшення) субординованих зобов`язань	0	(2119)
26	Збільшення (зменшення) сплаченого акціонерного капіталу	6000	1423
27	Чистий приплив грошових коштів від фінансової діяльності	6000	(696)
28	Чисте збільшення (зменшення) грошових коштів та їх еквівалентів	25475	(885)
29	Грошові кошти та їх еквіваленти на початок року	33126	34011
30	Грошові кошти та їх еквіваленти на кінець року	58601	33126

Звіт про власний капітал за станом на "01" січня 2004 року

(тис.грн.)

Рядок	Найменування статті	Статутний капітал, зареєстрований, сплачений	Викуплені власні акції	Капіталізовані дивіденди	Резерви та інші фонди банку	Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	Результати переоцінки	Капітал резервні та інші фонди, усього	Попередній рік
1	Залишок на 1 січня	18500	0	0	388	6430	9650	34968	30616
2	Скоригований залишок на початок року	18500	0	0	388	6430	9650	34968	30616
3	Чистий прибуток звітного року	0	0	0	0	5110	0	5110	2329
4	Розподіл прибутку до загальних резервів банку	0	0	0	149	(149)	0	0	0
5	Сплата до раніше зареєстрованого статутного капіталу	6000	0	0	0	0	0	6000	1423
6	Продаж раніше викуплених власних акцій	0	0	0	0	0	0	0	600
7	**Залишок за станом на кінець дня 31 грудня**	**24500**	**0**	**0**	**537**	**11391**	**9650**	**46078**	**34968**

Голова Правління **Н.А. Гаврилишин**
Головний бухгалтер **Р.М. Козачук**

КОРПОРАЦІЯ "АУДИТОРСЬКА ГРУПА УКРАЇНИ" АУДИТОРСЬКО-КОНСУЛЬТАЦІЙНА ФІРМА ОРІЄНТИР Лтд

46001, Україна, м.Терноіпль, вул. Родини Барвінських,7
тел./факс (0352) 25 44 34, 22 84 83
р/р 26007761 в ТОД АППБ "Аваль"
МФО 338501, Код ЄДРПОУ 14043119
АУДИТОРСЬКИЙ ВИСНОВОК
про достовірність фінансової звітності
комерційного банку „Західінкомбанк" ТзОВ
за 2003 рік

м. Луцьк 20 квітня 2004 року

У відповідності з договором від 10 листопада 2003 року №-01/04 Аудиторсько-консультаційною фірмою „Орієнтир Лтд" (Свідоцтво Аудиторської палати України про внесення до реєстру суб'єктів аудиторської діяльності №-0032 від 26 січня 2001 року) проведена аудиторська перевірка фінансової звітності Комерційного банку „Західінкомбанк" ТзОВ (надалі Банк) в складі Звіту про фінансові результати за станом на 01 січня 2004 року, Балансу за станом на 01 січня 2004 року, Звіту про власний капітал за станом на 01 січня 2004 року, Звіту про рух грошових коштів за станом на 01 січня 2004 року та Приміток до річної фінансової звітності, які додаються.

Відповідальність за вказану звітність несе керівництво Банку. Ми відповідаємо за нашу думку про цю звітність на основі проведеного нами аудиту.

Аудиторська перевірка проводилась нами у період з 22 березня 2004 року по 20 квітня 2004 року відповідно до вимог Закону України Про аудиторську діяльність, Про банки і банківську діяльність, Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні, Стандартів аудиту та етики Міжнародної федерації бухгалтерів, прийнятими Аудиторською палатою України в якості національних нормативів аудиту.

Згідно з цими документами ми спланували й провели перевірку з метою одержання обгрунтованої впевненості в тому, що фінансова звітність Товариства не містить суттєвих викривлень. Під час аудиту нами проведені дослідження шляхом тестування доказів, які підтверджують суми та розкриття інформації у фінансовій звітності. Нами також зроблена оцінка відповідності застосовуваних принципів бухгалтерського обліку й аналіз суттєвих попередніх оцінок, здійснених керівництвом Товариства, а також оцінка наданої фінансової інформації в цілому. Ми вважаємо, що проведена нами аудиторська перевірка забезпечує обгрунтовану підставу для висловлення нашої думки.

На нашу думку, фінансова звітність в усіх суттєвих аспектах достовірно і повно відображає фінансовий стан комерційного банку „Західінкомбанк" ТзОВ станом на 31 грудня 2003 року, а також результат його діяльності та рух грошових коштів за минулий рік, і відповідає нормативним вимогам щодо організації бухгалтерського обліку та звітності в Україні і прийнятій обліковій політиці.

Директор **В. Тарас**

Сертифікат серії Б№-000104
Дійсний до 01.01.05 р.

ДЕНЬ

Чи знає про нас Європа?

Фото Анастасії СИРОТКІНОЇ.

АКЦІЯ

Минулої суботи, коли відзначався День Європи, центральну вулицю столиці — Хрещатик — було не впізнати: її умовно поділили на країни—члени європейської спільноти. У «державах-палатках» кожен міг знайти корисну інформацію, послухати музику, подивитися дійство, яке мало на меті наблизити українців до розуміння культур близьких і далеких сусідів.

Дещо окремо від євро-містечка розмістилися представники Партії зелених, які свій квадрат умовно назвали Європейським союзом. Його девіз: «Пиво тільки членам Євросоюзу» полягав у тому, що кожен міг безплатно поласувати українським пивом та віртуально змінити своє громадянство на європейське. Люди, хоч і не дуже жваво, але потроху «зраджували» свою батьківщину за кухоль хмільного напою. Цією акцією Партія зелених виступала не проти самого союзу, а проти того, як його представники ставляться до нас та нашого прагнення приєднатися.

А в кінці вулиці Українська національна молодіжна організація влаштувала коктейль і дискотеку, КВК та різні конкурси, головний з яких: «Я знаю про Європу все». У його фіналі двоє дівчат виграли путівки до Барселони на Всесвітній фестиваль молоді, що відбудеться влітку. З'ясувалося, що про Європу українці таки знають більше, ніж вона про нас.

Анна БОЙКО.

ЦЬОГО ДНЯ

18 ТРАВНЯ

■ 1704 р. У Російській імперії засновано морську фортецю Кроншлот (згодом Кронштадт). ■ 1876 р. Емський акт. ■ 1910 р. Помер астроном Олександр Кононович. Очолював Одеську обсерваторію. ■ 1920 р. Народився Кароль Войтила, Папа Римський Іван Павло ІІ. ■ 1940 р. Гітлерівці зайняли Брюссель. ■ 1944 р. Депортація кримських татар та інших народів Криму. ■ 1949 р. Не стало Миколи Семашка, організатора охорони здоров'я в СРСР. ■ 1977 р. Встановлено Міжнародний день музеїв. ■ 1977 р. Місто Кам'янець-Подільський оголошено державним історико-архітектурним заповідником.

МОЛОДЬ ВИБИРАЄ...

Відпочивати в поті чола

Трудові загони набувають дедалі більшої популярності серед молоді. Це засвідчила Всеукраїнська виставка «Молодь, освіта, зайнятість», яка відбулася в Національному авіаційному університеті. Організатори заходу, серед яких — Київський молодіжний центр праці, зробили акцент на забезпеченні тимчасовими та сезонними місцями роботи, а також у літніх таборах праці та відпочинку.

Під час відкриття виставки Міністр України у справах сім'ї та молоді Валентина Довженко відзначила ефективність трудових загонів, яких торік функціонувало 18 тисяч із залученням майже 500 тисяч старшокласників і студентів.

Нині трудові загони не тільки будуть задіяні на ланах або підприємствах, а й зможуть доторкнутися до історії, відтворюючи архітектурні та історичні пам'ятки. Ініціатором цієї ідеї торік виступив Львівський обласний молодіжний центр праці, трудзагони якого впорядковують територію п'яти замків так званої Золотої підкови.

На виставці стартувала Всеукраїнська молодіжна акція «Пам'ятаймо минуле заради майбутнього», присвячена 60-річчю Перемоги у Великій Вітчизняній війні. Отже, студенти візьмуть патронат над ветеранами.

Людмила ОПАНАСЕНКО.

ОГОЛОШЕННЯ

НП

Вибух у школі

Значних збитків завдав загальноосвітній школі ім. Тараса Шевченка, що в райцентрі Короп Чернігівської області, вибух електроводонагрівача у приміщенні колишнього харчоблоку. Зруйновано стіну довжиною близько дев'яти метрів, обвалилися п'ять плит перекриття. Подвір'я школи закидало вибитими шибками. На щастя, пригода сталася вночі, а тому діти не постраждали. Орієнтовно збитки становлять 80—100 тисяч гривень. Причини вибуху з'ясовує вибухово-технічна група управління УМВС в області.

Сергій ПАВЛЕНКО.

Фото ЦПП УМНС України в Чернігівській області.

Слов'яни з'їхалися на форум

Сьогодні в Запоріжжі відкрився з'їзд представників українського, російського та білоруського народів.

Під час його роботи на бульварі Тараса Шевченка відбудеться шикування козаків трьох країн; у БК «Дніпроспецсталь» — пленарне засідання; на базі Запорізького національного технічного університету — робота «круглих столів» за темами «Єдиний економічний простір: проблеми і перспективи» та «Історична спадщина Переяславської козачої ради 1654 року», а також Рада трьох слов'янських народів.

Велику увагу приділено культурній програмі, основні заходи якої пройдуть на острові Хортиця. З Росії приїхали два творчі народні колективи, у складі яких 110 самодіяльних артистів. Учасники форуму побачать виступ і знаменитого кінного театру запорозьких козаків.

Олександр ВОРОТІЛОВ.

ФАКТ І КОМЕНТАР

Збори замість апеляції

Алчевський міський суд Луганської області визнав недійсними рішення зборів акціонерів від 7 квітня нинішнього року.

Нагадаємо: збори ухвалили рішення збільшити статутний фонд у зв'язку з індексацією основних фондів щонайменше в п'ять разів — на 310,1 мільйона гривень, ввели до складу наглядової ради помічника гендиректора Петра Лактіонова, начальника юрвідділу підприємства Аллу Абрамцеву і першого заступника голови Луганської облдержадміністрації Олександра Кобитєва, змінили реєстратора цінних паперів. На думку одного з найвпливовіших акціонерів — корпорації «Індустріальний союз Донбасу» (32,12 відсотка акцій АТ), такі радикальні зміни зумовлено потребою активніше проводити технічну політику. «ІСД» планує побудувати тут машину безперервного лиття заготовок з вакууматором, витративши на це 78—80 мільйонів доларів США. Водночас передбачено, що акціонери спрямують на будівництво цієї машини 25—30 відсотків потрібної суми, решту коштів нададуть банки. Згодом на меткомбінаті, який є монополістом у країні з виробництва товстого нержавіючого листа, сталей спеціального призначення і сталевого дробу, буде встановлено ще одну таку саму машину безперервного лиття заготовок.

Однак, як уже не раз траплялося, навіть добрим намірам перешкоджають конфлікти інтересів, що містяться в структурі акціонерного капіталу і недосконалості законодавства. Не можна не враховувати того, що майже 42 відсотки акцій меткомбінату належать нерезидентам, ще 23,86 відсотка перебуває в державній власності. А заблокувати рішення будь-яких зборів АТ, вдавшись до допомоги дрібних акціонерів, можна й досі в судах загальної юрисдикції.

Проте «ІСД» гідно прийняв удар. За словами директора з корпоративних прав та інвестицій корпорації Олександра Пилипенка, «під час підготовки акціонерних зборів, справді, цілком можливо мали місце деякі технічні помилки, які обмежували права міноритарних акціонерів. Отож «ІСД» не наполягатиме на апеляції. Найімовірніше, найближчим часом корпорація запропонує правлінню провести нові збори з порядком денним, який відповідав би інтересам не лише великих, а й дрібних акціонерів».

Сергій МИКОЛАЇВ.

Голос України

ГАЗЕТА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Редактор номера Леонід БРОВЧЕНКО.

Передплата на газету «Голос України» **(on-line)** за адресою:
www.dnepropochta.dp.ua; www.presa.ua

Свідоцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання— КВ № 1 від 26.05.1994 р.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами.

Передплатні індекси: для індивідуальних передплатників — 40224, для підприємств і організацій — 60955. Загальний тираж 159037.

Ціна договірна

Комбінат друку видавництва «Преса України». 03047, Київ-47, проспект Перемоги, 50. Фотоформи виготовлено в КЦ редакції газети «Голос України» Зам. 3011088. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 0

Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Адреса редакції: 03047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.
ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 454-84-92; телефакс — 234-72-54; відділ реклами — 449-72-53, 454-81-34, 454-81-44; телефакс — 449-85-62.
E-mail: mail@golos.com.ua — загальний
reklama@golos.com.ua — відділ реклами
let@golos.com.ua — відділ листів
foto@golos.com.ua — відділ ілюстрацій

При підготовці матеріалів використовується інформаційно-пошукова система Верховної Ради України «Законодавство»

Internet: http://uamedia.visti.net/golos